



REWITALIZACJA KARTUZ

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz



OBSZAR CENTRUM KARTUZ
KARTUZY, STYCZEŃ 2017 R.

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
1.1 Struktura Gminnego Programu Rewitalizacji	4
1.2 Obszar Rewitalizacji objęty Programem	5
1.3. Opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	7
1.3.1. Gminny program rewitalizacji w świetle dokumentów strategicznych poziomu krajowego i wojewódzkiego	8
1.3.2. Gminny Program Rewitalizacji – powiązania z dokumentami strategicznymi gminy	14
1.5. Odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	17
1.6. Opiniowanie GPR przez właściwe podmioty	18
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	19
2.1. Charakterystyka Gminy Kartuzy	19
2.2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	23
2.2.1. Podział na obszary problemowe w dokumencie strategicznym gminy.....	24
2.2.2. Diagnoza obszaru Centrum w sferze gospodarki	34
2.2.2.1. Analiza potencjału gospodarczego obszaru Centrum	50
2.2.3. Diagnoza obszaru Centrum w sferze społecznej	56
2.2.3.1. Analiza stopnia wykluczenia społecznego w obszarze Centrum	57
2.2.4. Diagnoza obszaru Centrum w sferze funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej i technicznej.....	60
2.2.5 Konsultacje społeczne	69
2.2.6 Analiza negatywnych zjawisk- zidentyfikowane problemy	77
3. CZĘŚĆ PLANISTYCZNA.....	80
3.1 Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji	80
3.2 Cele oraz założenia procesu rewitalizacji	82
4. NARZĘDZIA REALIZACJI CELÓW.....	94
4.1. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	94
<i>Przedsięwzięcie 1 – Klub Integracji Społecznej</i>	<i>94</i>
<i>Przedsięwzięcie 2 – Centrum Usług Społecznych.....</i>	<i>96</i>
<i>Przedsięwzięcie 3 - Adaptacja Dworu Kaszubskiego na cele społeczne t.j. Centrum Usług Społecznych i Klub Integracji Społecznej wraz zagospodarowaniem przyległego terenu</i>	<i>97</i>
<i>Przedsięwzięcie 4 - Budowa Biblioteki plus m.in. na cele działania Klubu Integracji Społecznej</i>	<i>98</i>
<i>Przedsięwzięcie 5 - Zagospodarowanie i uzupełnienie małej architektury rynku w celu nadania mu nowych funkcji społecznych.....</i>	<i>99</i>
<i>Przedsięwzięcie 6 - Rewaloryzacja Parku im. dr. H. Kotowskiego, budowa boiska wielofunkcyjnego i zagospodarowanie terenu przyległego w celu nadania parkowi nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych.....</i>	<i>100</i>

<i>Przedsięwzięcie 7 - Rewaloryzacja Parku im. A. Majkowskiego w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych.....</i>	101
<i>Przedsięwzięcie 8 - Remont elementów wspólnych budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego ich otoczenia.....</i>	102
<i>Przedsięwzięcie 9 – Kartuskie Inicjatywy Mieszkańców</i>	103
<i>Przedsięwzięcie 10 - Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Kartuzach w ramach projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków stanowiących własność Gminy Kartuzy-etap I”.....</i>	104
<i>Przedsięwzięcie 11 – Remont parkingu przy ul. dra A. Majkowskiego.....</i>	104
<i>Przedsięwzięcie 12 – Budowa skate - parku w Parku im. Solidarności.....</i>	105
<i>Przedsięwzięcie 13 – Budowa Targowiska Miejskiego na cele promocji lokalnych produktów przy ul. Szkolnej w Kartuzach</i>	106
4.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne - uzupełniające	106
4.3 Zaangażowanie interesariuszy w proces rewitalizacji.....	114
4.3.1. Wspólnoty mieszkaniowe i ich udział w procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.....	114
4.3.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne planowane do realizacji przez mieszkańców lub użytkowników obszaru rewitalizacji.....	115
5. CZĘŚĆ ZARZĄDCZA	117
5.1. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa.....	117
5.2. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych	118
5.2.1 Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz.....	118
5.2.2 Rekomendacje odnośnie zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru rewitalizacji	123
5.2.3 Specjalna Strefa Rewitalizacji i zmiany w uchwałach Rady Miejskiej.....	124
5.2.4 Ewaluacja.....	124
5.3. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	125
5.4. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	126
5.4.1.Realizacja zasady kompleksowości.....	126
5.4.2 Zasada komplementarności interwencji	132
5.5. Szacunkowe ramy finansowe realizacji planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	135
5.5.1. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć podstawowych	136
5. Lista tekstów źródłowych.....	138
6. Załączniki	138
7. Spis rysunków i map	139
8. Spis tabel.....	140

1. WPROWADZENIE

1.1 Struktura Gminnego Programu Rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U.poz. 1777 oraz z 2016 r poz.1020 i 1250), zwana dalej „Ustawą” w Rozdziale 4, Art.15 ust. 1 wskazuje szczegółowy wymagany zakres tematyczny dla Gminnego Programu Rewitalizacji. Powinien on zawierać w szczególności:

- 1) szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru;
- 2) opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
- 3) opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- 4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1;
- 5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania,
 - b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4;
- 6) mechanizmy integrowania działań, o których mowa w pkt 4, oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- 7) szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- 8) opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- 9) system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- 10) określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322);
- 11) określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3;
- 12) wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
- 13) wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,

- b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- 14) załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

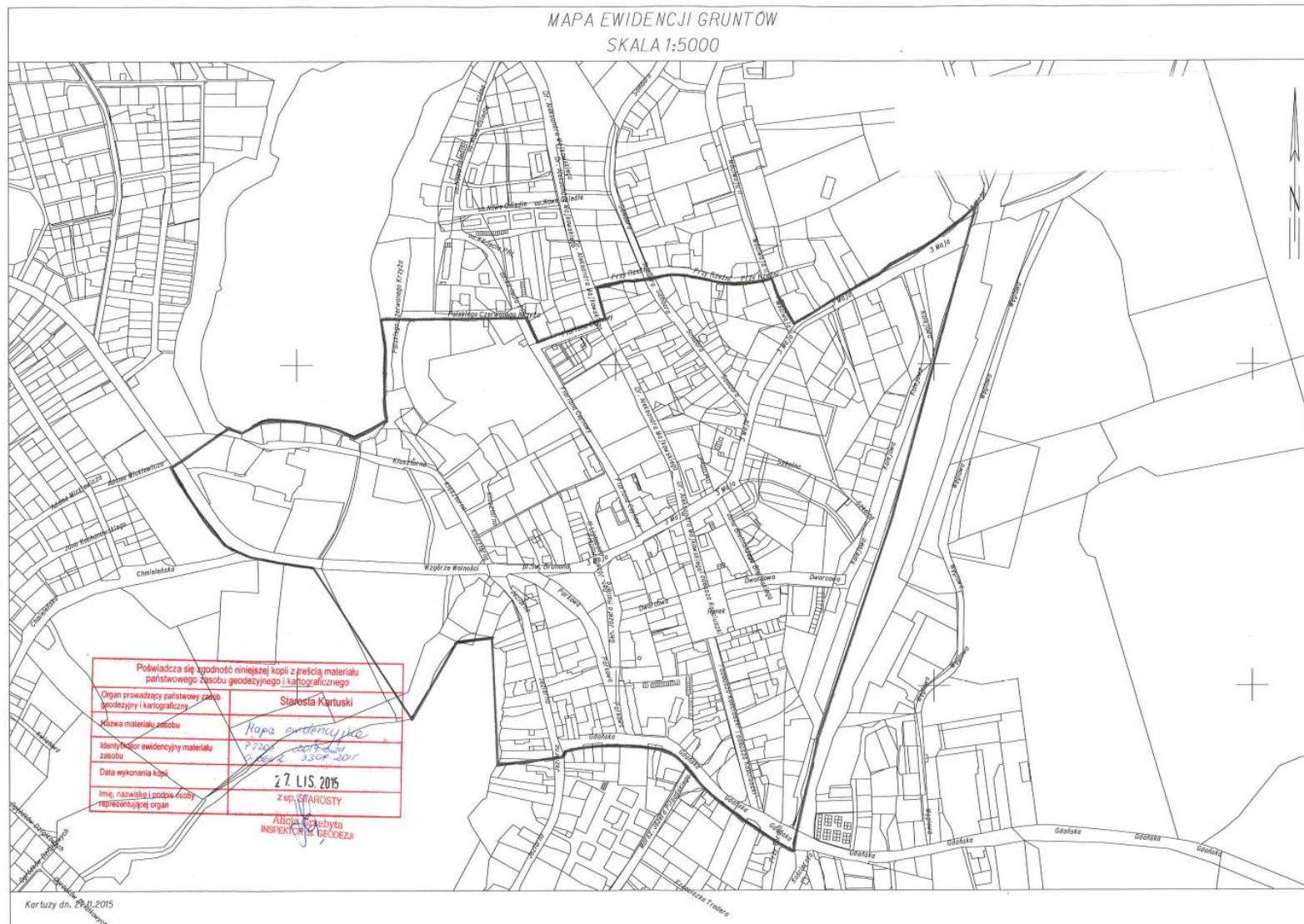
Gminny Program Rewitalizacji Kartuz zachowuje w pełni strukturę wskazaną w Ustawie jako zalecaną. Dokument został przygotowany w ramach projektu pn. „Gminny Program Rewitalizacji Kartuz” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Podczas jego tworzenia wykorzystano szereg narzędzi partycypacyjnych zapewniających właściwy przebieg realizacji dokumentu.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji Kartuz obejmuje lata realizacji od 2015r. do 2022r.

1.2 Obszar Rewitalizacji objęty Programem

Artykuł 14 ust 2 Ustawy wskazuje, iż **gminny program rewitalizacji** jest sporządzany dla obszaru wyznaczonego w drodze odrębnej uchwały. Rada Miejska w Kartuzach w dniu 29 grudnia 2015 roku podjęła stosowną Uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (Uchwała NR XIV/191/2015 Rady Miejskiej w Kartuzach z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji).

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz



Rysunek 1 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Kartuz – Załącznik do Uchwały nr XIV/191/2015 Rady Miejskiej w Kartuzach z dnia 29 grudnia 2015r.

Powierzchnia obszaru stanowi **62 ha**, co stanowi **0,3 %** całkowitej powierzchni gminy, a zamieszkuje go **1 982 osoby**, co stanowi **6,3 %** populacji mieszkańców gminy.

W dniu 1 marca 2016 r. Burmistrz Kartuz Zarządzeniem nr 27/2016 powołał Zespół ds. Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz. Początkowo Zespół liczył 16 osób, ostatecznie w pracach do końca procesu uczestniczyło 15 osób w następującym składzie:

- 1) Sylwia Biankowska – II Zastępca Burmistrza Kartuz, pełniąca funkcję Wiceprzewodniczącego Zespołu d.s. GPR od dnia 01.03.2016r. do dnia 06.09.2016., a od dnia 06.09.2016r., funkcję Przewodniczącego Zespołu d.s. GPR
- 2) Mirosława Gruba – Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach pełniąca funkcję Zastępcy Przewodniczącego Zespołu d.s. GPR,
- 3) Marzena Woelke – Zastępca Skarbnika Kartuz,
- 4) Jan Mazur – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 5) Alicja Adamczyk – Kierownik Wydziału Urbanistyki,
- 6) Andrzej Podgórski – Kierownik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami,
- 7) Wojciech Jaworowski – I Zastępca Burmistrza Kartuz,
- 8) Dariusz Las – Kierownik Wydziału Promocji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- 9) Olga Goitowska – Kierownik Wydziału Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska,
- 10) Michał Kwieciński – Inspektor, Wydział Gospodarki Nieruchomościami,
- 11) Natalia Lekner – Główny Specjalista, Wydział Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska,
- 12) Joanna Wilk-Zawadzka – Podinspektor, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych,
- 13) Karol Keller – Inspektor, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych,
- 14) Beata Drażela – Inspektor, Wydział Rozwoju,
- 15) Agnieszka Jasyk-Nowak – Podinspektor, Wydział Rozwoju, pełniąca funkcję Sekretarza Zespołu d.s. GPR,

Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Kartuzach nr XVIII/220/2016 z dnia 13 kwietnia 2016 roku Gmina Kartuzy przystąpiła do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

1.3. Opis powiązań z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Rewitalizacja to kompleksowy, zaplanowany proces przemian społecznych, gospodarczych i przestrzennych, wynikający ze strategii rozwoju gminy, realizowany na obszarze dotkniętym zjawiskami kryzysowymi, prowadzący do przywrócenia atrakcyjności tego obszaru dla mieszkańców, przedsiębiorców, pracujących lub odwiedzających (odbiorców usług dostępnych na tym terenie), z korzyścią dla całej społeczności gminy. Rozumiana jako kompleksowy i skoordynowany proces przemian zachodzących na obszarach zdegradowanych miasta, rewitalizacja jest istotnym elementem jego polityki, której wyrazem jest programowanie operacyjne wyrażone zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji to wieloletni program operacyjny, podrzędny w stosunku do strategii rozwoju gminy, przyjęty i skoordynowany przez jednostkę samorządu terytorialnego, mający na celu rewitalizację określonego obszaru zdegradowanego lub obszarów zdegradowanych, realizowany zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z określonych źródeł.

Gminny Program Rewitalizacji przedstawia rozwiązania konkretnych problemów zidentyfikowanych na obszarach zdegradowanych, integrując jednocześnie różne źródła finansowania przedsięwzięć mogących oddziaływać na poprawę stanu istniejącego zarówno bezpośrednio, jak i w sposób pośredni, w tym: środki wsparcia międzynarodowego, środki wsparcia krajowego, środki własne gminy.

Działania obejmujące kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów miast stanowią jeden z głównych zakresów interwencji dedykowanej ośrodkom miejskim, będąc skupionymi wokół Celu Operacyjnego 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego „**Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020**” oraz Priorytetu 2.3 Przestrzeń dla aktywności Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej Aktywni Pomorzanie. Realizowana na tych obszarach szczególna interwencja o charakterze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, która ma na celu zatrzymanie postępującej marginalizacji, będzie współfinansowana ze środków europejskich wzmocniając wysiłki zmierzające do wypełnienia zaleceń Wspólnoty i zobowiązań Polski względem Unii Europejskiej.

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast, stanowiąca element szerokiej wizji rozwoju całego ośrodka miejskiego, będzie realizowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 poprzez formułę projektu zintegrowanego, która umożliwi łączenie komplementarnych przedsięwzięć realizowanych w ramach różnych osi priorytetowych.

Projekt zintegrowany to co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, ich wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje. Koordynacja polega w szczególności na określeniu wzajemnych relacji między projektami w zakresie warunków wyboru i oceny wniosków o dofinansowanie projektu lub postanowień umów o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu.

Przyjęcie formuły projektu zintegrowanego ma na celu zapewnienie spójności i efektywności podejmowanych działań oraz zapewnienie komplementarności pomiędzy finansowanymi z EFS i EFRR przedsięwzięciami. Realizowane projekty winny stanowić odpowiedź na konkretne, indywidualne problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne zidentyfikowane na etapie wyznaczania obszarów zdegradowanych miast. Ostatecznym celem działań w tym zakresie powinno być doprowadzenie do trwałych zmian społecznych w dziedzinie zatrudnienia, integracji społecznej czy edukacji. Działania społeczne mają decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych warunkując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców obszarów zdegradowanych.

1.3.1. Gminny program rewitalizacji w świetle dokumentów strategicznych poziomu krajowego i wojewódzkiego

Krajowa Polityka Miejska 2023 (przyjęta w dniu 20.10.2015r.)

Wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców jest podstawowym celem Krajowej Polityki Miejskiej (KPM). Wszystkie miasta mają być dobrym miejscem do życia, z dostępem do wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia, edukacji, transportu, kultury, administracji publicznej, itp.

Nowa polityka regionalna Polski (wyrażona w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie przyjętej przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r.) oraz polityka przestrzenna (wyrażona w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 przyjętej przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 r.) wprowadziły nowe podejście do rozwoju – jest to tzw. zintegrowane podejście terytorialne. Zintegrowane – bo integruje działania różnych podmiotów w różnych sferach, terytorialne – ponieważ mówi o potrzebie i korzyściach z dopasowywania polityk publicznych do potrzeb i potencjałów różnych obszarów – zarówno tych najaktywniejszych, jak i tych z największymi problemami. Wyrazem realizacji tego zintegrowanego podejścia terytorialnego (które wymaga złożonych, stopniowych i wspólnych wysiłków) wobec polskich obszarów miejskich jest Krajowa Polityka Miejska 2023.

Tematyka KPM 2023 i jej cele stanowią rozwinięcie adekwatnych celów i treści polityki regionalnej i polityki przestrzennej. KPM nie zajmuje się szczegółowo wszystkimi elementami rozwoju miast, ale koncentruje się na najważniejszych kwestiach i wyzwaniach. Pogrupowane są one w 10 wątkach tematycznych:

1. Kształtowanie przestrzeni;
2. Partycypacja społeczna;
3. Transport i mobilność miejska;
4. Niskoemisyjność i efektywność energetyczna;
5. Rewitalizacja;
6. Polityka inwestycyjna;
7. Rozwój gospodarczy;
8. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu;
9. Demografia;
10. Zarządzanie obszarami miejskimi.

Ważne kwestie, na które w KPM szczególnie zwraca się uwagę to:

- przeciwdziałanie tzw. żywiołowej suburbanizacji, czyli „rozlewaniu się miast”, przez promowanie idei miasta zwartego;
- zrównoważone inwestowanie w miastach, z preferencją dla wcześniej zagospodarowanych terenów i duży nacisk na potrzeby kompleksowej rewitalizacji miast, składającej się z komponentów infrastrukturalnych, społecznych, gospodarczych i środowiskowych;
- silne akcentowanie partycypacji społecznej i udziału mieszkańców oraz innych „użytkowników” miast w planowaniu i realizacji ich rozwoju;
- potrzeba odpowiedzi w wielu sektorach na problemy demograficzne polskich miast;
- konsekwentne dążenie do osiągnięcia zrównoważonej mobilności w obszarach miejskich;
- rozwijanie wielopoziomowej współpracy w zarządzaniu obszarami miejskimi (miastami wraz z ich tzw. obszarami funkcjonalnymi);
- dążenie do racjonalnego gospodarowania zasobami (ziemi, wody, środowiska, energii), poprawa środowiska w miastach i adaptacja do zmian klimatu, które w znacznym stopniu dotyczą mieszkańców miast.

Narodowy Plan Rewitalizacji (założenia)

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w 2014r. przygotowało założenia Narodowego Planu Rewitalizacji (NPR). Na ich bazie ma powstać pakiet rozwiązań systemowych, który sprawi, że rewitalizacja będzie kompleksowa i bardziej skuteczna.

NPR ma być dokumentem rządowym, który stworzy przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce, np. poprzez projekty zmian w prawie, stworzenie spójnego systemu i określenie źródeł finansowania rewitalizacji, promowanie dobrych praktyk, dzielenie się wiedzą czy wypracowanie wzorcowych dokumentów. Skierowany on będzie przede wszystkim do samorządów, ale też do społeczności lokalnych, osób prywatnych, przedsiębiorców, organizacji samorządowych.

NPR ma być odpowiedzią na niekorzystne procesy, które zachodzą na obszarach zdegradowanych, głównie w miastach. Te procesy i ich skutki to m.in. problemy ekonomiczne, niszcząca infrastruktura (np. budynki, ulice), osłabienie relacji społecznych.

NPR to także reakcja na negatywne zjawiska i tendencje w miastach, np. chaotyczne rozpraszanie zabudowy miejskiej – tzw. rozlewanie się miast, wyludnianie się ich centrów, spadek liczby mieszkańców w ośrodkach miejskich, dominacja indywidualnego transportu samochodowego nad transportem publicznym, zanieczyszczenie powietrza.

W NPR rewitalizacja definiowana jest jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Konieczne jest zerwanie z postrzeganiem rewitalizacji jako zbioru punktowych, oderwanych od siebie działań (często rewitalizacją bywają nazywane same działania infrastrukturalne, jak np. wybudowanie fontanny czy ocieplenie kamienicy). Dobrze prowadzona rewitalizacja wg NPR powinna być:

1. kompleksowa poprzez zmiany w różnych sferach życia mieszkańców miasta – społecznej (np. edukacja, aktywizacja społeczna), kulturowej, gospodarczej (np. promowanie samozatrudnienia, ułatwienia w zakładaniu działalności gospodarczej), przestrzennej (np. remonty, działania infrastrukturalne dla tworzenia przyjaznego, bezpiecznego otoczenia) czy środowiskowej;
2. zintegrowana poprzez współpracę i uporządkowanie działań różnych podmiotów (aby np. techniczna poprawa warunków zamieszkania na obszarach kryzysowych zawsze szła w parze z działaniami społecznymi adresowanymi do mieszkańców);
3. prowadzona w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także przez nią samą);
4. skoncentrowana terytorialnie, co oznacza, że powinna odnosić się do konkretnego zdegradowanego obszaru, a nie punktowych działań.

Narodowy Plan Rewitalizacji promuje podejście kompleksowe (a w przypadku ubiegania się o środki publiczne wręcz go wymaga), zakładające skoncentrowane wysiłki wielu podmiotów na rzecz wyprowadzenia ze stanu kryzysowego danego obszaru, obejmującego interwencję w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz kulturowej. Niezbędne jest przy tym, aby rewitalizacja obszarów zdegradowanych była elementem całościowej wizji rozwoju miasta.

Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego

Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego jest wyrazem świadomości samorządu województwa co do szczególnego znaczenia obszarów miejskich w rozwoju całego regionu i stanowi próbę określenia roli, jaką samorząd województwa może odgrywać we wspieraniu ich zrównoważonego rozwoju. **Zrównoważona polityka miejska z poziomu regionu** to polityka ukierunkowana na miasta, jako elementy pewnego spójnego systemu – miejskiej sieci osadniczej. Systemu, w którym istotną rolę powinien odgrywać zarówno obszar metropolitalny, jak i pozostałe ośrodki wraz ze swoimi obszarami funkcjonalnymi. Pierwszym priorytetem zdefiniowanym w części rekomendacyjnej *Koncepcji* jest „policentryczny, zrównoważony system osadniczy”.

Polityka miejska, jako integralna część polityki rozwoju kreowanej przez samorząd województwa, realizowana musi być przede wszystkim zgodnie z ogólnymi zasadami prowadzenia polityki rozwoju regionu.

Jedną z nich, umocowaną konstytucyjnie, szczególnie istotną z uwagi na specyfikę środowiska zurbanizowanego jest **zasada zrównoważonego rozwoju**. Zgodnie z nią, rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych to rozwój w poszanowaniu bogactwa historii, harmonijnie łączący środowisko zurbanizowane ze środowiskiem przyrodniczym, zapewniający odpowiednie warunki życia obecnym, jak i przyszłym pokoleniom. W nawiązaniu do wyzwań rozwojowych pomorskich miast oraz zasad polityki miejskiej województwa pomorskiego zdefiniowany został priorytet nadrzędny prowadzenia tej polityki:

Wzrost konkurencyjności i spójności społecznej, gospodarczej oraz terytorialnej regionu przez zrównoważony rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych

Rozwinięciem priorytetu nadrzędnego są 3 priorytety wraz z zarekomendowanymi w ich ramach celami, dla których zaproponowano określone kierunki działań wraz z rozróżnieniem poziomów zarządzania (lokalny, wojewódzki, krajowy) właściwych dla ich realizacji. Dla każdego priorytetu wskazane zostały dodatkowo kryteria realizacji lub wsparcia tych działań z poziomu wojewódzkiego.

Wśród wszystkich zdefiniowanych priorytetów wraz z rekomendowanymi celami, w kontekście procesów rewitalizacyjnych istotny jest zwłaszcza Priorytet 2 Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich, cel 2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wysoka jakość przestrzeni publicznych, w zakresie którego rekomendowane kierunki działań na poziomie lokalnym to:

- Identyfikacja terenów zdegradowanych w strukturze miasta i określenie ich roli w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta (strategia i studium).
- Solidne przygotowanie (na podstawie szczegółowej analizy obszaru) i konsekwentna realizacja spójnych koncepcji nowego zagospodarowania na terenach rewitalizowanych, powiązanych z układem funkcjonalno-przestrzennym miasta oraz odpowiadających na lokalne potrzeby społeczno-gospodarcze.
- Rewitalizacja zdegradowanych terenów śródmiejskich i mieszkaniowych (w tym: historyczne centra miast, kwartały zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zdegradowane osiedla mieszkaniowe).
- Rewitalizacja terenów poprodukcyjnych oraz takich, które utraciły dotychczasowe funkcje: przemysłowe, kolejowe, produkcji rolnej, obsługi techn. itd. (w tym rekultywacja tych terenów).
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów cennych przyrodniczo (w tym: tereny zbiorników wodnych, tereny nadbrzeżne, obszary lasów i innych terenów zieleni o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych).
- Zapewnienie profesjonalnej kadry odpowiedzialnej za procesy rewitalizacyjne w mieście.
- Zapewnienie przestrzeni publicznych o wysokim standardzie (funkcjonalnych, bezpiecznych, estetycznych, dostosowanych do potrzeb wszystkich użytkowników), m.in. poprzez wprowadzanie odpowiednich ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przejęcie przez gminę odpowiedzialności (wykonawczej bądź koordynacyjnej) za ich realizację, w tym zagwarantowanie montażu finansowego w wieloletniej prognozie finansowej.
- Tworzenie i realizacja kompleksowych rozwiązań zmierzających do budowania spójnych systemów przestrzeni publicznych, powiązanych ciągami pieszymi o odpowiednim standardzie – spajających strukturę przestrzenną w centrach miast i wpływających na zmianę filozofii funkcjonowania miast - miasto przyjazne dla człowieka (w tym eliminacja ruchu tranzytowego w centrach miast).
- Poprawa kondycji stref śródmiejskich oraz działania zmierzające do wykształcenia takich stref w miastach bez wyraźnie wyodrębnionego w swej strukturze centrum.
- Wykorzystanie potencjału realizowanych prestiżowych inwestycji w zakresie rozwoju funkcji metropolitalnych do podniesienia jakości przestrzeni miasta – wpisanie ich w strukturę przestrzenną miasta i wzajemne powiązanie spójnym, czytelnym systemem przestrzeni publicznych.
- Wykorzystanie formuły konkursów studialnych i warsztatów przy szerokim udziale lokalnych społeczności, jako działań poprzedzających kolejne etapy realizacji inwestycji w przestrzeni publicznej.
- Wykorzystanie formuły konkursów urbanistycznych i architektonicznych oraz współpracy z uczelniami wyższymi w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań koncepcyjnych i projektowych (w szczególności) dla najważniejszych elementów struktury przestrzennej miast.

- Dbłość o wysoki poziom projektów i wykonawstwa inwestycji realizowanych w przestrzeni publicznej oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej w procesie planowania i realizacji tych inwestycji.
- Zachowanie równowagi pomiędzy tradycją i współczesnością przestrzeni miasta, poprzez m.in:
 - świadome odniesienia do tradycji architektonicznych i urbanistycznych miejsca, uwzględniające współczesne rozwiązania, w opozycji do realizowania obiektów i przestrzeni będących pastiszem substancji zabytkowej;
 - uznanie historycznej przestrzeni miejskiej, w pierwszej kolejności, za istotną przestrzeń życiową jej mieszkańców.
- Mobilizacja do działania oraz wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych społeczności na rzecz poprawy wizerunku i funkcjonowania przestrzeni miejskiej w ich najbliższym otoczeniu m.in. przez wdrażanie formuły budżetu partycypacyjnego.
- Wspieranie prywatnych właścicieli w działaniach renowacyjnych dotyczących substancji zabytkowej, w tym substancji mieszkaniowej, w miastach (np. konkursy dla wspólnot mieszkaniowych w zabudowie historycznej).
- Podnoszenie poziomu świadomości społecznej na temat przestrzeni (w tym edukacja przestrzenna dzieci i młodzieży).

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot OMG-G-S do roku 2020

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot OMG-G-S do roku 2020 wskazuje kierunki rozwoju obszaru metropolitalnego Gdańsk – Gdynia - Sopot, w skład którego wchodzi m.in. Gmina Kartuzy oraz 29 gmin z terenu 7 powiatów go otaczających: puckiego, wejherowskiego, lęborskiego, kartuskiego, malborskiego, tczewskiego i nowodworskiego. Pełni też rolę operacyjnej Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT).

W ramach diagnozy Strategii zidentyfikowano problemy związane ze zdegradowanymi obszarami miejskimi w aspekcie przestrzennym i społeczno- gospodarczym miast OM, w tym Kartuz. Zapisano rekomendację „realizacji zintegrowanych działań rewitalizacyjnych w oparciu o Programy Rewitalizacji”.

Interwencja w zakresie kompleksowej rewitalizacji dotyczy nadawania i przywracania funkcji społecznych zdegradowanym obszarom w miastach, wyznaczonym w oparciu o kryteria przestrzenne, ekonomiczne i społeczne uwzględniające stopień nasilenia problemów społecznych, związanych w szczególności z izolacją materialną i społeczną mieszkańców. Realizowane w ujęciu kompleksowym przedsięwzięcia, wynikają z programów rewitalizacji, obejmując w szczególności wspieranie integracji społeczno-zawodowej mieszkańców zdegradowanych obszarów miejskich, rewaloryzację, modernizację i adaptację istniejącej zabudowy, zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz dostosowanie budynków do funkcji społecznych, gospodarczych, rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych.

Wszystkie realizowane projekty oprócz działań infrastrukturalnych muszą obejmować również bezpośrednio z nimi powiązane działania społeczne skierowane do mieszkańców zdegradowanych obszarów. W szczególności kładzie się nacisk na konieczność łączenia działań na obszarach zdegradowanych z Osią Priorytetową 6 –Integracja, w celu wspierania działań społecznych, w tym w szczególności zwalczania bezrobocia i wykluczenia społecznego. Działania prowadzone w OP 6 mają charakter wiodący w stosunku do działań infrastrukturalnych realizowanych w OP 8.

Zgodnie ze schematem realizacji projektów wskazanych w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 - 2020 (SzOOP RPO WP 2014-2020) środki na rewitalizację zostały wskazane w trzech działaniach:

1. 6.1.1. Aktywizacja społeczno – zawodowa
2. 6.2.1 Rozwój usług społecznych
3. 8.1.1 Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta.

Wobec tego przed wprowadzeniem zadań do GPR, wszystkie planowane do realizacji przedsięwzięcia zostały skonsultowane z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego oraz przez nich zaakceptowane i następnie wprowadzone do SzOOP WP 2014-2020, jako inwestycje priorytetowe w ramach w/w działań.

1.3.1.1 Rewitalizacja miast, czy obszarów wiejskich w systemie wspierania rewitalizacji

Ministerstwo Infrastruktury przygotowało system wspierania rewitalizacji w Polsce (<https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/rewitalizacja/o-rewitalizacji/>). Jego elementami są m.in. ustawa o rewitalizacji, Narodowy Plan Rewitalizacji oraz Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się także w szerszy kontekst działań Ministerstwa dotyczących polityki przestrzennej kraju, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, m.in. w zakresie: przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego, przeciwdziałania suburbanizacji, optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi, głównie poprzez nadanie priorytetu inwestycjom typu brownfield zamiast greenfield, głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, np. kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych oraz rekultywację terenów zdegradowanych na cele przyrodnicze. Rewitalizacja stanowi jeden z celów głównych, a także jeden z wątków tematycznych w Krajowej Polityce Miejskiej 2023. Opisując system wsparcia procesu rewitalizacji w Polsce Ministerstwo Rozwoju wprost wskazało, że „Rolą władz centralnych jest umożliwianie i upowszechnianie działań rewitalizacyjnych w najbardziej zdegradowanych obszarach **miast**, różnej wielkości i o różnej skali problemów. Dlatego na poziomie krajowym zidentyfikowana została potrzeba rozwijania ram prawnych oraz inicjowania efektywnych rozwiązań systemowych i wzbogacania palety źródeł finansowania, a także upowszechniania wiedzy i modelowego prowadzenia rewitalizacji.” Na system wsparcia procesu rewitalizacji, składają się natomiast filary obejmujące:

- rozwiązania legislacyjne polegające na zmianach obowiązujących regulacji oraz stworzeniu nowych regulacji;
- instrumenty wspierania rewitalizacji, obejmujące szczególnie włączanie działań w ramach poszczególnych polityk publicznych w realizację kompleksowych, zintegrowanych programów rewitalizacji (poprzez mechanizmy preferencji, terytorialne różnicowanie instrumentów itd.).

Przy rozpoczęciu planowania procesu rewitalizacji Gmina Kartuzy wzięła pod uwagę obowiązujące wówczas unormowania prawne w tym okresie t.j. w 2014r. , w szczególności Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia, w którym już na wstępie odwołuje się do obszarów miejskich, jako podlegających szeregom niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych. Misją przewodnią NPR jest : „zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru tak, aby jak najszerze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą naprawy **środowiska miejskiego** i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie. Z tej perspektywy plan odnieść się ma zarówno do zagadnienia przywracania świetności **dzielnicom śródmiejskim**, uzdrawiania relacji społecznych i rozwiązywania problemów infrastrukturalno-technicznych w zaniedbanych dzielnicach „miasta XIX wiecznego” i blokowiskach, ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych, powojkowych, pokolejowych i poportowych, jak i innych sytuacji, w których władze samorządowe lub mieszkańcy dochodzą do wniosku, że miasto powinno być na danym obszarze „uzdrowione”.

Również w Krajowej Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta (KSRR), obszary wiejskie w ramach celu 2: budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych wyodrębniano cel: Restrukturyzacja i **rewitalizacja miast** i innych obszarów

tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. Jako inne obszary, które powinny podlegać procesowi rewitalizacji zdefiniowano jako: obszary, które pomimo znacznej na tle innych jednostek terytorialnych zamożności, utraciły w ostatnich latach na skutek zmian społeczno-gospodarczych możliwości wzrostu i kreowania zatrudnienia z powodu upadku tradycyjnego przemysłu, gwałtownej zmiany koniunktury na wytwarzane produkty i usługi, degradacji środowiska przyrodniczego czy też powiązanej z tymi procesami degradacji infrastruktury, w tym mieszkaniowej, a także dużego odpływu ludności. Poza obszarami miejskimi, wskazano, że problem ten dotyczy obszarów poprzemysłowych, związanych z wydobyciem surowców mineralnych.

Analizując obowiązujący porządek prawny nakierowujący samorząd na skupienie się na części miejskiej gminy (biorąc pod uwagę również fakt, że na terenach wiejskich gminy Kartuzy nie ma terenów poprzemysłowych, wskazanych w KSRR jako wymagające rewitalizacji, Gmina również skłoniła się ku podjęciu działań w kierunku planowania procesu rewitalizacji na terenie miejskim (drugim problematycznym poza obszarami poprzemysłowymi, wskazanymi w KSRR).

W przypadku analizy drugiego filaru systemu wsparcia procesu rewitalizacji t.j. instrumentów wspierania rewitalizacji, w szczególności zaś możliwości uzyskania wsparcia finansowego na wdrożenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych również działania Gminy powinny skupić się na części miejskiej Gminy. W okresie programowania 2014-2020 głównymi programami dla wsparcia procesów rewitalizacji są regionalne programy operacyjne oraz program krajowy „Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko”. W kontekście wsparcia procesu rewitalizacji Gminy Kartuzy ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 możliwe jest przeprowadzenie rewitalizacji na obszarze zdegradowanym w mieście. Również w programie krajowym przewidziano pewne instrumenty, które mogą wspomagać procesy rewitalizacyjne na obszarze miast. W POiŚ jednym z priorytetów inwestycyjnych jest: PI 6.IV. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, **rewitalizację miast**, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu. Natomiast w programie krajowym dedykowanym obszarom wiejskim t.j. Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich proces rewitalizacji wspomina się jedynie w kontekście komplementarności działania przewidzianego w PROW dot. ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego z działaniami rewitalizacyjnymi podejmowanymi w ramach regionalnych programów operacyjnych. W PROW nie przewidziano instrumentu wsparcia na rewitalizację obszarów wiejskich, natomiast skupiono się na rozwoju obszarów wiejskich w szerszym znaczeniu niż proces rewitalizacji. Efektem tego jest nakierowanie działań samorządu na współtworzenie Lokalnych Strategii Rozwoju, nie zaś programów rewitalizacji.

1.3.2. Gminny Program Rewitalizacji – powiązania z dokumentami strategicznymi gminy

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020

Nadrzędnym dokumentem strategicznym, dotyczącym rozwoju Gminy Kartuzy, jest „Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020”, przyjęta uchwałą nr XVI/257/2012 Rady Miejskiej w Kartuzach z dnia 25 kwietnia 2012 r.

Pracę nad przygotowaniem aktualizacji Strategii rozpoczęto od analizy istniejących uwarunkowań rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Kartuzy. Na tej podstawie sformułowano diagnozę stanu gminy. Sformułowano misję Gminy Kartuzy, wyznaczono priorytety oraz cele i kierunki działania.

Strategia Rozwoju Gminy Kartuzy dokonała wyboru tych obszarów polityki rozwoju gminy Kartuzy (w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej), których wsparcie, w ramach istniejących uwarunkowań budżetowych, przyczyni się do najbardziej efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w zakładanym horyzoncie czasu. Należy podkreślić, iż wybór ten nie ogranicza możliwości kreowania konkretnych pomysłów i projektów przez szerokie grono interesariuszy

rozwoju Gminy Kartuzy (wewnętrznych i zewnętrznych względem samorządu terytorialnego, a więc również mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, instytucji, organizacji itp.). Mimo, że w Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy wyznaczono cele, których horyzont czasowy sięga do 2020 roku, jest ona dokumentem żywym, „kroczącym”, a więc podlegającym modyfikacjom uzależnionym od postępów w jej realizacji i zmian zachodzących w otoczeniu.

Biorąc pod uwagę doświadczenie Gminy Kartuzy w zakresie wykorzystania narzędzi zarządzania strategicznego w ostatnich latach uznano za niezbędne podzielenie gminy Kartuzy na osiem obszarów problemowych (miasto Kartuzy podzielono na siedem obszarów, a tereny poza miastem połączono w jeden spójny obszar problemowy). Identyfikacja obszarów problemowych dokonana została przy zastosowaniu konsultacji z pracownikami Urzędu Miejskiego w Kartuzach.

Na podstawie kompleksowej diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy Kartuzy, została przeprowadzona charakterystyka poszczególnych obszarów problemowych miasta Kartuzy i obszaru wiejskiego gminy. Wskazano przybliżoną liczbę mieszkańców, główne funkcje, przybliżoną liczbę osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej, instytucje publiczne oraz infrastrukturę społeczną. Ponadto po konsultacjach z przedstawicielami samorządu oraz mieszkańców wskazano mocne i słabe strony danego obszaru. Wyodrębnione, główne obszary problemowe, obok diagnozy stanu społeczno – gospodarczego, stanowiły punkt wyjścia do zidentyfikowania celów strategicznych.

Potencjał Strategii Rozwoju Gminy został wykorzystany w procesie programowania rewitalizacji z wykorzystaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. GPR jest jednym z dokumentów operacyjnych uszczegóławiających zapisy sformułowane na poziomie celów i wytycznych wyznaczonych w strategii.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji Kartuz jest dokumentem operacyjnym, podrzędnym w stosunku do Strategii Rozwoju Gminy: korzysta z dokonanej diagnozy, a także oprzyrządowuje wskazane cele.

Rewitalizacja dotyczy będzie wyodrębnionych obszarów miasta Kartuzy, które w wyniku przemian społecznych, gospodarczych i przestrzennych utraciły częściowo swoje pierwotne funkcje i przeznaczenie. Dlatego Program Rewitalizacji należy traktować jako kompleksowy program działań obejmujących remonty, modernizację zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzację zabytków, w powiązaniu z wprowadzeniem zmian gospodarczych i społecznych na danym obszarze.

Zadaniem Gminy na etapie programowania rewitalizacji jest wyznaczenie spośród obszarów zdegradowanych konkretnego obszaru lub obszarów o relatywnie gorszej sytuacji, które zamierza objąć wsparciem. Gmina podejmuje decyzję, czy zamierza programować rewitalizację jednego obszaru zdegradowanego, czy wskaże więcej niż jeden obszar zdegradowany i przygotuje odrębne projekty dla każdego z tych obszarów. Nie można natomiast przygotować jednego projektu rewitalizacyjnego obejmującego kilka obszarów zdegradowanych.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kartuzy

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kartuzy, przyjęte uchwałą nr XXVII/390/2005r z dnia 6 lipca 2005 roku, jest elementem gminnego planowania strategicznego, narzędziem równoważenia różnych sfer rozwoju Gminy w przestrzeni, służącym konkretyzacji przestrzennej. Dokument ma charakter planu działania - formułuje cele i zasady kształtowania przestrzeni, a także kierunki polityki przestrzennej oraz narzędzia ich realizacji, co daje podstawę do formułowania tej polityki w dokumentach programowych i operacyjnych i łączy planowanie krajowe i regionalne z planowaniem miejscowym.

W chwili opracowywania niniejszego GPR nowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Kartuzy jest w fazie opracowywania. Z chwilą jego uchwalenia przestanie obowiązywać studium dotychczasowe, uchwalone w roku 2005. Przy opracowywaniu niniejszego Programu brano pod uwagę wymóg zgodności z nim, nowo opracowywanego studium. Ponieważ oba dokumenty były opracowywane równolegle i w procesie

skoordynowanym, nie zachodzi konieczność wprowadzania zmian w studium instrumentami ustawy o rewitalizacji.

Program Opieki nad zabytkami Gminy Kartuzy na lata 2016-2019

Celem strategicznym Programu Opieki na zabytkami Gminy Kartuzy na lata 2016-2019 jest Ochrona i opieka nad dziedzictwem kulturowym gminy służące zachowaniu krajobrazu kulturowego i zabytków, budowaniu tożsamości lokalnej oraz wszechstronnemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy.

Przyjęty Uchwałą nr XIV/191/2016 Rady Miejskiej w Kartuzach z dnia 29 grudnia 2015 obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji częściowo pokrywa się z układem urbanistycznym Miasta Kartuzy wpisanym do rejestru zabytków nieruchomości województwa pomorskiego pod nr 915, który podlega ochronie konserwatorskiej. Obejmuje on m.in. zabytkowe śródmieście Kartuz, które wymienione jest w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego jako układ przestrzenny o wybitnej wartości i znaczeniu krajowym. Historyczny obszar i budynki zabytkowe, znajdujące się w przeważającym stopniu w złym stanie technicznym, należy ratować ze względu na zachowanie tożsamości i szacunek dla dziedzictwa kulturowego Kartuz.

Priorytetowym działaniem w ramach rewitalizacji będą prace remontowo-modernizacyjne, które doprowadzą do poprawy stanu technicznego budynków publicznych, mieszkalnych i usługowych oraz do zmiany estetyki funkcjonalności najważniejszych przestrzeni publicznych oraz poprawy warunków społeczno-socjalnych dla mieszkańców. Prawidłowo przeprowadzona i kompleksowa rewitalizacja będzie obejmować równoczesne działania podejmowane na zdegradowanym, zaniedbanym obszarze i na budynkach tam zlokalizowanych, a także uwzględnić aspekty społeczne, gospodarcze, kulturowe i środowiskowe. Istotne znaczenie w ożywieniu tego miejsca będzie miało budowanie związku pomiędzy akceptacją społeczną, a zarządzaniem procesem rewitalizacji. Osiągnięcie celu strategicznego w aspekcie ochrony i opieki nad zabytkami będzie możliwe poprzez realizację wszystkich działań z Priorytetu II „Zachowanie i rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego”.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kartuzy na lata 2014-2020

Niniejszy Program uwzględnia elementy polityki społecznej Gminy Kartuzy, która zawiera liczne zapisy, w tym zadania będące bezpośrednio częścią procesu rewitalizacji. Szczególne korelacje obu dokumentów można dostrzec w następujących obszarach i przyporządkowanych im celach strategicznych:

Tabela 1 Obszary działania i odpowiadające im cele strategiczne i szczegółowe

Cel strategiczny	Cel szczegółowy	Działania
1. Rozwój systemu wspierającego aktywność zawodową mieszkańców Gminy Kartuzy	1.2 Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia	Aktywizacja społeczna, Organizowanie warsztatów aktywizacji społecznej i zawodowej, Redukowanie skutków bezrobocia: praca socjalna w oparciu o kontrakty socjalne, rodzinne
	1.3. Dążenie do wyrównywania szans grup społecznych na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie	Szkolenia, staże, przekwalifikowania na potrzeby rynku pracy, prace interwencyjne, Programy aktywizacyjne realizowane poprzez zatrudnienie socjalne, zatrudnienie wspierane
2. Zwiększenie oferty wspierającej rodziny z problemem uzależnień	2.1. Wspieranie osób niepełnosprawnych w aktywnym uczestnictwie w oparciu o potencjał instytucji i organizacji pozarządowych	Programy aktywizujące poszczególne grupy osób niepełnosprawnych, Zapewnienie opieki całodobowej/wsparcie placówek świadczących opiekę całodobową dla osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych
	2.2. Zwiększenie świadomości społeczeństwa o potrzebach osób	Wspieranie rodzin osób niepełnosprawnych w zakresie akceptacji niepełnosprawności.

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

	niepełnosprawnych	Spotkania przedstawicieli instytucji z osobami
4.Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologiom społecznym	4.2. Zwiększenie oferty dla osób dotkniętych problemem uzależnień niepełnosprawnymi w celu rozpoznania ich potrzeb	Zwiększenie oferty wspierającej rodziny z problemem uzależnień.
5.Przeciwdziałanie przemocy w Gminie Kartuzy	5.1.Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy	Warsztaty i szkolenia
	5.3. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin	Oddziaływania terapeutycznoedukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
6. Budowanie systemu wspierania dla rodziny	6.1 .Instytucjonalne wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Stworzenie: oferty socjoterapii, poradni rodzinnej (terapia, mediacja, informacja), oferty działań środowiskowych dla dzieci i młodzieży
	6.2 . Podniesienie kompetencji i umiejętności opiekuńczo - wychowawczych i przeciwdziałanie zjawiskom zagrażającym rodzinie	Wspieranie rodzin pod kątem wychowawczym oraz aktywizacji zawodowej, Tworzenie grup wsparcia, Mediacje dla rodzin
7. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych, oraz zbudowanie systemu działań wspomagających osoby starsze	7.1. Stworzenie osobom starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	Tworzenie dziennych domów seniora i klubów dla seniorów. Organizowanie grup samopomocowych i grup wsparcia

Źródło: Opracowanie własne

W związku z faktem, że zadania społeczne wpisane w GPR wpisują się we wszystkie cele polityki społecznej gminy nie zachodzi konieczność wprowadzania zmian w związku z uchwaleniem GPR.

1.5. Odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Gminny Program Rewitalizacji ma za cel realizowanie zadań inwestycyjnych zmierzających do poprawy warunków socjalnych mieszkańców rewitalizowanej strefy i poprawę atrakcyjności przestrzeni publicznej, również przez podejmowanie wielu działań o charakterze społecznym. Zakres i rodzaj przedsięwzięć planowanych do realizacji w procesie rewitalizacji eliminuje możliwość zakwalifikowania przedsięwzięć do mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu odrębnych przepisów, zatem wyklucza konieczność uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed decyzjami docelowymi przesądzającymi o ich realizacji. Oddziaływanie poszczególnych zamierzeń na otaczające środowisko będzie widoczne praktycznie tylko na etapie realizacji. Prace budowlane generować będą hałas, pył, odpady, utrudnienia w ruchu pojazdów i inne uciążliwości, które będą krótkotrwałe i znikną po zakończeniu prac. W wielu przypadkach charakter rekreacyjno-usługowy terenu pozostanie niezmienny (rynek czy parking przy ul. Wzgórze Wolności). Z uwagi na odległość od granic kraju i lokalną skalę inwestycji nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych. Czasowo, na etapie budowy występować mogą oddziaływania skumulowane związane głównie ze wzrostem natężenia ruchu na pobliskich drogach oraz emisją uciążliwości wynikających z procesów budowlanych. Przedsięwzięcia planowane do wykonania podczas rewitalizacji nie wpłyną negatywnie na stan wód powierzchniowych czy podziemnych. Wręcz przeciwnie, w wielu przypadkach (jak rozbudowa i przebudowa sieci kanalizacji deszczowej na terenie miasta) przyczynią się do poprawy stanu wód i przybliżą do osiągnięcia cele zawarte w planach gospodarowania wodami czy zrealizują założenia zawarte w programie wodno-środowiskowym kraju. Korzyści wynikające z etapu eksploatacji przedsięwzięć znacznie przewyższą uciążliwości występujące na etapie realizacji. Z uwagi na realizację założonych przedsięwzięć w centrum miasta, z daleka od form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000 nie istnieje ryzyko negatywnego oddziaływania inwestycji na przedmioty ochrony w granicach najbliższych obszarów Natura 2000, realizowane zamierzenie nie przyczynią się do utraty czy fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz nie wpłyną na spójność obszarów Natura 2000. Lokalizacja centrum miasta poza siecią korytarzy ekologicznych nie wpłynie w żaden sposób na zdolności migracyjne zwierząt.

Korzyści płynące z realizacji projektów przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznej, skanalizowania ruchu turystycznego i dostosowania przepustowości istniejącej infrastruktury do zmieniających się warunków i oczekiwań mieszkańców. Realizacja założonych przedsięwzięć w niniejszym dokumencie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko sama w sobie. Dokument wyznacza zakres zadań i celów realizowanych w odpowiedzi na dzisiejsze potrzeby mieszkańców, w oparciu o określone potrzeby społeczne. Ma na celu integrację mieszkańców z obszaru dotkniętego wcześniej zdiagnozowanymi problemami społecznymi, zwiększenie dostępności usług związanych z pośrednictwem pracy i tworzeniem miejsc pracy, pomoc w dostosowaniu i zmianie kwalifikacji zawodowych w odpowiedzi na potrzeby obecnego rynku pracy i dominujących w okolicy usług oraz zapewnienie opieki społecznej dla potrzebujących rodzin. Założone działania są określone w sposób bardzo ogólny i nie precyzują skali, zakresu ani rodzaju działań. Tym samym nie wyznacza się ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i nie jest dokumentem o charakterze sektorowym, o którym mowa w art. 46 pkt 2 ustawy oos.

Dzięki modernizacji infrastruktury poprawi się wygląd przestrzeni publicznej, zwiększy się atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna obszaru.

Realizacja projektów w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji nie wpłynie negatywnie na przyrodę. Obowiązek uzgadniania z Powiatowym Konserwatorem Zabytków wszelkich prac inwestycyjnych realizowanych przy zabytkach nieruchomości nie oddziałuje negatywnie na zachowanie dziedzictwa kulturowego. Natomiast obowiązki nakładane na inwestora w zakresie przeprowadzania OOS przedsięwzięć planowanych do dofinansowania ze środków unijnych zapewniają realizację zadań, które nie naruszają jakości środowiska.

Gmina Kartuzy na podstawie art. 48 i 49 oraz art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353) wystąpiła do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Gdańsku o uzgodnienie możliwości odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz. Pismem nr z dnia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku uznał, że realizacja założeń wynikających z przedmiotowego opracowania nie stanowi dokumentu, o którym mowa w art. 46 pkt 3 ustawy oos.

1.6. Opiniowanie GPR przez właściwe podmioty

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji Rozdział 4, Art. 17. Pkt 2. Burmistrz Kartuz po przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu GPR, występuje o zaopiniowanie projektu gminnego programu rewitalizacji przez następujące instytucje:

- Zarząd Powiatu Kartuskiego w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- Zarząd województwa w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego i strategią rozwoju województwa,
- Wojewodę Pomorskiego w zakresie zgodności z ustawą o gospodarce nieruchomościami,
- Komendanta Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- Gminna komisję urbanistyczno- architektoniczną
- Operatorów sieci uzbrojenia terenu (zarządcy dróg),
- Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska,
- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,

Podmioty, o których mowa powyżej, w zakresie swojej właściwości rzeczowej lub miejscowej, opiniują projekt gminnego programu rewitalizacji. Burmistrz miasta wyznacza termin przedstawienia opinii, nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni, licząc od dnia doręczenia projektu gminnego

programu rewitalizacji. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uznaje się za równoznaczne z pozytywnym zaopiniowaniem projektu gminnego programu rewitalizacji.

Po przeprowadzonych konsultacjach społecznych i uzyskanych opiniach wprowadzane są zmiany do projektu GPR. Następnie dokument przedłożony zostaje Radzie Miejskiej do uchwalenia.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2.1. Charakterystyka Gminy Kartuzy

Gmina Kartuzy jest gminą miejsko – wiejską, położoną w centralnej części województwa pomorskiego i zajmuje w sumie powierzchnię 205,3 km², co stanowi 1,1% powierzchni całego województwa pomorskiego.

Miasto Kartuzy jest siedzibą powiatu, który składa się z 8 gmin (Sierakowice, Sulęczyń, Stężyca, Przdokowo, Somonino, Chmielno, Żukowo i Kartuzy).

Gmina Kartuzy położona jest w strefie podmiejskiej silnej suburbanizacji, na terenie powiatu kartuskiego, który sąsiaduje z rdzeniem Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia - Sopot.

Rysunek 2 Położenie gminy Kartuzy w województwie pomorskim i powiecie kartuskim



Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie map dostępnych na: www.commons.wikimedia.org

Gęstość zaludnienia na terenie realizacji projektu średnio sięga poziomu 162 osób/km² i jest znacznie wyższa od średniej dla całego regionu województwa pomorskiego.

Tabela 2 Podstawowe dane o Gminie Kartuzy

Gmina	Powierzchnia w km ²	Gęstość zaludnienia w osobach/km ²
gm. Kartuzy	205,3	162
woj. pomorskie	18 293	126

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Kartuzy składa się z: miasta Kartuzy, 24 sołectw, 32 miejscowości wiejskich, w tym 26 wsi. Na poniższej mapie przedstawiono wszystkie sołectwa Gminy Kartuzy wraz z ich powierzchnią.

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz



- 0001: Bącz (263 ha)
- 0002: Brodnica (1291 ha)
- 0003: Borowo (166 ha)
- 0004: Dzierżążno (1126 ha)
- 0005: Głusino (419 ha)
- 0006: Grzybno (901 ha)
- 0007: Kaliska (140 ha)
- 0008: Kiełpino (790 ha)
- 0009: Kolonia (521 ha)
- 0010: Kosy (1492 ha)
- 0011: Łapalice (720 ha)
- 0012: Mezowo (909 ha)
- 0013: Mirachowo (4666 ha)
- 0014: Nowa Huta (304 ha)
- 0015: Pomieczyńska Huta (366 ha)
- 0016: Prokowo (1242 ha)
- 0017: Ręboszewo (269 ha)
- 0018: Sianowo (510 ha)
- 0019: Sianowska Huta (1636 ha)
- 0020: Sitno (270 ha)
- 0021: Staniszewo (894 ha)
- 0022: Stara Huta (514 ha)
- 0023: Smetowo (241 ha)
- 0024: Brodnica Dolna (310 ha)

Rysunek 3. Sołectwa Gminy Kartuzy, Źródło: Urząd Miejski w Kartuzach

Zgodnie z fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski, wg J. Kondrackiego, w ogólnym podziale, obszar gminy objętej projektem jest położony w obrębie następujących głównych jednostek: megaregionu – Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincji – Niż Środkowoeuropejski, podprowincji – Pojezierze Południowobałtyckie, makroregionu – Pojezierze Zachodniopomorskie, Pojezierze Wschodniopomorskie, Pojezierze Południowopomorskie. W podziale na mezoregiony, obszar inwestycji znajduje się na terenie Pojezierza Kaszubskiego.



Rysunek 4. Położenie gminy Kartuzy w regionie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2014 roku, WIOS Gdańsk, Gdańsk, 2015 r.

Demografia

Według danych GUS na koniec 2015 r. całkowita liczba ludności na obszarze realizacji inwestycji wynosiła 33 400 mieszkańców, co stanowiło 1,45% mieszkańców całego województwa pomorskiego. Podstawowe dane demograficzne dotyczące obszaru realizacji inwestycji przedstawiono w poniższej tabeli. Z danych tych wynika, że przyrost naturalny na terenie gminy w ostatnim analizowanym roku osiągnął wysoką wartość dodatnią 5,40‰ i był wynikiem przede wszystkim wysokiego wskaźnika urodzeń, który sięgnął poziomu 13,30‰. Sytuacja demograficzna na terenie gminy Kartuzy jest charakterystyczna dla obszaru powiatu kartuskiego, który należy do terenów o najwyższym poziomie wskaźnika urodzeń w skali nie tylko województwa pomorskiego, ale całego kraju. Stan jest powoduje, że obszar zarówno gminy Kartuzy jak i całego powiatu kartuskiego należy do terenów dynamicznego rozwoju demograficznego i systematycznie rosnącej z tego tytułu liczby mieszkańców.

Tabela 3. Podstawowe dane demograficzne dot. gminy Kartuzy w 2015r.

Gmina	Liczba mieszkańców osoby	Urodzenia ‰	Zgodny ‰	Przyrost naturalny ‰
Kartuzy	33 400	13,30	7,92	5,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dane statystyczne wskazują, że obszar realizacji projektu charakteryzuje się w latach 2005 – 2014 stałą tendencją wzrostową w zakresie liczby ludności. W omawianym okresie liczba mieszkańców Gminy Kartuzy wzrosła o 7,3%, co było wielkością znacznie wyższą od średniej notowanej dla całego województwa pomorskiego (4,7%).

Tabela 4. Liczba ludności w Gminie Kartuzy w latach 2005 – 2014 na tle województwa pomorskiego.

Obszar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Województwo pomorskie	2199043	2203595	2210920	2219512	2230099	2275494	2283500	2290070	2295811	2302077
Gmina Kartuzy	31002	31314	31475	31696	31955	32552	32795	32878	33023	33275

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmiany liczby ludności wiążą się między innymi z wielkością przyrostu naturalnego. Na terenie Gminy Kartuzy wielkość tego wskaźnika wyniosła 5,40‰, co jest znacznie wyższą wartością o wartości wskaźnika dla całego województwa pomorskiego. Jednocześnie Gmina Kartuzy jest częścią obszaru, na którym odnotowuje się od wielu lat wyjątkowo wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego. Na terenie całego Powiatu Kartuskiego wartość tego wskaźnika była najwyższa w kraju i wyniosła 8,1‰.

Istotnym czynnikiem decydującym o wzroście liczby mieszkańców jest również saldo migracji. Na terenie Gminy Kartuzy wskaźnik ten jest na bardzo niskim dodatnim poziomie jednakże biorąc pod uwagę lata poprzednie należy wskazać, że wskaźnik ten systematycznie rośnie co skutkuje przewagą osób przybywających na teren gminy nad osobami migrującymi z tego obszaru.

Tabela 5. Saldo migracji w Gminie Kartuzy na tle województwa wg stanu na 31.12.2014 r.

Obszar	Saldo migracji w 2014 r. w ‰
Województwo Pomorskie	0,9
Gmina Kartuzy	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Korzystnie na tle województwa kształtuje się także struktura wiekowa społeczeństwa Gminy Kartuzy. Społeczeństwo zamieszkujące Gminę Kartuzy jest stosunkowo młode. Odsetek osób w wieku 65+ jest niższy niż w województwie pomorskim i w gminie Kartuzy wynosi zaledwie 12% ogółu społeczności. Jednocześnie widoczny jest znacznie wyższy na terenie gminy niż ma to miejsce w skali całego województwa odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym - osoby w wieku do 19 lat stanowią 25,60% populacji gminy przy 21,73% udziale w skali całego województwa.

Tabela 6 Struktura wiekowa społeczeństwa Gminy Kartuzy na tle województwa wg stanu na 31.12.2014 r.

Obszar	Udział osób w wieku 0 – 6 lat w ogóle społeczności (%)	Udział osób w wieku 7 – 19 lat w ogóle społeczności (%)	Udział osób w wieku 20 – 24 lat w ogóle społeczności (%)	Udział osób w wieku 25 – 64 lat w ogóle społeczności (%)	Udział osób w wieku 65+ w ogóle społeczności (%)
Województwo Pomorskie	8,00	13,73	6,61	57,57	14,09
Gmina Kartuzy	9,39	16,21	7,14	55,10	12,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka

Gospodarka obszaru realizacji projektu oparta jest przede wszystkim na handlu i usługach. W zakresie usług wiodącą branżą jest budownictwo, firmy budowlane stanowią bowiem 25% podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy. Kolejne 23% firm działa w branży handlowej. Spore znaczenie w gospodarce obszaru gminy Kartuzy zajmuje również przetwórstwo przemysłowe, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz usługi transportowe. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na rosnące znaczenie usług turystycznych i okołoturystycznych oraz gastronomicznych.

Analizując poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Kartuzy należy wskazać, że zarejestrowanych jest tutaj 3 503 podmiotów gospodarczych, co daje poziom wskaźnika przedsiębiorczości w wysokości 1 047 podmiotów / 10 tys. mieszkańców. Na tle województwa pomorskiego wskaźnik ten jest nieznacznie niższy. Mimo relatywnie niższego poziomu rozwoju przedsiębiorczości na obszarze Gminy Kartuzy na tle województwa, poziom bezrobocia jest niższy od średniej dla całego województwa i wynosi 5,3%.

Tabela 7. Podstawowe dane gospodarcze Gminy Kartuzy na tle województwa wg stanu na 31.12.2015 r.

Obszar	Liczba podmiotów gospodarczych	Podmioty gospodarcze na 10 tys. mieszkańców	Poziom bezrobocia (%)
Województwo Pomorskie	281 861	1199	6,7
Gmina Kartuzy	3 503	1047	5,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zagospodarowanie terenu

Gmina Kartuzy (poza obszarem samego miasta) charakteryzuje się rozwiniętym sektorem rolnictwa. Użytki rolne zajmują prawie 44% obszaru gminy. Wśród gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa małe, o pow. poniżej 1 ha (33% wszystkich gospodarstw), zajmujące na terenie gminy nieco ponad 190 ha. Znaczny udział mają również gospodarstwa o pow. od 1 do 5 ha (30%), których powierzchnia wynosi łącznie 1 318 ha. Największy areal zajmują gospodarstwa o powierzchni ponad 15 ha – ponad 2 498,6 ha, czyli 29% wszystkich gruntów gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 6,37 ha. Lasy i grunty leśne na terenie gminy zajmują ponad 9 628 ha, a lesistość wynosi aż 45%. W większości są to lasy publiczne (8 596 ha – 89%), w tym lasy Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych (8 591 ha). Lasy te podlegają Nadleśnictwu Kartuzy. Obszar o powierzchni 1 033 ha zajmują lasy i grunty prywatne.

2.2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Zgodnie z wynikami licznych badań dotyczących skali zjawisk kryzysowych i potrzeb realizacyjnych obszarów zdegradowanych, rewitalizacja dotyczy przede wszystkim obszarów miejskich (Ministerstwo Rozwoju, „Ustawa o rewitalizacji – najczęściej zadawane pytania”). Jednakże rozwiązania ustawowe, jak i podejście do rewitalizacji wskazane w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 umożliwiają również prowadzenie rewitalizacji także na obszarach wiejskich. Podstawowym trybem wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, jest przeprowadzenie przez gminę analiz negatywnych zjawisk, a następnie sformułowanie na ich podstawie propozycji

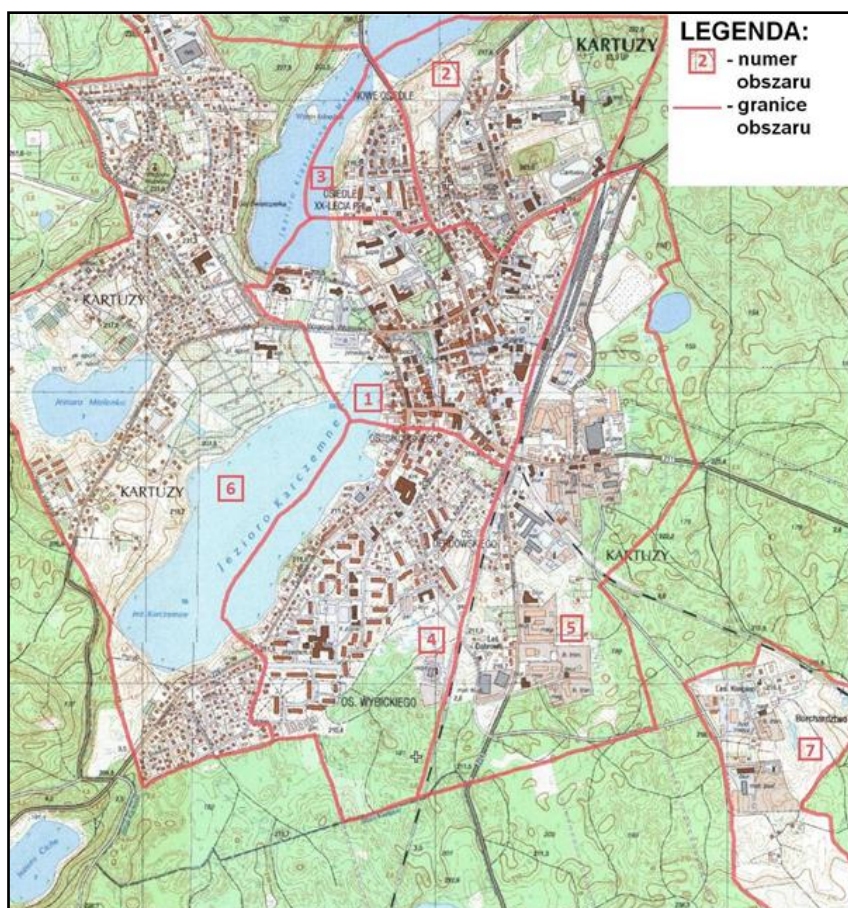
wyznaczenia tych obszarów. Ustawa o rewitalizacji dopuszcza jednakże inny tryb określenia obszaru zdegradowanego. Jeżeli w innym dokumencie strategicznym gminy znajduje się opis obszarów, które spełniają przesłanki obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, to możliwa jest rezygnacja z ponownego przeprowadzania analiz i przedstawienie informacji w tym zakresie we wniosku o formalne wyznaczenie tych obszarów w drodze uchwały. Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy jest ponadto dokumentem strategicznym dotyczącym rozwoju gminy, o którym mowa w ustawie o rewitalizacji w art.12, gdyż w strategii określono obszary charakteryzujące się cechami obszarów zdegradowanych. Ustawa zezwala wyznaczenie jako obszaru zdegradowanego: obszaru gminy znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, czy też technicznych.

2.2.1. Podział na obszary problemowe w dokumencie strategicznym gminy

W Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020 przedstawiono diagnozę społeczno-gospodarczą Gminy, na podstawie której dokonano charakterystyki poszczególnych obszarów problemowych miasta Kartuzy i obszaru wiejskiego Gminy. Wskazano przybliżoną liczbę mieszkańców, główne funkcje, przybliżoną liczbę osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej, instytucje publiczne oraz infrastrukturę społeczną. W wyniku konsultacji z mieszkańcami określono ponadto mocne i słabe strony obszarów. W Aktualizacji Strategii określono osiem obszarów problemowych, w tym siedem obszarów na terenie Miasta Kartuzy oraz jeden obszar wiejski, zawierający cały obszar wiejski gminy. Na podstawie danych określających sytuację społeczno-gospodarczą obszarów przeanalizowano stan wszystkich obszarów z uwzględnieniem pilności prac inwestycyjnych w zakresie gminnego zasobu mieszkaniowego. Dzięki przeprowadzonej analizie w Aktualizacji Strategii zidentyfikowano trzy obszary problemowe zlokalizowane na terenie Miasta Kartuzy: Obszar nr 1 Centrum, Obszar nr 3 – Osiedle Nowe, Osiedle XX-lecia PRL i Obszar nr 4 – Os. Sikorskiego, Os. Derdowskiego, Os. Wybickiego.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że w Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy wskazano obszary charakteryzujące się ww. cechami obszarów zdegradowanych. Wskazano ponadto, że ze względu na zidentyfikowane problemy i ich relatywnie duże znaczenie w porównaniu do innych części miasta – na obszarach tych postulowana jest intensyfikacja działań inwestycyjnych podejmowanych przez samorząd oraz podmioty prywatne. Podkreślono, że konieczne jest podejmowanie działań inwestycyjnych, jak i miękkich. Z uwagi na to, że diagnoza ta stała się podstawą do zaplanowania i podejmowania konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które w momencie przystąpienia do opracowania programu rewitalizacji były już częściowo wdrożone, konieczne było sporządzenie pogłębionej diagnozy dla Miasta Kartuzy.

Tak jak wyjaśniono wcześniej za punkt wyjścia dla procesu wyznaczania jednostek urbanistycznych postanowiono przyjąć podział zastosowany w dokumencie „Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020” – aktualnym i naczelnym dokumencie strategicznym Gminy Kartuzy. Zastosowany tam podział opiera się zarówno na określeniu funkcji poszczególnych jednostek, a także powszechnie przyjętego i funkcjonującego w społeczeństwie podziału miasta na jego części, głównie w oparciu o charakter zabudowy i czas powstania poszczególnych osiedli. Co więcej, należy podkreślić, iż zastosowany podział był poddany analizie wskaźnikowej, w ramach której oceniano znaczenie wybranych problemów społecznych (m.in. ubóstwo, bezrobocie, przestępczość) w ramach poszczególnych obszarów. Podział zaprezentowano w formie graficznej.



Rysunek 5. Plan Miasta Kartuzy z naniesionym podziałem na obszary problemowe, obowiązującym w dokumencie „Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020”

Źródło: „Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020”

Przyjęty tam podział dzielił obszar Gminy Kartuzy (obszar miejski i wiejski) na 8 jednostek:

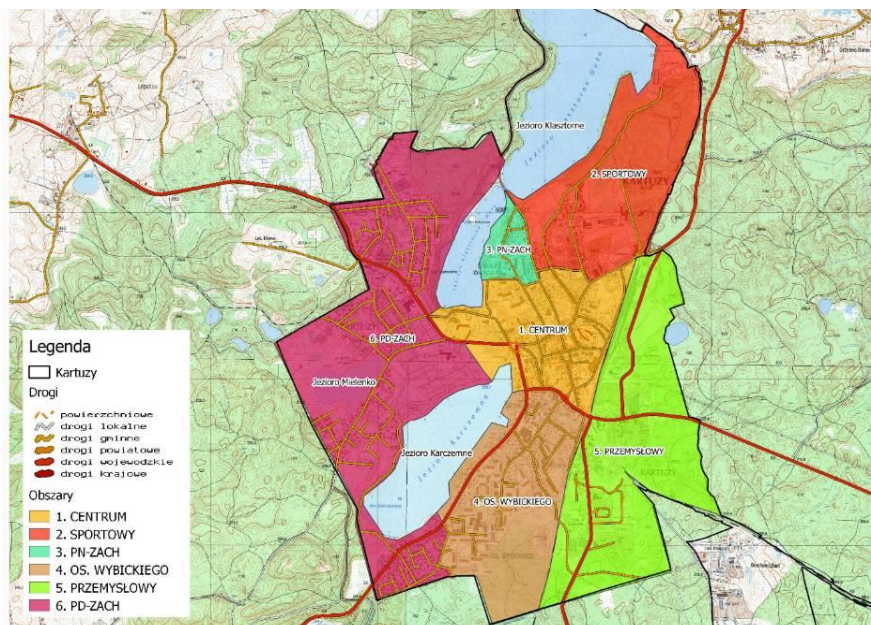
- obszar 1 - Centrum
- obszar 2 – Tereny sportowe na północ od ulicy 3 Maja
- obszar 3 – Obszar na półn.-zach. od Centrum
- obszar 4 – Osiedle Wybickiego
- obszar 5 – Tereny przemysłowe na wsch. od linii kolejowej
- obszar 6 – Obszar na połd.-zach. od centrum
- obszar 7 – Burchardtowo
- obszar 8 – pozostały obszar wiejski gminy.

Z uwagi na to, że zgodnie z ustawą, niniejszy Program Rewitalizacji oparto na diagnozie przedstawionej w dokumencie strategicznym, w którym wskazano obszary zdegradowane. Diagnoza taka umożliwiła wskazanie obszarów będących w najgorszej sytuacji biorąc pod uwagę obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych potrzeb. Z uwagi na konieczność wskazania obszaru rewitalizacji dokonano pogłębionej diagnozy obszaru miasta, w celu identyfikacji obszaru wymagającego najpilniejszej interwencji. Efektem tej analizy jest Raport z delimitacji obszarów problemowych, w którym wyznaczono jeden obszar najbardziej zdegradowany, wymagający najpilniejszej interwencji. Obszar ten spełnia wymagania zawarte w ustawie dotyczące obszaru rewitalizacji t.j. stanowi nie więcej niż 20% powierzchni gminy i jest zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Mając na uwadze określone przez S. Liszewskiego w opracowaniu „Tereny miejskie. Podział i klasyfikacja” zalecenia dotyczące wytyczania jednostek urbanistycznych na potrzeby analizy obszarów problemowych, zdecydowano, iż cztery duże jeziora znajdujące się wewnątrz obszaru miasta, tj. jeziora: Klasztorne Małe, Klasztorne Duże, Karczemne i Mielenko powinny zostać wyłączone z poszczególnych obszarów, tak by nie były poddawane dalszej analizie. Wyłączono tym samym obszar o powierzchni ok. 117 ha, co stanowi niemal 19% powierzchni miasta. W celu zachowania spójności funkcjonalnej i architektonicznej założono także skorygowany przebieg granic obszaru nr 1 – centrum w jego zachodniej części, tak by okolice zespołu klasztornego, ściśle związanego z historycznym centrum Kartuz znalazły się w całości w zasięgu obszaru nr 1. Granicę wschodnią obszaru przesunięto na wschód, na linię torowiska. Po zastosowaniu powyższych korekt przyjęto następujący podział, stanowiący podstawę dalszej analizy, mającej na celu wyłonienie obszarów zdegradowanych:

- obszar 1 - Centrum
- obszar 2 – Tereny sportowe na północ od ulicy 3 Maja
- obszar 3 – Obszar na półn.-zach. od Centrum (m.in. Osiedle XX-lecia PRL)
- obszar 4 – Osiedle Wybickiego
- obszar 5 – Tereny przemysłowe na wsch. od linii kolejowej
- obszar 6 – Obszar na połd.-zach. od centrum.

Zaproponowany podział na obszary przedstawiono również w formie graficznej.



Rysunek 6. Przyjęty podział Miasta Kartuzy na obszary problemowe

Źródło: Raport z delimitacji obszarów problemowych, kwiecień 2015, AMT Partner

W tabeli poniżej zaprezentowano podstawowe dane dotyczące wyodrębnionych obszarów problemowych.

Tabela 8 Podstawowe dane charakteryzujące poszczególne obszary problemowe

Lp.	Kryteria	Powierzchnia [ha]	Udział w ogóle powierzchni	Liczba mieszkańców	Udział w ogóle mieszkańców	Liczba osób w wieku produkcyjnym
1.	Centrum	61,24	9,82%	1 982	14,02%	1 158
2.	Tereny sportowe na pn. od ul. 3 Maja	81,76	13,11%	1 060	7,50%	660
3.	Obszar na pñ.-zach. od Centrum	11,15	1,79%	1 263	8,93%	731
4.	Osiedle Wybickiego	77,48	12,42%	6 293	44,51%	3 899
5.	Tereny przemysłowe na wschód od linii kolejowej	111,74	17,92%	289	2,04%	187
6.	Obszar na pñd.-zach. od Centrum	163,07	26,15%	3 251	22,99%	2 045
	Jezióra: Klasztorne Małe, Klasztorne Duże, Mielenko, Karczemne	117,27	18,80%	n.d.	n.d.	n.d.
	Kartuzy - miasto	623,71	n.d.	14 138	n.d.	8 680

Źródło: Urząd Miejski w Kartuzach, liczba ludności wg miejsca zamieszkania: miasto Kartuzy na koniec 2013r.: Ewidencja Ludności

W kolejnych tabelach zaprezentowano skrócony opis poszczególnych obszarów, jego główne cechy i funkcje, a także zidentyfikowane zasoby.

Tabela 9. Obszar nr 1-Centrum

Obszar nr 1 – Centrum	
Zakres obszaru:	Ulice: 3 Maja (do ul. Sambora- nr domu 1-15, 17,19,21,21A,23) Wzgórze Wolności (do ul. Chmieleńskiej- nr domu 1- SzP nr 2), Klasztorna, PCK, Ceynowy, Majkowskiego (do ul. Przy Rzeźni- nr domu 1-10A, 12,12A,14,14A,16,18,20,22), Jeziorna (do ul. Gdańskiej- nr domu 3-12, 14,16,16A,18,18A,18B), Kolejowa, 11 listopada, Gen. Hallera, Kościuszki, Bielińskiego, Gdańska (do Kościerskiej- nr domu 1-24,24A,25,27,27A), Parkowa, Rynek, Dworcowa, Plac Brunona, Szkolna, Dworzec
Liczba mieszkańców:	1 982 (2013 r.)
Funkcja i charakterystyka obszaru:	<ul style="list-style-type: none"> • Turystyczna, handlowa, usługowa oraz administracyjna • Obszar wytyczony w granicach historycznego centrum miasta
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miejski • Starostwo Powiatowe • Sąd Rejonowy • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Środowiskowy Dom Samopomocy • Klub Abstynenta „Novum” • Szkoła Podstawowa nr 1 • Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna

	<ul style="list-style-type: none"> • Prokuratura Rejonowa • Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej • Państwowa Szkoła Muzyczna • I Liceum Ogólnokształcące • Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Kartuzach • Kartuskie Centrum Kultury • Centrum Informacji Turystycznej
Pozostała infrastruktura użyteczności publicznej:	<ul style="list-style-type: none"> • Dworzec kolejowy • Dworzec autobusowy • Urząd Pocztowy • Postój TAXI • Przychodnia lekarska • Szpital Powiatowy • Pogotowie ratunkowe • Parafia Rzymskokatolicka- Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny • Parafia Rzymskokatolicka- Świętego Kazimierza
Organizacje pozarządowe:	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Kaszuby” • Stowarzyszenie „Kolegiata Kartuska” • Stowarzyszenie „Mini Klub Polska” • Towarzystwo Miłośników Kartuz • Stowarzyszenie Instytut Rozwoju „Plus” • Inicjatywa Rozwoju Kartuz • Fundacja Społeczna Akademia Wdrażania Innowacji Technologicznych • Stowarzyszenie Aktywne Kaszuby • Stowarzyszenie Turystyczne Kaszuby • Pomorski Inkubator Przedsiębiorczości • GKS Cartusia 1923 • Gminny Klub Sportowy „Cartusia” • Stowarzyszenie Abstynenckie „Kaszuby” • Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych przy S.O.S.w Kartuzach • Stowarzyszenie Na Rzecz Kultury, Aktywizacji, Rehabilitacji, Terapii i Autonomii „Karta” • Kaszubskie Stowarzyszenie Głuchych • Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej „SPOEKON” • Stowarzyszenie Świat Autyzmu • Fundacja Edukacji i Działań Społecznych • Stowarzyszenie dla Rozwoju Edukacji przy ZSZIO • Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Katolickiej • Stowarzyszenie Przyjaciół Jedyńki • Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Klasztorna” • Stowarzyszenie „MusicaCartusiana” przy Państwowej Szkole Muzycznej • Stowarzyszenie „Ad-Intende – Z Sercem” • Towarzystwo Ochrony Wzroku • Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Niemieckiej • Fundacja „Ocalić źródło” im. Bł. Salomei
Przedsiębiorstwa społeczne:	<ul style="list-style-type: none"> • Spółdzielnia Socjalna „Pozytywka” • Spółdzielnia Socjalna „Kaszubska Tęcza”

Tabela 10. Obszar nr 2 – tereny sportowe na północ od ul. 3 maja

Obszar nr 2 – tereny sportowe na północ od ul. 3 maja	
Zakres obszaru:	Ulice: 3 maja (od ul. Sambora- nr domu 16,18,20,22, 25-37), Przy Rzeźni, Mściwoja II, Słoneczna, Sambora
Liczba mieszkańców:	1 060 (2013 r.)
Funkcja i charakterystyka obszaru:	<ul style="list-style-type: none"> • Rekreacyjna oraz mieszkaniowa, częściowo przemysłowo-składowa • Obszar wytyczono wokół skupionych na tym terenie terenów rekreacyjnych i sportowych • Podaż terenów inwestycyjnych
Institucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy Urząd Pracy • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Komenda Powiatowa Policji • Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji • Zespół Szkół Technicznych • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • Biblioteka Pedagogiczna
Pozostała infrastruktura użyteczności publicznej:	<ul style="list-style-type: none"> • Stadion miejski • Przychodnie lekarskie • Inkubator przedsiębiorczości
Organizacje pozarządowe:	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie „Borowy Las dla Przyszłości” • Stowarzyszenie Przyjaciół Technika • Stowarzyszenie Powiatowego Sejmiku Młodzieży

Tabela 11. Obszar nr 3 – Obszar na półn.-zach. od Centrum

Obszar nr 3 – Obszar na półn.-zach. od Centrum (Osiedle Nowe, Osiedle XX-lecia PRL)	
Zakres obszaru:	Osiedle: XX-lecia PRL Ulice: Nowe Osiedle, Cicha, Majkowskiego (nr domu 11,13,13A,15,17,19,21, 23-38)
Liczba mieszkańców:	1 263 (2013 r.)
Funkcja i charakterystyka obszaru:	<ul style="list-style-type: none"> • Mieszkaniowa • Obszar wytyczono w granicach powstających w latach 60. i 70. XX w. osiedli mieszkaniowych
Institucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> • BRAK
Pozostała infrastruktura użyteczności publicznej:	<ul style="list-style-type: none"> • Zakład Gospodarki Mieszkaniowej • Ciepłownia miejska
Zarejestrowane organizacje pozarządowe:	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Kupców Targowiska

Tabela 12. Obszar nr 4 – Osiedle Sikorskiego

Obszar nr 4 – Osiedle Sikorskiego	
Zakres obszaru:	Osiedla: Wybickiego, Derdowskiego, Sikorskiego Ulice: Zamkowa (do ul. Leśnej- nr domu 1-35, 37,39,39A), Tredera, Piłsudskiego, Przy Torach, Abrahama, Sędzickiego (do torów kolejowych- nr domu 1-20, 22,22A,22B,24,24A,26,26A,26B,30,38), Jeziorna (nr domu 13,13A,13B,13C,17, 19-38)
Liczba mieszkańców:	6 293 (2013 r.)
Funkcja i charakterystyka obszaru:	<ul style="list-style-type: none"> • Mieszkaniowa • Obszar wytyczono w granicach powstałych w latach 60. i 70. XX w. osiedli mieszkaniowych (Sikorskiego, Wybickiego, Derdowskiego), a także przylegających osiedli domów jednorodzinnych
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 • Gimnazjum nr 1 • Zakład Energetyki Ciepłej Spec-Pec • Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Biuro Powiatowe • Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Pozostała infrastruktura użyteczności publicznej:	<ul style="list-style-type: none"> • Pływalnia • Filia Urzędu Poczтового • Przychodnia lekarska • Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kaszuby” • Parafia Rzymskokatolicka- Św. Wojciecha • Kotłownia • Kartuskie Centrum Caritas
Organizacje pozarządowe:	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Kupców Budowy Hali Targowej • Kaszubskie Stowarzyszenie Sportowe „Sokół” • Fundacja „Biała Karta” • Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Delta”
Przedsiębiorstwa społeczne:	<ul style="list-style-type: none"> • Spółdzielnia Socjalna „Pasja”

Tabela 13. Obszar nr 5 – tereny przemysłowe na wschód od linii kolejowej

Obszar nr 5 – tereny przemysłowe na wschód od linii kolejowej	
Zakres obszaru:	Ulice: Węglowa, Gdańska (od ul. Kościerskiej- nr domu 26, 28 -43), Kościerska, Sędzickiego (od torów kolejowych - nr domu 21,21B,21C,23), Marszałkowskiego, Zacisze
Liczba mieszkańców:	289 (2013 r.)
Funkcja i charakterystyka obszaru:	<ul style="list-style-type: none"> • Przemysłowa • Obszar wytyczono w granicach funkcjonujących we wschodniej części miasta i odciętych linią kolejową terenów przemysłowo-składowych
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Skarbowy • Starostwo Powiatowe • Muzeum Kaszubskie
Pozostała infrastruktura użyteczności publicznej:	<ul style="list-style-type: none"> • Brak
Organizacje pozarządowe:	<ul style="list-style-type: none"> • Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Kaszubskiego im. Franciszka Brzezińskiego

Tabela 14. Obszar nr 6 – na zachód od Centrum

Obszar nr 6 – na zachód od Centrum	
Zakres obszaru:	Osiedle: Zielone Wzgórze Ulice: Wzgórze Wolności (od ul. Chmieleńskiej- nr domu 2-28), Prokowska, Łąkowa, Zagórze, Podgórna, Obr. Poczty Polskiej, Gdyńskich Kosynierów, Krasickiego, Bohaterów Westerplatte, Sienkiewicza, Reymonta, Reja, Prusa, Słowackiego, Konopnickiej, Mickiewicza, Kochanowskiego, Chmieleńska, Kwiatowa, Ogródków Działkowych, Bursztynowa, Polna, Bukowa, Dębowa, Jarzębinowa, Klonowa, Leśna, Lipowa, Jesionowa, Zamkowa (od ul. Leśnej - nr domu 36,36A,38,38A,38B, 40-83)
Liczba mieszkańców:	3 251 (2013 r.)
Funkcja i charakterystyka obszaru:	<ul style="list-style-type: none"> • Mieszkaniowa • Najmłodsze osiedla mieszkaniowe w mieście, położone w zachodniej jego części
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących • Szkoła Podstawowa nr 2
Pozostała infrastruktura użyteczności publicznej :	<ul style="list-style-type: none"> • Agencja Pocztowa
Organizacje pozarządowe:	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Kulturalno-Artystyczne „Perspektywa” • Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej Nr 2 w Kartuzach „Copernicus”

Z analizy wyłączone zostały obszar jezior: Klasztorne Małego, Klasztorne Dużego, Karczemnego i Mielenko o powierzchni 117,27 ha, co stanowi 18,8% obszaru Miasta Kartuzy.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazała na obszary miasta, które najbardziej narażone są na degradację w ujęciu społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Za obszary najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym uznać należy:

- Obszar nr 1 i Obszar nr 5.

Na degradację gospodarczą narażone są najbardziej:

- Obszar nr 2, Obszar nr 3 i Obszar nr 4.

Degradacja w ujęciu przestrzennym jest natomiast najbardziej realna na terenie:

- Obszaru nr 1 i Obszaru nr 3.

Dzięki dysponowaniu dodatkowymi danymi, zebranymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach możliwe było szersze porównanie obszarów problemowych pod względem występowania kluczowych problemów społecznych, takich jak: uzależnienia, wielodzietność, niska aktywność zawodowa, niepełnosprawność. Pozwoliło to na bardziej precyzyjne określenie stopnia degradacji każdego z obszarów w kluczowym podsystemie społecznym.

Jako uzupełniające wskaźniki podsystemu społecznego, które posłużyć miały pogłębionej analizie społeczeństw poszczególnych obszarów, zostały wskazane:

- Liczba rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi na 100 osób,
- Liczba osób uzależnionych na 100 osób,
- Liczba rodzin niepełnych na 100 osób,
- Liczba rodzin wielodzietnych na 100 osób,
- Liczba osób nieaktywnych zawodowo na 100 osób,
- Liczba osób nieaktywnych zawodowo 50+ na 100 osób,

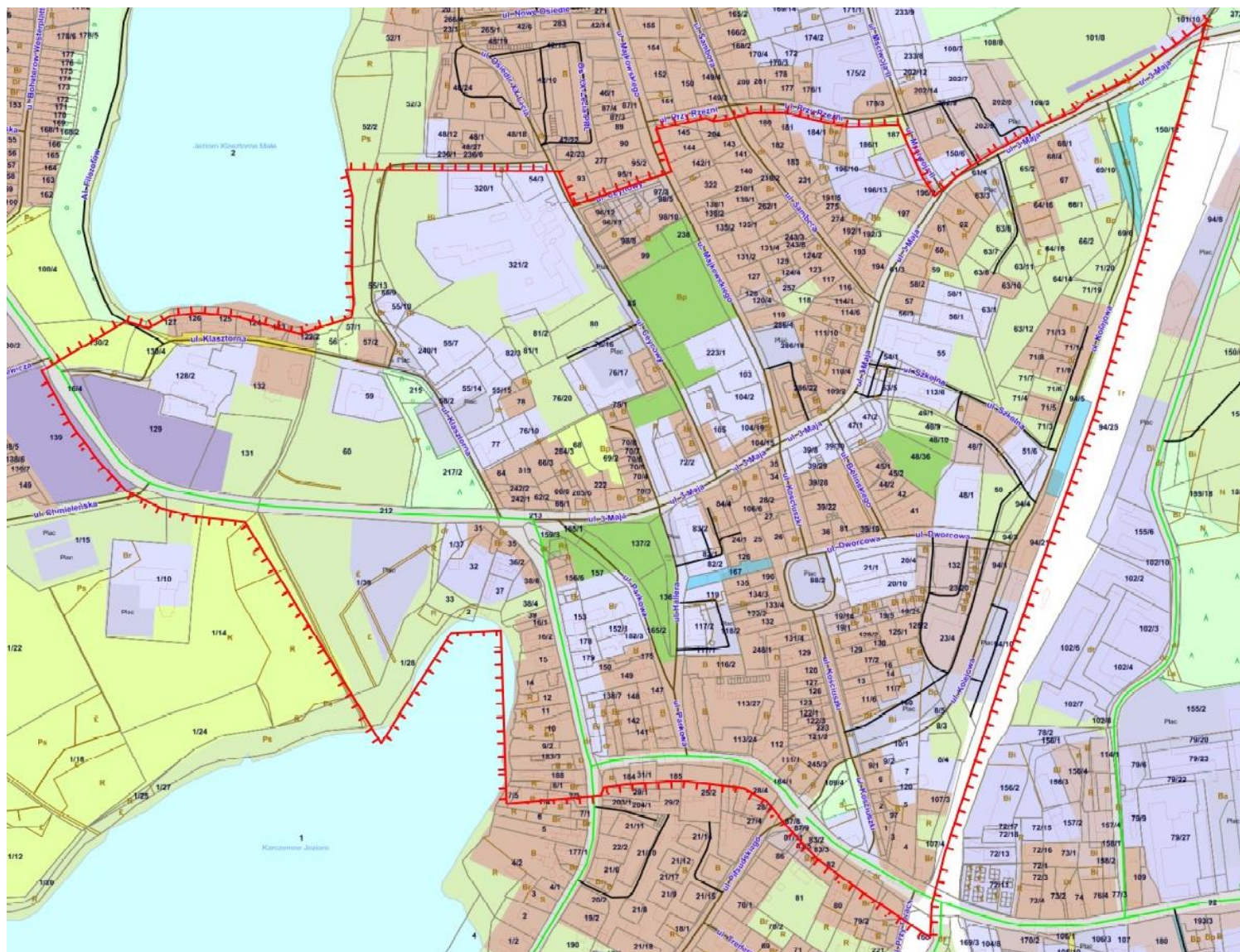
- Liczba osób z niepełnosprawnością na 100 osób,
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi na 100 osób,
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi specjalistycznymi na 100 osób.

Szczególną wagę przyłożono do porównania pilności interwencji w ramach obszarów nr 1 i nr 5, określonych już na wcześniejszym etapie jako obszary o największym poziomie degradacji społecznej. Pogłębiona analiza wskaźnikowa potwierdziła, iż obszar Centrum wraz z terenami przemysłowymi zlokalizowanymi po wschodniej stronie miasta charakteryzują się występowaniem w wysokim natężeniu większości zjawisk społecznych, będących pierwotnymi przyczynami obniżenia jakości życia mieszkańców i występowania patologii.

Analiza wyników badania wyraźnie wskazuje, iż obszar terenów przemysłowych wraz z obszarem Centrum dominują wyraźnie na tle innych obszarów, co więcej dotyczy to w podobnej skali problemów o różnej genezie. Wydaje się więc, iż oba te obszary wymagają najpilniejszej interwencji miasta w celu rozwiązania istniejących problemów społecznych. Wniosek ten spotyka się jednak z wyraźnym zastrzeżeniem.

Mimo występowania w dużym natężeniu poważnych problemów społecznych należy mieć na uwadze odmienny charakter tych dwu obszarów. Obszar Centrum to obszar wysoce zurbanizowany, gęsto zaludniony, zamieszkały przez niemal 2 tys. osób, co sprawia, iż w przypadku występowania danego problemu społecznego w dużym natężeniu można mówić o znaczącej skali tego problemu. Tymczasem dwukrotnie większy pod względem powierzchni obszar przemysłowy położony na wschodzie miasta charakteryzuje niski poziom zaludnienia i urbanizacji. Jest to obszar o niskim poziomie ładu przestrzennego i estetyki, co sprzyja występowaniu patologii społecznych. Jednocześnie, niska liczba stałych mieszkańców – niespełna 300 osób, sprawia, iż występowanie problemu społecznego u kilku rodzin powoduje, iż staje się on dominującym problemem obszaru. Należy mieć to na uwadze przy analizie wskaźnikowej i inaczej rozpatrywać reprezentacyjność problemów występujących na tym obszarze.

Mając na uwadze powyższe, a także analizując skalę natężenia poszczególnych wskaźników, w szczególności w ujęciu społecznym i przestrzennym, a także zaludnienia i znaczenia dla dalszego rozwoju miasta za obszar zdegradowany uznano obszar nr 1 (Centrum). Położenie obszaru na tle miasta wskazuje poniższa mapa.



Rysunek 7. Obszar nr 1 (Centrum) na tle miasta Kartuzy Źródło: opracowanie własne przy wykorzystaniu mapy z programu Roadman

Demografia miasta

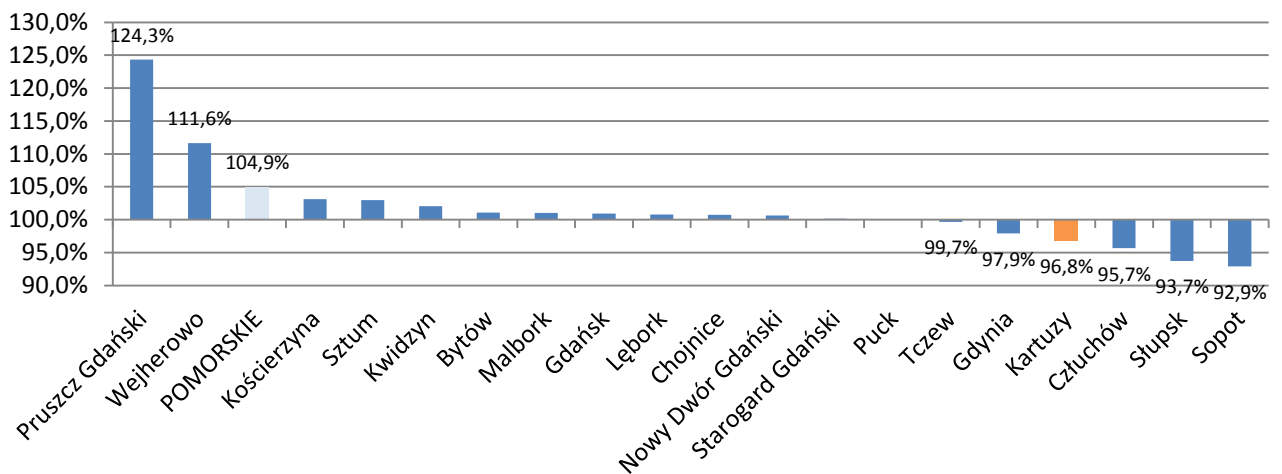
Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Kartuzach na koniec 2016r. zameldowanych w Kartuzach było 14.260 osób (na koniec 2015r.: 14.466, m 2014r.: 14.597, 2013r.: 14.273). Gęstość zaludnienia na terenie miasta wynosi ok. 2 377 osób/km².

W dalszej części podrozdziału Demografia przywołano tendencje demograficzne wskazane w Analizie potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie miasta Kartuzy, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2016r. oparte na danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Kartuzy wyludniają się w przeciwieństwie do innych okolicznych miejscowości

Według danych GUS na koniec 2015 r. ludność zamieszkująca Kartuzy liczyła 14 817 osób, tj. o 23 osoby mniej niż przed rokiem. W ciągu ostatnich 10 lat (od 2005 r.) liczba mieszkańców Kartuz zmniejszyła się o 3,2% – ponad 480 osób. Przez okres 10 ostatnich lat, tylko raz – w roku 2010 – odnotowano wzrost liczby mieszkańców. Przeciętne tempo ubytku ludności z roku na rok, w latach 2005-2015, wyniosło w Kartuzach (-0,32%). Jest to najniższy wynik w całym powiecie, gdzie średnio z roku na rok liczba ludności zwiększała się o 1,73% i jeden z najniższych w woj. pomorskim, w którym średnioroczny wzrost wyniósł 0,48%, a w ciągu ostatnich 10 lat, w całym regionie liczba ludności wzrosła o 4,9%.

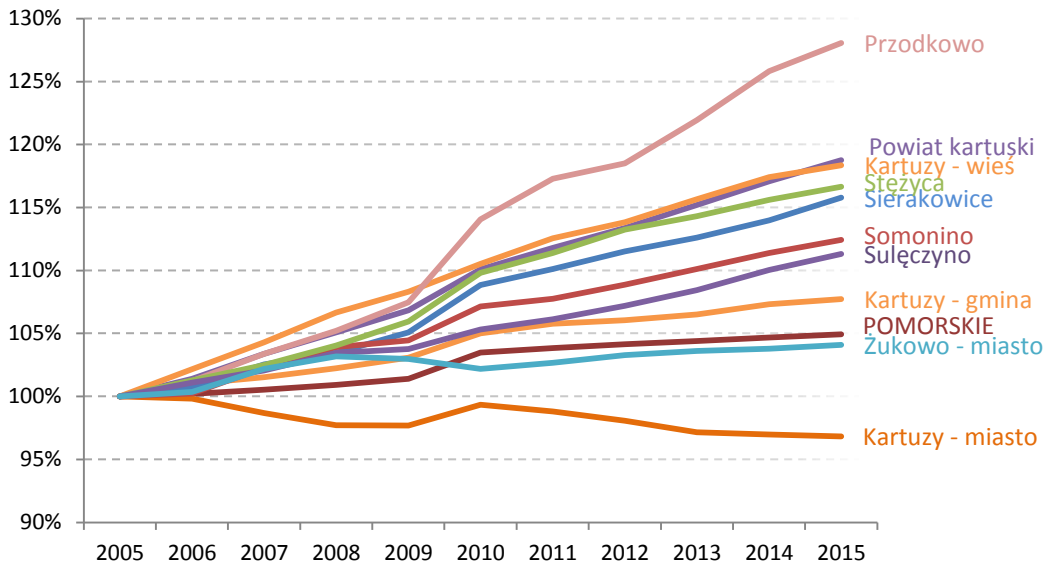
Rysunek 9. Dynamika zmiany liczby ludności wg stolic powiatów woj. pomorskiego, 2005-2015



Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie danych GUS.

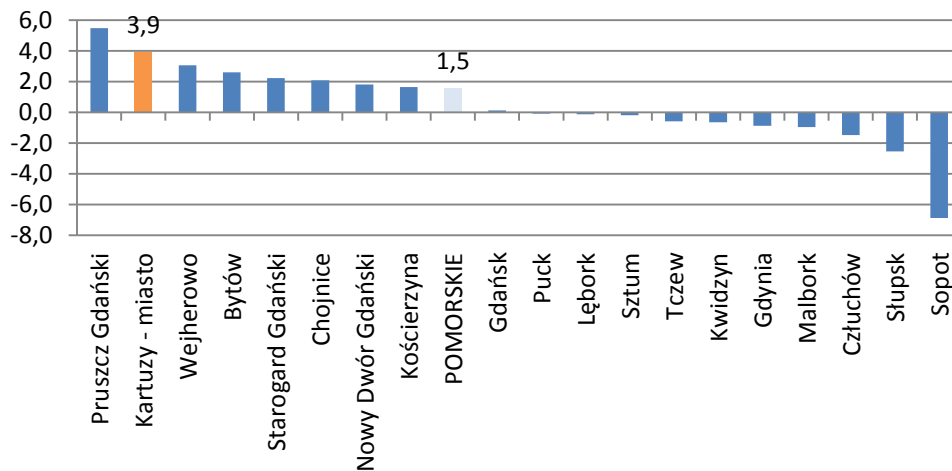
W samym powiecie kartuskim można zaobserwować znaczące różnice w dynamice liczby ludności w poszczególnych miejscowościach. Kartuzy (miasto) są jedyną wśród poddanych analizie miejscowości, która odnotowała, w ostatnich 10 latach, spadek liczby mieszkańców. W powiecie kartuskim najwyższa dynamika liczby ludności (w latach 2005-2015) odnotowana została w: Przodkowie (128,1%), Stężycy (116,7%) i Sierakowicach (115,8%).

Rysunek 10. Dynamika zmiany liczby ludności miasta Kartuzy na tle wybranych miejscowości powiatu kartuskiego i województwa pomorskiego, 2005-2015



Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie danych GUS.

Niemniej jednak, Kartuzy odnotowują stosunkowo wysoki przyrost naturalny. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Kartuzach, w 2015 r., osiągnął wartość 3,9 os. Tym samym, Kartuzy zajmują 2. miejsce, na tle pozostałych stolic powiatów woj. pomorskiego, ustępując jedynie Pruszczowi Gdańskiemu (5,5 os.). Warto także podkreślić, że przyrost naturalny w Kartuzach jest ponad 2,5 razy większy niż przeciętny przyrost obserwowany w całym woj. pomorskim, który wynosi 1,5 os. na 1000 mieszkańców.



Rysunek 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Kartuzach na tle stolic powiatów woj. Pomorskiego, 2015

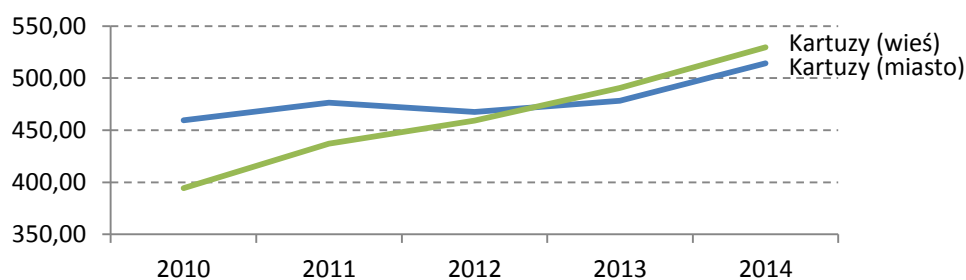
Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie danych GUS.

Bogatsi wyprowadzają się na obrzeża miasta

Uwzględniając stosunkowo wysoki przyrost naturalny w Kartuzach, spadek liczby ludności w mieście, w latach 2005-2015, spowodowany był głównie poprzez migracje. W tym zakresie, największą rolę odgrywają obszary wiejskie. Według danych GUS (za lata 2005-2014), większość osób wymeldowujących się z Kartuz (¾) przenosi się na wieś, natomiast 2/3 przybywających do miasta,

pochodzi z obszarów wiejskich. Powodem takich kierunków migracji może być poziom zamożności, gdzie ludność mniej zamożna z obszarów wiejskich, w poszukiwaniu lepszych perspektyw zarobkowych, przeprowadza się do miasta, z kolei bardziej zamożni mieszkańcy, chcąc np. wybudować dom, wyprowadzają się na wieś do okolicznych miejscowości. Przy czym, grupa osób opuszczających Kartuzy jest liczniejsza, niż przybywających. Taki kierunek migracji potwierdzają nie tylko dane dot. sukcesywnie zwiększającej się liczby ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich gminy Kartuzy (czy te tereny mają dodatni bilans migracji, przy zmniejszającej się liczbie mieszkańców miasta, ale także dane dot. dochodów.

Rysunek 12. Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), 2010-2014 [na mieszkańca, w PLN]



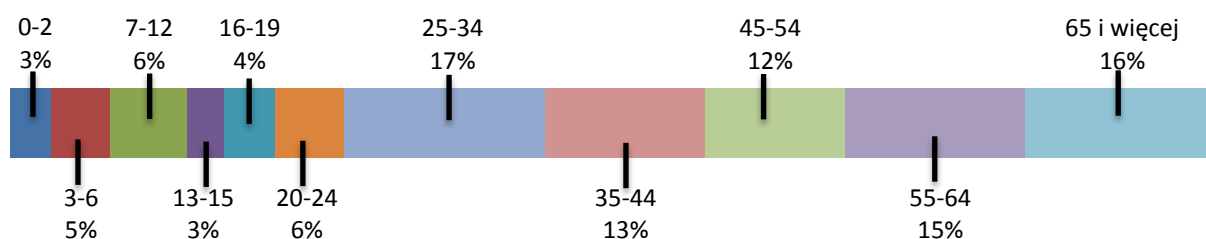
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza dochodów budżetu gminy Kartuzy wyraźnie wskazuje, że dochody z tytułu podatku od osób fizycznych w przeliczeniu na mieszkańca – co stanowi przybliżenie zamożności społeczeństwa na danym obszarze – szybciej rosną na obszarze wiejskim niż miejskim. Jeszcze w 2010 roku różnica w dochodach budżetu na mieszkańca wynosiła ponad 65 zł na korzyść miasta, natomiast na przełomie lat 2012-2013 sytuacja odwróciła się i na koniec 2014 r. różnica ta wyniosła przeszło 15 zł na korzyść obszarów wiejskich.

Ubywa młodych w mieście, a społeczeństwo się starzeje

W ogólnej liczbie ludności Kartuz osoby w wieku do 19 lat, stanowią 21,9% – co jest wynikiem podobnym do struktury wieku mieszkańców całego województwa pomorskiego (21,6%). Nieco inaczej rozkłada się udział ludności Kartuz w wieku 20-54 lata, których udział (47,1%) jest mniejszy niż w regionie (49,7%). Tym samym, udział osób w wieku 55 lat i powyżej jest większy i wynosi odpowiednio 31,0% – w Kartuzach oraz 28,6% – w województwie pomorskim. Przykładowo w Sierakowicach ludność w wieku do 19 lat, stanowi 31,5%, a w wieku 20-54 lata – 49,4%, z kolei w Somoninie odpowiednio – 28,6% i 52,0%, natomiast w Żukowie odpowiednio – 24,5% i 50,7%.

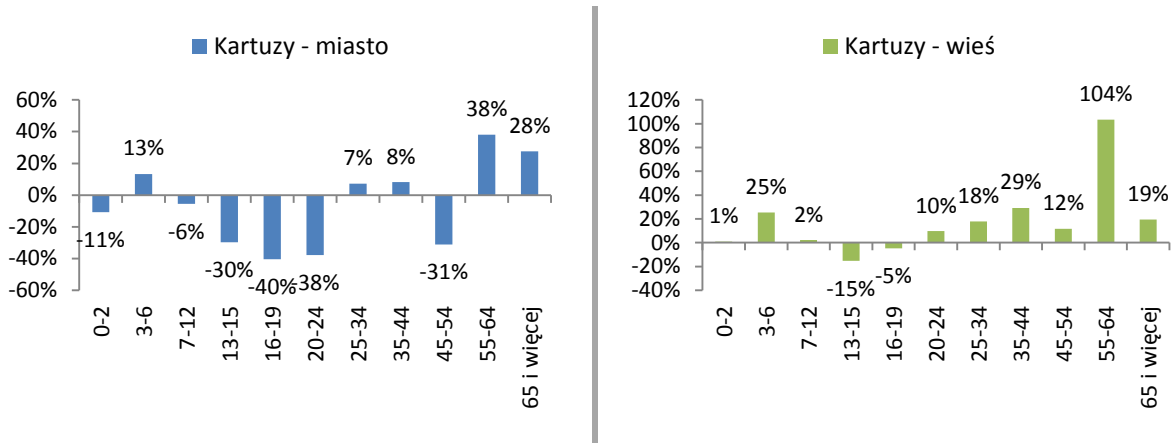
Rysunek 13. Udział ludności Kartuz (miasta) wg grup wiekowych, 2015



Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie danych GUS.

W Kartuzach, w latach 2005-2015, istotnie zmniejszyła się liczba młodzieży w wieku 13-24 lata oraz osób w wieku 45-54 lata – ubyło ok. 1/3 mieszkańców w tych grupach wiekowych. Przy czym, liczba mieszkańców w wieku 55+ wzrosła o ok. 1/3. W tym samym czasie, na terenach wiejskich gminy Kartuzy, zaobserwować można zwiększenie liczby zarówno ludzi w młodym, jak i starszym wieku (powyżej 20. roku życia).

Rysunek 14. Zmiana ludności miasta Kartuzy i obszarów wiejskich gminy Kartuzy wg wieku, 2005-2015



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z badań przeprowadzonych przez Urząd Miejski w Kartuzach wynika, że większość (56%) mieszkańców jest zdania, że istotnym problemem jest wyprowadzka z miasta osób młodych i dobrze wykształconych, a 45% mieszkańców dostrzega zagrożenie związane ze starzejącym się społeczeństwem¹.

2.2.3. Gospodarka w mieście, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Centrum

W kontekście centrum miasta wskaźniki dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej prezentują stosunkowo korzystne wyniki. Należy tu jednak podkreślić, iż nie jest to wprost powiązane z jakością życia i poziomem dochodów mieszkańców centrum. Właścicielami podmiotów w znacznej większości są osoby spoza obszaru problemowego, a nawet spoza obszaru gminy. Są to również w znacznej większości przedsiębiorstwa jedno lub dwu osobowe charakteryzujące się niską zatrudnialnością. Pomimo korzystnej lokalizacji obszaru, baza usługowa Centrum pozostaje na niskim poziomie zarówno pod względem estetyki, jak i oferowanych usług. Dlatego też, wskaźnik ten bardzo trudno odnieść wprost do trudnej sytuacji omawianego terenu problemowego.

Charakterystyczną cechą lokalnej gospodarki miasta Kartuzy jest duża aktywność inwestorów prywatnych, zwłaszcza w sferze usług. W 2013 roku na terenie miasta zarejestrowanych było 1 037 podmiotów gospodarki narodowej.

Do największych i skutecznie działających branż należą:

- budownictwo,
- usługi instalacyjno-budowlane i wodno - kanalizacyjne,
- stolarka PVC i aluminiowa,
- przetwórstwo owocowo-warzywne,
- produkcja i handel,
- gastronomia i hotelarstwo,
- poligrafia,
- składy opałowe,
- warsztaty samochodowe i stacje diagnostyki, obsługa pojazdów,
- przedsiębiorstwa oczyszczania i pielęgnacji zieleni.

W Analizie potencjału gospodarczego opracowanej przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową szczegółowo przedstawiono diagnozę stanu gospodarki Kartuz ze szczególnym uwzględnieniem jego Centrum. W dalszej części podrzdziału Gospodarka przywołano zapisy tego dokumentu:

¹ Urząd Miejski w Kartuzach, „Raport z badania ankietowego. Ankieta na temat działań związanych z rewitalizacją Centrum Kartuz”, 2016, s. 20-21. Liczba respondentów: 486.

Zasadniczym celem diagnozy było ukazanie potencjału rynkowego, w tym popytowego, oraz trendów otoczenia społeczno-gospodarczego mających znaczenie dla określenia perspektyw rozwojowych Kartuz.²

Kluczowe wnioski:

- * stosunkowo wysoka atrakcyjność inwestycyjna powiatu dla działalności usługowej
 - * niskie dochody publiczne gminy
 - * dominacja działalności handlowej i usługowej
 - * zagęszczenie przedsiębiorstw w centrum Kartuz – na rynku i w okolicach dworca
 - * wyprowadzka młodych osób i starzejące się społeczeństwo Kartuz
 - * niski poziom bezrobocia, przy niskopłatnych miejscach pracy
-

Kartuzy na tle regionu

Przeciętny rozwój przedsiębiorstw, przy coraz większym udziale osób pracujących

W Kartuzach funkcjonuje 1740 podmiotów i pracuje 4760 osób³. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, dynamika wzrostu liczby podmiotów sektora prywatnego, w latach 2009-2015, wynosiła 106,6% i była niemal dwukrotnie niższa od przeciętnej dynamiki dla całego woj. pomorskiego – 112,8% i Polski – 111,2%. Wśród stolic powiatów woj. pomorskiego⁴, Kartuzy zajmują 9. pozycję w zakresie dynamiki liczby przedsiębiorstw, ustępując miejsca takim miastom jak: Pruszcz Gdański (117,9%), Gdańsk (117,1%), Kwidzyn (117,1%), Wejherowo (113,9%), Gdynia (111,4%), Kościerzyna (111,1%), Sopot (109,2%) oraz Malbork (107,1%). Niemniej jednak, Kartuzy przy liczbie osób pracujących w przedsiębiorstwach, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynoszącej 325 osób (w 2015 roku), znajdują się powyżej przeciętnej dla woj. pomorskiego, która wynosi 229 osób. Przy tym, Kartuzy są na drugim miejscu w woj. pomorskim pod względem dynamiki pracujących (na 1000 mieszkańców, w latach 2006-2015) – osiągając 128,5%, średnia dla całego regionu wynosi 108,9%. Kartuzy pod tym względem ustępują jedynie Pruszczowi Gdańskiemu (149,3%). Za Kartuzami, pod względem dynamiki pracujących, znalazły się takie miasta jak: Tczew (122,8%), Sopot (119,2%), Nowy Dwór Gdański (116,4%), Gdańsk (114,2%), Bytów (113,3%) czy Kwidzyn (113,0%).

Niskie nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Na tle powiatów woj. pomorskiego⁵, powiat kartuski prezentuje jeden z najniższych poziomów nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na mieszkańca, który wynosi 1742,30 zł (2014 r.), przy średniej dla województwa wynoszącej 4226,2 zł. Niższy poziom osiągnęły jedynie powiaty: chojnicki – 1635,0 zł oraz nowodworski – 1377,4 zł. Choć dynamika zmiany nakładów inwestycyjnych w latach 2008-2014 w powiecie kartuskim wyniosła 128,7% (średnia dla województwa – 105,7%), to jednak był to jeden z najślabszych wzrostów w regionie, w którym powiat kartuski zajął 13 pozycję na 20 możliwych. Imponujący wynik pod tym względem wypracował powiat sztumski, który przy poziomie nakładów inwestycyjnych na mieszkańca w wysokości 4447,5 zł (2014 r.), osiągnął dynamikę 316,1% (za lata 2008-2014). Na kolejnych pozycjach znalazły się powiaty: kwidzyński, kościerski i nowodworski, które w badanym okresie osiągnęły dynamikę nakładów inwestycyjnych odpowiednio: 240,5%, 232,7% i 210,6%.

² Analiza potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie Miasta Kartuzy, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2016r.

³ Na podstawie danych z GUS. Bez podmiotów gospodarczych sektora prywatnego o liczbie pracujących do 9 osób.

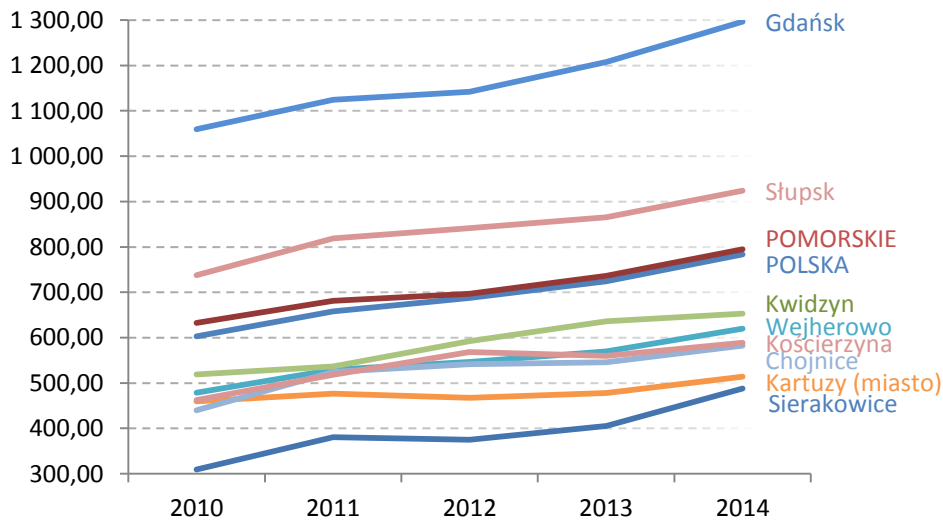
⁴ Analizie poddano łącznie 18 miast będących stolicami powiatów, przy czym w wypadku powiatów: gdańskiego i słupskiego za stolice przyjęto miasta na prawach powiatu: Gdańsk i Słupsk.

⁵ Analizie poddano wszystkie 20 powiatów woj. pomorskiego.

Skąpe dochody gminy

Dochody miasta Kartuzy z tytułu podatków od osób fizycznych (PIT) oraz od osób prawnych (CIT) w przeliczeniu na jednego mieszkańca są stosunkowo niskie. Dane GUS za 2014 r. wskazują, że dochody Kartuz z PIT na mieszkańca (514,27 zł) były o ponad 1/3 niższe niż średnia dla woj. pomorskiego (794,84 zł) i całego kraju (783,40 zł). Dodatkowo dynamika zmiany dochodów gminy z tytułu PIT w latach 2010-2014, w Kartuzach (111,9%) była ponad 2-krotnie niższa niż w woj. pomorskim (125,7%), a wśród wybranych miejscowości z regionu osiągnęła najniższy poziom.

Rysunek 15. Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wg wybranych miast na tle kraju i województwa, 2010-2014 [na mieszkańca, PLN]



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Znacznie słabszy poziom na tle woj. pomorskiego osiągają dochody Kartuz z tytułu CIT w przeliczeniu na mieszkańca, które są niższe niż przeciętne w regionie o niemal 2/3, a Kartuzy znajdują się w grupie wybranych miejscowości o najniższym poziomie wskaźnika. Nieco lepiej jednak, niż w wypadku dochodu z tytułu PIT, wygląda dynamika zmiany dochodów Kartuz z tytułu CIT, która wyniosła 130,4% w latach 2010-2014. W tym samym okresie, dynamika zmiany dochodów z tytułu PIT, budżetów jednostek samorządów terytorialnych w woj. pomorskim osiągnęła 116,5%. Choć w tym samym czasie, Sierakowice zwiększyły wpływy do budżetu z tego tytułu (w przeliczeniu na mieszkańca) o ponad 61%, co stanowiło 2-krotnie wyższy przyrost niż w wypadku Kartuz.

Umiarkowany poziom pozyskiwania finansowania zewnętrznego

Całkowita wartość środków pozyskanych z dofinansowania UE w latach 2007-2013, na projekty realizowane na terenie gminy Kartuzy wyniosła ponad 585 mln zł⁶. Wśród miast / gmin będących stolicami powiatów woj. pomorskiego, nie jest to słaby wynik. Porównując środki pozyskane w przeliczeniu na 1 mieszkańca⁷, w gminie Kartuzy osiągnięto poziom 17 538 zł, co plasuje Kartuzy w połowie rankingu miast – 10 miejsce na 20 możliwych. Najlepsze wskaźniki w tym zakresie osiągnęły takie miasta jak: Sopot (121 097 zł), Pruszcz Gdański (82 859 zł), Gdańsk (82 189 zł), Sztum (55 915 zł), Gdynia (46 108 zł), Człuchów (41 292 zł) czy Słupsk (25 387 zł). Natomiast najgłębiej w tym zestawieniu wypadły: Lębork (11 381 zł), Starogard Gdański (9 856 zł), Tczew (9 292 zł), Kwidzyn (9 112 zł) oraz Malbork (6 121 zł).

⁶ Dane z GUS obejmujące sumę wartości zakończonych projektów, za lata 2011-2015, według wydatków kwalifikowanych, całkowitej wartości podpisanych umów o dofinansowanie.

⁷ Dane z GUS, według faktycznego miejsca zamieszkania, na koniec roku 2015.

Atrakcyjność inwestycyjna

Rozwój współczesnej, innowacyjnej gospodarki jest niezwykle skomplikowanym procesem, który opiera się na dwóch zasadniczych sektorach: przemyśle i usługach. Tworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju przemysłu i usług jest zasadniczym czynnikiem konkurencyjności zarówno miast, jak i (poprzez lokalne oddziaływanie) całych powiatów. Wiele polskich, ale także pomorskich miast podejmuje działania mające na celu przyciągnięcie i zachęcenie do rozpoczynania działalności nie tylko dużych inwestorów, ale także mniejszych przedsiębiorców, tworząc w ten sposób nowe miejsca pracy dla lokalnej społeczności. W celu zaprezentowania atrakcyjności inwestycyjnej Kartuz i jego otoczenia (powiatu kartuskiego) przygotowana została wielowymiarowa ocena atrakcyjności inwestycyjnej powiatów dla działalności przemysłowej oraz usługowej⁸. Analiza obejmuje szereg czynników odzwierciedlających takie aspekty jak: dostępność komunikacyjna, koszty pracy, zasoby pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego.

Powiat kartuski na tle pozostałych powiatów województwa pomorskiego (których łącznie jest 20) zajmuje odległą – 14. pozycję pod względem atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej, natomiast znacznie lepsze – 6. miejsce – w odniesieniu do atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności usługowej. Pod względem atrakcyjności inwestycyjnej wyróżniają się cztery pomorskie miasta na prawach powiatu: Sopot, Gdańsk, Gdynia (najatrakcyjniejsze dla działalności usługowej) i Słupsk (lider pod względem atrakcyjności dla działalności przemysłowej). W odniesieniu do pozostałych powiatów, powiat kartuski ma znaczący potencjał do podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności usługowej poza głównymi ośrodkami wzrostu w woj. pomorskim. Powiat kartuski posiada jednak silną konkurencję ze strony takich powiatów jak: wejherowski, kościerski, malborski czy gdański.

Mocną stroną powiatu kartuskiego w zakresie czynników atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności usługowej jest z jednej strony korzystna dostępność komunikacyjna, z drugiej zaś strony rozwinięta infrastruktura gospodarcza, która wiąże się z usprawnieniem procesu realizacji działalności gospodarczej. Z kolei słabą stroną powiatu kartuskiego są: niska jakość środowiska, słaby poziom rozwoju gospodarki i niska chłonność lokalnego rynku zbytu.

Gałęzie gospodarki

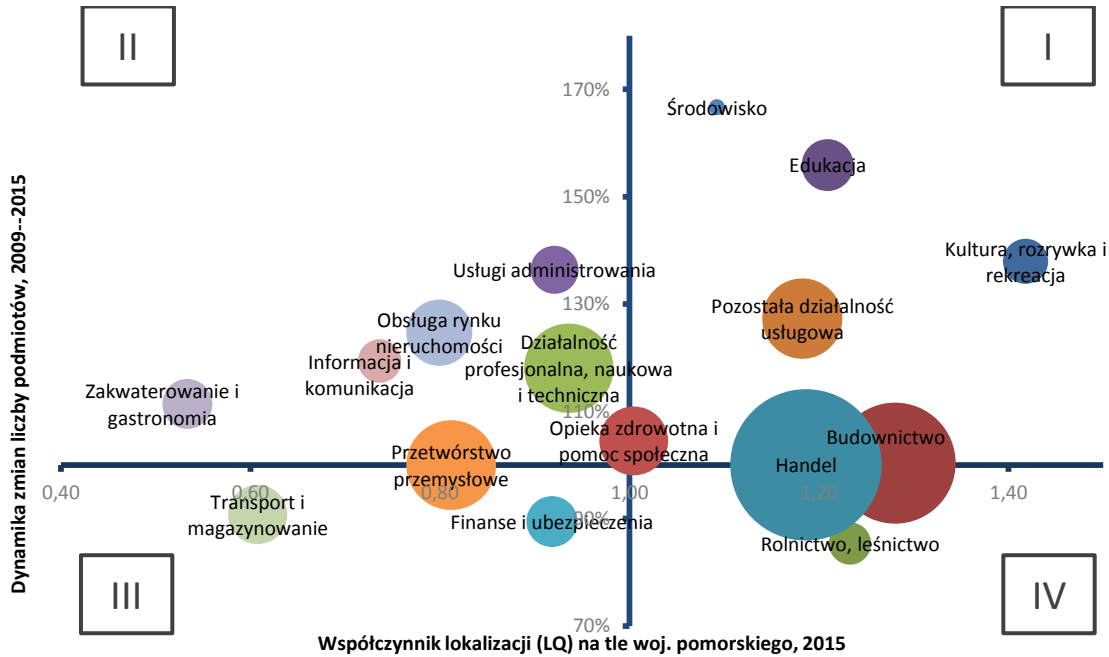
Dominacja działalności handlowej i usługowej

Największy udział w gospodarce Kartuz, pod względem liczby podmiotów, ma handel (25,9%) oraz różnego rodzaju usługi – w tym szczególnie budowlane (16,4%), związane z działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (9%), opieką zdrowotną i pomocą społeczną (5,3%) oraz obsługą rynku nieruchomości (4,9%). Poniższy rysunek przedstawia branże obecne w Kartuzach wg liczby podmiotów prowadzących główną działalność w ich obszarze, w odniesieniu do trzech wymiarów, tj.: udziału w gospodarce miasta, koncentracji na tle województwa (wskaźnik LQ⁹) oraz dynamiki liczby podmiotów w latach 2009-2015.

⁸ Metodologia analizy atrakcyjności inwestycyjnej została opracowana na podstawie raportu pt. „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski”, IBnGR, Gdańsk 2015.

⁹ Wskaźnik lokalizacji (LQ) pokazuje koncentrację działalności na wybranym obszarze w odniesieniu do obszaru referencyjnego. Wartość powyżej 1,25 oznacza silną koncentrację w Kartuzach, powyżej 1 – ponadprzeciętną na tle woj. pomorskiego.

Rysunek 16. Udział liczby podmiotów branż gospodarki w Kartuzach (miasto) z uwzględnieniem dynamiki i współczynnika lokalizacji

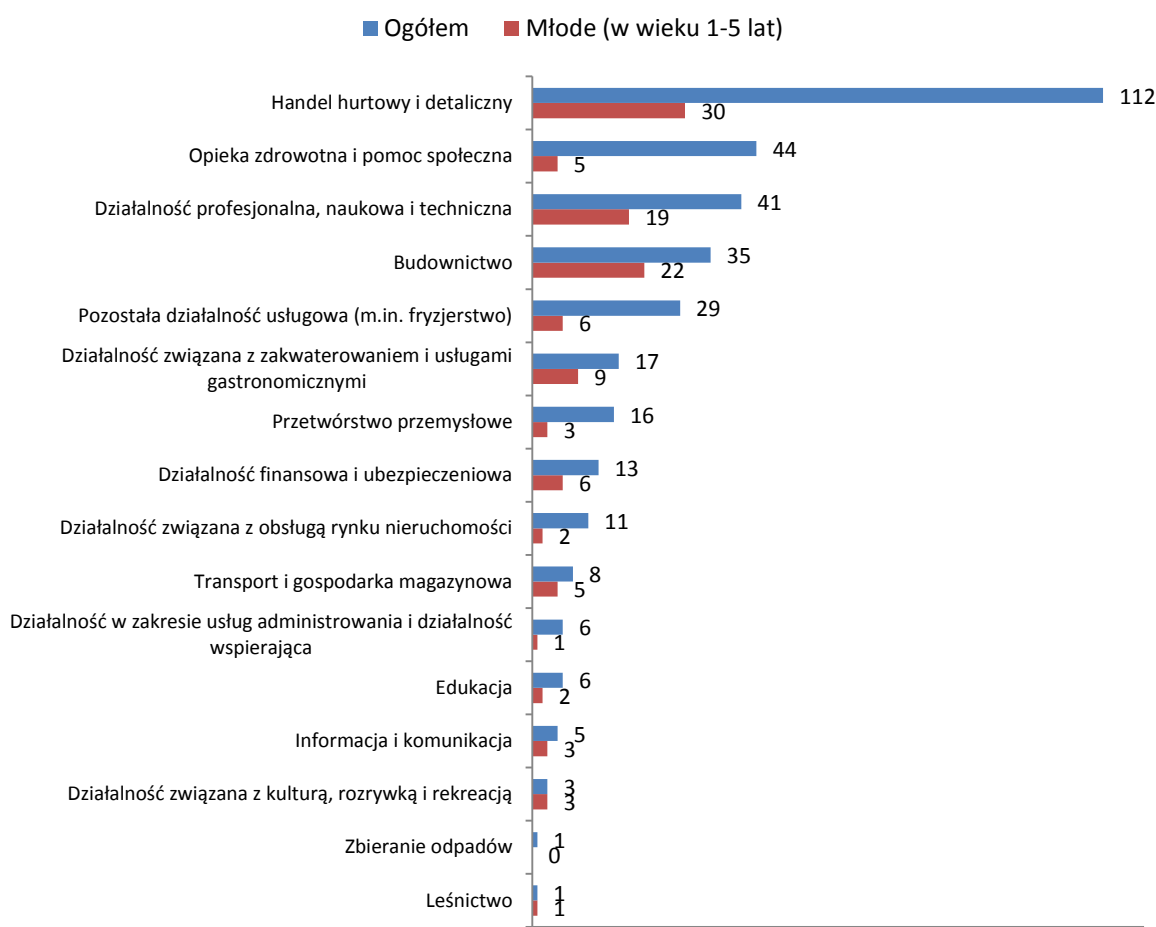


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najbardziej pożądanym położeniem przedstawia grupa pierwsza, obejmująca gałęzie gospodarki miasta o wysokim wskaźniku lokalizacji działalności oraz dodatnim wzroście ich liczby. W tej grupie znajdują się takie sektory jak: kultura, rozrywka i rekreacja; budownictwo; edukacja; pozostałe działalności usługowe; działalności związane ze środowiskiem (gospodarowaniem różnymi formami odpadów, rekultywacją oraz dostawą i oczyszczaniem wody); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (np. praktyka lekarska). Druga grupa obejmuje sektory o niskim wskaźniku lokalizacji, ale takie, które cechują się dodatnim wzrostem liczby działalności, wśród niej są: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (m.in. usługi prawne i rachunkowo-księgowe); usługi administracyjne (np. działalność agencji turystycznych, związana z zatrudnianiem, utrzymaniem porządku, ochroniarska); obsługa rynku nieruchomości; informacja i komunikacja; zakwaterowanie i gastronomia. W trzeciej grupie znajdują się gałęzie gospodarki o stosunkowo niskiej koncentracji podmiotów i odnotowujących spadek ich liczby w ostatnich latach. Wśród branż znajdujących się w tej grupie są: finanse i ubezpieczenia; przetwórstwo przemysłowe; transport i gospodarka magazynowa. Z kolei w czwartej grupie, obejmującej sektory o ponadprzeciętnej koncentracji podmiotów na tle woj. pomorskiego lecz odnotowujących spadek liczby podmiotów, znajdują się: handel oraz rolnictwo i leśnictwo.

Także centrum Kartuz zdominowane jest przez podmioty zajmujące się handlem (RYSUNEK 17). Jednak w ostatnim czasie rozwijają się różnego rodzaju usługi specjalistyczne np. zdrowotne, księgowe, finansowe, prawne, a także budownictwo (automatyka, instalacje sanitarne).

RYSUNEK 17. RODZAJE DZIAŁALNOŚCI W CENTRUM KARTUZ



Dane obejmują analizę podmiotów zarejestrowanych na terenie wyznaczonym do rewitalizacji (centrum) Kartuz.

Źródło: opracowanie własne IBnGR. Dane z bazy CEiDG i KRS, za lipiec 2016 roku.

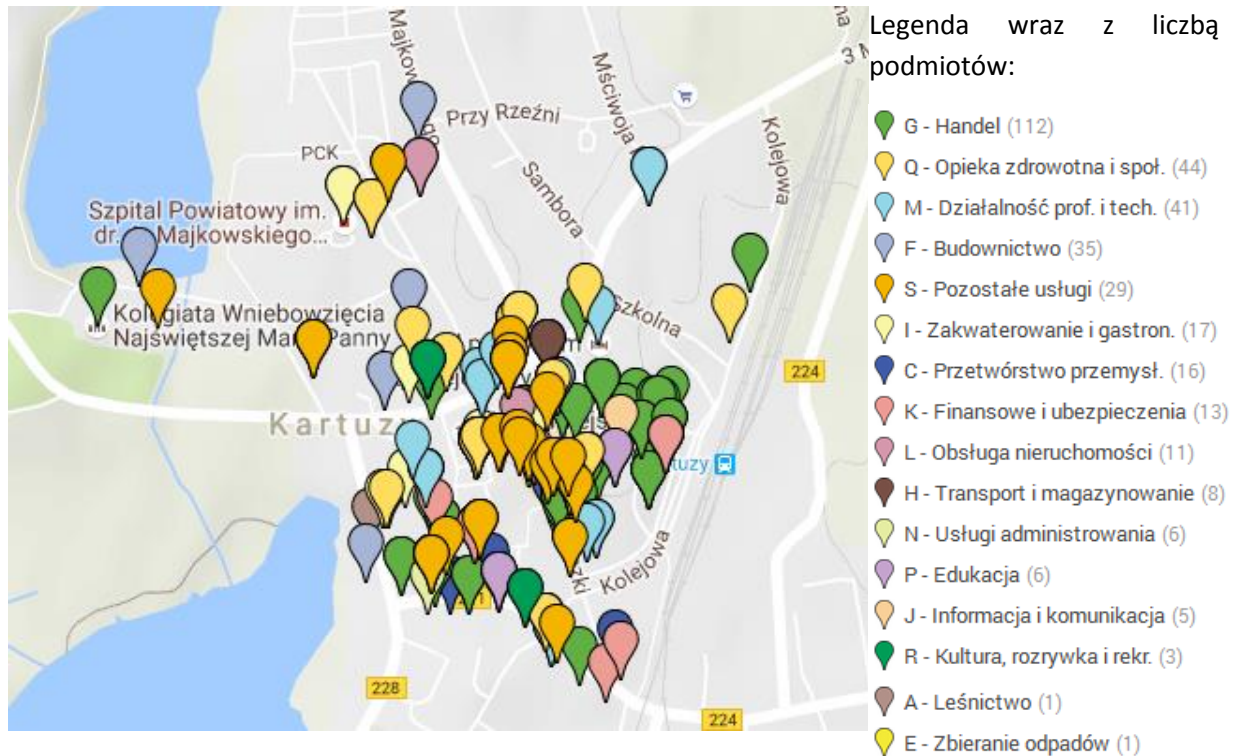
W centrum Kartuz zarejestrowanych jest 351 podmiotów, które obecnie prowadzą działalność gospodarczą¹⁰. Wśród działalności związanych z handlem hurtowym i detalicznym przeważa sprzedaż detaliczna odzieży, obuwia i wyrobów skórzanych, kwiatów, artykułów używanych, a także żywności, napojów i wyrobów tytoniowych. Jak widać na mapie (RYSUNEK 18) firmy handlowe koncentrują się głównie na rynku oraz okolicach dworca PKP i PKS.

Następna w kolejności jest opieka zdrowotna i pomoc społeczna, na którą składają się indywidualne gabinety lekarskie, gabinety dentystyczne, działalność fizjoterapeutyczna, czy indywidualna praktyka pielęgnarska.

Z kolei „Działalność profesjonalna, nauka i techniczna” obejmuje różnego rodzaju usługi profesjonalne tj. kancelarie adwokackie, biura rachunkowe, pracownie projektowe i doradztwa technicznego, biura doradztwa w zakresie działalności gospodarczej, agencje reklamowe, a także studia fotograficzne. Zlokalizowane są one głównie na rynku i w jego okolicach.

¹⁰ Dane obejmują podmioty zarejestrowane na wyznaczonym do rewitalizacji terenie miasta (na podstawie danych z bazy CEiDG oraz KRS), w praktyce w centrum miasta mogą działalność prowadzić także podmioty zarejestrowane w innych lokalizacjach.

RYSUNEK 18. LOKALIZACJA BRANŻ W CENTRUM KARTUZ

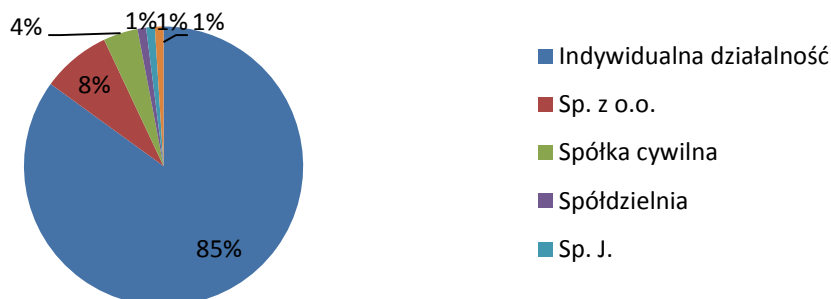


Źródło: opracowanie własne IBnGR. Dane z bazy CEiDG i KRS, za lipiec 2016 roku.

Na mapie widać wyraźnie, że największym zagęszczeniem podmiotów gospodarczych charakteryzuje się ściśle centrum Kartuz – rynek i okolice dworca. Natomiast okolice Kolegiaty, gdzie odbywa się najwięcej wydarzeń społeczno-kulturalnych oraz jezior są nie zagospodarowane pod względem biznesowym. To pokazuje również, gdzie najczęściej chodzą mieszkańcy – czy to na zakupy, czy „załatwić sprawy”.

W większości przedsiębiorstwa w centrum miasta prowadzone są w formie indywidualnych działalności gospodarczych (prowadzonych przez osoby fizyczne) – stanowią one 85% podmiotów zarejestrowanych w centrum. Pozostałe formy prawne, które można spotkać to: spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (8%), spółki cywilne (4%), spółdzielnie (1%), spółki jawne (1%), spółki komandytowe (1%). Nie ma natomiast zarejestrowanej na terenie centrum Kartuz żadnej spółki akcyjnej.

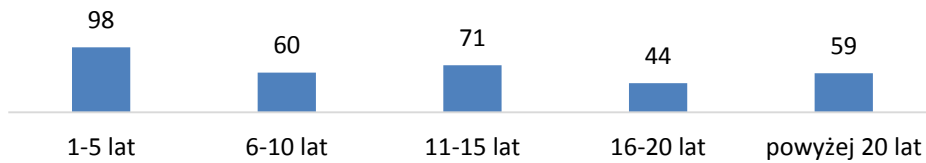
RYSUNEK 19. FORMA PRAWNA FIRM DZIAŁAJĄCYCH W CENTRUM KARTUZ



Źródło: opracowanie własne IBnGR. Dane z bazy CEiDG i KRS, za lipiec 2016 roku.

Centrum Kartuz zdominowane jest przez przedsiębiorstwa młode – w wieku poniżej 6 lat (RYSUNEK 20). Natomiast średni wiek przedsiębiorstw działających w centrum miasta wynosi 11 lat.

RYSUNEK 20. LICZBA PODMIOTÓW WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH



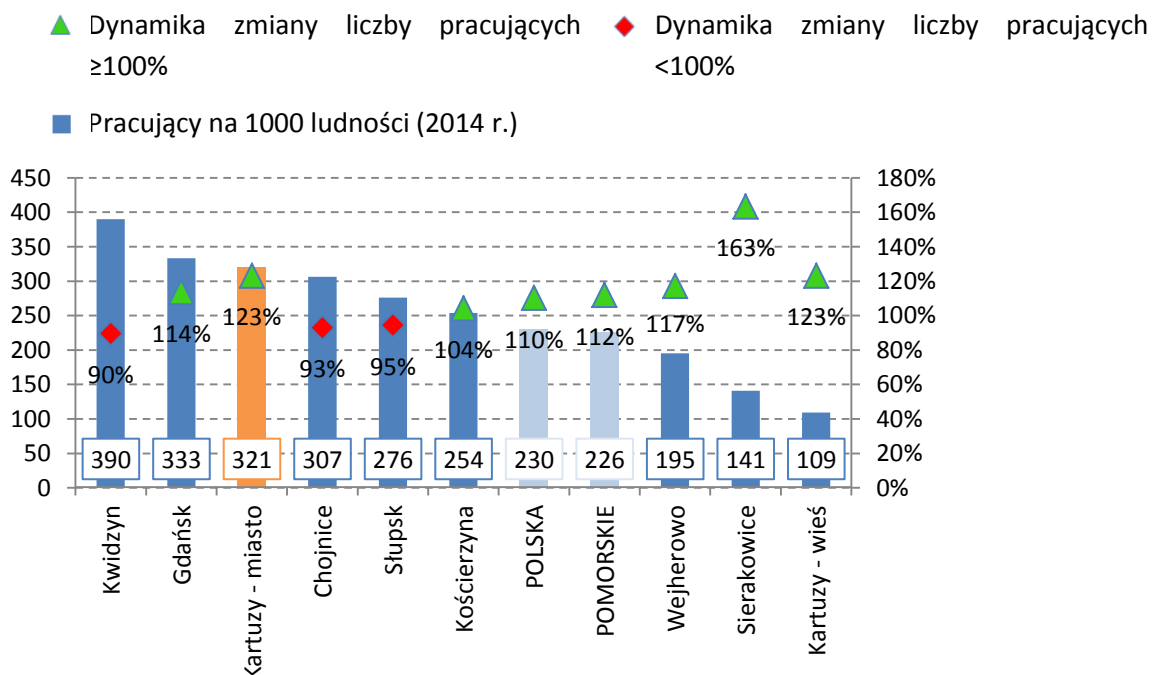
Źródło: opracowanie własne IBnGR. Dane za lipiec 2016 roku.

Rynek pracy

Kartuzy – duże zagęszczenie i dynamika rynku pracy

Kartuzy charakteryzują się stosunkowo dużą liczbą pracujących. Na 1000 mieszkańców w Kartuzach przypadało 321 pracujących¹¹ – znacznie powyżej średniej dla woj. pomorskiego i Polski, gdzie wskaźnik ten wynosi odpowiednio 226 i 230 osób. Dodatkowo, dynamika zmiany liczby pracujących w Kartuzach, w latach 2006-2014 wyniosła 123,2% i była znacznie powyżej przeciętnej dla woj. pomorskiego (111,9%) i całego kraju (110,3%). Ponadto Kartuzy cechują się najwyższą dynamiką pracujących wśród wybranych miast regionu o ponadprzeciętnym zagęszczeniu pracujących¹². Niemniej jednak, na tle wybranych miejscowości, pod względem dynamiki, wyróżniają się Sierakowice z dynamiką sięgającą 163,4%¹³.

Rysunek 21. Gęstość i dynamika zmiany liczby pracujących, 2006-2014



Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 os.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

¹¹ Dane za 2014 r., bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

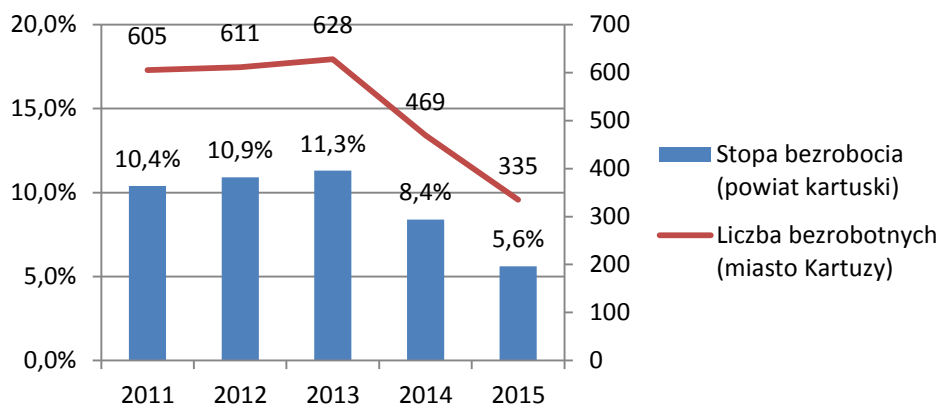
¹² W analizowanym zestawieniu, o ponadprzeciętnej gęstości pracujących znalazły się takie miasta jak: Chojnice, Tczew, Słupsk, Starogard Gdański, Kościerzyna czy Puck.

¹³ Pod względem dynamiki gęstości pracujących, w latach 2006-2014, wyróżnia się także miejscowość Przdkowo, z dynamiką 222% i Chmielno – 167%.

Niskie bezrobocie... lecz także niskopłatne miejsca pracy

Zarówno powiat kartuski, jak i miasto Kartuzy odnotowują spadek bezrobocia od 2013 roku. Powiat kartuski znajduje się w czołówce powiatów woj. pomorskiego pod względem niskiej stopy bezrobocia (5,6%) – ustępując jedynie takim miastom na prawach powiatu jak Sopot (3,3%), Gdańsk (4,1%) i Gdynia (5,0%). W powiecie kartuskim, w latach 2006-2015, stopa bezrobocia obniżyła się aż o 60,8% – co jest najlepszym wynikiem wśród wszystkich powiatów woj. pomorskiego¹⁴. Natomiast w samym mieście Kartuzy, ograniczono liczbę bezrobotnych o 44,6% w latach 2011-2015¹⁵.

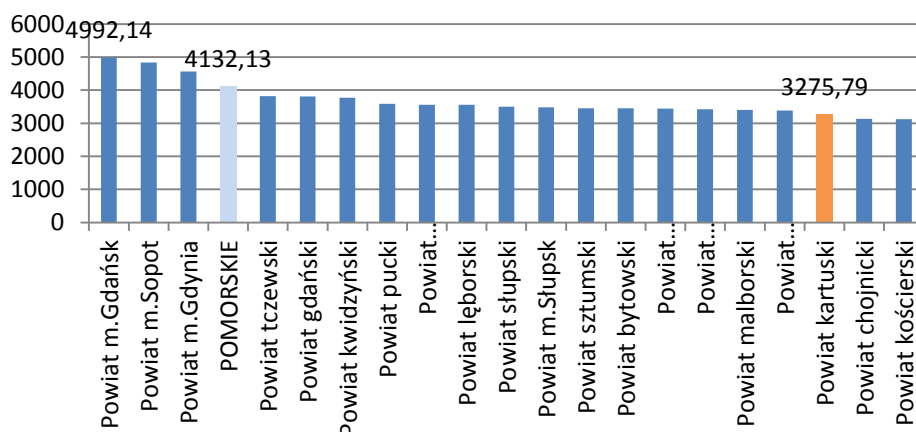
Rysunek 22. Poziom i stopa bezrobocia w Kartuzach i powiecie kartuskim, 2011-2015



Źródło: opracowanie własne IBnGR, na podstawie: Jan Geras, „Analiza rynku pracy powiatu kartuskiego [...]”, Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach, Kartuzy, 2013-2016.

Niemniej jednak, przy stosunkowo niskiej stopie bezrobocia i względnie niskim wzroście liczby podmiotów w Kartuzach, istnieje wysokie poczucie zagrożenia bezrobociem. Z badań przeprowadzonych przez Urząd Miejski w Kartuzach¹⁶ wynika, że mieszkańcy dostrzegają stosunkowo wysokie zagrożenie problemem bezrobocia w centrum miasta – niemal 1/3 ankieterów odpowiedziała, że zagrożenie to jest wysokie. Co więcej, ponad 40% respondentów uważa, że istotnym zagrożeniem jest brak miejsc pracy oraz słabe wsparcie dla osób poszukujących pracy.

Rysunek 23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wg powiatów woj. pomorskiego, 2015



¹⁴ Na podstawie danych GUS.

¹⁵ Jan Geras, „Analiza rynku pracy powiatu kartuskiego w roku 2015”, Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach, Kartuzy, 2016, s. 5-6.

¹⁶ Urząd Miejski w Kartuzach, „Raport z badania ankietowego. Ankieta na temat działań związanych z rewitalizacją Centrum Kartuz”, 2016, s. 6, 12, 13. Liczba respondentów: 486.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przyczyną dużego zaniepokojenia mieszkańców bezrobociem, może być bardzo niski, na tle woj. pomorskiego, poziom wynagrodzeń, co z kolei może świadczyć o stosunkowo niskiej wartości dodanej generowanej przez miejsca pracy. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w powiecie kartuskim wynoszą 3275,79 zł (dane GUS za 2015 r.) i są o ponad 1/5 niższe niż przeciętna wysokość wynagrodzeń w woj. pomorskim (4132,13 zł) oraz aż o 1/3 niższe niż w Gdańsku (4992,14 zł).

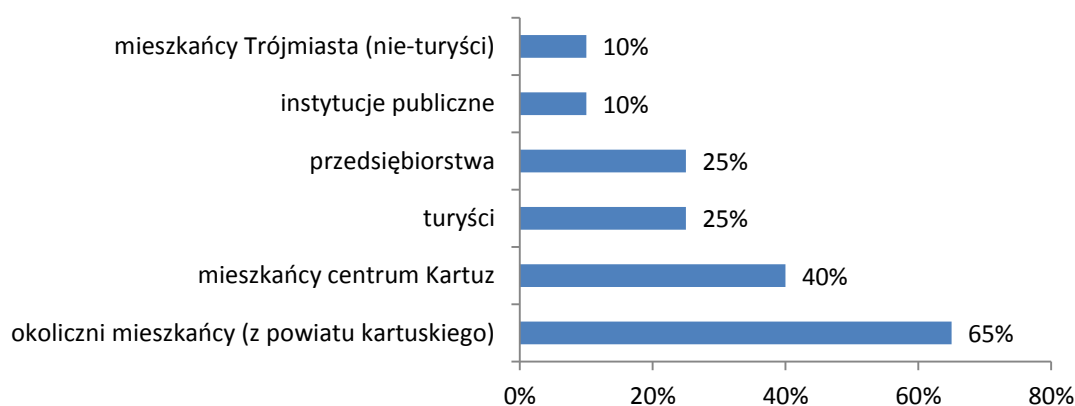
Popyt wewnętrzny

Na popyt wewnętrzny mają wpływ w szczególności tendencje demograficzne opisane w części 2.1.2 Demografia. Ponadto w wyniku przeprowadzonej analizy ustalono kolejne czynniki wpływające na popyt.

Funkcja handlowo-usługowa, głównie dla mieszkańców Kartuz i okolic¹⁷

Głównymi klientami firm działających w centrum są okoliczni mieszkańcy z powiatu kartuskiego. Pojawiają się także takie działalności, których odbiorcami są osoby spoza powiatu – turyści, czy mieszkańcy Trójmiasta. Przykładowo, ze względu na unikatową ofertę, klientami sklepu z używanymi gramami komputerowymi są osoby z Gdańska. Także właściciele restauracji zlokalizowanych w centrum zauważają więcej klientów pochodzących spoza powiatu – dzięki uruchomieniu kolei metropolitalnej – dzieje się to zazwyczaj w weekendy.

RYSUNEK 24. KLIENCI FIRM DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE CENTRUM KARTUZ

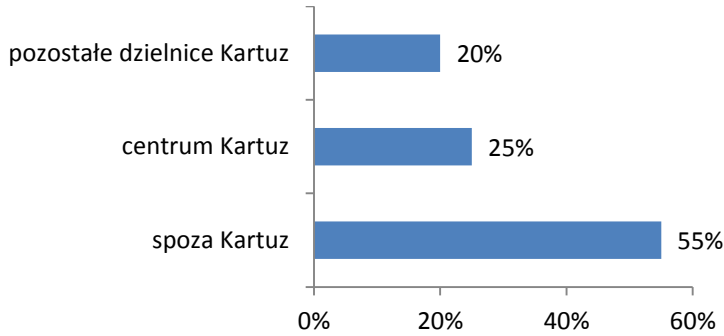


Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie wyników badania ankietowego, n=20.

Również właściciele firm z centrum miasta oraz ich pracownicy w większości mieszkają poza Kartuzami. Badani, z którymi przeprowadzono wywiady podkreślali, że jest to spowodowane przede wszystkim wysokimi cenami mieszkań oraz brakiem atrakcyjnych działek budowlanych w mieście. Porównując ceny mieszkań w Kartuzach np. do okolicznych miasteczek np. Żukowa, Banina, Rębiechowa czy nawet obrzeży Trójmiasta, bardziej opłaca się pracownikom dojeżdżać do pracy w Kartuzach, niż kupować tu mieszkania.

¹⁷ Analiza potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie Miasta Kartuzy, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2016r.

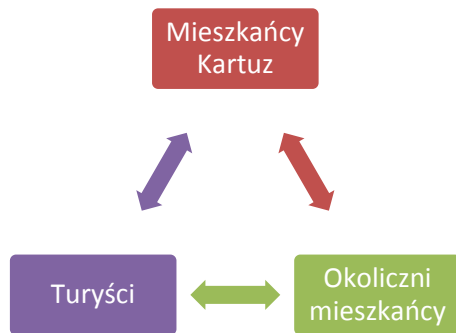
RYSUNEK 25. MIEJSCE ZAMIESZKANIA WŁAŚCICIELI FIRM Z CENTRUM KARTUZ



Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie wyników badania ankietowego, n=20.

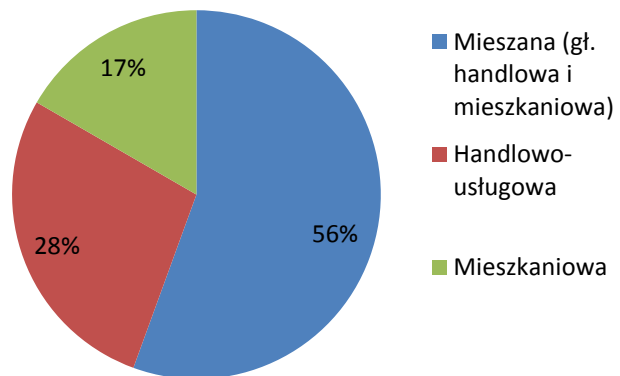
W związku z tym powstaje pytanie dla kogo jest miasto, a dla kogo chcemy, żeby było? Do której grupy kierować ofertę – czy to handlową, usługową, czy spędzania czasu wolnego? Zestawienie różnych danych nt. mieszkańców Kartuz ma konkretne przełożenie na ich siłę nabywczą, która okazuje się, że nie jest wysoka. Świadczą o tym, chociażby dochody miast z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), które w Kartuzach są o ponad 1/3 niższe niż przeciętne dla woj. pomorskiego i całego kraju, z kolei mieszkańcy Gdańska odprowadzają przeciętnie o 2,5 razy wyższe podatki – co w pewnym uproszczeniu, pokazuje dysproporcje dochodów mieszkańców Kartuz w stosunku do innych miejscowości. Dlatego z punktu widzenia rozwoju gospodarczego grupą, która ma większą siłę nabywczą są turyści.

RYSUNEK 26. DLA KOGO JEST MIASTO?



Źródło: opracowanie własne IBnGR

RYSUNEK 27. FUNKCJA KARTUZ



Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie wyników badania ankietowego, n=18.

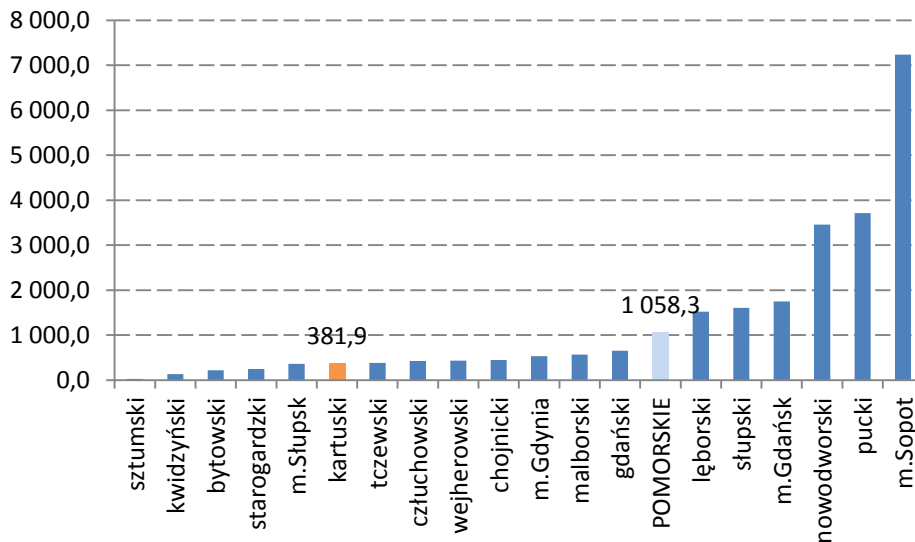
Z ukierunkowaniem gospodarki na powyższe trzy grupy klientów koresponduje również, postrzeganie miasta przez ankietowanych przedsiębiorców. Według nich Kartuzy pełnią obecnie funkcję mieszaną – z przewagą handlowo-usługowej oraz mieszkaniowej. Pojedyncze wskazania padły na funkcję turystyczną, produkcyjną, czy zapewnienie/dostęp do usług publicznych (w ramach funkcji mieszanej).

Porównując wskaźnik wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych, jakim jest liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności, to powiat kartuski znacznie odbiega od innych powiatów

województwa pomorskiego – plasuje się na 6. miejscu od końca. W 2015 roku wskaźnik ten wyniósł 381,9 podczas, gdy w powiecie puckim 3711,7 - czyli prawie 10-krotnie więcej! Także średnia dla całego województwa jest wyższa - wyniosła 1058,4.

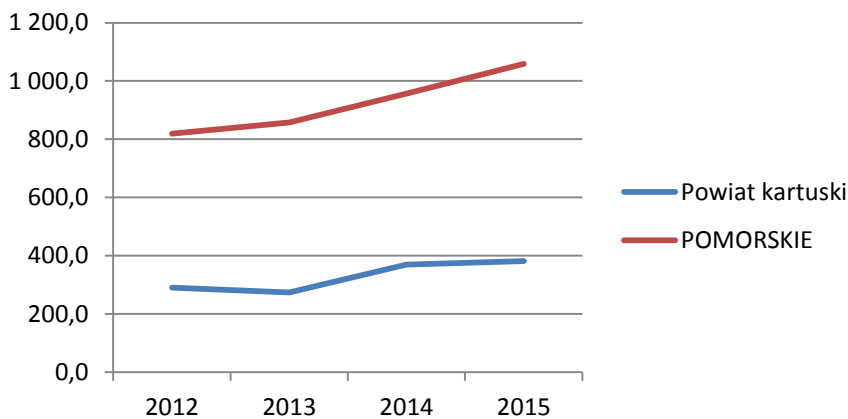
Widać co prawda zmiany w tym zakresie – od 2013 roku systematycznie rośnie liczba turystów (z poziomu 274,0 do 381,9), jednak najwyższy poziom odnotowano w 2002 roku (423,6). Mimo to dynamika zmian jest niższa niż przeciętna dla całego województwa.

Rysunek 28. Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności, 2015.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

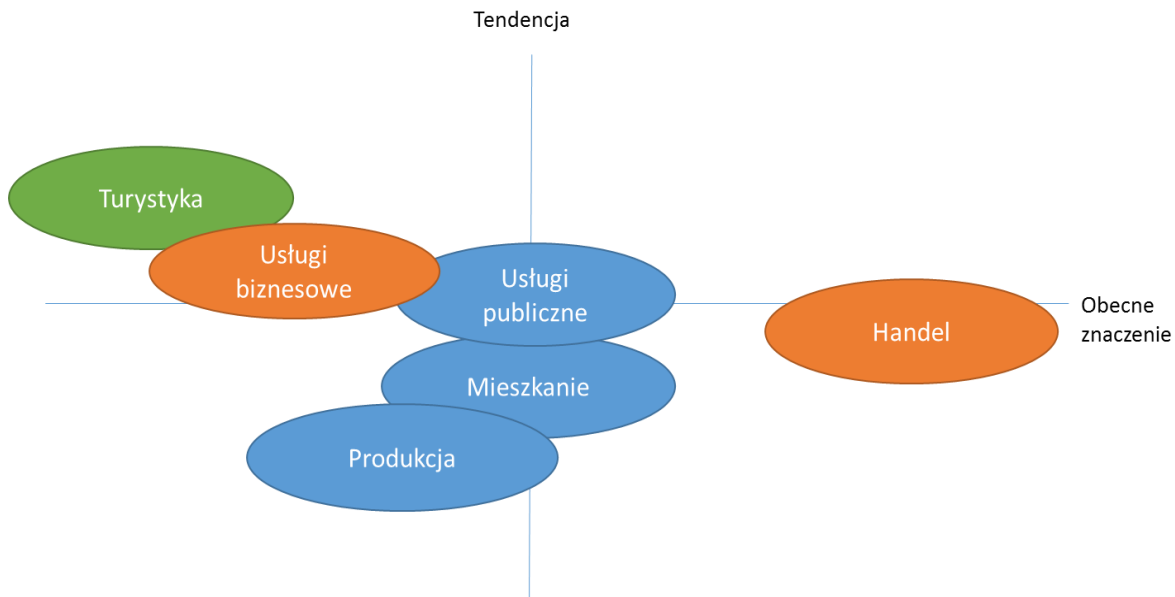
Rysunek 29. Dynamika zmian turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności, 2012-2015.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wyniki badania pokazują, że miasto w zasadzie żyje z funkcji handlowej obsługując okolicznych mieszkańców. Turyści jako klienci są dopiero na dalszym miejscu, co różni się od pożądanego, życzeniowego stanu i oczekiwania, że Kartuzy mogłyby żyć z ruchu turystycznego (RYSUNEK 30). Widać już pewne zmiany zwiększające potencjał i szanse na rozkwit funkcji turystycznej miasta np. uruchomienie kolei metropolitarnej (PKM) przywożącej turystów z Trójmiasta.

RYSUNEK 30. FUNKCJE MIASTA – TENDENCJA A OBECNE ZNACZENIE



Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie wyników badania ankietowego, n=20.

2.2.2.1. Analiza potencjału gospodarczego obszaru Centrum

Przeprowadzona analiza¹⁸ pokazuje ograniczone tempo rozwoju gospodarczego Kartuz na przestrzeni ostatnich lat - istotnie wolniejsze od przeciętnej dla całego województwa pomorskiego. Kartuzy odstają od całego regionu również pod względem dynamiki zmian liczby ludności - notowany jest odpływ mieszkańców zarówno do aglomeracji, jak i okolicznych miejscowości. Sytuacja ta przekłada się nie tylko na ograniczony popyt konsumencki, ale także na zmniejszenie dochodów miasta, co wpływa negatywnie na możliwości podejmowania inwestycji rozwojowych (w tym rewitalizacyjnych) przez gminę (*de facto* są one ograniczone do możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania, w szczególności z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej). Niskie bezrobocie wydaje się być optymistycznym symptomem rozwoju gospodarczego gminy, jednak należy zwrócić uwagę zarówno na niższą atrakcyjność inwestycyjną, jak i relatywnie niską wartość dodaną wielu miejsc pracy (m.in. w handlu). Przekłada się to nie tylko na niskie zarobki (a tym samym ograniczony popyt generowany przez osoby pracujące), ale także rodzi ryzyko ich likwidacji w przypadku konieczności konkurowania o pracownika wyższymi zarobkami.

Analiza struktury gospodarczej miasta, w szczególności jego centrum, wskazuje, że dominującą funkcją Kartuz jest lokalne centrum handlowe oraz, w mniejszym zakresie, centrum bardziej wyspecjalizowanych usług dla miasta i powiatu. Funkcja turystyczna – z resentymentem wspomniana – jest relatywnie niewielka, chociaż w ostatnim czasie pojawiają się symptomy większego zainteresowania turystów, m.in. w skutek uruchomienia połączenia kolejowego (Pomorska Kolej Metropolitalna) z aglomeracją trójmiejską.

Swoistym potwierdzeniem, ale zarazem konsekwencją dominującej funkcji handlowo-usługowej dla mieszkańców okolicznych miejscowości z terenu powiatu, jest niska aktywność handlowo-kulturalno-rozrywkowa miasta w godzinach popołudniowo – wieczornych.

Dalszy rozwój gospodarczy Kartuz, a w szczególności centrum miasta, będzie uzależniony od skali i struktury popytu, który będą w stanie „przyciągnąć” lokalni przedsiębiorcy. Popyt ten może być generowany zarówno przez mieszkańców Kartuz i okolic (potencjalnie wzmocniony programem

¹⁸ Analiza potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie Miasta Kartuz, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2016r.

Rodzina 500 Plus – chociaż popyt wciąż pozostaje ograniczony), jak również mieszkańców Trójmiasta (dysponujących wyższym dochodem rozporządzalnym, ale też innymi potrzebami i oczekiwaniami).

Możliwości wygenerowania popytu w Kartuzach – w krótkim i średnim okresie – będą uzależnione od:

- 1) zmiany i poszerzenia atrakcyjności oferty centrum miasta (wypełnienie go ofertą kulturalną, rozrywkową oraz usługową),
- 2) zmiany wizerunku miasta i promocji zarówno wśród mieszkańców Kartuz, jak i Trójmiasta,
- 3) wzrostu atrakcyjności (poprawy estetyki przestrzeni) samego centrum.

Działania władz publicznych wspierające te cele powinny być ukierunkowane nie tylko na rewitalizację przestrzeni (co też jest niezbędne i w dużej mierze realizowane – przynajmniej na etapie planów), ale również, a może przede wszystkim, na stymulowanie i stwarzanie warunków dla aktywizacji mieszkańców i przedsiębiorców. Z punktu widzenia przyciągnięcia osób z zewnątrz (np. mieszkańców Trójmiasta) ważne jest również realizowanie i wspieranie inicjatyw służących tworzeniu „magnesów”, które przyciągałyby do Kartuz osoby z zewnątrz. Takimi pretekstami mogą być: centrum produktów lokalnych (rolno-spożywczych), atrakcyjne ścieżki rowerowe w okolicznych lasach, czy połączona i dobrze komunikowana oferta lokalnych atrakcji, która mogą stanowić ciekawy pakiet „na weekend”. Dużym wyzwaniem, a jednocześnie niewykorzystanym potencjałem, są jeziora. Mogą one w dłuższej perspektywie stać się unikalnym zasobem, który znacząco wzmocni atrakcyjność miasta.

KIERUNKI DZIAŁAŃ - REKOMENDACJE

Planując działania służące poprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze rewitalizacji (centrum Kartuz), a tym samym mających na celu wzrost atrakcyjności gospodarczej oraz rozwój tej części miasta, nie można abstrahować od obecnych uwarunkowań. Nie widać na horyzoncie czynników/trendów, które w radykalny sposób miałyby zmienić dzisiejszą funkcję Kartuz jako lokalnego ośrodka rozwoju, a tym samym funkcję gospodarczą centrum Kartuz.

Wśród pozytywnych trendów warto podkreślić wzrost zainteresowania turystów, którzy przyjeżdżają do Kartuz, na co niewątpliwie miało wpływ otwarcie połączenia Pomorskiej Kolei Metropolitalnej. Należy jednak podkreślić, że nie są to turyści, którzy przyjeżdżają na dłuższy czas (tydzień, czy dwa). Raczej są to jednodniowi/weekendowi turyści, którzy przyjadą do Kartuz pod jakimś pretekstem – wyprawy rowerowej, zobaczenia Kolegiaty, ewentualnie muzeum Kaszubskiego, czy udziału w koncercie.

Z drugiej jednak strony, przeprowadzone analizy i rozmowy z przedstawicielami środowiska gospodarczego Kartuz, potwierdzają, że pewne dotychczasowe motory rozwoju (jak chociażby funkcja centrum handlu dla powiatu) nie pozwolą na utrzymanie dużej dynamiki rozwoju oraz wzrostu atrakcyjności gospodarczej centrum miasta.

OCZEKIWANE DZIAŁANIA OD SAMORZĄDU – WYNIKI BADANIA

Przedstawiciele przedsiębiorstw zgłaszają oczekiwania wobec samorządu przede wszystkim w kierunku wzmocnienia funkcji turystycznej miasta, a więc działań promocyjnych – przyciągających turystów i innych klientów dla ich działalności. W następnej kolejności oczekiwane są działania w zakresie poprawy infrastruktury komunikacyjnej np. budowa ścieżek rowerowych, zachęty do korzystania z rowerów, wypożyczalnie rowerów, rozładowanie korków w mieście, czy drugi etap obwodnicy. Oczekiwane są również działania w zakresie rewitalizacji przestrzeni miejskiej oraz rynku pracy i kwalifikacji pracowników. Ten ostatni obszar dotyczy przede wszystkim rozwiązania problemu ze znalezieniem odpowiednich pracowników, a więc m.in. lepszego przygotowania osób młodych do rynku pracy, czy kształcenia konkretnych umiejętności (np. pożądane są osoby do pracy na stanowisku sprzedawcy i kierowcy).

RYSUNEK 31. OBSZARY, W JAKICH OCZEKIWANE SĄ DZIAŁANIA OD SAMORZĄDU



Źródło: opracowanie własne IBnGR na podstawie wyników badania ankietowego, n=20.

Wśród pozostałych oczekiwań znalazły się m.in.:

- wsparcie finansowe / ulgi podatkowe na rewitalizację
- oczyszczenie jezior
- uregulowanie sieci kanalizacyjnej, budowa zbiorników retencyjnych
- obniżenie podatków
- zwiększenie bezpieczeństwa; poprawa oświetlenia
- więcej miejsc parkingowych dla klientów
- mniej zgód na banki w centrum – z tego powodu handel upada, a centrum miasta umiera i jest mniej ludzi

REKOMENDACJE

Chcąc wzmocnić potencjał gospodarczy centrum Kartuz działania powinny zostać ukierunkowane na dwa główne cele. Pierwszym – mogącym dać szybsze efekty w krótkiej perspektywie – powinno być przyciągnięcie mieszkańców Kartuz (i okolic) do centrum. Drugim – mogącym w dłuższej perspektywie zwiększyć znaczenie funkcji turystycznej – jest wzrost atrakcyjności ukierunkowanej przede wszystkim na przyciągnięcie mieszkańców aglomeracji Trójmiejskiej.

Realizacja tych celów będzie wymagała nie tylko działań w zakresie „twardej” rewitalizacji – uregulowania przestrzeni miejskiej centrum, organizacji ruchu samochodowego itp., ale także – co jest może ważniejsze - na stymulowania inicjatyw wypełniających tę przestrzeń różnego rodzaju aktywnościami. Chodzi o to, aby tworzyć „magnesy” zarówno dla mieszkańców, jak i turystów, aby chcieli pojawić się w centrum i spędzić tu czas. Takimi pretekstami może być organizacja wydarzeń na rynku (np. koncertów), szczególnie jeśli przybrałyby formę cykliczną, ale również organizacja i wypromowanie w Kartuzach np. centrum produktów regionalnych (rolno-spożywczych).

Odrębnym zagadnieniem jest oczyszczenie jezior i przywrócenie im możliwości wykorzystania na aktywność rekreacyjno-sportową. Realizacja tego przedsięwzięcia mogłaby być swoistym katalizatorem, który zmieniłby znacząco atrakcyjność turystyczną Kartuz, a tym samym byłby istotnym impulsem (poprzez wykreowanie znaczącego strumienia popytu) stymulującym i zmieniającym strukturę oferty usługowej w centrum Kartuz. Realizacja tych zamierzeń wymaga jednak znalezienia kompromisu i współpracy kluczowych zainteresowanych podmiotów (prywatnych i publicznych), co jest podstawą do uregulowania kwestii prawnych, jak również pozyskania środków zewnętrznych.

Propozycje działań w odniesieniu do tak zdefiniowanych celów, jak również w poszczególnych obszarach przedstawia poniższy schemat (Rysunek 32). Należy jednak podkreślić, że rola samorządu gminnego nie zawsze musi przybierać postać bezpośredniego, czy kluczowego realizatora. Czasami jest ona pomocnicza, a czasem ogranicza się do zainicjowania, czy bycia neutralną płaszczyzną porozumienia poszczególnych interesariuszy, czy wreszcie – np. poprzez budżet obywatelski – może być impulsem uwalniającym energię społeczną mieszkańców i przedsiębiorców.

Rysunek 32. Rekomendowane działania



O CZYSZCZENIE JEZIOR

Wydaje się oczywiste, że dla rozwoju gospodarczego Kartuz oraz przyciągnięcia turystów potrzebne jest podjęcie działań zmierzających do oczyszczenia jezior. Pilnie należałoby osiągnąć kompromis z właścicielami jeziora, przygotować projekt i koncepcję rekultywacji, a następnie poszukać dofinansowania. Ponadto potrzebne jest uregulowanie sieci kanalizacyjnej w mieście i upewnienie się, że jeziora nie są zanieczyszczone przez ścieki. Następnym krokiem powinna być zmiana uchwały sejmiku wojewódzkiego, która obecnie uniemożliwia budowanie nowych obiektów na linii brzegowej jezior.

POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI

Poza jeziorami kluczową kwestią jest rewitalizacja przestrzeni - zarówno rynku, jak i dworca PKP. Oba te miejsca powinny być wizytówką miasta kreującą pozytywne tzw. pierwsze wrażenie. W szczególności budynek dworca jest pierwszym miejscem, z którym stykają się turyści wysiadający z kolei metropolitarnej. W związku z tym potrzebna jest spójna wizja na ich estetyczne i funkcjonalne zagospodarowanie np. jednolite ogródki gastronomiczne, fontanna niezabierająca wolnej przestrzeni, strefy relaksu, miejsca zapewniające atrakcyjne spędzanie czasu. Pilną sprawą jest także odnowienie fasad zabytkowych budynków znajdujących się na rynku. Jednym z narzędzi przyspieszających ten proces mogłyby być dotacje, czy ulgi dla właścicieli, którzy rewitalizują.

OŻYWIENIE CENTRUM

Oprócz rewitalizacji samej przestrzeni, równie istotne jest wypełnienie jej aktywnością i życiem. Jak wskazywali badani, w centrum miasta powinno się non stop coś dziać – zwrócono uwagę, że rynek to jest arena, którą można zapełnić cały rok np. zimą organizować lodowisko, a latem – boisko. Jeżeli ludzie mają wyjść z domu i przyjść na rynek muszą mieć jasny i rzeczowy cel.

Pomysły, które padły podczas konsultacji to np. modernizacja sceny koncertowej na rynku i organizowanie przeglądu zespołów amatorskich, plac zabaw, czy wybieg dla psów. Jednym

z pozytywnych przykładów jest wspólna inicjatywa przedsiębiorców z rynku, która polega na organizowaniu meczów piłki nożnej dla dzieci. Wspólnie zebrali potrzebne fundusze i zakupili sprzęt (boisko), które cieszy się dużą popularnością. Jest to mały krok w dobrą stronę, potrzebnych jest jednak więcej tego typu działań – nawet na małą skalę, niskowych – niekoniecznie przyciągających tłumy ludzi, ale jeżeli będą systematyczne, to odniosą efekt.

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA

Bezpieczeństwo ma niebagatelne znaczenie dla przedsiębiorców zapewniających ofertę spędzania czasu wolnego przeznaczoną zarówno dla mieszkańców, jak i turystów w godzinach wieczornych. W szczególności istotne jest dla restauracji, barów, pubów, a także dla tych przedsiębiorców, którzy rozważają nowe inwestycje czy wydłużenie godzin pracy. Takie drobne usprawnienia jak sprawniejszy monitoring (obejmujący całą przestrzeń rynku), poprawa oświetlenia, czy zwiększenie skuteczności interwencji straży miejskiej przyczyniłyby się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa.

OGRANICZENIE RUCHU W CENTRUM MIASTA

W kwestii komunikacji kluczową rzeczą jest zapewnienie alternatywnych sposobów komunikacji po mieście zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Dobrym rozwiązaniem jest postawienie na promocję ruchu rowerowego i rozwój ścieżek rowerowych w samym mieście oraz w jego okolicy. Kolej metropolitarna (PKM) stwarza szansę na rozwój turystyki rowerowej skierowanej przede wszystkim do mieszkańców Trójmiasta.

Kolejną sprawą jest rozładowanie korków w mieście, do czego niezbędny byłby drugi etap obwodnicy oraz uregulowanie ruchu drogowego w ścisłym centrum. Ożywienie centrum i wypełnienie go aktywnością, np. organizowanie wydarzeń na rynku, wymaga nowej organizacji ruchu, a także - przede wszystkim - wypracowania konsensusu społeczno-gospodarczego m.in. zgody na całkowite zamknięcie rynku dla samochodów (np. początkowo tylko w weekendy). Aby ograniczyć ilość samochodów w ścisłym centrum należy również pamiętać o zapewnieniu wystarczającej liczby miejsc parkingowych w niedalekiej odległości. Służyć temu mogłoby także wprowadzenie komunikacji miejskiej - choć Kartuzy nie są duże, to odległość do pokonania z obrzeży do centrum może być - szczególnie dla osób starszych zbyt duża.

PROMOCJA

Zachęcenie turystów do odwiedzania Kartuz - oprócz inwestycji w infrastrukturę - wymaga podjęcia działań promocyjnych i odpowiedniego pozycjonowania miasta. W tym celu należałoby wykreować spójny wizerunek (opierający się na unikalnych zasobach - dziedzictwie kulturowym Kaszub), opracować strategię komunikacyjną oraz określić grupy docelowe. Jedną z takich grup mogą stanowić mieszkańcy Trójmiasta (ze względu na bliskość i dogodne połączenia komunikacyjne). Należałoby ukierunkować działania na tą grupę np. promować imprezy odbywające się w Kartuzach na trójmiejskich portalach. Inne pomysły na promocję miasta to: portal internetowy typu Greenvelo, czy Kaszubska Marszruta, akcje promocyjne np. Weekend za pół ceny.

Wyniki badania pokazują, że Kartuzy wyróżniają się wieloma pozytywnymi rzeczami, które mogłyby stanowić jego atuty i podstawę do działań promocyjnych.



Źródło: cytaty z badania ankietowego oraz warsztatów.

Jednak zmiana kierunku rozwoju Kartuz z funkcji handlowej w turystyczną wymaga niemałych poświęceń tj. inwestycje, zmiana oferty poszczególnych przedsiębiorców, budowanie relacji z mieszkańcami, żeby np. zaakceptowali głośniejsze koncerty na rynku. Zmiana przyzwyczajeń klientów i mieszkańców wymaga przetrwania pierwszych ciężkich chwil, a bez przekonania, że ten kierunek jest możliwy i wspólnie chcemy do niego dojść, to się nie uda. Poszczególne osoby mają moc sprawczą, jeżeli działają jako grupa, która może być wtedy realnym partnerem dla miasta.

SYSTEM INFORMACJI MIEJSKIEJ

Niezbędnym działaniem jest również odpowiednie oznakowanie miasta i zapewnienie łatwego dostępu do informacji dla turystów. W tym celu powinien zostać stworzony jasny i czytelny system informacji przestrzennej. Z kolei Centrum Informacji Turystycznej powinno znajdować się w miejscu, gdzie przyjeżdża obecnie najwięcej osób. Takim miejscem wydaje się dworzec. Liczba pasażerów Pomorskiej Kolei Metropolitarnej rośnie 15-25 procent miesięcznie - na tzw. odcinku kaszubskim w czerwcu br. przewiezionych zostało ponad 25 tys. osób (to prawie 900 osób dziennie!).

BUDŻET OBYWATELSKI

Ożywienie centrum miasta wymaga uwolnienia energii mieszkańców i zaangażowania ich w podjęcie inicjatyw. Jednym z narzędzi może być budżet obywatelski, który oprócz zapewnienia finansowania ma szereg wartości dodanych. Mieszkańcy widzą najlepiej rozwiązania w swojej okolicy, które mogą rozwiązać ich problemy, ale też przy okazji przyciągnąć turystów. Zachęciłoby to również przedsiębiorców do angażowania własnych środków do realizacji projektów, które mogłyby przyczynić się do ich rozwoju. Ponadto wspólne działanie integruje sąsiadów, którzy robią rzeczy w tzw. czynnie społecznym – co jest korzystne dla władz miasta, które finansują jedynie materiały, a pracę wykonują mieszkańcy. Takie wspólne inicjatywy sprawiają, że ludzie bardziej dbają o przestrzeń, którą sami wykreowali. Podczas konsultacji podano przykład placu zabaw przy szkole podstawowej, w którego powstanie było zaangażowanych ok. tysięcy osób i od ponad 6 lat nie było żadnych zniszczeń.

PRZYJAZNY URZĄD

Jak pokazało niniejsze badanie, mieszkańcom nie brakuje pomysłów na ożywienie miasta. Potrzebny jest im jednak partner ze strony samorządowej, który był by przyjazny i otwarty na współpracę. Odpowiednie nastawienie potrzebne jest oczywiście z obydwu stron, jednak często wyjście z inicjatywą społeczną uwarunkowane jest reakcją z drugiej strony, która może odegrać rolę lidera w podjęciu zmian rozwojowych.

PRZEDŁUŻENIE AKTYWNOŚCI DZIAŁALNOŚCI HANDLOWO-USŁUGOWEJ W GODZINACH POPOŁUDNIOWO-WIECZORNÝCH

Zmiana godzin otwarcia sklepów tzn. wydłużenie ich do godzin wieczornych zachęciłoby mieszkańców do robienia zakupów w mieście. Urząd Miasta powinien przyjąć w tej sprawie pozycję lidera i wyjść z taką propozycją. Aby zminimalizować ryzyko pierwszych ciężkich chwil, potrzebne jest wspólne działanie i efekt skali. Kiedy wszyscy handlowcy zdecydowaliby się na taki krok, wtedy możliwe byłoby osiągnięcie widocznych efektów.

RYNEK PRODUKTÓW REGIONALNYCH

Dobrym pomysłem na rozwój gospodarczy centrum miasta jest rynek produktów tradycyjnych, w tym przede wszystkim spożywczych, na którym producenci mogliby sprzedawać swoje plony, a lokalni artyści swoje rękodzieła. Obecny trend związany ze zdrowym odżywianiem i poszukiwaniem świeżych, lokalnych produktów prosto od rolników stwarza szansę na rozwój tego typu miejsc.

2.2.3. Diagnoza obszaru Centrum w sferze społecznej

W Raporcie z delimitacji przedstawiono diagnozę obszaru w ujęciu społecznym. Jak wspomniano obszar Centrum jest narażony na degradację w ujęciu społecznym. Wskazuje się na wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego mające złożone przyczyny. Na potrzebę porównania obszaru Centrum z pozostałymi obszarami miasta dokonano analizy lokalnych środowisk pod kątem problemów społecznych rejestrowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Analiza w liczbach względnych wyraźnie wskazuje, iż natężenie poszczególnych problemów jest znacząco wyższe na tym obszarze w porównaniu do pozostałych obszarów.

Dominującymi i systematycznie narastającymi problemami społecznymi na wskazanym obszarze jest wysoki wskaźnik liczby seniorów oraz osób niepełnosprawnych.

Na skutek zmian demograficznych znacząco wzrastają potrzeby związane z opieką nad osobami starszymi oraz wsparcia w postaci różnego rodzaju usług społecznych dla tej grupy osób. Kluczowym aspektem jest brak efektywnego wsparcia dla osób starszych pozwalającego im jak najdłużej funkcjonować w swoim środowisku lokalnym i domowym. Równorzędnym problemem jest również ilość osób niepełnosprawnych pozostających bez perspektyw na prawidłowe funkcjonowanie w życiu społeczności lokalnej.

Kolejnym zjawiskiem wykluczenia społecznego jest wysoki poziom bierności i nieaktywności zawodowej głównie wśród osób powyżej 50 roku życia.

Bierność zawodowa stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Jest od dawna przedmiotem zainteresowania instytucji pomocy społecznej, ponieważ ze względu na swoje następstwa jest poważnym problemem społecznym. Osoba bierna zawodowo zostaje pozbawiona komfortu psychicznego, wynikającego z poczucia przynależności do grupy, odpowiedzialności i obowiązku wobec innych, a z czasem przynosi postawy antyspołeczne, sprzyja przestępczości, usprawiedliwia ją oraz poszerza zakres jej motywacji.

Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest wysoki poziom ubóstwa i systematycznie wzrastająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Taki stan powoduje nieodwracalne szkody nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne, łącznie z daleko idącą demoralizacją i wykluczeniem osób pozostających bez zatrudnienia, a co za tym idzie ich rodzin, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży. Sytuację taką potwierdza kolejny wskaźnik w postaci wysokiego poziomu przestępczości i wykroczeń popełnianych na omawianym obszarze zarówno przez osoby dorosłe jak i osoby nieletnie. Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest nasilające się zjawisko ubożenia rodzin spowodowane niskim poziomem dochodów ludności, a w efekcie większą skłonnością do uzależnień

w szerokim tego słowa znaczeniu, przemocy i wandalizmu. Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach mogą różnić się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na uzależnienia jako poważny problem społeczny. Sygnalizuje to również bardzo wysoka liczba rodzin objętych procedurą niebieskich kart.

Starzejące się społeczeństwo stanowi jeden z powszechniejszych problemów ówczesnych miast. W tej sytuacji wysoki odsetek osób starszych niezdolnych do utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury oraz cechujących się niską aktywnością społeczną stanowi zagrożenie pojawienia się w perspektywie szeregu niebezpieczeństw, prowadzących między innymi do systematycznego obniżania rangi przestrzeni publicznej. Zjawisko to będzie potęgować słabość ekonomiczną obszaru, a tereny posiadające potencjalną dużą wartość dla rewaloryzacji śródmiejskich funkcji będzie zamieszkiwać ludność niezdolna ekonomicznie do włączenia się w procesy przekształceń. Dodatkowo, biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu ludności oraz trend demograficzny charakteryzujący się stałym spadkiem ilości mieszkańców miasta (powszechny problem suburbanizacji terenów miejskich) prowadzi do spadku jakości życia w obszarze centrum i utratę jego podstawowych funkcji.

2.2.3.1. Analiza stopnia wykluczenia społecznego w obszarze Centrum

W celu przeprowadzenia naboru na Partnera skierowanego do wspólnot mieszkaniowych w celu wspólnej realizacji projektu rewitalizacyjnego planowanego do realizacji przy współfinansowaniu z Funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 zdecydowano o sporządzeniu dodatkowej pogłębionej diagnozy społecznej wśród mieszkańców zgłoszonych wspólnot. Głównym celem badania było określenie stopnia zagrożenia wykluczeniem społecznym, a w szczególności określenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej wśród mieszkańców wskazanych lokalizacji, wskazanie liczby osób niepełnosprawnych, określenie liczby osób powyżej 60-ego roku, wskazanie liczby osób niepracujących, które są zainteresowane działaniami mającymi na celu aktywizację zawodową oraz określenie liczby rodzin z dziećmi poniżej 18-ego roku życia. Diagnoza została opracowana na podstawie ankiet przeprowadzonych bezpośrednio z mieszkańcami w zgłoszonych lokalizacjach. Przeprowadzono łącznie 215 badań ankietowych bezpośrednich. W zbadanych lokalach łącznie mieszka 476 osób. Uprawnionych do wypełnienia ankiety było 339 lokali z łączną liczbą mieszkańców 670. Oznacza to, że ankiety zostały przeprowadzone w 63% uprawnionych do jej wypełnienia lokali, wśród 71% objętych badaniem mieszkańców. Wykazano, że na wskazanym obszarze występują w/w problemy społeczne. Największym problemem okazała się bardzo duża liczba osób w wieku 60+. Mimo stosunkowo wysokiej liczby osób niepracujących będących w wieku aktywności zawodowej, niewiele z nich jest zainteresowanych chęcią udziału w aktywizacji zawodowej. Dodatkowo zdiagnozowano również dużą ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz dużą liczbą osób niepełnosprawnych (w tym osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej oraz niepełnosprawnych dzieci).

Poniżej przedstawiono główne wyniki badania.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Zgodnie z danymi zebranymi we wskazanych lokalizacjach na zbadanym obszarze zamieszkuje 20 rodzin korzystających z pomocy społecznej. W przeliczeniu na ogólną liczbę przebadanych mieszkańców w danej Wspólnocie, największa ilość osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 34 (1 rodzina korzystająca z pomocy społecznej, co stanowi 20% ogółu mieszkańców poddanych badaniu we wskazanej lokalizacji), numer 21 (2 rodziny korzystające z pomocy społecznej, co stanowi 13% ogółu mieszkańców poddanych badaniu we wskazanej lokalizacji) oraz 19 (4 rodziny korzystające z pomocy społecznej, co stanowi 10% ogółu mieszkańców poddanych badaniu we wskazanej lokalizacji). Największa liczba rodzin

zamieszkuje w lokalizacji wskazanej w ofercie numer 19 (4 rodziny). We wszystkich rodzinach korzystających z pomocy społecznej łącznie żyje 46 osób. Najwięcej osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wskazano w lokalizacji dotyczących ofert numer 24 (8 osób, co stanowi 42% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji), numer 3 (7 osób, co stanowi 31% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji) oraz numer 19 (7 osób, co stanowi 18% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji).

Nie odnotowano żadnych rodzin korzystających z pomocy społecznej w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 1, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 16, 17, 22 i 27.

Liczba osób niepełnosprawnych

Zgodnie z danymi zebranymi we wskazanych lokalizacjach na zbadanym obszarze zamieszkują 92 osoby niepełnosprawne. W przeliczeniu na ogólną liczbę przebadanych mieszkańców w danej Wspólnocie, największa ilość osób niepełnosprawnych zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 20 (8 osób niepełnosprawnych, co stanowi 47% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji) numer 7 (4 osoby niepełnosprawne, co stanowi 42% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji) i numer 10 (14 osób niepełnosprawnych, co stanowi 42% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji). Największa liczba osób niepełnosprawnych ogółem zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 13 (17 osób niepełnosprawnych) i 10 (14 osób niepełnosprawnych). W lokalizacjach objętych badaniem zamieszkuje 21 osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej oraz trójka dzieci niepełnosprawnych.

Nie odnotowano żadnych osób niepełnosprawnych zamieszkałych w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 4, 15, 16 i 17.

Tabela 15. Liczba osób niepełnosprawnych we wskazanych lokalizacjach

Numer oferty	Liczba osób niepełnosprawnych	% w stosunku do liczby przebadanych lokali w danej Wspólnocie	Numer oferty	Liczba osób niepełnosprawnych	% w stosunku do liczby przebadanych lokali w danej Wspólnocie
1	3	8%	14	2	14%
3	2	9%	15	0	0%
4	0	0%	16	0	0%
5	3	18%	17	0	0%
6	3	27%	18	6	25%
7	4	44%	19	6	16%
8	1	11%	20	8	47%
9	1	6%	21	3	20%
10	14	42%	22	1	10%
11	4	12%	24	2	10%
12	9	27%	27	2	18%
13	17	27%	34	1	20%
Razem: liczba osób niepełnosprawnych 92					

Źródło: Raport z badania, Stowarzyszenie Spoekon, grudzień 2016

Liczba osób w wieku 60+

Zgodnie z danymi zebranymi we wskazanych lokalizacjach na zbadanym obszarze zamieszkuje 165 osób w wieku 60+. W przeliczeniu na ogólną liczbę przebadanych mieszkańców w danej Wspólnocie, największa ilość osób w wieku 60+ zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 6 (8 osób w wieku 60+, co stanowi 72% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji), numer 10 (21 osób w wieku 60+, co stanowi 63% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji) i numer 27 (7 osób w wieku 60+, co stanowi 63% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji). Największa liczba osób w wieku 60+ zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 13 (28 osób) i 10 (21 osób). W każdej z lokalizacji wskazano minimum jedną osobę w wieku 60+.

Liczba osób niepracujących w wieku aktywności zawodowej

Zgodnie z danymi zebranymi we wskazanych lokalizacjach na zbadanym obszarze zamieszkuje 35 osób niepracujących w wieku aktywności zawodowej. W przeliczeniu na ogólną liczbę przebadanych mieszkańców w danej Wspólnocie, największa ilość osób niepracujących w wieku aktywności zawodowej zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 22 (3 osoby niepracujące, co stanowi 30% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji), numer 7 (2 osoby niepracujące, co stanowi 22% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji) i numer 34 (1 osoba niepracująca, co stanowi 20% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji). Najwięcej osób niepracujących w wieku aktywności zawodowej zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 18 i 19 (po 4 osoby niepracujące).

Nie odnotowano żadnych osób niepracujących w wieku aktywności zawodowej w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 5, 6, 8, 15, 16, 17 i 27. Wśród przebadanych osób w sumie odnotowano 35 osób niepracujących.

Liczba osób deklarujących chęć udziału w aktywizacji zawodowej

Zgodnie z danymi zebranymi we wskazanych lokalizacjach na zbadanym obszarze zamieszkuje 5 osób, które deklarują chęć udziału w aktywizacji zawodowej. Zamieszkują one w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 22 (2 osoby deklarujące chęć udziału w aktywizacji zawodowej, co stanowi 20% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji), numer 7 (1 osoba deklarująca chęć udziału w aktywizacji zawodowej, co stanowi 11% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji), numer 4 (1 osoba deklarująca chęć udziału w aktywizacji zawodowej, co stanowi 7% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji) i numer 18 (1 osoba deklarująca chęć udziału w aktywizacji zawodowej, co stanowi 4% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji). W lokalizacjach wskazanych w pozostałych ofertach nie wskazano osób deklarujących chęć udziału w aktywizacji zawodowej.

Liczba rodzin z dziećmi do 18-ego roku życia

Zgodnie z danymi zebranymi we wskazanych lokalizacjach na zbadanym obszarze zamieszkuje 46 rodzin z dziećmi do 18-ego roku życia. W przeliczeniu na ogólną liczbę przebadanych mieszkańców w danej Wspólnocie, największa ilość rodzin z dziećmi do 18-ego roku życia zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 8 (2 rodziny z dziećmi do 18-ego roku życia, co stanowi 22% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji), numer 17 (3 rodziny z dziećmi do 18-ego roku życia, co stanowi 21% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji) i numer 9 (3 rodziny z dziećmi do 18-ego roku życia, co stanowi 20% ogółu mieszkańców poddanych badaniu w tej lokalizacji). Największa liczba rodzin z dziećmi do 18-ego roku życia zamieszkuje w lokalizacjach wskazanych w ofertach numer 1 (6 rodzin), numer 13 (6 rodzin) i numer 19 (5 rodzin). Nie odnotowano żadnych rodzin z dziećmi do 18-ego roku życia w lokalizacjach wskazanych w 5 ofertach.

2.2.4. Diagnoza obszaru Centrum w sferze funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej i technicznej

W ramach prac nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji przygotowano Analizę i koncepcję przestrzenną dla kierunków zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta Kartuzy. W wyniku szczegółowej inwentaryzacji i analizy struktury własności, infrastruktury technicznej, dostępności transportowej obszaru Centrum wypracowano wnioski dotyczące **braków, jak i potencjałów obszaru rewitalizacji**.

Inwentaryzacja urbanistyczna

Kartuzy wyróżnia unikalne położenie nad czterema jeziorami w otoczeniu lasów i niedalekim sąsiedztwem Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Przez miasto przebiegają szlaki tranzytowe – drogi wojewódzkie, zlokalizowany jest przystanek Pomorskiej Kolei Metropolitalnej zapewniający bezpośrednie połączenie z Trójmiastem. Obszar rewitalizacji to centralna, historyczna, najstarsza część miasta. Obszar, jako centrum miasta jest wielofunkcyjny, skoncentrowana tu jest większość obiektów zabytkowych, kościołów, usług administracyjnych, obiektów handlowych i przestrzeni publicznych stanowiących o tożsamości miasta. Zabudowa mieszkaniowa w obszarze rewitalizacji to w znacznej mierze historyczne kamienice oraz współczesne budynki, głównie wielorodzinne. Centrum Kartuz jest objęte ochroną konserwatorską jako zabytkowy układ urbanistyczny.

Przestrzenne rozmieszczenie poszczególnych form zagospodarowania przedstawia załącznik graficzny nr 3 – Inwentaryzacja urbanistyczna.

Tereny przestrzeni publicznej, parki, skwery

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest kilka parków. Większość z nich jest urządzona, z dojrzałym, komponowanym starodrzewem tak jak Park przy ul. A. Majkowskiego, im. dra H. Kotowskiego, skwer przy ulicy Parkowej. Największy obszar zieleni urządzonej – park Solidarności z parkiem Jana Pawła II przy Kartuskim Centrum Kultury wraz z parkiem i cmentarzem przy zabytkowym zespole Kolegiaty tworzy ponad dwuhektarowy obszar zieleni urządzonej.

W większości z kartuskich parków ustawione są obeliski, pomniki, głazy lub inne obiekty upamiętniające fundatorów lub ważne wydarzenia w historii miasta i regionu. Na terenie parków istnieją urządzone ścieżki piesze, są także wyposażone w elementy małej architektury jak ławki i kosze na śmieci. W parku przy ul. A. Majkowskiego zlokalizowana jest fontanna oraz plac zabaw. Kartuskie parki nie są zróżnicowane pod względem urządzenia, rodzajów nasadzeń, ogólnego charakteru. Brakuje urządzenia terenów aktywnej rekreacji dla różnych grup wiekowych a w szczególności dla młodzieży i seniorów, co mieszkańcy podkreślali w trakcie konsultacji i warsztatów w 2016 roku¹⁹.

Brak gęstej, intensywnej zabudowy w najbliższym otoczeniu parków, w szczególności parku przy ul. A. Majkowskiego powoduje wrażenie, że miejsca te są odludne i postrzegane jako niebezpieczne. Parki stanowią idealne tło dla ekspozycji sztuki czy instalacji artystycznych, których też brakuje. Część z parków jest nieoświetlona lub niedoświetlona, nie są też wyposażone w monitoring wizyjny.

Brak atrakcyjnie urządzonych parków i wyposażonych w oświetlenie i monitoring w opinii mieszkańców jest jedną z przyczyn niewykorzystywania tych przestrzeni dla codziennych aktywności.

Zabudowa administracyjno – oświatowa

Na obszarze rewitalizacji znajduje się wiele obiektów użyteczności publicznej i administracji, ponieważ Kartuzy to siedziba władz gminnych i powiatowych. Lokalizacja głównych obiektów administracji publicznej jest jednym z generatorów ruchu na obszarze, w tym obciążenia ruchem samochodowym i wynikającymi z tego potrzebami parkingowymi. Stan techniczny większości

¹⁹ Raport z konsultacji społecznych do Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Kartuzy, 2016

budynków administracyjnych można określić jako dobry i bardzo dobry. Wśród budynków wymagających remontów znajdują się obiekty Szpitala Powiatowego i Powiatowego Centrum Zdrowia.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się wiele obiektów oświatowych. Budynki znajdują się w dobrym stanie technicznym. Obiekty te wyposażone są w tereny rekreacyjne – boiska i place zabaw.

Prac remontowych wymaga przede wszystkim budynek „Kaszubski Dwór” przy ul. Gdańskiej.

Zabudowa usługowa

Na obszarze rewitalizacji znajduje się wiele obiektów handlowych: małe sklepy w parterach pierzei usługowych w szczególności wzdłuż ulic Dworcowej i Kościuszki a także ciąg usługowy pomiędzy Rynkiem a centrum handlowym przy ul. Dworcowej. Pasaż handlowy zlokalizowany jest także przy ul. Szkolnej. W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się także markety wielobranżowe – Biedronka, Centrum Handlowe Kaszëbë, w pobliżu których znajdują się duże parkingi. Wokół rynku znajduje się też największe zagęszczenie punktów gastronomicznych: barów, pizzerii, cukierni. W ocenie mieszkańców wyrażonej w trakcie konsultacji społecznych oferta w zakresie gastronomii jest niewystarczająca.

Kościoty

Na obszarze rewitalizacji znajduje się najważniejszy zabytek miasta – Kolegiata pw. Wniebowzięcia NMP wraz z Refektarzem (obecnie galeria sztuki z kawiarenką) i Eremem Kartuzów i przyległym cmentarzem. Zabytek ten jest zlokalizowany atrakcyjnie krajobrazowo nad południowym brzegiem Jeziora Klasztornego Małego z piękną ekspozycją bryły Kolegiaty. Teren przy Kolegiacie jest zagospodarowany, zabytkowe budynki są w większości odrestaurowane. Jesienią tego roku rozpoczęty został remont zabytkowego dachu Kolegiaty. Cały kompleks przedstawia wybitne walory kulturowe, które są wyeksponowane w krajobrazie poprzez położenie pomiędzy dwoma jeziorami. Drugi z kościołów zlokalizowany jest przy Rynku i jest to Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. Św. Kazimierza. Bryła kościoła góruje nad Rynkiem, jest symbolem i punktem orientacyjnym w okolicy. Kościół jest zadbane, w dobrym stanie technicznym.

Zabudowa mieszkaniowa

Na obszarze rewitalizacji znajduje się głównie zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Zabudowa jednorodzinna to pojedyncze budynki na prywatnych, wydzielonych działkach budowlanych. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna to w znakomitej większości historyczne kamienice z XIX i XX w. a także kilka budynków współczesnych. Przy ulicy A. Majkowskiego znajduje się jeden nowy budynek mieszkalny, wielorodzinny tzw. deweloperski.

Ocena stanu technicznego budynków oparta jest o wizję w terenie. Nie analizowano stanu instalacji wewnętrznych. Historyczna zabudowa w większości jest w niezadowolającym stanie technicznym – remontu wymagają elewacje budynków, dachy. Niektóre budynki są wyremontowane częściowo. Waloryzacja poszczególnych obiektów została przedstawiona przestrzennie na załączniku graficznym nr 1. Tereny przyległe do zabudowy wielorodzinnej, zwłaszcza podwórka kamienic można uznać za zaniedbane, ponieważ w większości są to nieurządzone tereny zajęte pod parkingi lub składy i komórki.

W zasobie gminnym zarządzanym przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Kartuzach znajduje się 37 budynków mieszkalnych zlokalizowanych przy ulicach: 3 Maja, Ceynowy, Jeziorna, Klasztorna, Kościuszki, Majkowskiego, XX - lecia PRL, Parkowej, Plac Św. Brunona, Rynek, Sambora. Najwięcej budynków komunalnych znajduje się przy ulicy Jeziornej i XX - lecia PRL. W budynkach komunalnych znajduje się około 190 lokali mieszkalnych.

Rynek, ulice, drogi

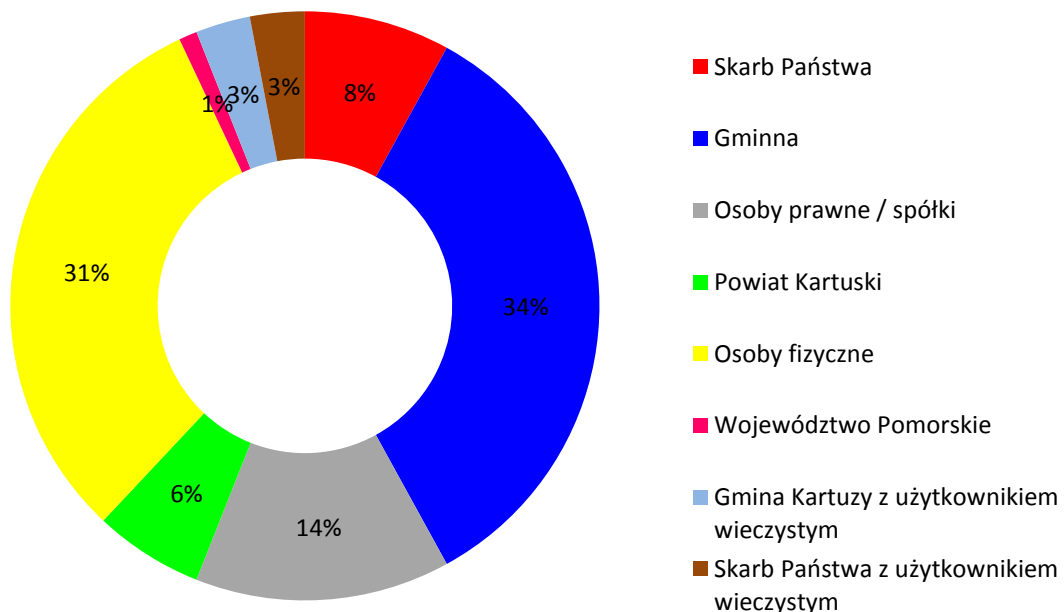
Rynek w Kartuzach to częściowo zagospodarowany, utwardzony plac, wokół którego zlokalizowany jest parking. Zabudowa wokół rynku tworzy pierzeje z usługami w parterach, przy czym od płyty Rynku oddzielona jest ulicami i parkingami. Wyposażenie w małą architekturę jest skromne i niewystarczające, brakuje oświetlenia, ławek, śmietników. Istniejące zagospodarowanie i wyposażenie rynku jest niewystarczające w stosunku do potrzeb mieszkańców jest także nieatrakcyjne i nieestetyczne z uwagi na chaos reklamowy. Interesującym elementem jest makieta na fragmencie urządzonego deptaka wzdłuż ul. Dworcowej.

Dworce i parkingi

Dworzec kolejowy i dworzec autobusowy (dawny PKS) zlokalizowane są w niewielkiej odległości od siebie. Oba obiekty znajdują się w złym lub bardzo złym stanie technicznym. Budynek dworca autobusowego to parterowy obiekt nie przedstawiający szczególnych wartości architektonicznych. Teren dworca jest niezadbany, ze starą, zniszczoną nawierzchnią placu manewrowego. Plac manewrowy dworca wykorzystywany jest częściowo jako parking. Urządzony i estetyczny parking zlokalizowany jest za dworcem przy pawilonach handlowych. Budynek dworca kolejowego został rozebrany jesienią 2016 roku. Od zawieszenia kursów kolejowych (lata 1995-2005) budynek utracił pierwotne funkcje i ulegał ciągłej dewastacji. Obecnie w miejscu budynku dworca planowane są nowe inwestycje budowlane. Nowy obiekt będzie łączył funkcje dworca służącego obsłudze transportu zbiorowego. Przy terenie dworca kolejowego zlokalizowany jest duży parking obsługujący również Pomorską Kolej Metropolitalną (PKM). Perony PKM są nowowytbudowane i są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Struktura własności

Własność gruntów na obszarze rewitalizacji jest istotna z uwagi na możliwości inwestycyjne jakie gmina zamierza prowadzić w ramach programu rewitalizacji. Ustawa o rewitalizacji daje szereg narzędzi pozwalających na wykup nieruchomości w przypadku gdy działania konieczne do wdrożenia zlokalizowane miałyby być na gruntach nie stanowiących własności gminnej. Analiza struktury własności gruntów w obszarze rewitalizacji układa się następująco:



Rysunek 33 Struktura własności gruntów

Największy udział we własności gruntów przypada gminie ok. 34 %. Zgodnie z informacjami dostępnymi na portalu powiatu kartuskiego we własności gminnej poza drogami znajduje się większość terenów z kategorii przestrzeni publicznych tj. Rynek, Park im. dra H. Kotowskiego, Park przy ul. A. Majkowskiego oraz tereny, na których zlokalizowane są obiekty usług publicznych w tym dość duże działki w rejonie dworca autobusowego. Gmina posiada także pojedyncze działki z funkcjami mieszkaniowymi. Grunty gminne w zbiegu z użytkowaniem wieczystym stanowią 3 % terenów i zlokalizowane są w sąsiedztwie gruntów gminnych.

Duży udział gruntów gminnych niezabudowanych stanowi cenny zasób umożliwiający kształtowanie polityki przestrzennej zgodnie z założonymi kierunkami. W obszarze rewitalizacji największe obszary niezabudowane to rejon:

- pomiędzy ulicą Wzgórze Wolności a północnym brzegiem Jeziora Karczemnego,
- pomiędzy ulicą Wzgórze Wolności a południowym brzegiem Jeziora Klasztornego Małego (przy Kartuskim Centrum Kultury),

Obszary te mają duży potencjał inwestycyjny z uwagi na atrakcyjne położenie pomiędzy dwoma jeziorami oraz pomiędzy obszarem rewitalizacji, a największym obszarem mieszkaniowym Kartuz. Rejon ten jest niezwykle istotny dla kształtowania zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej Kartuz, w tym dla obszaru rewitalizacji, ponieważ przy właściwym zagospodarowaniu może stanowić o ożywieniu gospodarczym np. w profilowanej branży turystycznej.

Do Skarbu Państwa należy ok. 8 % gruntów i są to drogi, rejon dworca PKM oraz pojedyncze działki związane z lokalizacją instytucji administracji publicznej i niewielki fragment lasu w rejonie linii kolejowej i ulicy 3 Maja.

Udział gruntów we własności województwa wynosi ok. 1 % i są to jedynie fragmenty dróg wojewódzkich.

Własność powiatu związana jest z usługami i administracją – szpital, Powiatowy Urząd Pracy i wynosi ok. 6 % w ogólnym bilansie.

Znaczny udział własnościowy przypada osobom prawnym, związkom wyznaniowym głównie kościołowi rzymskokatolickiemu – ok. 14 %. Największe tereny stanowiące własność kościoła rzymskokatolickiego to grunty położone przy Rynku oraz grunty pod zabytkowym zespołem Kolegiaty.

Znaczny udział własnościowy przypada osobom fizycznym. Są to różne grunty w większości mieszkaniowe i usługowe. Łącznie we własności prywatnej jest ok. 31 % gruntów.

Istotnym uwarunkowaniem jest prywatna własność jednego z trzech jezior położonych w granicach administracyjnych miasta Kartuzy - Jeziora Karczemnego. Jezioro położone jest poza obszarem rewitalizacji, jednak fakt, że stanowi własność osoby fizycznej może mieć wpływ na możliwości wykorzystania potencjału lokalizacji miasta w otoczeniu jezior.

Infrastruktura społeczna wraz z waloryzacją stanu technicznego

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są następujące obiekty infrastruktury społecznej:

- Przedszkole Niepubliczne „Kubuś Puchatek”,
- Szkoła Podstawowa nr 1 (budynek w trakcie remontu w ramach którego zostanie przeprowadzona przebudowa instalacji centralnego ogrzewania i docieplenie budynku, co istotnie poprawi warunki użytkowe obiektu),
- Gimnazjum i Liceum Katolickie,
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia,
- Liceum Ogólnokształcące nr 1,
- Kartuskie Centrum Kultury,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,

- Spółdzielnia Pracy Socjalnej „Pozytywka”,
- Biblioteka i czytelnia w budynku Kaszubskiego Dworu,
- Powiatowe Centrum Zdrowia i Szpital Powiatowy.

Tuż poza obszarem rewitalizacji znajduje się druga szkoła podstawowa i stadion miejski a także dwa przedszkola. Obszar jest dość dobrze wyposażony w obiekty, w których świadczone są usługi społeczne (i zdrowotne). Większość obiektów znajduje się w dobrym / zadowalającym stanie technicznym pozwalającym na prowadzenie bieżącej działalności. Remontu wymaga budynek Kaszubskiego Dworu. Rozmieszczenie obiektów w przestrzeni centrum Kartuz i bezpośrednich okolic wskazuje na dość dobry i dobry dostęp do nich. Remontów i modernizacji wymagają przestrzenie przyległe, pełniące uzupełniającą funkcję do pomieszczeń usługowych. Brakuje dobrze urządzonej przestrzeni ogólnodostępnej wokół Kaszubskiego Dworu.

Brakuje oferty i miejsca aktywizacji dla seniorów i jest wyraźny niedobór usług skierowanych do młodzieży.

Przestrzenne rozmieszczenie obiektów usług społecznych i dostępność przedstawia załącznik graficzny nr 4 – Dostępność do usług i do terenów zieleni urządzonej.

Infrastruktura techniczna

Ocena wyposażenia w infrastrukturę techniczną została wykonana na podstawie dostępnych map zasadniczych. Ocenione zostało pokrycie i dostępność do sieci, zwłaszcza w odniesieniu do terenów mieszkaniowych.

Obszar rewitalizacji jest równomiernie i wystarczająco pokryty sieciami infrastruktury technicznej. Zaopatrzenie w wodę odbywa się poprzez sieć wodociągową z ujęciem wody i stacją uzdatniania wody w Kartuzach. Obszar rewitalizacji położony jest w aglomeracji ściekowej Kartuzy z oczyszczalnią ścieków położoną przy ul. Sambora w Kartuzach. Odprowadzenie ścieków odbywa się częściowo do kanalizacji sanitarnej a częściowo do ogólnospławnej. Wystarczające jest pokrycie i zapewniony jest pełen dostęp do sieci elektroenergetycznych. Obszar rewitalizacji wyposażony jest w sieć gazową, istnieje możliwość przyłączenia do tej sieci na całym obszarze. Cały obszar jest wyposażony w sieć telekomunikacyjną.

Niewystarczające jest wyposażenie w sieć ciepłowniczą zapewniającą dostęp do systemowego ogrzewania. Zakład energetyki ciepłej stopniowo rozbudowuje sieć i podłącza nowe obiekty. Zwiększanie udziału lokali podłączonych do systemowego ogrzewania pozwoli na stopniową eliminację indywidualnych źródeł, gdzie często spalane są niewłaściwe materiały – miały i muły węglowe także drewna oraz niestety często śmieci - będące przyczyną zwiększonego poziomu zanieczyszczeń powietrza związkami pyłami, tlenkami azotu czy dwutlenku siarki, metalami ciężkimi, kadmem, chlorowodorem, cyjanowodorem a także rakotwórczym benzo(a)piranem. Jednym z kierunków działań samorządu winno być dążenie do eliminacji źródeł emisji zanieczyszczeń komunalno – bytowych poprzez wprowadzanie programów / dopłat / grantów dla osób rezygnujących z indywidualnego ogrzewania oraz szeroką edukację.

Odprowadzenie wód opadowych na obszarze rewitalizacji odbywa się poprzez system kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej. Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest kilka szamb (osadników).

System odprowadzania wód opadowych wymaga rozbudowy i uzupełnienia o racjonalny program retencji wód opadowych. Głównym problemem w zakresie gospodarki ściekami jest eliminacja odcinków kanalizacji ogólnospławnej, jako elementu stanowiącego jedną z głównych przyczyn zanieczyszczenia wód jezior.

Transport i komunikacja zbiorowa

W odniesieniu do układu transportowego w obszarze rewitalizacji najistotniejsze znaczenie ma dostępność do komunikacji zbiorowej oraz pokrycie i stan techniczny siatki dróg, w tym ścieżek rowerowych i chodników.

Transport kolejowy

Istotne znaczenie dla rozwoju Kartuz ma uruchomiona w październiku 2015 trasa kolejowa Pomorskiej Kolei Metropolitalnej zapewniająca bezpośrednie i szybkie połączenie miasta Kartuzy z Gdańskiem a w niedalekiej przyszłości z Gdynią, w tym bezpośrednie połączenie z lotniskiem im. Lecha Wałęsy w Rębiechowie. Dodatkowo planowana jest elektryfikacja linii kolejowej z Somonina do Glińcza. Istnieje także plan realizacji trasy łączącej Kartuzy w układzie obwodnicy kolejowej. Inwestycje te pozwoliłyby na realizację podróży z Gdańska do Kościerzyny przez Kartuzy bez przesiadek.

Lokalizacja przystanku PKM stanowi jeden z największych atutów Kartuz. Efektywność połączenia zależy od optymalnego dopasowania rozkładu jazdy. Biorąc pod uwagę istniejące połączenia oraz perspektywę realizacji kolejnych inwestycji Kartuzy mają szansę na uzyskanie wyjątkowo korzystnych połączeń kolejowych.

Transport drogowy

Obszar rewitalizacji pokrywa gęsta siatka ulic, z których ponadlokalne znaczenie ma droga wojewódzka nr 211 przebiegająca wzdłuż ulic Wzgórze Wolności, Jeziorna i Gdańska. Dla układu transportowego znaczenie mają przebiegające poza obszarem rewitalizacji dwie drogi wojewódzkie nr 224 i 228 z uwagi na generowany ruch samochodowy tranzytowy z kierunku Trójmiasta w stronę Kaszub (m.in. do Bytowa, Sierakowic, Sulęcyna, Kościerzyny). Ruch tranzytowy generuje większość uciążliwości wynikających z emisji spalin i hałasu odtransportowego, które odczuwalne są głównie w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Ruch tranzytowy jest również przyczyną braku możliwości płynnego poruszania się po mieście z uwagi na duży ruch na trasach tzw. przelotowych. Uciążliwości te występują zwłaszcza w centrum miasta, czyli głównie w obszarze rewitalizacji. Stan techniczny drogi wojewódzkiej na odcinku przebiegającym przez obszar rewitalizacji jest dobry.

Rozwiązaniem problemu ruchu tranzytowego jest budowa obwodnicy Kartuz. I etap tej inwestycji – fragment drogi łączący ulice: Gdańską poprzez rondo z ul. 3 Maja do miejscowości Grzybno został ukończony i oddany do użytku jesienią 2016 roku. Dopiero realizacja II etapu – odcinek od Grzybna do Łapalic przyczyni się do obniżenia natężenia ruchu przez centrum. Przy czym działania zmierzające do uspokojenia ruchu na drogach wojewódzkich można rozpocząć wcześniej np. poprzez uwzględnienie potrzeby rozwoju bezpiecznych i przyjaznych przestrzeni dla pieszych i rowerzystów wzdłuż tych dróg.

Drogi gminne pokrywające obszar rewitalizacji tworzą sprawny system dobrze obsługujący cały obszar rewitalizacji z uwzględnieniem wyżej wymienionych utrudnień w przyjmowaniu ruchu transportowego z dróg tranzytowych. Stan techniczny dróg gminnych w większości jest dobry.

Transport rowerowy

Istniejące ścieżki rowerowe nie tworzą sieci. Urządzone ścieżki rowerowe przebiegają wzdłuż ulic Kolejowej, Hallera i Parkowej, w północnym fragmencie ul. 3 Maja i w okolicy Kolegiaty. Deficyt tras przeznaczonych dla ruchu rowerowego jest szczególnie uciążliwy w obszarze rewitalizacji, gdzie z uwagi na historyczny układ zabudowy. Wymagania techniczne dla jezdni uniemożliwiają wygospodarowanie dedykowanych pasów w ciągach ulic. Problem ten dotyczy zwłaszcza dróg wojewódzkich. Szerokość ulic w śródmieściu pozwalałaby na realizację systemu ścieżek rowerowych przy założeniu ograniczenia ilości parkingów sytuowanych wzdłuż ulic.

Brak systemu ścieżek rowerowych został wskazany przez mieszkańców jako istotny problem w toku konsultacji społecznych, przy czym jednocześnie mieszkańcy wskazywali na deficyt miejsc postojowych w obszarze śródmieścia. Mieszkańcy uczestniczący w konsultacjach deklarowali, że po Kartuzach poruszają się głównie samochodami. Zdaniem mieszkańców powodem poruszania się samochodem nawet na krótkich dystansach jest właśnie brak alternatyw – ścieżek rowerowych i bezpiecznych chodników, a także niewystarczający układ sieci transportu zbiorowego.

Rozwój infrastruktury rowerowej, w świetle realizacji II etapu obwodnicy Kartuz stanowi szansę dla miasta, w tym w szczególności dla obszaru rewitalizacji jako śródmieścia, na znaczne ograniczenie ruchu samochodowego. Wiąże się z tym ograniczenie wielu uciążliwości jak na przykład wymieniamy przez mieszkańców deficyt miejsc postojowych. Redukcja liczby aut poruszających się po centrum będzie zaś czynnikiem sprzyjającym rozwojowi „życia w przestrzeni publicznej”.

Chodniki, ciągi pieszce

Chodniki i ciągi pieszce urządzone są z reguły po obu stronach jezdni. Na obszarze rewitalizacji są w znakomitej większości utwardzone, w dobrym stanie technicznym. Przy czym wzdłuż dróg wojewódzkich chodniki są dość wąskie, nie dające użytkownikom poczucia bezpieczeństwa co deklarowali w ankietach i podczas konsultacji społecznych.

Niewystarczający układ ciągów pieszych, pieszco – rowerowych i rowerowych jest zauważalnym problemem w obszarze rewitalizacji. Istotną poprawę warunkuje kilka czynników, nie dotyczących bezpośrednio problemu rewitalizacji. Po wybudowaniu obwodnicy Kartuz możliwe będzie wprowadzenie szeregu rozwiązań uspokajających ruch na głównych trasach, budowa systemu bezpiecznych ciągów pieszych i rowerowych.

Komunikacja zbiorowa

W Kartuzach nie funkcjonuje komunikacja miejska. Komunikacja zbiorowa to podmiejskie (w skali powiatu) prywatne „busy”, połączenia autobusowe ponadlokalne i kolejowe, zwłaszcza PKM.

Podsumowanie analizy struktury funkcjonalno - przestrzennej

W kontekście Gminnego Programu Rewitalizacji w analizie struktury funkcjonalno - przestrzennej obszaru rewitalizacji należy wykazać niedobory w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

- cały obszar rewitalizacji jest dość dobrze wyposażony w podstawowe sieci infrastruktury technicznej: sieć elektroenergetyczną, sieć wodociągową, sieć gazową, sieć kanalizacji sanitarnej zakończona oczyszczalnią ścieków,
- niewystarczające jest pokrycie i dostęp do systemowego zaopatrzenia w ciepło, przy czym niedobór ten nie stanowi czynnika uniemożliwiającego rozwój lub nie jest warunkiem koniecznym dla powodzenia procesu rewitalizacji,
- jako niewłaściwe należy ocenić funkcjonowanie odcinków kanalizacji ogólnospławnej i zbiorników bezodpływowych na obszarze rewitalizacji,
- niewystarczające i warunkujące rozwój jest wyposażenie w system kanalizacji deszczowej i szerzej program racjonalnej retencji wód opadowych.

Wyposażenie w infrastrukturę społeczną z oceną stanu technicznego:

- obiekty infrastruktury społecznej dość równomiernie pokrywają obszar rewitalizacji, ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie zlokalizowane są obiekty uzupełniające - szkoły i obiekty rekreacyjne – stadion,

- obiekty usług społecznych wymagające remontów to: Powiatowe Centrum Zdrowia i Szpital Powiatowy (są to jednak obiekty, którymi nie zarządza gmina), Biblioteka w Kaszubskim Dworze,
- niewystarczająca jest oferta dedykowana seniorom – brak jest miejsc dla aktywnego spędzania czasu, integracji seniorów a także obiektu / obiektów oferujących przystępne usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych,
- w obszarze rewitalizacji, a także w całych Kartuzach brakuje nowoczesnego obiektu z ofertą dla młodzieży np. mediateki, klubu a także miejsca „mniej formalnego”,
- niewystarczające jest wyposażenie w obiekty opieki nad najmniejszymi dziećmi typu żłobek czy tzw. kluby malucha,
- niewystarczająca jest oferta obiektów kulturalnych i rozrywkowych lub łączących te funkcje z ofertą skierowaną do młodzieży, dzieci.

Dostęp do podstawowych usług:

- obszar rewitalizacji jest dość dobrze wyposażony w podstawowe usługi jako wielofunkcyjny obszar centrum miasta,
- w ocenie mieszkańców brakuje zróżnicowania oferty handlowej (np. sieciowe sklepy odzieżowe) zróżnicowanej oferty kulinarnej, oferty rozrywkowej dla młodzieży,
- brak jest basenu i / lub małego basenu dla dzieci np. do nauki pływania.

Dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru:

- obszar rewitalizacji stanowi obszar koncentracji funkcji miastotwórczych, jest to historyczne centrum miasta, gdzie zlokalizowane są obiekty kluczowe dla tożsamości lokalnej,
- na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest wiele obiektów administracji samorządowej gminnej i powiatowej,
- obszar rewitalizacji to jeden z najgęściej zaludnionych fragmentów miasta, w tkance centrum znajduje się jednak wiele przestrzeni, które mogłyby stanowić atrakcyjne miejsca lokalizacji inwestycji, w tym mieszkaniowych, w celu dogęszczenia układu urbanistycznego, zgodne byłoby to z trendami koncentracji zabudowy wokół obszarów wyposażonych w infrastrukturę społeczną i techniczną, co zapobiega niekorzystnemu rozwojowi miasta „na zewnątrz”, czyli suburbanizacji,
- miasto Kartuzy a zwłaszcza jego centrum stanowi cechuje potencjał rozwoju w oparciu o bezpośrednie połączenie PKM z Trójmiastem, aby skutecznie wykorzystać ten potencjał konieczne jest określenie celów strategicznych rozwoju miasta w tym kontekście i konsekwentne budowanie oferty w wybranym kierunku rozwoju,
- dla pełnego wykorzystania lokalnych potencjałów pilnych decyzji wymaga problem ograniczonego dostępu do jezior, braku promenad, pomostów, plaż,
- bardzo cennym jest zasób gruntów i obiektów stanowiących własność gminy, zagospodarowanie terenów w szczególności pomiędzy jeziorami Karczemnym i Klasztornym Małym, teren ten może stanowić atrakcyjną ofertę inwestycyjną dla rozwoju funkcji usługowych w skali ponadlokalnej, co przyczynić się może do poprawy sytuacji gospodarczej miasta,
- rejon dworca autobusowego to rejon o bardzo wysokim potencjale dla rozwoju usług, obecnie teren jest zaniedbany, ponadto nie jest to teren we własności gminnej, kierunkiem polityki przestrzennej dla tego terenu winno być szukanie alternatywy dla funkcji obsługi pasażerów (np. poprzez połączenie z funkcją dworca kolejowego) a dla terenu opracować koncepcję rozwoju funkcji usługowych, korespondujących z kreowanym ciągiem pieszym w kierunku dworzec – Rynek – jezioro.

Poziom obsługi transportowej i komunikacji zbiorowej:

- stan techniczny dróg w obszarze rewitalizacji jest dobry, na drogach wojewódzkich notowane jest duże i bardzo duże natężenie ruchu generujące uciążliwości dla mieszkańców,
- dostęp do komunikacji zbiorowej (połączenia w skali powiatu) nie jest zadowalający – środkowa część obszaru w rejonie ulic 3 Maja / Hallera / Wzgórze Wolności położona jest poza szybkim dostępem do komunikacji – powyżej 15 minut pieszo, w Kartuzach nie funkcjonuje komunikacja miejska,
- dostęp do komunikacji zbiorowej ponadlokalnej jest dobry – istnieje połączenie kolejowe z Trójmiastem, autobusowe z większością miast i gmin, w skali ponadlokalnej kursują także prywatne „busy”, przy czym obiekty dworcowe zarówno autobusowego i kolejowego są w złym stanie technicznym, zaniedbane,
- chodniki są w dobrym lub zadowalającym stanie technicznym, przy czym wzdłuż głównych dróg są wąskie, co stanowi przyczynę braku poczucia bezpieczeństwa pieszych poruszających się po nich,
- brak jest sieci ścieżek / dróg rowerowych i infrastruktury towarzyszącej – parkingów rowerowych.

Jakość i dostępność do terenów publicznych:

- obszar rewitalizacji jest niewystarczająco wyposażony w wysokiej jakości przestrzenie publiczne, urządzone parki i skwery nie są połączone ciągami pieszymi, parki stanowią „wyspy zieleni” nie połączone w system,
- główna przestrzeń publiczna jaką stanowi Rynek wraz z ulicami Dworcową (do przystanku PKM) i Kościuszki jest nieatrakcyjna, niespójna pod względem estetycznym, zaśmiecona reklamami oraz niedostosowana jest dla osób niepełnosprawnych,
- skwery, parki i inne tereny zieleni ogólnodostępnej nie wyróżniają się indywidualnymi cechami, brakuje zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty a przede wszystkim nowoczesnych rozwiązań z zakresu miejskich rekreacji – interaktywnych placów zabaw, miejsc typu parkour dla młodzieży, siłowni zewnętrznych, małej architektury i elementów sztuki, obiektów artystycznych,
- niewystarczające jest wyposażenie w ścieżki i tereny rekreacyjne wokół jezior stanowiących jeden z największych potencjałów i wyróżników Kartuz, promenada wzdłuż brzegów jeziora jest niedokończona, w obszarze rewitalizacji poza głównymi ulicami brak jest oświetlenia ulicznego a przede wszystkim parkowego, co skutkuje brakiem poczucia bezpieczeństwa wśród użytkowników terenów.

Na podstawie wypracowanych wniosków z analizy sporządzono również listę działań rekomendowanych do realizacji, które są w zasadzie zbieżne z nakreślonymi kierunkami działania wypracowanymi w trakcie konsultacji społecznych:

-Działanie 1 Cel: Poprawa stanu sanitarnego wód jezior

Ograniczenie / wyeliminowanie spływu wód opadowych z terenów zurbanizowanych bezpośrednio do strumyków, rzek i jezior poprzez likwidację szamb innych zbiorników bezodpływowych.

Zwracanie uwagi na kwestie oczyszczania ścieków opadowych zarówno na etapie projektowania urządzeń (odejście od życzeniowych parametrów jakościowych), jak i późniejszego monitorowania ich działania (ocena rzeczywistej sprawności).

-Działanie 2 Cel: Poprawa funkcjonowania systemu kanalizacji deszczowej

Rozbudowa i przebudowa istniejącego systemu kanalizacji deszczowej ze szczególnym uwzględnieniem kwestii odprowadzania wód do jezior.

Likwidacja / przebudowa odcinków kanalizacji ogólnospławnej.

Traktowanie odbiornika ścieków deszczowych jako integralnego elementu systemu kanalizacyjnego, którego ochrona w aspekcie jakościowym określa wymagania dla działania systemów kanalizacyjnych.

-Działanie 3 Cel: Wdrożenie programu retencji wód opadowych

Upowszechnienie wiedzy w zakresie retencji wód opadowych poprzez warsztaty, pokazy i symulacje sposobów odprowadzenia wód opadowych i wagi problemu w obszarach zurbanizowanych

Stosowanie rozwiązań inżynierskich promujących zatrzymywanie wody w parkach, zieleńcach, skwerach i w podwórkach w terenach mieszkaniowych, promowanie / dofinansowywanie takich rozwiązań inżynierskich, które ograniczają odprowadzanie wód opadowych do systemów zbiorczych.

-Działanie 4 Cel: Poprawa bezpieczeństwa na drogach, zwłaszcza tranzytowych

Na obniżenie natężenia ruchu wpłynie niedawno oddana Obwodnica Kartuz - nowy odcinek drogi łączący dwie drogi wojewódzkie nr 211 i 224 oraz realizacja II etapu obwodnicy Kartuz.

Środki uspokojenia ruchu należy wprowadzać niezależnie od realizacji wyżej wymienionej inwestycji. Mogą mieć charakter rozwiązań planistycznych i strukturalnych, szczegółowych rozwiązań elementów dróg i organizacji ruchu na przykład: oznaczenia bezpieczeństwa, odcinkowe zmiany nawierzchni, progi spowalniające, wysepki, zwężenia przekroju jezdni odcinkowe.

-Działanie 5 Cel: Rozwój ruchu rowerowego

Rozwój ruchu rowerowego jako odpowiedź na problem parkingowy. Poprzez rozwój bezpiecznych ścieżek rowerowych i zwiększenie udziału ruchu rowerów w transporcie codziennym możliwe będzie ograniczenie liczby aut w centrum. Jednocześnie ruch rowerowy mógłby stanowić alternatywę dla transportu indywidualnego oraz dla braku komunikacji miejskiej – na przykład poprzez zdrożenie programu roweru miejskiego.

Realizacja spójnego systemu ścieżek rowerowych winna być planowana łącznie z systemem parkingów rowerowych i innych udogodnień typu stacje napraw czy miejsca odpoczynku.

Rozwój ruchu rowerowego to zadanie strategiczne dla poprawy jakości życia w śródmieściu Kartuz i jako takie jest istotne dla procesu rewitalizacji.

2.2.5 Konsultacje społeczne

Działania odnoszące się do poszczególnych aspektów rewitalizacji wymagają współpracy i włączenia w ten proces szerokiego grona interesariuszy. Potrzeba ta wiąże się w szczególności z koniecznością rozważenia powodzenia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w perspektywie długookresowej, jak również z ograniczonymi możliwościami finansowania ze środków publicznych. Na uwadze należy mieć tu między innymi fakt ostatniego już okresu wsparcia finansowego z funduszy europejskich w latach 2014-2020. W szczególności konieczne jest podjęcie działań inwestycyjnych przez wspólnoty mieszkaniowe oraz prywatnych inwestorów umożliwiających kompleksową przemianę przestrzeni publicznych, których jakość wpływa na postrzeganie miasta przez mieszkańców oraz turystów.

Mieszkańcy, przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowe, oraz pozostali interesariusze miasta są współodpowiedzialni za atmosferę oraz rzeczywistość społeczną panującą w mieście Kartuzy. Grupy te najlepiej wiedzą z jakimi problemami muszą mierzyć się każdego dnia i jakie działania należałoby podjąć aby rozwiązać ich problemy a tym samym poprawić komfort ich życia. Z tego też względu

zostali oni zaproszeni przez władze miasta do aktywnego uczestniczenia w procesie odnowy Centrum Kartuz na każdym jego etapie.

Dzięki aktywnemu uczestniczeniu interesariuszy w procesie rewitalizacji możliwa jest realizacja przedsięwzięć zgodnych z ich potrzebami i oczekiwaniami, budowanie współodpowiedzialności za podejmowane decyzje i działania, a co za tym idzie wzmacnianie trwałości działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Kartuzach nr XVIII/220/2016 z dnia 13 kwietnia 2016 roku Gmina Kartuzy przystąpiła do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Dokument został opracowany dla obszaru rewitalizacji, którym jest obszar Centrum Kartuz. W ramach prac nad dokumentem zrealizowano szereg działań z zakresu konsultacji społecznych. Ich celem było wypracowanie założeń do Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz poprzez wyrażenie opinii i składanie propozycji przez interesariuszy rewitalizacji²⁰, które będą mogły zostać wykorzystane w dalszych etapach prac. Konsultacje były prowadzone w okresie **od 25 kwietnia 2016 roku do 20 czerwca 2016 roku**. Przyjętymi formami konsultacji były: warsztaty, spacer studyjne, ankiety, konsultacje w formie elektronicznej oraz za pomocą formularzy.

Zgodnie z Art. 6 pkt 2 ustawy o rewitalizacji kampanię informacyjną na temat planowanych konsultacji przeprowadzono min. 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia.

Kampanię informacyjną prowadzono przed rozpoczęciem konsultacji społecznych oraz dodatkowo w trakcie ich trwania:

14.04.2016 r. – podczas sesji Rady Miejskiej w Kartuzach przekazano zaproszenia do wszystkich Radnych Rady Miejskiej w Kartuzach

19.04.2016 r. – wysłano zaproszenia do organizacji pozarządowych oraz do przedstawicieli instytucji publicznych zgodnie z załącznikami.

20.04.2016 – Wydano Obwieszczenie Burmistrza Kartuz o przystąpieniu do konsultacji społecznych dotyczących założeń do Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz. Obwieszczenie ukazało się na stronach internetowych www.bip.kartuzy.pl w zakładce Obwieszczenia rok 2016 pod nr 50, na stronie internetowej urzędu www.kartuzy.pl/rewitalizacja oraz zostało wywieszone w gablocie informacyjnej na terenie urzędu.

20.04.2016 r- 27.04.2016 r – publikacja informacji o warsztatach w lokalnym portalu internetowym www.ekspreskaszubski.pl

21.04.2016 r. – 28.04.2016r. – publikacja informacji o warsztatach w lokalnym portalu internetowym www.kartuzy.info

21.04.2016 r. – poproszono o współpracę proboszczów parafii z obszaru rewitalizacji, aby podczas niedzielnych mszy (tj. 24.04.2016r.) ogłosili informacje o cyklu warsztatów. (Parafia p.w. WNMP (Kolegiata) i Parafia p.w.św. Kazimierza)

²⁰ * Zgodnie z przepisami interesariuszami rewitalizacji, czyli osobami zapraszonymi do udziału w konsultacjach, są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściele, użytkownicy rzeczy nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Informacja o planowanych spotkaniach w ramach realizowanego projektu (GPRK) ukazała się również w kwartalniku wydawanym przez Gminę Kartuzy (wydanie styczeń – marzec 2016 str. nr 8). Dodatkowo w tygodniu poprzedzającym spotkania rozniesiono ulotki informacyjne do instytucji publicznych oraz podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie miasta.

Poszczególne formy konsultacji były realizowane następująco:

I. Warsztaty w formie mentoringu urbanistycznego, czyli planowania przestrzeni z mieszkańcami.

Sesje warsztatów zaplanowano w nowoczesnej formule „Mentoringu urbanistycznego”²¹. Jest to metoda opierająca się na współpracy między profesjonalistami a interesariuszami, pozwalająca na odkrywanie i rozwijanie potencjału strony społecznej, także interesariuszy procesu rewitalizacji.

Interesariusze, w szczególności strona społeczna, to specjaliści w zakresie wiedzy o uwarunkowaniach i potrzebach lokalnych. Zespół prowadzący mentoring urbanistyczny pomaga w zrozumieniu procesu planowania i zarządzania miastem. Współpraca tych dwóch grup w ramach mentoringu urbanistycznego pozwala na:

- 1) analizę i waloryzację otaczającej przestrzeni fizycznej i społecznej,
- 2) systemowe rozumienie problemów i potencjałów miejsca zamieszkania,
- 3) rozumienie przez interesariuszy pojęć używanych w planowaniu i rewitalizacji miast,
- 4) rozwój umiejętności publicznej debaty nad koncepcjami przestrzennymi oraz wypracowywania kompromisu społecznego wokół proponowanych rozwiązań oraz promowanych opinii.

Spotkania w ramach niniejszego dialogu społecznego podzielone były na dwa bloki: dla pracowników instytucji publicznych oraz dla mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Prowadzone były przez zespół, w skład którego wchodził specjaliści z zakresu urbanistyki, socjologii, architektury krajobrazu, w formie 4 sesji warsztatowych. Uczestniczyło w nich w sumie 147 osób. Składały się z czterech obszarów tematycznych:

1. Omówienie problematyki rewitalizacji, diagnoza oczekiwań wobec zmian zachodzących w mieście oraz budowanie platformy dialogu społecznego.
2. Diagnozy stanu istniejącego.
3. Generowania pomysłów oraz zdefiniowania zadań w oparciu o problemy, zasoby i wyzwania.
4. Wypracowanie pomysłów rozwoju obszaru zdegradowanego Kartuz w podziale na poszczególne przedsięwzięcia.

Tabela 16. Kalendarium warsztatów

I Warsztat 25.04.2016 r	II WARSZTAT 9.05.2016 r.
16.00-18.00 – 20 uczestników – przedstawiciele instytucji publicznych 18.00-20.00 - 26 uczestników – mieszkańcy , przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe 07.05.2016 r. - publikacja informacji po pierwszych warsztatach na stronie internetowej www.kartuzy.pl/rewitalizacja 04.05 2016 r - publikacja informacji o kolejnych warsztatach w lokalnym portalu internetowym www.ekspreskaszubski.pl	16.00-18.00 – 18 uczestników 18.00-20.00 - 11 uczestników 18.05.2016 r. – ponownie wysłano zaproszenia do instytucji pozarządowych (13 instytucji) 18.05.2016 r. – wysłano zaproszenia do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w obszarze rewitalizacji (51 podmiotów) 19.05.2016 r. wysłano imienne zaproszenie do dzielnicowego Komendy Powiatowej Policji

²¹ Metoda powstała w wyniku prac nad projektem „Quo vadis Gdańsku? Mieszkańcy planują swoje miasto” realizowanym w ramach programu „Obywatele dla Demokracji” i finansowanym z funduszy EOG (Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego). Więcej na <http://gfis.pl/nasze-projekty/realizowane-projekty/quo-vadis-gdansk-mieszkanicy-planuja-swoje-miasto/>

	<p>w Kartuzach – dzielnica śródmieście 19.05.2016 r. – informacja w lokalnym portalu internetowym: www.ekspreskaszubski.pl 20.05.2016 r. – informacja o kolejnych warsztatach w artykule o rewitalizacji w lokalnym portalu internetowym: www.kartuzy.info</p>
III WARSZTAT 23.05.2016 r.	IV WARSZTAT 20.06.2016 r.
<p>16.00-18.00 - 26 uczestników 18.00-20.00 - 17 uczestników 23.05.2016 r. informacja o trwających warsztatach na portalu www.facebook.com , Fanpage - Rewitalizacja Kartuz 16.06.2016 r – publikacja informacji o ostatnich warsztatach w portalu www.ekspreskaszubski.pl oraz na portalu www.facebook.com , Fanpage - Rewitalizacja Kartuz</p>	<p>16.00-18.00 - 19 uczestników 18.00-20.00 - 10 uczestników.</p>

II. Konsultacje otwarte - zbieranie propozycji i uwag, w tym drogą elektroniczną.

W ramach niniejszej formy konsultacji przygotowano formularz konsultacyjny za pomocą którego mieszkańcy mogli zgłaszać swoje propozycje i uwagi związane procesem rewitalizacji za pomocą poczty elektronicznej na adres rewitalizacja@poczta.kartuzy.pl, tradycyjną drogą korespondencyjną oraz bezpośrednio do Urzędu Miejskiego w Kartuzach.

III. Spacerzy badawcze na terenie obszaru rewitalizacji.

Spacerzy odbywały się na obszarze rewitalizacji, a ich uczestnicy pokonywali dwie trasy analizując miejsca ważne dla rozwoju miasta i poprawy jego funkcjonowania. Ta forma konsultacji społecznych wskazała plusy i minusy miejsc na obszarze rewitalizacji. Spacerowicze zwrócili uwagę na niektóre problemy oraz na potencjał miasta, który może zostać wykorzystany w procesie rewitalizacji.

Tabela 17. Kalendarium spacerów badawczych

Informacja o spacerach	Realizacja spacerów
<p>26.04.2016 – Wydano Obwieszczenie Burmistrza Kartuz o przystąpieniu do konsultacji społecznych o ustaleniu terminów spacerów studyjnych organizowanych w ramach konsultacji społecznych dotyczących założeń do Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz. Obwieszczenie ukazało się na stronach internetowych www.bip.kartuzy.pl w zakładce Obwieszczenia rok 2016 pod nr 59, na stronie internetowej urzędu oraz zostało wywieszane w gablocie informacyjnej na terenie urzędu.</p> <p>27.04.2016 – publikacja informacji o spacerach w lokalnym portalu internetowym www.kartuz.info</p> <p>27.04.2016- publikacja informacji o spacerach na portalu internetowym www.kartuzy.pl/rewitalizacja</p> <p>19.05.2016 - publikacja informacji o</p>	<p>1) 7.05.2016r. (sobota) godz. 15.00-17.00 2) 11.05.2016r. (środa) godz. 9.00 -11.00 3) 13.05.2016r. (piątek) godz. 10.00-12.00 4) 15.05.2016r. (niedziela)godz. 16.30-18.30 5) 24.05.2016r. (wtorek) godz. 18.00-20.00</p> <p>Trasa nr 1:</p> <p>1) Rynek, 2) Park Kotowskiego, 3) ul. Dworcowa/Kolejowa, 4) ul. Kolejowa, 5) Stadion, 6) Mleczarnia, 7) Szkoła podstawowa Nr 1, 8) ul. Majkowskiego, 9) park przy ul. Majkowskiego, 10) szpital, 11) ul. PCK, 12) ul. Klasztorna, 13) Kolegiata.</p>

warsztatach i spacerach w lokalnym portalu internetowym www.ekspreskaszubski.pl
20.05.2016- publikacja informacji o warsztatach i spacerach w lokalnym portalu internetowym www.kartuzy.info

Trasa nr 2:

- 1) Rynek,
- 2) Park Kotowskiego,
- 3) ul. Dworcowa/Kolejowa,
- 4) ul. Kolejowa (w kierunku ul. Gdańskiej),
- 5) Dwór Kaszubski,
- 6) kamienice przy ul. Gdańskiej,
- 7) kamienice przy ul. Jeziornej,
- 8) parking przy jez. Karczemnym,
- 9) Park Solidarności.

łącznie w spacerach wzięło **udział 90 uczestników**. Szczegółowy przebieg spotkań zamieszczono w Raporcie ze spacerów studyjnych. Raport jest dostępny na stronie internetowej www.bip.kartuzy.pl w zakładce konsultacje społeczne.

IV. Ankiety

Partycypacja społeczna przeprowadzona została przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, za pomocą ankiet. Działanie to miało na celu zebranie danych i opinii na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów miasta i oczekiwanych działań, które przyczynią się do rozwoju Kartuz oraz poprawy życia mieszkańców. W okresie prowadzenia konsultacji społecznych w badaniu wzięło udział **486** osób. Dane pozyskiwane były przez ankierów oraz podczas sesji warsztatów mentoringu urbanistycznego. Dodatkowo ankieta wraz z formularzem konsultacyjnym w wersji edytowalnej była dostępna na stronie internetowej Gminy.

Protokoły/raporty z wszystkich form konsultacji są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce Konsultacje społeczne oraz na stronie internetowej Gminy Kartuzy.

Dodatkową formą konsultacji były badania przeprowadzone przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową w celu opracowania Analizy potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji. W wyniku konsultacji z przedsiębiorcami oraz biorąc pod uwagę ww. badania ankietowe autorzy analizy sformułowali wyzwania, bariery rozwojowe oraz rekomendacje. Poniżej przedstawiono wyniki analizy:

Wyzwania²²

Rozdział ten prezentuje wybrane i najważniejsze ograniczenia oraz trudności związane z rozwojem gospodarczym centrum Kartuz. Ta część opiera się przede wszystkim na wynikach wywiadów, ankiet i konsultacji przeprowadzonych z przedsiębiorcami i pracownikami podmiotów zlokalizowanych w centrum miasta.

BARIERY ROZWOJOWE

Główne bariery w prowadzeniu działalności, na jakie wskazywali kartuscy przedsiębiorcy to ograniczony popyt i problem z regulacjami prawnymi. Warto zauważyć, że brak jest jednej dominującej trudności – zdecydowana większość badanych doświadcza różnorodnych barier, co w pewnej mierze zapewne zależy od specyfiki danej branży, czy przedmiotu działalności firmy.

²² Analiza potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie miasta Kartuzy, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2016r.

RYSUNEK 34. GŁÓWNE BARIERY W DZIAŁALNOŚCI KARTUSKICH FIRM



Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=20.

Problem z regulacjami prawnymi przybiera różne oblicze w zależności od branży np. kwestia przetargów publicznych (branża budowlana, branża odpadowa), obciążenia pracodawców w zatrudnianiu młodocianych pracowników/uczniów (branża meblarska), czy przepisy korporacyjne (np. ograniczające działalność kancelarii adwokackich). Z kolei firmy handlowe najczęściej jako barierę wskazują ograniczony popyt. Jednym z jego powodów może być zamykanie sklepów o godz. 17 – badani wskazują, że centrum Kartuz po tej godzinie „zamiera”. Mieszkańcy są przyzwyczajeni do robienia zakupów gdzie indziej, a niewielki ruch turystyczny nie jest w stanie tego zrekompensować.

Problemem jest także znalezienie odpowiednich pracowników – z jednej strony niski poziom bezrobocia w Kartuzach oraz bliskość Trójmiasta, a z drugiej wysokie wymagania finansowe i niska jakość pracy – wszystkie te czynniki nie są sprzymierzeńcami kartuskich pracodawców. Nasi rozmówcy wskazywali, że duża część osób młodych - chcąc polepszyć swoją sytuację finansową - emigruje do pracy za granicę, z warunkami której ciężko jest konkurować kartuskim firmom.

Wskazywano także na trudną współpracę z urzędem (rozumianym szeroko), która również ma różne wymiary. Zazwyczaj jednak chodzi o sytuacje, w których jakaś sprawa nie została załatwiona po myśli wnioskującego. Wskazywano na długie terminy oczekiwania na decyzję, czy brak elastyczności i otwartości w stosowaniu niejednoznacznych przepisów prawnych.

Tabela 18. Analiza Swot

	Silne strony	Słabe strony
Wewnętrzne, obecne, mamy wpływ	<ul style="list-style-type: none"> - Kolegiata - Muzeum Kaszubskie - Gaj Świętopęka - rozwijająca się infrastruktura usługowa - zabytkowa zabudowa centrum Kartuz - jeziora – infrastruktura do wykorzystania - historia / tradycja miasta (jego pochodzenie) - wyraźny podział miasta na część mieszkalną, rekreacyjną i przemysłową - tereny leśne wokół miasta - historyczna - secesyjna zabudowa - niskie bezrobocie 	<ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczenie jezior - ograniczona oferta atrakcyjnego spędzania czasu dla turystów i mieszkańców - niskie dochody (publiczne) i mieszkańców - zatłoczone centrum miasta samochodami - brak alternatywy dla samochodu - brak wolnej przestrzeni (dla działalności produkcyjnej / inwestycyjnej, mieszkaniowej) - niskopłatne miejsca pracy - brak ofert pracy dla osób z wykształceniem wyższym, co powoduje ich emigrację - słaba decyzyjność i przewlekłość działań urzędników w oczach przedsiębiorców - centrum – uśpione po 17.00

		<ul style="list-style-type: none"> - uboga oferta sklepów (szczególnie dla mieszkańców Kartuz i okolic) - brak oznaczeń / informacji o atrakcjach turystycznych - zły stan estetyczny przestrzeni publicznej (m.in. dworzec, rynek, stary browar, Dom Handlowy przy Placu Brunona, kamienice) - wyprowadzka osób młodych i starzejące się społeczeństwo
	Szanse	Zagrożenia
Zewnętrzne, przyszłe (potencjalne), nie mamy bezpośredniego wpływu	<ul style="list-style-type: none"> - PKM (praca, przyjazd turystów) - Położenie (na trasie Trójmiasto-Kaszuby, otoczenie lasem) - jeziora (unikalny zasób) - dostępne środki europejskie na inwestycje (rewitalizację) - budowa obwodnicy – odkorkuje centrum miasta - program 500+ – dodatkowy impuls popytowy - dostęp do dobrych szkół w Trójmieście (nauka, kursy, szkolenia) - marka Kaszub i Szwajcarii Kaszubskiej (znana w całym kraju i częściowo także za granicą) 	<ul style="list-style-type: none"> - obwodnica – ruch tranzytowy poza miastem, - PKM – wysysanie zasobów przez Trójmiasto (zakupy, praca, rozrywka) - konkurencja turystyczna ze strony okolicznych miejscowości (w tym o klientów z Trójmiasta) - uzależnienie zachęt Urzędu Miejskiego dla działań obywatelskich od otrzymania środków zewnętrznych na rewitalizację - ucieczka z miasta osób młodych i dobrze wykształconych – brak perspektyw rozwoju

Źródło: opracowanie własne IBnGR.

OGRANICZONY POPYT

Ograniczony popyt to jedna z głównych barier wymieniana przez kartuskie przedsiębiorców i ich pracowników. Oferta handlowa w kartuzach skierowana jest właściwie dla jednej grupy klientów – okolicznych mieszkańców z powiatu kartuskiego, którzy nie wykonują pracy etatowej. Świadczą o tym głosy badanych, którzy nisko oceniają jakość, jak i zakres oferty (np. brak sklepów z markową odzieżą, brak dużych sklepów ze sprzętem elektronicznym), a także godziny otwarcia sklepów – nieprzyjazne dla osób pracujących od rana do późnego popołudnia.

RYNEK PRACY

Obszarem problemowym jest także rynek pracy – choć w Kartuzach mamy do czynienia ze stosunkowo niskim poziomem bezrobocia, to - jak nadmieniła jedna z badanych - osoby z wykształceniem średnim nie mają problemu ze znalezieniem pracy, w gorszej sytuacji są osoby z wykształceniem wyższym – oczekujący bardziej ambitnej i lepiej płatnej pracy. Powoduje to wyprowadzkę z miasta osób młodych i dobrze wykształconych.

Z drugiej strony niskie bezrobocie powoduje, że przedsiębiorcy mają trudności ze znalezieniem odpowiednich pracowników. W związku z tym oczekują działań w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników. Jeden z badanych z branży meblarskiej wskazał, że osoby młode nie są obecnie chętne do ciężkiej pracy, a mimo to mają wysokie wymagania finansowe. Dodatkowo sytuację utrudniają obciążenia dla pracodawców chcących zatrudnić młodocianych pracowników na praktykę zawodową.

ZMIANA WIZERUNKU MIASTA

Budne jeziora, brak oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców, negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze nie kształtują wizerunku Kartuz jako miasta o wysokiej jakości życia. W trakcie badania spotkaliśmy się z wieloma stereotypowymi i negatywnymi hasłami, z którymi kojarzone są Kartuzy.



Źródło: cytaty z badania ankietowego oraz warsztatów.

JEZIORA – NIEWYKORZYSTANY POTENCJAŁ

Problem kartuskich jezior jest powszechnie znany i opisany, jednak z wielu powodów, m.in. barier prawnych i kwestii właścicielskich, nie jest obecnie możliwe podjęcie ich rekultywacji. Podczas konsultacji wskazywano na stagnację - od kilkudziesięciu lat brakuje jasnego planu działania oraz konkretnych decyzji. Władze miasta zdają sobie sprawę, że dopóki jeziora nie będą czyste, to miasto nie będzie się rozwijać tak jakby sobie tego wszyscy życzyli.

Jednym z powodów nieoczyszczania jezior są nie tylko kwestie prawne, ale brak presji grup społecznych i tego, że nie stanowi to dla żadnej z nich priorytetu, co powoduje, że najmniejsza przeszkoda zniechęca. Większość osób w Kartuzach żyje obecnie z czegoś innego niż z turystyki i dlatego mogą nie być bezpośrednio zainteresowani rekultywacją jezior. Problemem jest to, że przez wiele lat ludzie przechodzili do porządku dziennego z myślą, że jeziora nie mają większego znaczenia.

ESTETYKA PRZESTRZENI

W kwestii estetyki przestrzeni istnieje kilka problemów tj. brak oznakowania miasta, wysokie krawężniki na rynku, brak monitoringu, brak dobrego oświetlenia, czy brak wystarczającej ilości parkingów, które utrudniają prowadzenie działalności gospodarczej.

Badani ocenili estetykę i zagospodarowanie przestrzeni w centrum pomiędzy „słabo” a „przeciętnie”. Wskazywali na brak reprezentatywności rynku, który jest demonstrowany poprzez nieremontowane fasady, szarość, nijakość, czy brak oferty spędzania czasu dla rodzin i młodzieży (zgodnie z wynikami badania ankietowego przeprowadzonego przez Urząd Miasta).

BEZPIECZEŃSTWO

Centrum Kartuz, charakteryzuje się stosunkowo wysokim poziomem zurbanizowania. Jednocześnie obszar ten jest jednym z najbardziej zdegradowanych pod względem społecznym terenów miasta, co przy wysokiej gęstości zaludnienia zwiększa skalę występujących problemów społecznych, w tym wandalizmu i chuligaństwa. W trakcie konsultacji wskazano, że z powodu wandalizmu i bójek przedsiębiorcy ponoszą straty np. regularnie niszczone są rabaty kwiatowe należące do restauracji. Z kolei pracownicy firmy zajmującej się wywozem śmieci narażeni są na wyzwiska i nieprzyjemne sytuacje. Także wyniki badania ankietowego na temat działań związanych z rewitalizacją centrum Kartuz (przeprowadzonego przez Urząd Miejski w Kartuzach²³) potwierdzają, że mieszkańcy

²³ Urząd Miejski w Kartuzach, „Raport z badania ankietowego. Ankieta na temat działań związanych z rewitalizacją Centrum Kartuz”, 2016, s. 20-21. Liczba respondentów: 486.

dostrzegają problem z przestępczością i chuligaństwem – 71% z nich dostrzega średnie lub wysokie zagrożenie tym problemem.

„UŚPIONE” CENTRUM

Mieszkańcy wskazują, że w centrum Kartuz „nic się nie dzieje”, a miasto jest uśpione po godz. 17. W szczególności na rynku brakuje miejsc i oferty, która zapewniłaby atrakcyjne spędzenie czasu wolnego dla rodzin, młodzieży i osób starszych. Z kolei ze względu na realizację imprez w parku przy Kolegiacie (z dala od rynku), lokalni przedsiębiorcy świadczący usługi np. gastronomiczne (zlokalizowane w dużej mierze w centrum miasta) nie odczuwają istotnych korzyści z odbywających się tam wydarzeń.

BIERNOŚĆ

Jednym z problemów jest także dostrzegalny brak aktywności mieszkańców, czy brak organizacji integrujących mieszkańców. Prawie połowa ankietowanych z badania, które przeprowadził Urząd Miejski w Kartuzach²⁴ wskazała jako wysokie zagrożenie problemem - mało wspólnych inicjatyw mieszkańców, a słabą aktywność mieszkańców we wspólnych sprawach jako główny obszar do rozwiązania w ramach procesu rewitalizacji.

2.2.6 Analiza negatywnych zjawisk- zidentyfikowane problemy

Celem konsultacji społecznych było wypracowanie założeń do Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz poprzez wyrażenie opinii i składanie propozycji przez interesariuszy rewitalizacji. W trakcie konsultacji zdiagnozowano szereg problemów charakterystycznych dla obszaru Centrum. W poniższych tabelach zestawiono główne problemy zidentyfikowane w wyniku przeprowadzenia poszczególnych form konsultacji

Tabela 19. Zestawienie problemów - spacer studyjne

Spacer studyjne	
I RYNEK	II DWORZEC PKP
Zaniedbanie i brak możliwości spędzania czasu w atrakcyjny sposób Chaos przestrzenny Brakuje ludzi Nie ma nic ładnego Nie ma co robić Brak parkingów, miejsc parkingowych Mało klientów Nieuporządkowane reklamy Brak ławek i zieleni Wieczorami osoby spożywające alkohol	Wieczorami osoby spożywające alkohol, niebezpiecznie Nieuporządkowany wjazd koleją do Kartuz – chwasty, stare budynki, reklamy Brak organizacji ruchu pieszego wokół Dworca – miejsce nieprzyjazne dla pieszych Brak oświetlenia Brak patroli Straży Miejskiej Brak połączenia z Kościerną
III Park im. dra H. Kotowskiego	IV PARK PRZY ul. MAJKOWSKIEGO
Brak odpowiedniego utrzymania Osoby pijące alkohol Brak Bezpieczeństwa Brak zagospodarowania Błoto Pusta grotka	Wieczorami bywa niebezpiecznie Kiepskie oświetlenie

²⁴ Urząd Miejski w Kartuzach, „Raport z badania ankietowego. Ankieta na temat działań związanych z rewitalizacją Centrum Kartuz”, 2016, s. 20-21. Liczba respondentów: 486.

V JEZIORA	VI KOLEGIATA
Zanieczyszczone Brak atrakcji, nie ma na co popatrzeć	Bruk na ul. Klasztornej Brakuje przewodnika, więcej informacji

Tabela 20. Zestawienie problemów - warsztaty

Warsztaty		
I PROBLEMY PRZESTRZENNE	II PROBLEMY SPOŁECZNE	III PROBLEMY GOSPODARCZE
Niezagospodarowany rynek Brak, zły stan dworca PKP, Niezagospodarowany dworzec autobusowy Brak miejsc parkingowych Zły stan techniczny, estetyczny budynków Chaos reklamowy Brak atrakcyjnych przestrzeni publicznych Brak zagospodarowania terenów nad wodą Brak miejsc spędzania czasu wolnego Brak szerokiej oferty handlowej Brak infrastruktury rowerowej (ścieżki, trasy, bezpieczne miejsca parkingowe) Nieoświetlone przestrzenie publiczne Bruk na ul. Klasztornej	Starzejące się społeczeństwo Ucieczka młodych ludzi z miasta	Korki Miasto zamiera po godzinie 17 Niski poziom bezpieczeństwa – os. Wybickiego Brak miejsc pracy szczególnie dla młodych Brak dobrze zorganizowanego transportu publicznego Brak bezpieczeństwa w parkach i na terenach zielonych Zły stan służby zdrowia Brak oferty spędzania czasu wolnego

Tabela 21. Zestawienie problemów – ankiety

Problemy występujące na omawianym obszarze		
Poziom zagrożenia	Ekonomiczne/gospodarcze	Społeczne
Wysoki	Niska dostępność terenów inwestycyjnych	Brak organizacji integrujących mieszkańców
	Brak miejsc pracy	Mało wspólnych inicjatyw mieszkańców
	Słabe wsparcie dla osób poszukujących pracy	Starzejące się społeczeństwo
	Brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw	
	Wyprowadzka z miast osób młodych i dobrze wykształconych	
	Zły stan dróg	
Średni	Zanieczyszczenie środowiska	
	Bezrobocie	Przestępczość
	Słaby rozwój handlu	Chuligaństwo/przestępczość młodocianych
	Utrudniony dostęp do dobrych szkół	Problemy opiekuńczo-wychowawcze
	Połączenia komunikacyjne	Alkoholizm i inne uzależnienia
	Stan budynków mieszkalnych, usługowych itp.	Przemoc w rodzinie
Stan zabytków	Niepełnosprawność	
	Ubóstwo	
Jakie problemy na obszarze rewitalizacji należy rozwiązać		
Ekonomiczne	Społeczne	Związane z jakością życia
Brak oferty spędzania czasu dla rodzin	Bezrobocie	Słaba dostępność do miejsc pozwalających spędzać czas na dworze
Brak oferty spędzania czasu dla młodzieży	Alkoholizm	Słaba aktywność mieszkańców we wspólnych sprawach
Brak miejsc pracy	Chuligaństwo	Zły stan estetyczny budynków i otoczenia
Brak oferty spędzania czasu dla osób starszych	Brak oferty dla spędzania wolnego czasu dla osób starszych	Słaba współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi
Niewystarczająca ilość i niski standard	Wyprowadzka młodych i dobrze	Brak lub słaba aktywność ośrodków

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

mieszkań	wykształconych osób	kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania						
Brak lub zbyt mało połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami	Bieda	Zły stan infrastruktury wokół budynków						
Słaby rozwój handlu	Przestępczość młodocianych	Brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania						
Brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw	Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy, przekwalifikowaniu, szkolenia	Brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców						
Zły stan zabytków	Przestępczość	Słaby przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia zamieszkania						
Zła gospodarka odpadami, ściekami	Przemoc w rodzinie							
Brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych	Narkomania							
Niewielka ilość, mała aktywność małych i średnich przedsiębiorstw	Brak dostępu do nowoczesnej technologii: komputer, Internet							
Ocena elementów związanych z jakością życia na obszarze Rewitalizacji								
Wysoka	Średnia	Niska						
Uciążliwość ruchu samochodowego	Estetyka otoczenia	Oferta instytucji kultury						
	Poczucie bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania	Oferta obiektów sportowych i rekreacyjnych						
	Dostępność transportu publicznego	Chęć angażowania się mieszkańców we wspólne inicjatywy						
		Współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi						
Przedsięwzięcia ograniczające negatywne zjawiska na obszarze Rewitalizacji								
Społeczne		Gospodarcze						
Stworzenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, seniorów	Programy wsparcia finansowego dla osób zainteresowanych w tworzeniu własnej działalności gospodarczej							
Poprawa dostępu do usług zdrowotnych	Promowanie różnorodnych form zatrudnienia							
Organizacja większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, integracyjnym	Rozbudowanie systemu ulg i zwolnień dla przedsiębiorstw inwestujących na terenie gminy							
Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży	Promowanie przedsiębiorczości społecznej							
Rozbudowa systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych generujących nowe miejsca pracy	Tworzenie specjalnych stref na terenie gminy, objętych preferencyjnymi warunkami dla działalności gospodarczej							
Poprawa dostępu do usług dla osób starszych	Programy szkoleniowo-doradcze dla osób zainteresowanych tworzeniem własnej działalności gospodarczej							
Rozbudowa strefy monitoringu	Udostępnienie uzbrojonych terenów inwestycyjnych							
Zwiększenie ilości patroli policyjnych/Straży Miejskiej	Poziom wskaźnik: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>Wysoki</td> <td style="width: 20px; height: 15px;"></td> </tr> <tr> <td>Średni</td> <td style="width: 20px; height: 15px;"></td> </tr> <tr> <td>Niski</td> <td style="width: 20px; height: 15px;"></td> </tr> </table>		Wysoki		Średni		Niski	
Wysoki								
Średni								
Niski								
Realizacja programów aktywizacji integracji, programów aktywności lokalnej itp.								
Rozbudowa systemu wsparcia dla rodzin wielodzietnych								
Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej								
Realizacja projektów szkoleniowo-doradczych								

Tabela 22. Analiza potencjału gospodarczego

ANALIZA POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO OBSZARU REWITALIZACJI WYZNACZONEGO NA TERENIE MIASTA	
<p>W analizie potencjału problemy obszaru zostały problemy Kartuz na tle regionu, bariery rozwojowe Kartuz oraz słabe strony i zagrożenia. Wszystkie te czynniki składają się na problemy gospodarcze obszaru zdegradowanego:</p>	
<p><u>Kartuzy na tle regionu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciętny rozwój przedsiębiorstw, przy coraz większym udziale osób pracujących 2. Niskie nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw 3. Skąpe dochody gminy 4. Umiarkowany poziom pozyskiwania finansowania zewnętrznego 5. Dominacja działalności handlowej i usługowej 6. Niskie bezrobocie – niskopłatne miejsca pracy 7. Wyludnianie się Kartuz w przeciwieństwie do innych okolicznych miejscowości – bogatsi wyprowadzają się na obrzeża miast 8. Ubywa młodych w mieście, społeczeństwo starzeje się 9. Funkcja handlowo-usługowa, głównie dla mieszkańców Kartuz i okolic (mała liczba obiektów noclegowych) 	
<p>BARIERY ROZWOJOWE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczony popyt 2. Problem z regulacjami prawnymi 3. Problemy ze znalezieniem odpowiednich pracowników 4. Trudna współpraca z urzędem 5. Silna konkurencja 6. Problemy z mieszkańcami (wandalizm, skargi) 7. Brak parkingów 8. Problemy z płatnościami 9. Wysoki podatek od nieruchomości 10. Brak środków na inwestycje 	<p>Zagrożenia - zewnętrzne, przyszłe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obwodnica – ruch tranzytowy poza miastem, 2. PKM – wysysanie zasobów przez Trójmiasto (zakupy, praca, rozrywka) 3. Konkurencja turystyczna ze strony okolicznych miejscowości (w tym o klientów z Trójmiasta) 4. Uzależnienie zachęt Urzędu Miejskiego dla działań obywatelskich od otrzymania środków zewnętrznych na rewitalizację 5. Ucieczka z miasta osób młodych i dobrze wykształconych – brak perspektyw rozwoju
<p>Słabe strony - wewnętrzne, obecne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zanieczyszczenie jezior 2. Ograniczona oferta atrakcyjnego spędzania czasu dla turystów i mieszkańców 3. Niskie dochody (publiczne) i mieszkańców 4. Zatłoczone centrum miasta samochodami, brak alternatywy dla samochodu 5. Brak wolnej przestrzeni (dla działalności produkcyjnej / inwestycyjnej, mieszkaniowej) 6. Niskopłatne miejsca pracy - brak ofert pracy dla osób z wykształceniem wyższym, co powoduje ich emigrację 7. Słaba decyzyjność i przewlekłość działań urzędników w oczach przedsiębiorców 8. Centrum – uśpione po 17.00, uboga oferta sklepów (szczególnie dla mieszkańców Kartuz i okolic) 9. Brak oznaczeń / informacji o atrakcjach turystycznych 10. Zły stan estetyczny przestrzeni publicznej (m.in. dworzec, rynek, stary browar, Dom Handlowy przy Placu Brunona, kamienice) 11. Wyprowadzka osób młodych i starzejące się społeczeństwo 	

3. CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji

Perspektywa czasowa realizacji wizji określonej dla niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji to rok 2022. Wizja rozwoju obszaru zdegradowanego stanowi docelowy obraz przyszłości, i jako taka precyzuje planowane efekty działań rewitalizacyjnych. Ponadto stanowi swego rodzaju inspirację dla wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji oraz instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wykreowana wizja uwzględnia konkluzje z diagnozy obszaru (w tym analizy SWOT) oraz bazuje na wnioskach z konsultacji społecznych, mając na uwadze priorytet zgodności z oczekiwaniami i ambicjami obecnych i przyszłych mieszkańców obszaru Centrum oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji.



WIZJA

po przeprowadzeniu rewitalizacji obszaru „CENTRUM”

- W mieście Kartuzy zauważalny jest zrównoważony rozwój prowadzony przy udziale lokalnej społeczności, która chętnie angażuje się w projekty służące poprawie jakości życia w miejscach najbardziej zdegradowanych. Standard życia wzrósł, zmniejszyła się skala wykluczeń a mieszkańcy odczuwają, że ich sytuacja życiowa zmienia się na lepsze,
- Wzrósł poziom aktywności zawodowej w grupie osób w wieku produkcyjnym,
- Rośnie potencjał organizacji pozarządowych aktywnych w lokalnym środowisku,
- Zmniejszyła się skala patologii społecznych i dysfunkcji rodzin, Została odtworzona i wzmocniona spójność społeczna, przede wszystkim przez tworzenie i utrwalanie więzi sąsiedzkich i mnogość oddolnych mikro-inicjatyw,
- Mieszkańcy korzystają z bogatszej oferty kulturalnej oraz coraz chętniej uczestniczą w aktywnościach związanych z uczestnictwem w kulturze,
- Seniorzy objęci są kompleksowym wsparciem zarówno w zakresie opieki jak i aktywizacji oraz integracji społecznej,
- Dzieci i młodzież korzystają z możliwości spędzania czasu wolnego oraz różnych form animowanej aktywności,
- Zwiększył się poziom integracji mieszkańców dzięki wspólnie podejmowanym inicjatywom, wydarzeniom kulturalnym i rekreacyjnym,
- Zwiększyła się dostępność usług publicznych dzięki realizacji przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym i pozainwestycyjnych,
- Wyremontowane kamienice, podwórka, budynki wspólnot mieszkaniowych poprawiły estetykę przestrzeni wspólnych, wpłynęło to na ożywienie, powstają w nich miejsca spotkań, w których umacnia się poczucie wspólnoty,
- Odnowione i uporządkowane tereny przyczyniają się także do podniesienia atrakcyjności gospodarczej miasta, przyciągając swoją ofertą nowych inwestorów.

Rysunek 35. Wizja

Realizacja powyższej wizji oraz uzyskanie oczekiwanego stanu docelowego będzie możliwe przy założeniu systematycznej i efektywnej realizacji celów i zadań procesu rewitalizacji określonych dla obszaru Centrum. Powodzenie planowanych działań rewitalizacyjnych uzależnione jest od nawiązania współpracy na wielu poziomach, przy aktywnym udziale wszystkich mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu, w tym władz samorządowych, przedsiębiorców, organizacji społecznych, lokalnych liderów oraz podmiotów i instytucji zewnętrznych.

3.2 Cele oraz założenia procesu rewitalizacji

Wskazanie wizji rozwoju stanowi punkt wyjścia dla dalszych działań w procesie planowania rozwoju obszaru zdegradowanego tj. określenie celu głównego i celów strategicznych. Cele te prowadzić będą do osiągnięcia sprecyzowanej wizji przyszłości, dzięki wdrożeniu konkretnych projektów rewitalizacyjnych o charakterze społecznym, gospodarczym oraz infrastrukturalno-przestrzennym. Schemat procesu planowania przedstawiono na poniższym diagramie. Zgodnie z art. 15 ust 1 pkt. 4 cele rewitalizacji powinny być wybrane tak, aby implikowały następne kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk ujawnionych w diagnozie. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom powinno z kolei polegać na wykorzystaniu potencjałów zidentyfikowanych w drugiej części diagnozy.



Rysunek 36. Proces rewitalizacji

Punktem wyjścia dla konstrukcji celów programu były problemy społeczne stwierdzone w obszarze zdegradowanym, dzięki czemu możliwa była identyfikacja głównych miejsc interwencji niezbędnej do wprowadzenia obszaru Centrum z kryzysu. Poniżej przedstawiono główne sfery aktywizacji:



Rysunek 37. Główne sfery aktywizacji

W niniejszym Programie definiuje się trzy podporządkowane celowi głównemu cele strategiczne, oraz kierunki działania podporządkowane celom strategicznym. Układ celów: głównego i celów strategicznych Programu należy traktować jako stały w całym okresie jego obowiązywania. W miarę możliwości powinien on także być utrzymany w kolejnym programie opracowywanym na okres po 2022 roku. Natomiast kierunki działań mogą być dołączane do Programu (lub wykreślane z Programu po ich ewentualnym zrealizowaniu) w trybie aktualizacji GPR. Realizacja celu głównego oraz kierunków działania stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane problemy, będzie możliwa zarówno na poziomie podsystemu społecznego, jak i gospodarczego i przestrzennego. W Gminnym Programie Rewitalizacji wyróżniono bowiem trzy cele strategiczne, ujmujące wszystkie sfery

rewitalizacji: społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenno-funkcjonalną i środowiskową. Każdy z trzech celów rozpisano na szczegółowe kierunki działań, wskazujące rodzaje przedsięwzięć, jakie muszą zostać podjęte w procesie rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano strukturę celów oraz kierunki działania.

Cel główny programu:

Wyprowadzenie Centrum Kartuz ze stanu kryzysowego poprzez kompleksowe, skoncentrowane terytorialnie i zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki

Cele strategiczne:

Cel strategiczny 1: Silna lokalna wspólnota
Cel strategiczny nr 2: Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitalnych miasta
Cel strategiczny nr 3: Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz

Cel strategiczny 1: Silna lokalna wspólnota	<p>Kierunki Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie 2. Integracja międzypokoleniowa 3. Zintegrowane wspólnoty sąsiedzkie i społeczności lokalne oraz wzrost potencjału organizacji pozarządowych. 4. Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami. 5. Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi. 6. Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym 7. Zwiększona liczba trwałych miejsc świadczenia usług społecznych.
Cel strategiczny 2: Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitalnych miasta	<p>Kierunki Działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych 2. Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju. 3. Wzrost zatrudnialności, w szczególności osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. 4. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości. 5. Pogłębienie współpracy podmiotów gminnych, skoordynowanie ich działań ukierunkowanych na rozwój obszaru i rozwój kompetencji ich kadry. 6. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu miejskiego. 7. Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego. 8. Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury.

Cel strategiczny nr 3: Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz	Kierunki Działania: <ol style="list-style-type: none">1. Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych.2. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych poprzez modernizację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych i odnowę podwórek i przestrzeni wspólnych.3. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej.4. Uzyskanie ładu przestrzennego miasta.5. Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej.6. Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska.
---	--

Poniżej zestawiono problemy zidentyfikowane na poszczególnych etapach konsultacji społecznych wraz z odpowiadającymi im kierunkom działań. Zaprezentowane cele strategiczne wraz z kierunkami działań zostały zdefiniowane na podstawie przeprowadzonych analiz, badań ankietowych, warsztatów i spacerów, zatem są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne.

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

Tabela 23. Podział problemów na sfery i odpowiadające im cele

PROBLEM Sfera społeczna	Cel odpowiadający	PROBLEM Sfera gospodarcza i techniczna	Cel odpowiadający	PROBLEM Sfera przestrzenno- funkcjonalna i środowiskowa	Cel odpowiadający
Brak oferty spędzania czasu wolnego dla ludzi młodych, starszych i rodzin z dziećmi oraz turystów	C 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych C 3.2 Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych poprzez modernizację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz odnowę podwórek i przestrzeni wspólnych C.3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej	Ograniczony popyt- brakuje ludzi- klientów	C 1.6 Silna lokalna wspólnota. Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym	Zły stan estetyczny przestrzeni publicznej (m.in. dworzec, PKP, PKS, rynek), nieuporządkowane reklamy	C 3.3 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
Alkoholizm i inne uzależnienia – rosnąca liczba	C 1.5 Silna lokalna wspólnota Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi	Brak dobrze zorganizowanego transportu publicznego (brak połączenia z Kościerzyną)	C.3.1 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych	Niezagospodarowany Rynek, dworzec PKP PKS - Brak atrakcji wizualnych,	C3.4 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Uzyskanie ładu przestrzennego miasta
Brak poczucia bezpieczeństwa (brak oświetlenia, brak patroli straży miejskiej, policji, wieczorami osoby spożywające alkohol)	C 2.6 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitalnych miasta. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu miejskiego.	Brak atrakcyjnych, dobrze płatnych miejsc pracy szczególnie dla ludzi młodych i po 50	C2.4 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitalnych miasta. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości	Brak parkingów, miejsc postojowych	C3.1 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
Mała ilość i niski standard mieszkań	C 3.2 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych poprzez modernizację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych i odnowę podwórek i przestrzeni wspólnych	Brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (niewielkie nakłady inwestycyjne)	C2.4 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitalnych miasta. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości	Brak ławek i zieleni	C3.5 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

Patologie społeczne - Przemoc, przestępczość, wandalizm, chuligaństwo, przemoc w rodzinie (niebieskie karty)	C 1.5 Silna lokalna wspólnota. Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi	Słaba oferta handlowa i usługowa, oraz słaby rozwój handlu i usług	C2.4 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości	Brak organizacji ruchu pieszego zwłaszcza wokół Dworca,	C2.7 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego
Wysoki poziom zagrożenia wykluczeniem społecznego – duża liczba osób 50+, osób niepełnosprawnych	C 1.4 Silna lokalna wspólnota Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami	Zły stan służby zdrowia	C.3.1 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych	Niewielki udział wykorzystania OZE	C3.6 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska
Bezrobocie - głównie osoby 50+ (degradacja społeczna obszaru)	C 2.3 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Wzrost zatrudnialności, w szczególności osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykroczeniem społecznym	Słaby rozwój przedsiębiorstw- problemy z płatnościami, brak środków na inwestycje	C2.4 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości	Słabe działanie służb porządkowych - błoto	C3.3 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
Bieda – wysoki poziom ubóstwa	C 1.5 Silna lokalna wspólnota. Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi	Skąpe dochody gminy (w tym umiarkowany poziom pozyskiwania finansowania zewnętrznego)	C.2.2 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju	Zanieczyszczone jeziora, brak zagospodarowania terenów nad wodą	C3.6 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska
Migracja ludzi młodych i wykształconych, wyludnianie się Kartuz	C 1.6 Silna lokalna wspólnota. Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym	Dominacja działalności handlowej i usługowej (brak firm produkcyjnych)	C2.4 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości	Brak przy ul. Klasztornej	C3.3 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
Starzejące się społeczeństwo	C 1.4 Silna lokalna wspólnota Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami	Mała liczba obiektów noclegowych- bariera dla rozwoju turystyki	C2.2 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w	Słaba informacja turystyczna – brak przewodnika	C2.8 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki

	C 1.5 Silna lokalna wspólnota. Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi		procesie rozwoju		rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury
Miasto zamiera po godzinie 17	C 1.7 Silna lokalna wspólnota. Zwiększona liczba trwałych miejsc świadczenia usług społecznych	Utrudniona współpraca z organami państwowymi. Problemy z regulacjami prawnymi, słaba decyzyjność, przewlekłość działań urzędników	C2.5 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Pogłębienie współpracy podmiotów gminnych, skoordynowanie ich działań ukierunkowanych na rozwój obszaru i rozwój kompetencji ich kadry	Brak atrakcyjnych przestrzeni publicznych	C3.5 Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz. Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej
Wysoki udział osób korzystających z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych(niski dochód)	C 2.3 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Wzrost zatrudnialności, w szczególności osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykroczeniem społecznym	Problem ze znalezieniem odpowiednich pracowników (nieodpowiednie wykształcenie)	C2.1 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych	Brak infrastruktury rowerowej (ścieżki, trasy, bezpieczne miejsca parkingowe)	C2.8 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury
Duża liczba rodzin wielodzietnych	C 1.5 Silna lokalna wspólnota Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi	Silna konkurencja	C2.4 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości	Zatłoczone miasta samochodami, głównie centrum	C2.7 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego
Problemy opiekuńczo - wychowawcze	C 1.5 Silna lokalna wspólnota Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi	Wysokie podatki (np. od nieruchomości)	C2.4 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości	Brak wykorzystania potencjału lokalnego rzemiosła i rolnictwa ekologicznego	C2.2 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitarnych miasta. Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
Brak efektywnego wsparcia osób starszych	C 1.4 Silna lokalna wspólnota. Zapewnienie optymalnej jakości życia	Brak wolnej przestrzeni dla	C2.2 Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji	Brak organizacji integrujących mieszkańców	C 1.2 Integracja międzypokoleniowa C.1.3

seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami	działalności produkcyjnej/ inwestycyjnej, mieszkaniowej	metropolitarnych miasta. Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju	Zintegrowane wspólnoty sąsiedzkie i społeczności lokalne oraz wzrost potencjału organizacji pozarządowych
---	---	---	---

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli zestawiono Cele, kierunki działań wraz z odpowiadającymi im problemami i /lub potrzebami oraz uzasadnieniem sposobu wyeliminowania konkretnych negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w obszarze rewitalizacji.

Tabela 24. Cele, kierunki działania, problemy, potrzeby

C 1. Silna lokalna wspólnota		
Kierunek działania	Problemy / potrzeby	Uzasadnienie, wskazanie zjawisk, które zostaną wyeliminowane
1.1. Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie	Mało wspólnych inicjatyw mieszkańców Słaba aktywność mieszkańców we wspólnych sprawach Emigracja młodych Brak perspektyw rozwoju	W wyniku realizacji działania wzrośnie poczucie wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie poprzez realizację przedsięwzięć angażujących mieszkańców w działania rewitalizacyjne i kształtujące postawy społeczne. Wzrost jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji stanowiącym szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców poprawi jakość ich życia i sprzyjać będzie nawiązywaniu kontaktów społecznych.
1.2. Integracja międzypokoleniowa	Brak organizacji integrujących mieszkańców Brak ludzi na rynku Mało atrakcji, brak miejsc do spędzania wolnego czasu w mieście	Wspólne działania ludzi młodych i starszych wpłyną na integrację międzypokoleniową. Mając wspólny cel zawiązywane będą organizacje, które dążyć będą do stworzenia oferty wspólnego spędzania czasu. Poprawiona jakość przestrzeni publicznej w centrum wpłynie na częstsze spotkania na jej terenie.
1.3. Zintegrowane wspólnoty sąsiedzkie i społeczności lokalne oraz wzrost potencjału organizacji pozarządowych	Mało wspólnych inicjatyw mieszkańców Brak organizacji integrujących mieszkańców Słaba aktywność mieszkańców we wspólnych sprawach	Współpraca pomiędzy wspólnotami wpłynie na organizację wspólnych inicjatyw i na powstawanie nowych organizacji. Działanie we wspólnej sprawie zaktywizuje mieszkańców. Zainicjowane przez organizatorów społeczności działania prowadzone będą przez społeczność lokalną. Praca ze społecznością nakierowana będzie na wykorzystanie potencjału społeczności, sił tkwiących w mieszkańcach.

<p>1.4. Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami</p>	<p>Wysoki poziom zagrożenia wykluczeniem społecznego – duża liczba osób 50+, osób niepełnosprawnych Starzejące się społeczeństwo Brak efektywnego wsparcia osób starszych</p>	<p>Wspólne inicjatywy oraz integracja międzypokoleniowa wpłyną na aktywność osób starszych oraz niepełnosprawnych. Obecności ich w życiu publicznym, kawiarniach, parkach czy ogródkach zahamuje efekty starzenia i przyczyni się do lepszej kondycji psychofizycznej, co w sumie wpłynie na poprawę jakości ich życia.</p>
<p>1.5. Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi</p>	<p>Alkoholizm i inne uzależnienia – rosnąca liczba Patologie społeczne - Przemoc, wandalizm, chuligaństwo, przemoc w rodzinie (niebieskie karty) Bieda – wysoki poziom ubóstwa Starzejące się społeczeństwo Duża liczba rodzin wielodzietnych Problemy opiekuńczo - wychowawcze</p>	<p>Działania realizowane w sposób kompleksowy nauczą członków rodzin z radzenia sobie z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi. Dzięki otrzymanej pomocy ulegną zmniejszeniu zjawiska takie jak uzależnienia oraz patologie społeczne. Otrzymanie wsparcia pomoże również mieszkańcom podnieść standard swojego życia co zminimalizuje problemy z którymi się borykają.</p>
<p>1.6. Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym</p>	<p>Ograniczony popyt- brakuje ludzi-klientów, Migracja ludzi młodych i wykształconych, wyludnianie się Kartuz</p>	<p>Poprawa jakości przestrzeni publicznej oraz wachlarz ofert aktywizujący społeczność z różnych środowisk, borykających się z problemami żywymi wpłynie na poprawę jakości życia w Kartuzach. Wysokiej jakości infrastruktura publiczna oraz opieka nad osobami starszymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym zachęci ludzi młodych do pozostania i podejmowania pracy na miejscu lub zakładania własnej działalności gospodarczej.</p>
<p>1.7. Zwiększona liczba trwałych miejsc świadczenia usług społecznych</p>	<p>Wzrastająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej Wysoki poziom bierności zawodowej Starzejące się społeczeństwo Brak oferty dla spędzania czasu wolnego dla starszych</p>	<p>Dzięki utworzeniu trwałych miejsc świadczących w szerokim zakresie usługi społeczne zmniejszy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Powstałe w ramach przedsięwzięć placówki świadczyć będą pomoc w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej oraz usługi dla osób niesamodzielnymi i starszych. W wyniku działań stworzona zostanie również oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych.</p>

C 2. Ożywienie gospodarcze poprzez rozwinięcie funkcji metropolitalnych miasta

Kierunek działania	Problemy / potrzeby	Uzasadnienie, wskazanie zjawisk, które zostaną wyeliminowane
<p>C 2.1 Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych</p>	<p>Problem ze znalezieniem odpowiednich pracowników (nieodpowiednie wykształcenie)</p>	<p>Aktywizacja zawodowa oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych pozwoli na znalezienie odpowiedniego zatrudnienia. Działanie to będzie miało wpływ zwiększenie kwalifikacji a tym samym na zmniejszenie wśród pracodawców problemu związanego z brakiem wykwalifikowanej kadry pracowniczej.</p>
<p>C.2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie</p>	<p>Skąpe dochody gminy (w tym umiarkowany poziom pozyskiwania finansowania zewnętrznego).</p>	<p>W wyniku polepszenia jakości przestrzeni publicznej, poprzez zagospodarowanie jej w nowoczesny sposób, nadając jej nowe funkcje społeczne mieszkańcy będą mogli spędzać więcej czasu</p>

<p>rozwaju</p>	<p>Mała liczba obiektów noclegowych- bariera dla rozwoju turystyki Brak wolnej przestrzeni dla działalności produkcyjnej/ inwestycyjnej, mieszkaniowej.</p> <p>Brak wykorzystania potencjału lokalnego rzemiosła i rolnictwa ekologicznego.</p> <p>Miasto zamiera po godzinie 17.</p>	<p>w centrum. Wpłyne to na ożywienie miasta po godz.17. Ponadto, ciekawa przestrzeń publiczna, wachlarz ofert spędzania wolnego oraz działania w ramach integracji międzypokoleniowej wpłyną na rozwój turystyki oraz działalności inwestycyjnej i mieszkaniowej.</p> <p>Natomiast dzięki rozwojowi tych branż wzrosną dochody gminy np. z podatku od nieruchomości.</p>
<p>C 2.3 Wzrost zatrudnialności, w szczególności osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykroczeniem społecznym</p>	<p>Bezrobocie - głównie osoby 50+ (degradacja społeczna obszaru) Wysoki udział osób korzystających z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych(niski dochód)</p>	<p>Aby zapobiec zwiększeniu bezrobocia oraz ilości osób korzystających z pomocy społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym musi nastąpić wzrost ich zatrudnialności. W związku z powyższym aktywizacja zawodowa i społeczna oraz podnoszenie kwalifikacji wpłynie na rozwiązanie tego problemu. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na zwiększenie zatrudnialności są również upusty w podatkach dla pracodawców uruchamiających nowe stanowiska pracy, ograniczenie biurokracji związanej z otwieraniem nowych firm oraz wspieranie drobnych i średnich przedsiębiorstw.</p>
<p>C 2.4 Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości</p>	<p>Brak atrakcyjnych, dobrze płatnych miejsc pracy szczególnie dla ludzi młodych i po 50 Brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (niewielkie nakłady inwestycyjne) Słaba oferta handlowa i usługowa, oraz słaby rozwój handlu i usług Słaby rozwój przedsiębiorstw- problemy z płatnościami, brak środków na inwestycje Dominacja działalności handlowej i usługowej (brak firm produkcyjnych) Silna konkurencja. Wysokie podatki (np. od nieruchomości)</p>	<p>Rozwój ekonomii społecznej oraz wspieranie przedsiębiorczości zminimalizuje problemy związane z miejscami pracy oraz rozwojem małych i średnich przedsiębiorstw. Podmioty ekonomii społecznej przyczyniają się do wzrostu zatrudnienia poprzez aktywizację zawodową grup szczególnie zagrożonych na rynku pracy. Wzmacnianie kapitału ludzkiego oznacza w tym wypadku nie tylko budowanie konkretnych kompetencji zawodowych, ale także kształtowanie aktywnych postaw, kultury pracy i poczucia wpływu na własne życie. Tym samym przedsiębiorczość społeczna jest istotnym instrumentem integracji społecznej. Kolejnym ważnym elementem jest budowanie kapitału społecznego. Większość działań podejmowanych przez przedsiębiorstwo społeczne ma związek z funkcjonowaniem wspólnoty lokalnej, wynika z jej potrzeb i potencjału, zgodnie z zasadą pomocniczości. Lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów przyczynia się do wzmacniania konkurencyjności miejscowej gospodarki, a także – docelowo – do zwiększenia dostępności usług użyteczności publicznej, zaspakajających ważne potrzeby, których mieszkańcy społeczności lokalnych nie są w stanie zaspokoić samodzielnie.</p> <p>Przedsiębiorstwa ekonomii społecznej mogą skorzystać ze wsparcia finansowego w formie dotacji, subwencji , z ulg podatkowych czy pożyczek preferencyjnych, dzięki którym rozwiązany zostanie problem z płatnościami czy brakiem środków na inwestycje.</p>

C 2.5 Pogłębienie współpracy podmiotów gminnych, skoordynowanie ich działań ukierunkowanych na rozwój obszaru i rozwój kompetencji ich kadry	Utrudniona współpraca z organami państwowymi. Problemy z regulacjami prawnymi, słaba decyzyjność, przewlekłość działań urzędników	Niniejsze działanie wpłynie na poprawę współpracy pracownika samorządowego z organami państwowymi. Dzięki podniesieniu kwalifikacji i kompetencji kadra nie będzie miała problemu z interpretacją przepisów, będzie bardziej decyzyjna przez co zmniejszy się przewlekłość działań urzędników.
C 2.6 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu miejskiego	Brak poczucia bezpieczeństwa (brak oświetlenia, brak patroli straży miejskiej, policji, wieczorami osoby spożywające alkohol)	W wyniku działania zwiększona zostanie ilość patroli straży miejskiej, którzy zadbają o porządek w miejscach w których skupiają się osoby spożywające alkohol. Ponadto dzięki monitoringowi w miejscach niebezpiecznych zwiększona zostanie ilość lamp oświetleniowych. Wszystkie te zabiegi wpłyną na się poczucie bezpieczeństwa w mieście.
C 2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego	Brak organizacji ruchu pieszego zwłaszcza wokół Dworca, Zatłoczone miasta samochodami, głównie centrum	W wyniku inwestycji realizowanych w ramach niniejszego działania uregulowana zostanie kwestia organizacji ruchu oraz zwiększona zostanie ilość miejsc parkingowych w centrum miasta.
C 2.8 Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury	Słaba informacja turystyczna – brak przewodnika Brak infrastruktury rowerowej (ścieżki, trasy, bezpieczne miejsca parkingowe)	W wyniku stworzenia infrastruktury w postaci ścieżek i tras rowerowych oraz miejsc parkingowych rozwinie się na terenie gminy turystyka rowerowa. Zostanie uzupełniona informacja miejska, która znajdzie się w przewodnikach turystycznych aktualizowanych pod wpływem niniejszego działania.
C 3. Zintegrowana przestrzeń publiczna i zadbane krajobraz		
Kierunek działania	Problemy / potrzeby	Uzasadnienie, wskazanie zjawisk, które zostaną wyeliminowane
C 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych	Brak oferty spędzania czasu wolnego dla ludzi młodych, starszych i rodzin z dziećmi oraz turystów Brak dobrze zorganizowanego transportu publicznego (brak połączenia z Kościerzyną) Brak parkingów, miejsc postojowych Zły stan służby zdrowia	Czytelna przestrzeń to element integrujący strukturę miejską. Dodatkowym aspektem jest funkcjonalność i odpowiednie posadowienie ciągów zarówno pieszych jak i ulic oraz miejsc postojowych. Działanie będzie miało wpływ na poprawę jakości ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, terenów zieleni urządzonej oraz obecność punktów identyfikacyjnych, co w efekcie pozwoli na aktywizację mieszkańców w różnych obszarach życia – od ich aktywności, przedsiębiorczości po kreatywność i chęć współpracy. Jednak odpowiednio funkcjonujące miasto to również powiązania komunikacyjne w szczególności transportem publicznym. Konieczne jest zatem zapewnienie spójnych powiązań oraz integracja systemu transportowego. Jest to niezwykle istotne gdyż jakość życia wiąże się nierozdzielnie z jakością przestrzeni publicznych co niesie za sobą ożywienie gospodarcze. Aktywność mieszkańców to ich lepszy stan zdrowia oraz lepsze samopoczucie.

<p>C 3.2 Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych poprzez modernizację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz odnowę podwórek i przestrzeni wspólnych</p>	<p>Brak oferty spędzania czasu wolnego dla ludzi młodych , starszych i rodzin z dziećmi oraz turystów Mała ilość i niski standard mieszkań Słaba dostępność do miejsc pozwalających spędzać czas na dworze Pogorszenie jakości życia mieszkańców</p>	<p>Dla poprawy jakości przestrzeni publicznych nie bez znaczenia pozostaje atrakcyjność estetyczna i kompozycyjna. Przestrzeń publiczna jest miejscem gdzie tworzy się społeczeństwo. Działanie służy intensyfikacji kontaktów społecznych i dzięki temu przyczynia się do rozwoju. Remonty części wspólnych i poprawa estetyki miejskiej wewnątrz podwórek będą elementem integrującym lokalne społeczności. Podniesie standard budynków i wpłynie na poprawę stanu otoczenia. Dodatkowe, zaprojektowane w sposób przyjazny i spójny przestrzenie pozytywnie wpłyną na wizerunek miasta i samopoczucie jego mieszkańców.</p>
<p>C 3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej</p>	<p>Brak oferty spędzania czasu wolnego dla ludzi młodych , starszych i rodzin z dziećmi oraz turystów Słabe działanie służb porządkowych – błoto Bruk przy ul. Klasztornej</p>	<p>Atrakcyjnie zagospodarowana przestrzeń spowoduje wzrost aktywności miejskiej w przestrzeni publicznej. Zjawisko to dotyczy wszystkich grup wiekowych. Zarówno dzieci , rodzin, młodzieży jak i osób starszych, którzy w nowopowstałych przestrzeniach będą mogli odkrywać znane im okolice na nowo. Zmodernizowane parki, podwórka, przestrzenie publiczne oraz historyczne centrum stworzy nowe możliwości spędzania wolnego czasu. Nie ulega kwestii, że aby efekt ten miał charakter trwały konieczne jest utrzymanie tych przestrzeni w należyłym porządku. Dotyczy to zarówno miejsc nowopowstałych jak i wszystkich pozostałych w mieście w szczególności tych, które służą prawidłowemu funkcjonowaniu w rejonie. Utrzymanie porządku stanowi ważny czynnik w determinowaniu prawidłowych postaw społecznych.</p>
<p>C3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta</p>	<p>Niezagospodarowany Rynek, dworzec PKP PKS - Brak atrakcji wizualnych, Zły stan estetyczny budynków i otoczenia Chaos reklamowy, nieestetyczny wygląd Brak dworca</p>	<p>Uporządkowane przestrzenie dotyczą zarówno utrzymania porządku na drogach jak i mają na celu wprowadzenie jasnych zasad w użytkowaniu przestrzeni miejskiej. Reklama zewnętrzna spełnia nie tylko funkcję komercyjną, ale stanowi także bardzo ważny element komunikacji społecznej. Dlatego jej funkcjonowanie winno dobrze wpisywać się w tkankę miejską i pozytywnie wpływać na wizerunek miejsca. Jasne wytyczne dotyczące stosowania reklam, banerów i wszelkiego rodzaju oznaczeń budynków są niezbędne przy budowaniu wizerunku miasta. Działanie ma na celu podjęcie tego problemu poprzez realizację zaplanowanych przedsięwzięć.</p>
<p>C3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej</p>	<p>Brak ławek i zieleni Brak atrakcyjnych przestrzeni publicznych</p>	<p>Odpowiednio zaprojektowana przestrzeń zieleni urządzonej ma pozytywny wpływ na wysoką jakość przestrzeni miejskich. Przyczyniają się do tego również miejsca do wspólnego spędzania wolnego czasu. Zaplanowane działania wiąże się też z podtrzymaniem tradycji i wzajemnej życzliwości pośród zarówno mieszkańców jak odwiedzających te okolice turystów. Dlatego też działanie dodatkowo ma na celu tworzenie wspólnej przestrzennej</p>

		wielofunkcyjnej całości, płynnie łącząc centrum miasta z okolicznymi terenami zielonymi oraz rekreacyjno- sportowymi.
C 3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska	Niewielki udział wykorzystania OZE Zanieczyszczone jeziora, brak zagospodarowania terenów nad wodą Zanieczyszczenie środowiska	Stan środowiska naturalnego oraz systematyczne dbanie o jego jakość jest obecnie bardzo istotnym elementem rozwoju dla miast. Prace przywracające walory przyrodnicze i turystyczne obszarom zdegradowanym warunkują rozwój tych terenów. Działanie ma na celu rekultywację terenów zagrożonych, uznanych za zdegradowane w mieście w szczególności jezior oraz zwiększenie udziału w wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych

4. NARZĘDZIA REALIZACJI CELÓW

Głównym i podstawowym narzędziem realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jakie będą miały miejsce na obszarze dotkniętym kryzysem społecznym, gospodarczym, czy przestrzenno-funkcjonalnym, jest łączenie ze sobą inwestycji w ramach projektów w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zakres projektu rewitalizacyjnego obejmującego znaczną część przedsięwzięć ujętych w Programie został uzgodniony z Instytucją Zarządzającą RPO WP 2014-2020 tj. z Zespołem ds. Rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Jedną z podstawowych zasad rewitalizacji jest realizacja zasady partnerstwa i partycypacji. W związku z tym, że rewitalizacja jest procesem integrującym działania ze sfery społecznej ze sferą: gospodarczą oraz przestrzenno-funkcjonalną, planuje się realizację przedsięwzięć w partnerstwie.

4.1. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W ramach rewitalizacji miasta Kartuzy planowana jest realizacja zadań naprawczych w formie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ich wyłonienie zostało dokonane na podstawie analizy sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzenno – funkcjonalnej obszarów, na których są one zlokalizowane. W pierwszej kolejności realizowane będą te przedsięwzięcia, które wymagają natychmiastowego wprowadzenia zmian infrastrukturalnych ze względu na bardzo zły stan znajdujących się na obszarze budynków, ale i sytuacja społeczno - gospodarcza jest krytyczna.

W tym rozdziale przedstawiono planowane działania, które w pełni odpowiadają kierunkom działania Gminnego Programu Rewitalizacji. Opisano zakres planowanych przedsięwzięć, oraz problem jaki one rozwiązują. Część zadań z uwagi na ich pilność realizacji lub/i powiązanie z innymi zamierzeniami inwestycyjnymi Gminy zostało już zapoczątkowanych, dzięki czemu możliwe będzie wcześniejsze osiągnięcie zakładanych rezultatów procesu rewitalizacji.

Przedsięwzięcie 1 – Klub Integracji Społecznej

Zdiagnozowany problem grupy docelowej:

Kluczowym problemem grupy docelowej – osób biernych zawodowo w wieku aktywności zawodowej – jest ubóstwo i zagrożenie wykluczeniem społecznym. Ubóstwo jest wynikiem złożoności problemów, z którymi borykają się klienci pomocy społecznej. Spośród wielu czynników wyszczególnić należy bierność zawodową spowodowaną niedostosowaniem kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, niską motywację do aktywności zawodowej, brak doświadczenia zawodowego, niepełnosprawność. W okresie maj-sierpień br. pracownicy socjalni GOPS w Kartuzach przeprowadzali ankiety diagnostyczne z 100 klientami pomocy społecznej niepracującymi na obszarze Centrum dotyczące potrzeb i oczekiwań potencjalnych uczestników projektu. Bardzo często ubóstwo jest konsekwencją wielu innych problemów z którymi nie radzą sobie klienci pomocy społecznej (bezrobocie, bierność zawodowa, uzależnienia, zły stan zdrowia, problemy z dostosowaniem się do rynku pracy, konieczność sprawowania opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi, brak motywacji i pomysłu na zmianę sytuacji życiowej, dziedziczenie ubóstwa). Wśród ankietowanych skonkretyzowane zostały następujące problemy w skali: - 90% niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy - 90% brak doświadczenia zawodowego - 100 % niska motywacja do zmiany swojej sytuacji życiowej - 30 % ograniczenia zdrowotne - 40% problemy opiekuńczo wychowawcze i opieka nad dziećmi w tym niepełnosprawnymi - 95% brak wiedzy o rynku pracy. Specyfika grupy docelowej wymaga zróżnicowanego w działaniach wsparcia. Brak działań w konsekwencji prowadzi do uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej, bierności i marginalizacji społecznej.

Przedsięwzięcie obejmuje 3 zadania :

Zadanie 1. Aktywizacja społeczna - poprzez realizację takich działań jak np.:

- praca socjalna, kontrakt socjalny, indywidualna ścieżka reintegracji
- grupy samopomocowe
- poradnictwo indywidualne psychologiczne, prawne, obywatelskie
- warsztaty psychologiczne grupowe kształtujące rozwój osobisty postawy aktywne i umiejętności współpracy
- klub wolontariatu
- warsztaty gospodarowania budżetem domowym i organizacji czasu wolnego z elementami zagadnień społeczno-ekonomicznych
- wsparcie środowiskowe – animator pracy

Zadanie 2. Aktywizacja zawodowa- poprzez realizację takich działań jak np.:

- warsztaty aktywizacji zawodowej (partner wyłoniony w konkursie)
- doradztwo zawodowe indywidualne (partner wyłoniony w konkursie)
- staże zawodowe (partner wyłoniony w konkursie)
- warsztaty obsługi komputera

Zadanie 3. Wsparcie towarzyszące niezbędne do aktywizacji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Planowany rezultat:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 56
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu: 62
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu Programu: 30

Sposób pomiaru: listy ukończonych szkoleń, wyniki egzaminów, umowy o pracę/umowy zlecenia

Realizatorami zadań będą: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska i Powiatowa Bibliotek Publiczna im. J. Żurakowskiego w Kartuzach oraz partnerzy wybrani zgodnie z art. 33 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 z dnia 11 lipca 2014 roku (Dz.U.poz.1146)

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Gdańska, ul. Kolejowa, ewentualnie lokalizacja partnerów

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 6.1.1.-Aktywizacja społeczno-zawodowa – mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 2 294 117,65 zł

Okres realizacji : od 01-2018 do 12-2020

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.5 Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi
- 2.1 Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych
- 2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
- 2.3 Wzrost zatrudnialności, w szczególności osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
- 2.4 Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości
- 2.5 Pogłębienie współpracy podmiotów gminnych, skoordynowanie ich działań ukierunkowanych na rozwój obszaru i rozwój kompetencji ich kadry

Komplementarność działań:

Sfera społeczna i gospodarcza

Bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 3, 4, 5 i 6

Przedsięwzięcie 2 – Centrum Usług Społecznych

Zdiagnozowany problem grupy docelowej

Z wywiadów prowadzonych przez pracowników socjalnych i danych statystycznych GOPS wynika, że do najważniejszych problemów społecznych w obszarze Centrum zaliczyć można narastający problem starzenia się mieszkańców tego obszaru i z tym związana samotność, przewlekłe choroby i niepełnosprawność. Zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna. Osoby starsze mają utrudniony dostęp do rehabilitacji i opieki zdrowotnej, problemy materialne oraz brak możliwości zagospodarowania wolnego czasu.

Ogromną trudnością dla wielu osób starszych jest obniżająca się samodzielność, oraz narastająca zależność od innych. W związku z tym, coraz częściej pojawia się zapotrzebowanie na pomoc i wsparcie, oraz konieczność utworzenia dziennego ośrodka wsparcia w zastępstwie sprawowania opieki przez opiekunów faktycznych.

Problemem dotknięci są również rodziny osób starszych i niepełnosprawnych tj: bezradność w sprawowaniu opieki nad osobą zależną, brak specjalistycznej pomocy pogłębia niektóre schorzenia, bierność zawodowa innych członków rodziny i pogarszanie się sytuacji rodziny, niedyspozycyjność innych członków rodziny.

Kolejnym narastającym problemem jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Problem często jest wynikiem ubóstwa, braku wsparcia ze strony innych osób (drugi rodzic, dziadkowie) w wychowaniu dziecka, trudności w łączeniu pracy zawodowej z opieką nad dzieckiem, zwłaszcza w okresie ferii, wakacji. Bezradność wynika także równie często z choroby rodziców, zarówno psychicznej, jak i fizycznej – ograniczającej możliwości właściwej opieki i wychowania dziecka, uzależnień rodziców, niedojrzałości związanej z wczesnym macierzyństwem, zwłaszcza w przypadku osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, które nie wyniosły właściwych wzorców życia rodzinnego.

Brak kompleksowych działań skierowanych do w/w rodzin przyczynia się do dziedziczenia negatywnych wzorców i powielania niezaradności i korzystania z świadczeń pomocy społecznej.

Przedsięwzięcie obejmuje 3 zadania :

Zadanie 1 : Punkt wsparcia opiekuna osoby niesamodzielnej, przykładowe działania:

- szkolenia i zajęcia praktyczne oraz wymianę doświadczeń dla opiekunów faktycznych
- rekrutacja, praca socjalna, indywidualne ścieżki wsparcia, grupy wsparcia
- poradnictwo w tym psychologiczne, medyczne oraz pomoc w uzyskiwaniu umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia (punkt informacyjny)
- rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie – teleopieka

Zadanie 2 : Dzienny ośrodek wsparcia osób niesamodzielnych, , przykładowe działania:

- zapewnienie miejsc krótkookresowego dziennego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych w formie pobytu codziennego
- praca socjalna, rekrutacja uczestników, indywidualna ścieżka wsparcia, grupy wsparcia

Zadanie 3 : Klub dla rodzin, , przykładowe działania:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne rodzinne
- terapie i mediacje dla rodzin
- warsztaty umiejętności rodzicielskich
- pomoc prawna w szczególności w zakresie prawa rodzinnego
- organizacja grup wsparcia i grup samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń i zapobieganie izolacji rodzin

-praca socjalna, rekrutacja uczestników, indywidualne ścieżki wsparcia - wspieranie rodzin w organizacji czasu wolnego.

Realizatorami zadań będą: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska i Powiatowa Bibliotek Publiczna im. J. Żurakowskiego w Kartuzach oraz partnerzy wybrani zgodnie z art. 33 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 z dnia 11 lipca 2014 roku (Dz.U.poz.1146)

Planowany rezultat:

-Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 50

-Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu Programu: 25

Sposób pomiaru: umowy o pracę, umowy zlecenia, oferta Centrum Usług Społecznych, wyniki egzaminów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Gdańska, ul. Kolejowa, ewentualnie lokalizacja partnerów

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 6.2.1. Rozwój usług społecznych – mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 639 825,88 zł

Okres realizacji : *Od 07-2018 do 12-2020*

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.2 Integracja międzypokoleniowa
- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.5 Kompleksowe wsparcie dla rodzin (w tym dzieci i młodzieży) borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, bytowymi i socjalnymi
- 1.7 Zwiększona liczba trwałych miejsc świadczenia usług społecznych
- 2.1 Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych
- 2.3 Wzrost zatrudnialności, w szczególności osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
- 2.4 Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości
- 2.5 Pogłębienie współpracy podmiotów gminnych, skoordynowanie ich działań ukierunkowanych na rozwój obszaru i rozwój kompetencji ich kadry

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 3, 4, 5, 6 i 7

Przedsięwzięcie 3 - Adaptacja Dworu Kaszubskiego na cele społeczne t.j. Centrum Usług Społecznych i Klub Integracji Społecznej wraz zagospodarowaniem przyległego terenu

Prace budowlane będą miały na celu likwidację barier architektonicznych (w tym dobudowę windy) oraz adaptację zabytkowego budynku na potrzeby prowadzenia:

- 1) Centrum Usług Społecznych (w tym Punkt wsparcia opiekuna osoby niesamodzielnej oraz Dzienny Ośrodek wsparcia osób niesamodzielnych, Klub dla rodzin),
- 2) Klubu Integracji Społecznej (siedziba i częściowa realizacja zadań, poddasze).

Planowane zaadaptowanie pomieszczeń w Kaszubskim Dworze na Klub Integracji Społecznej jest niewystarczające na realizację wszystkich zadań. Planowana adaptacja poddasza budynku (skosy dachu) oraz wysokość pomieszczeń do 2,20 m2, uniemożliwia prawidłową realizację zadań (szkolenie grupowe, warsztaty grupowe itp.). W wskazanym budynku realizowana będzie tylko część zadań KIS. W projekcie planowane jest również zagospodarowanie przyległego podwórza i adaptacji na miejsce

wypoczynku i rekreacji dla uczestników CUS i KIS (chodniki, mała architektura, oświetlenie, nasadzenia roślin, monitoring). Przedmiotem wsparcia będzie również wyposażenie obiektu służące realizacji projektów społecznych.

Budynek jest wpisany do Gminnego Rejestru Zabytków oraz do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Zgodnie z opinią o stanie technicznym budynek wymaga generalnego remontu (w tym wzmocnienia stropów, wymiany instalacji wewnętrznych i dachu, dobudowy windy oraz likwidacji barier architektonicznych).

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982, sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Gdańska

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – Mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 6.882.000 zł

Okres realizacji : Od 03-2017 do 06-2018

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.2 Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych poprzez modernizację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz odnowę podwórek i przestrzeni wspólnych
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta

Poprzez bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 1 i 2 przyczynia się do realizacji wszystkich celów realizowanych poprzez te działania t.j. 1.2, 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 1 i 2

Przedsięwzięcie 4 - Budowa Biblioteki plus m.in. na cele działania Klubu Integracji Społecznej

Zaplanowane przedsięwzięcie Klub Integracji Społecznej (KIS), oprócz Dworu Kaszubskiego (zaadaptowanego na potrzeby społeczne) częściowo będzie realizowane w obiekcie, który zostanie wybudowany na terenie obszaru zdegradowanego. Zagospodarowanie Kaszubskiego Dworu jest niewystarczającą bazą lokalową na realizację kompleksowego wsparcia opisaną w przedsięwzięciach nr 1 i 2. Zachodzi zatem konieczność i potrzeba adaptacji nowej infrastruktury społecznej. Na obszarze zdegradowanym Gmina Kartuzy nie ma posiada budynku, w którym mogłyby być realizowane zadania Klubu Integracji Społecznej i dlatego zadania realizowane będą w nowopowstałej (przeniesionej z Kaszubskiego Dworu) Bibliotece. Biblioteka, która będzie realizatorem zadań Klubu Integracji Społecznej będzie się mieścić w nowym budynku dworca, którego bryła będzie nawiązywać do historii, tradycji i tożsamości tkanki miejskiej obszaru zdegradowanego – projekt architektoniczny oparto na fotografiach obiektu spalonego w trakcie II wojny światowej.

W budynku przewidziane są pomieszczenia stanowiące przestrzenie półotwarte, gdzie swobodnie będą mogły odbywać się w kilku grupach szkolenia i warsztaty grupowe KIS. Zarządzanie pomieszczeniami w żaden sposób nie zakłóci realizacji zadań KIS. Cała przestrzeń będzie udostępniana uczestnikom KIS poprzez elastyczne godziny czasu pracy biblioteki.

Oprócz działań społecznych biblioteka będzie pełnić funkcje kulturalne na obszarze zdegradowanym. Niezwykle istotnym zadaniem biblioteki w procesie rewitalizacji będzie podejmowanie działań

ukierunkowanych na animację społeczno-kulturalną umożliwiającą aktywizację środowiska lokalnego. Projekt umożliwi stworzenie nowoczesnej biblioteki jako centrum edukacji, informacji i kultury, będące jednocześnie miejscem przyjaznym, aktywizującym i integrującym różne grupy środowiskowe, w tym promującym współpracę międzypokoleniową.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982, sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Kolejowa

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – Mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 2.900.000 zł

Okres realizacji : od 06 .2016 do 06.2018

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.2 Integracja międzypokoleniowa
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.5 Pogłębienie współpracy podmiotów gminnych, skoordynowanie ich działań ukierunkowanych na rozwój obszaru i rozwój kompetencji ich kadry
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta

Poprzez bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 1 i 2 przyczynia się do realizacji wszystkich celów realizowanych poprzez te działania t.j. 1.2, 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 1, 2 i 3

Przedsięwzięcie 5 - Zagospodarowanie i uzupełnienie małej architektury rynku w celu nadania mu nowych funkcji społecznych

Projekt ma na celu poprawę jakości życia lokalnych społeczności, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w tym osób z niepełnosprawnościami poprzez ich aktywizację i uczestnictwo w zajęciach organizowanych we wspólnej przestrzeni publicznej. Z uwagi na specyfikę zabudowy obszaru zdegradowanego, niewiele jest miejsc, w których mieszkańcy mogliby gromadzić się i integrować we wspólnych, półprywatnych przestrzeniach typu podwórka pomiędzy kamienicami (niewielkie, wybetonowane przestrzenie wykorzystywane na parkingi lub małe podwórka przeważnie dostępne jedynie dla mieszkańców jednego budynku).

W projekcie na cele społeczne zostanie zagospodarowana powierzchnia ok. 1,22 ha: wymiana nawierzchni w celu wyeliminowania barier architektonicznych, wymiana oświetlenia, mała architektura, w tym ławki z nasadzeniem drzew dających zacienienie (obecnie brak takich miejsc w obrębie ścisłego Centrum), pergole osłaniające rynek od ciągów komunikacyjnych, fontanna natryskowa pełniąca funkcję schładzającą w okresie upałów. Doposażenie przestrzeni w elementy ruchome np. stoły do szachów, składaną scenę umożliwiającą organizację minikoncertów (w szczególności występów miejscowych artystów) pozwoli na uatrakcyjnienie tego miejsca, jako służącego integracji mieszkańców. Ponadto projekt rozwiąże obecny problem z nierównymi poziomami nawierzchni, przez co ograniczony jest dostęp do tej przestrzeni dla osób starszych oraz niepełnosprawnych. Przedsięwzięcie zakłada zaangażowanie lokalnej społeczności na etapie jego realizacji.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982 , sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Rynek, ul. Dworcowa

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – Mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 4.000.000 zł

Okres realizacji : od 08.2016 do 11.2017

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.1 Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie
- 1.2 Integracja międzypokoleniowa
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego
- 2.8 Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.2 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.4 Uzyskanie ład u przestrzennego miasta
- 3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej

Poprzez bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 1 i 2 przyczynia się dodatkowo do realizacji wszystkich celów realizowanych poprzez te działania t.j. 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 1 i 2

Przedsięwzięcie 6 - Rewaloryzacja Parku im. dr. H. Kotowskiego, budowa boiska wielofunkcyjnego i zagospodarowanie terenu przyległego w celu nadania parkowi nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych

Głównym celem realizacji przedsięwzięcia jest stworzenie nowej przestrzeni publicznej dla mieszkańców. Zadaniem przedsięwzięcia będzie nadanie nowych funkcji istniejącemu parkowi, którego obecny stan określony jest jako zdegradowany środowiskowo i przestrzennie. Nieestetyczny, nieuporządkowany układ parku powoduje iż, zieleniec ten jest miejscem spotykania się osób nadużywających alkoholu. Z tego też względu park jest parkiem przechodnim a nie miejscem spotkań i odpoczynku mieszkańców. Kompleksowa modernizacja parku umożliwi organizację części zajęć dla uczestników przedsięwzięć w projektach Centrum Usług Społecznych i Klubie Integracji Społecznej oraz stworzenie miejsca do alternatywnego, atrakcyjnego i zdrowego sposobu spędzania czasu dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym z niepełnosprawnościami. Park będzie również wykorzystywany jako miejsce realizacji wydarzeń integrujących i angażujących mieszkańców w przedsięwzięcia rewitalizacyjne w ramach instrumentu elastyczności. W zakresie społecznym i gospodarczym modernizacja parku odpowie na zidentyfikowane potrzeby tj. odnowę terenów zielonych, poprawę warunków dla zamieszkania i podniesienia jakości życia mieszkańców oraz wpłynie na poprawę funkcjonalności, integrację lokalnej społeczności i poprawę bezpieczeństwa. W ramach przedsięwzięcia planuje się również stworzenie miejsca umożliwiającego aktywne spędzanie czasu (boiska wielofunkcyjnego wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, ok. 0,15 ha) i integrację mieszkańców, w tym poprzez organizowanie zajęć sportowych (np. w ramach działań komplementarnych, grantowych (środki własne) realizowanych w formule partnerskiej). Projekt rewaloryzacji parku został wykonany w drodze konkursu urbanistycznego. Z uwagi na niewielką powierzchnię parku niemożliwe jest zapewnienie przestrzeni dla wszystkich użytkowników.

Dodatkowo z uwagi na protesty mieszkańców- użytkowników przedszkola sąsiadującego z parkiem zrezygnowano z planów przeznaczenia części działki zajmowanej przez przedszkole pod plac zabaw. Z tego też względu zdecydowano o konieczności zwiększenia zakresu przedsięwzięcia o pobliski teren, na którym zlokalizowane zostanie boisko wielofunkcyjne, zaś nieopodal znajduje się istniejący, ogólnodostępny plac zabaw dla dzieci. Dzięki temu możliwe będzie wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych dla wszystkich grup docelowych działań społecznych. Stworzenie przestrzeni rekreacyjnej umożliwi dostosowanie przestrzeni publicznej do aktywnego spędzania wolnego czasu przez rodziny z dziećmi, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby z otoczenia ww. osób. W rezultacie stworzona zostanie atrakcyjna, zgodna z zasadą projektowania uniwersalnego, przestrzeń publiczna dostosowana dla wszystkich grup użytkowników.

Planowany zakres robót: wykonanie nawierzchni alejek parkowych, schodów terenowych, nasadzeń i pielęgnacji zieleni, montaż małej architektury, montaż siłowni zewnętrznej, boisko wielofunkcyjne.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982 , sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Kolejowa, ul. Bielińskiego

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – Mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 900.000 zł

Okres realizacji : od 07.2016 do 09.2017

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.2 Integracja międzypokoleniowa
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.2 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta
- 3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej

Poprzez bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 1 i 2 przyczynia się dodatkowo do realizacji wszystkich celów realizowanych poprzez te działania t.j. 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 1 i 2

Przedsięwzięcie 7 - Rewaloryzacja Parku im. A. Majkowskiego w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych

Park w obecnym stanie jest chętnie odwiedzany przez mieszkańców, ale nie jest wykorzystany w pełni jego potencjał. Poprzez odnowienie zieleni oraz uzupełnienie elementów małej architektury wraz z doposażeniem placu zabaw i montażem/budową urządzeń sportowo-rekreacyjnych lub innych elementów wpływających na poszerzenie funkcjonalności Parku np. sceny letniej/amfiteatru możliwe będzie zwiększenie atrakcyjności parku. Dzięki temu umożliwione zostanie w pełni wykorzystanie parku do spędzania wolnego czasu przez seniorów, rodziny z małymi dziećmi, jak również przez młodzież. Modernizacja parku umożliwi stworzenie miejsca do alternatywnego, atrakcyjnego

i zdrowego sposobu spędzania czasu i w szczególności pozwoli na organizację części zajęć dla uczestników przedsięwzięć w projektach Centrum Usług Społecznych i Klubie Integracji Społecznej. Park będzie również wykorzystywany jako miejsce realizacji wydarzeń integrujących i angażujących mieszkańców w przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W zakresie społecznym i gospodarczym modernizacja parku odpowie na zidentyfikowane potrzeby tj. odnowę terenów zielonych, poprawę warunków dla zamieszkania i podniesienia jakości życia mieszkańców oraz wpłynie na poprawę funkcjonalności, integrację lokalnej społeczności i poprawę bezpieczeństwa.

Działanie powiązane z przedsięwzięciem nr 1 i 2 realizowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej 6, Działania 6.1.1 i 6.2.1.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982, sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. dra A. Majkowskiego, ul. F. Ceynowy

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – Mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 300.000 zł

Okres realizacji : Od 03.2017 do 09.2017

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.2 Integracja międzypokoleniowa
- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.2 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta
- 3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej

Poprzez bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 1 i 2 przyczynia się dodatkowo do realizacji wszystkich celów realizowanych poprzez te działania t.j. 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna oraz przestrzenno-funkcjonalna:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 1 i 2

Przedsięwzięcie 8 - Remont elementów wspólnych budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego ich otoczenia

Przedsięwzięcie obejmuje remonty elementów wspólnych i zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia budynków mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych. Partnerzy przedsięwzięcia wybierani są w drodze naboru z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania podmiotów na podstawie art. 33 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 z dnia 11 lipca 2014 roku (Dz.U. poz. 1146). Przy realizacji bezpośrednio zaangażowani zostaną mieszkańcy, którzy jako członkowie wspólnoty mieszkaniowej będą realizatorami/inwestorami przedsięwzięć i będą ponosić wkład własny, co umożliwi wypracowanie poczucia dbałości o własne otoczenie oraz do integracji społeczności lokalnej. Realizatorem działań będzie również Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej w Kartuzach (jednostka gminy).

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982 , sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Kolejowa, ul. Kościuszki, ul. 3 Maja, ul. Rynek, ul. Dworcowa, Plac św. Brunona, ul. dra A. Majkowskiego, ul. Bielińskiego, ewentualne dodatkowe lokalizacje przy uzyskaniu oszczędności lub pozyskaniu dodatkowych środków finansowych zewnętrznych

Planowane Finansowanie: środki prywatne, środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – Mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: ok. 2.000.000 zł

Okres realizacji : Od 06.2017 do 12.2020

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.1 Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie
- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 3.2 Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych poprzez modernizację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz odnowę podwórek i przestrzeni wspólnych
- 3.4 Uzyskanie ładunku przestrzennego miasta

Poprzez bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 1 i 2 przyczynia się dodatkowo do realizacji wszystkich celów realizowanych poprzez te działania t.j. 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.

Komplementarność działań:

Sfera społeczna i przestrzenno-funkcjonalna:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 1 i 2

Przedsięwzięcie 9 – Kartuskie Inicjatywy Mieszkańców

Przedsięwzięcie realizowane w szczególności na obszarze rewitalizacji. W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację przedsięwzięć angażujących mieszkańców obszaru zdegradowanego w działania rewitalizacyjne i kształtujące postawy społeczne. Planowana jest identyfikacja przedsięwzięć w systemie grantowym. Kolejne konkursy będą dotyczyć zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nowych przedsięwzięć wpisujących się w założone kierunki działania, w tym wykorzystujących infrastrukturę powstałą w ramach wszystkich przedsięwzięć infrastrukturalnych. Przewiduje się również realizację (przy zastosowaniu wymogu inicjatywy oddolnej) zajęć, wydarzeń na rynku i w zrewitalizowanych parkach dla uczestników projektów społecznych i okolicznych mieszkańców. W przedsięwzięciach planuje się wykorzystanie innowacyjnych, ponadstandardowych, niewymaganych prawem narzędzi.

Szacunkowy koszt: 250.000 zł,

Lokalizacja: obszar rewitalizacji lub poza obszarem jeżeli będzie tego wymagała specyfika konkretnej inicjatywy

Planowane Finansowanie: środki własne Gminy Kartuzy, Regionalny Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Podziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – Mechanizm ZIT

Okres realizacji : Od 06.2017 do 12.2020

Przedsięwzięcie będzie mogło dotyczyć wszystkich zaplanowanych kierunków działania

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza, techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie może się łączyć ze wszystkimi zaplanowanymi w Programie przedsięwzięciami.

Przedsięwzięcie 10 - Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Kartuzach w ramach projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków stanowiących własność Gminy Kartuzy-etap I”

Działania poprawiające efektywność energetyczną będą polegały na wykonaniu robót dociepleniowych stropodachu, stropów, ścian zewnętrznych, wymianie oświetlenia, wymianie starych nieszczelnych okien na nowe okna o niższym współczynniku przenikania ciepła U, wymianie instalacji c.o. oraz instalacji odnawialnych źródeł energii. Zakres przedsięwzięcia obejmuje następujące placówki pozostające własnością oraz zlokalizowane na terenie Gminy Kartuzy : Szkołę i Przedszkole w Brodnicy Dolnej, Szkołę Podstawową w Kolonii oraz Szkołę Podstawową nr 1 w Kartuzach. Ta ostatnia znajduje się na obszarze wskazanym do rewitalizacji. Diagnoza obiektów wykazała, że powyższe obiekty oraz w szczególności budynek SP nr 1 w Kartuzach z uwagi na swoją kubaturę oraz stan techniczny stanowią obiekty o najwyższym zużyciu energii a jednocześnie cechują się najwyższą emisją zanieczyszczeń. Budynek SP w Kartuzach jest dodatkowo obiektem zabytkowym zlokalizowanym na obszarze rewitalizacji, co dodatkowo determinowało szybkie podjęcie interwencji.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982 , sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów
- Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO₂): 95,24
- Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (kWh/rok): 369.485,91
Sposób pomiaru: faktury za energię elektryczną i gaz

Lokalizacja: Kartuzy, ul. 3 Maja

Planowane Finansowanie: W ramach projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków stanowiących własność Gminy Kartuzy-etap I” - Poddziałanie 10.1.1. Efektywność energetyczna – mechanizm ZIT – wsparcie dotacyjne RPO WP 2014-2020 , Środki własne Gminy Kartuzy

Całkowita wartość projektu: 3 752 608,34 zł

Okres realizacji: 01.08.2015r. -31.08.2017r

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 1 i 2

Przedsięwzięcie 11 – Remont parkingu przy ul. dra A. Majkowskiego

Przedsięwzięcie realizowane na obszarze rewitalizacji. W ramach inwestycji przewiduje roboty budowlane polegające na wymianie nawierzchni, wyrównaniu terenu, wykonaniu odwodnienia oraz

dostosowanie terenu dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Obecny plac wykorzystywany przez mieszkańców i podróżujących znajduje się w fatalnym stanie technicznym, obniżającym również estetykę przestrzeni publicznej.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982 , sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. dra A. Majkowskiego

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy

Szacunkowy koszt: ok. 400 tys. zł

Okres realizacji: 2017r. – 2018r.

Przedsięwzięcie realizuje następujące kierunki działania:

1.1 Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie

1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami

2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego

3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych

3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej

3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie 12 – Budowa skate - parku w Parku im. Solidarności

Przedsięwzięcie realizowane na obszarze rewitalizacji. Inwestycja obejmuje budowę Parku rekreacyjno - sportowego dla propagowania aktywności fizycznej wśród mieszkańców poprzez budowę i montaż profesjonalnych urządzeń infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na wolnym powietrzu. Zakres przedsięwzięcia obejmuje wykonanie stref infrastruktury sportowo -rekreacyjnej, utwardzonych ciągów pieszych komunikacji wewnętrznej pomiędzy strefami oraz montaż urządzeń małej architektury.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982 , sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Lokalizacja: Kartuzy, ul. Wzgórze Wolności

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, ewentualne dofinansowanie zewnętrzne w przypadku pojawienia się takiej możliwości (środki krajowe lub unijne)

Szacunkowy koszt: 500 tys. zł

Okres realizacji: 2017r. – 2018r

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

1.1 Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie

1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym

2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego

3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych

3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej

3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta

3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie 13 – Budowa Targowiska Miejskiego na cele promocji lokalnych produktów przy ul. Szkolnej w Kartuzach

Projekt realizowany na obszarze rewitalizacji. Planowana inwestycja obejmuje budowę 2 identycznych wiat handlowych ustawionych obok siebie szczytami, w odległości 2,0 m. Obiekty wyposażone będą w instalację elektryczną oraz instalację kanalizacji deszczowej. Inwestycja będzie realizowana na działkach nr 48/2, 48/7 i 50. Teren inwestycji jest częściowo zabudowany i w pełni uzbrojony. Na działkach nr 48/2 i 48/7 - w części południowej znajduje się utwardzony kostką betonową plac handlowy i w części północnej wydzielone miejsca parkingowe. W bezpośrednim sąsiedztwie mieszczą się pawilony i stoiska handlowe oraz budynek socjalny z sanitariatami. Pierwszeństwo do wykorzystania miejsc do handlowania pod wiatami będą mieli rolnicy pod sprzedaż produktów rolno-spożywczych, w tym wyprodukowanych w systemie rolnictwa ekologicznego.

Planowany rezultat:

- Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem: sumarycznie dla całego obszaru rewitalizacji 1982, sposób pomiaru: wg zameldowania lub/i deklaracji dot. odpadów

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW),

Szacunkowy koszt: 300 000,00 zł

Okres realizacji: 2017 r. lub 2018 r. (w zależności od terminu ogłoszenia naboru dot. dofinansowania z PROW).

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.2 Integracja międzypokoleniowa
- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
- 2.3 Wzrost zatrudnialności, w szczególności osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
- 2.4 Rozwój ekonomii społecznej i innych form wsparcia przedsiębiorczości
- 3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna i przestrzenno-funkcjonalna
Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 6

4.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne - uzupełniające

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 1 – Budowa węzła integracyjnego Kartuzy wraz z trasami dojazdowymi

Przedmiotem przedsięwzięcia są działania polegające na utworzeniu węzła integrującego ruch pasażerów w Kartuzach na trasie PKM poprzez budowę/modernizację/przebudowę budynku dworca oraz terenów okołodworcowych. Inwestycję podzielono następujące etapy:

Etap I - Projekt realizowany na obszarze rewitalizacji

Rozbiórka istniejącej zabudowy dworca kolejowego oraz budowa nowego budynku dworca - w pomieszczeniach zlokalizowane zostaną funkcje o charakterze publicznym takie jak poczekalnia dla podróżujących wraz z dostępem do Internetu, sanitariaty, obsługa kasowa, punkt informacji oraz magazyny dla potrzeb realizacji zintegrowanego systemu roweru metropolitalnego. Ponadto

podróżujący oczekujący na dworcu będą mogli skorzystać z zaplecza w postaci ogólnodostępnej biblioteki z mediateką oraz z czytelnią. W budynku planowane jest też wydzielenie powierzchni o charakterze komercyjnym (gastronomia)

Budowa zaplecza „Park&Ride” zlokalizowanego bezpośrednio przy dworcu– utworzenie parkingów dla pasażerów PKM dojeżdżających do węzła przesiadkowego w Kartuzach indywidualnie (w tym zatoki autobusowe, miejsca postojowe dla Taxi, parkingi typu Kiss&Ride i Park&Ride. Budowa zaplecza „Bike&Ride” zlokalizowanego bezpośrednio przy dworcu– utworzenie bezpłatnego, zadaszzonego, monitorowanego parkingu dla rowerów. Przebudowa drogi dojazdowej do węzła integracyjnego, skrzyżowań itp. w celu usprawnienia dojazdu autobusów, samochodów i rowerzystów (odcinek ul. Kolejowej w kierunku ul.3 Maja).

Przebudowa z rozbudową parkingu przy DW211(jako parkingu buforowego łączącego funkcje parkingów: „Park&Go” , „Park&Ride” oraz „Bike&Ride” –alternatywnego dla dojeżdżających z gmin pozbawionych dostępu do transportu kolejowego oraz odciążającego ruch w rejonie węzła integracyjnego. Na parkingu planowane jest oznaczenie miejsc dedykowanych dla przesiadających się do środków transportu zbiorowego. Przewidziano ok. 120 miejsc parkingowych, miejsca postojowe dla rowerów oraz zatokę autobusową. Dodatkowo planuje się tu lokalizację stacji roweru metropolitalnego w ramach realizacji projektu pn.”Budowa systemu roweru metropolitalnego”.

Etap II – projekt realizowany na obszarze rewitalizacji oraz na pozostałych obszarach problemowych miasta Kartuzy

Budowa ścieżek rowerowych o charakterze transportowym na terenie miasta Kartuzy, stanowiących dojazd do węzła integracyjnego około **8,2 km**.

Przestrzeń publiczna na terenie węzła przesiadkowego będzie monitorowana oraz oznakowana w sposób przyjazny dla wszystkich jej użytkowników. Wybrano najkorzystniejszy wariant inwestycyjny zakładający kompleksową realizację węzła integracyjnego, uwzględniając jednocześnie najkrótszy czas przesiadek pasażerów. Ponadto w ramach przedsięwzięcia planowane jest działanie mające na celu promowanie podróży transportem zbiorowym, zachęcające do zmniejszenia ilości podróży indywidualnych na rzecz korzystania z przejazdów transportem kolejowym.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Program Operacyjny WP na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.1.1 Transport miejski- mechanizm ZIT

Szacunkowy koszt: 26 001 658,98 zł

Okres realizacji: 06.2016- 06.2018

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
- 2.6 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu miejskiego
- 2.8 Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.4 Uzyskanie ładnego przestrzennego miasta

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa:

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 4

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 2 – Zagospodarowanie terenów wokół jezior kartuskich

Głównym celem projektu jest zagospodarowanie przestrzeni w taki sposób by:

- rozbudować system przestrzeni publicznej umożliwiającej integrację i aktywizację społeczną,
- połączyć w dogodny sposób tereny Kolegiaty z terenami miasta poprzez bezpieczny, najkrótszy możliwy, dostęp pieszy,
- ukazać potencjały przestrzenne i naturalne piękno przyrody Kartuz,
- wspomóc retencję i oczyszczanie wód deszczowych poprzez tworzenie aktywnego systemu SuDS. Szczegółowym celem projektu jest wprowadzenie zrównoważonej gospodarki wodami opadowymi jako determinantu podniesienia jakości środowiska przyrodniczego Kartuz.

Projekt zakłada zagospodarowanie terenów wzdłuż kanału i nad brzegami jezior z jednoczesnym poszanowaniem środowiska przyrodniczego, dlatego ingerencja przestrzenna wprowadza niewielkie zmiany kubatury i utwardzenia terenu. Za główną funkcję proponowaną dla obszaru można uznać szeroko rozumianą funkcję rekreacyjno-reprezentacyjną, z podziałem na różnorodne funkcje szczegółowe, określone w zaproponowanych w koncepcji strefach.

Bardzo istotnym aspektem projektu dla użytkowników oraz środowiska naturalnego jest wprowadzenie zrównoważonego sposobu zagospodarowania i naturalnego filtrowania wody deszczowej, bazujące na metodzie SuDS (*Sustainable Drainage System*).

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020

Całkowita wartość projektu: 600 000,00zł

Okres realizacji: 2017r. – 2018r

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
- 2.6 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu miejskiego
- 2.8 Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta
- 3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa
Przedsięwzięcie powiązane z przedsięwzięciem uzupełniającym nr 1, 3 i 4

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 3 - Uporządkowanie zlewni jezior kartuskich poprzez rozbudowę i modernizację urządzeń do odprowadzania wód opadowych

Przedmiotem projektu jest uporządkowanie gospodarki wodami opadowymi w obrębie obszaru Centrum Kartuz oraz w pozostałych obszarach problemowych miasta. Oprócz rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej planuje się również budowę zbiorników buforowych – uśredniających dla wód opadowych, wymianę zniszczonego kolektora ogólnospławnego oraz modernizację głównej przepompowni na nadmiar wód opadowych w systemie kanalizacji ogólnospławnej. Projekt przewiduje też montaż separatorów ropopochodnych na istniejących wylotach wód deszczowych. Dodatkowo pracami zostanie objęta Struga Klasztorna stanowiąca naturalny ciek wodny łączący Jezioro Karczemne z Jeziorem Klasztornym Małym.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Program Operacyjny WP, Poddziałanie 11.1. Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Szacunkowy koszt: 9 275 891,64 zł

Termin realizacji: 2017-2018r.

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie powiązane z przedsięwzięciem uzupełniającym nr 2 i 4

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 4 – Rekultywacja jezior kartuskich, Program Pilotażowy rekultywacji Jeziora Klasztornego Małego

Przedsięwzięcie realizowane jest na obszarze w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Inwestycja przewiduje nowatorską metodę rekultywacji zbiorników wodnych z zastosowaniem metody umożliwiającej poprawę warunków tlenowych w zbiorniku. Zadanie realizowane będzie bezpośrednio w zbiorniku wodnym – Jeziorze Klasztorne Małym. Przewiduje się również zastosowanie biopreparatu będącego mieszaniną wyselekcjonowanych szczepów mikroorganizmów – bakterii, grzybów i promieniowców – które są przystosowane do rozkładu złożonych związków organicznych, a nawet substancji toksycznych. Działanie urządzenia zwiększa dostępność tlenu dla mikroorganizmów biopreparatu, dzięki czemu prowadzone przez nie procesy przebiegają intensywniej. Metoda ma zwiększać również zasobność nadosadowych warstw zbiornika w tlen oraz potęgować działanie biopreparatu.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Szacunkowy koszt: 570 .000,00 zł

Okres realizacji: 2017-2020

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
- 3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna i środowiskowa

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem uzupełniającym nr 2 i 3

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 5 – Przebudowa Stadionu Miejskiego na pierwszy w powiecie kartuskim certyfikowany obiekt lekkoatletyczny

Projekt realizowany w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Inwestycja obejmuje przebudowę istniejącego kompleksu sportowego w wyniku czego powstanie bieżnia o dł. 400 m z czterema torami okrężnymi i sześcioma torami na bieżni prostej sprinterskiej. Na terenie stadiony znajdzie się również rzutnia oszczepem z rozbiegiem z nawierzchnią syntetyczną, rzutnia do pchnięcia kulą z nawierzchnią trawiastą oraz z nawierzchnią z mączki ceglanej oraz rzutnie do rzutów dyskiem i młotem. W ramach przedsięwzięcia powstanie również skocznia do skoku wzwyż, rzutnia do rzutów oszczepem, skocznia do skoku w dal oraz trójskoku, skocznia do skoku o tyczce oraz rów z wodą. Inwestycja pozwoli na pełne wykorzystanie stadionu, który obecnie wykorzystywany jest jedynie do rozgrywek piłkarskich. Ponadto celem przedsięwzięcia jest udostępnienie obiektu wszystkim klubom sportowym oraz mieszkańcom zainteresowanym nie tylko uprawianiem konkurencji lekkoatletycznych, ale również prowadzeniem treningów ogólnorozwojowych.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy , Ministerstwo Sportu i Turystyki, Program Rozwoju Infrastruktury Lekkoatletycznej 2016

Szacunkowy koszt: 4 509 330,00 zł

Okres realizacji: 02.2017 - 09.2018

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.2 Integracja międzypokoleniowa
- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
- 3.3 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta
- 3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna i przestrzenno-funkcjonalna
Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 10

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 6 - Budowa ul. Chmieleńskiej (drogi gminnej) łączącej drogi wojewódzkie nr 228 oraz 211 stanowiącej Małą Obwodnicę miasta Kartuzy. Etap II

Inwestycja realizowana w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Projekt przewiduje poszerzenie istniejącej obecnie drogi, ułożenie nowej nawierzchni, chodników, dwukierunkowej ścieżki rowerowej, pobocza oraz wykonanie kanalizacji deszczowej i oświetlenia. Zaprojektowano również bezpieczne azyle na przejściach dla pieszych. Dzięki kontynuacji inwestycji wykonanej w 2009 r. miasto zyska pełną małą obwodnicę, która połączy ze sobą dwie drogi wojewódzkie nr 211 oraz nr 228. Powstała w ten sposób szosa stanowić będzie alternatywną, wręcz wskazaną drogę dla jadących z Sierakowic i Bytowa. Udostępnienie jej dla ruchu pojazdów pozwoli też znacząco odciążyć ruch w mieście głównie na Pl. św. Brunona jak i na ciągu Jeziorna/Zamkowa.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019.

Szacunkowy koszt: 2 869 756,68 zł

Okres realizacji: 03.2017 - 07.2017

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego
- 2.8 Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury
- 3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 7 – Przebudowa ul. Sędzickiego w Kartuzach

Projekt realizowany w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Projekt przewiduje poszerzenie północnego odcinka drogi w celu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu pieszego i kołowego w bezpośrednim sąsiedztwie budynku szkoły zlokalizowanego przy ul. Piłsudskiego 10 w Kartuzach.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy

Szacunkowy koszt: 500 000,00 zł

Okres realizacji: 2017 r.

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego

3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem uzupełniającym nr 1

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 8 – Przebudowa ul. Gdańskiej w Kartuzach

Przedsięwzięcie realizowane częściowo na obszarze rewitalizacji. Planowana inwestycja realizowana będzie przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku w partnerstwie z gminą Kartuzy. Projekt ma na celu poprawę płynności ruchu kołowego w szczególności w okolicach przejazdu kolejowego linii PKM w kierunku Egiertowa oraz w kierunku Żukowa. Planuje się również zwiększenie bezpieczeństwa ruchu pieszego oraz budowę ścieżki rowerowej komplementarnej z siecią tras dojazdowych do węzła integracyjnego Kartuzy.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku
Szacunkowy koszt: 7 000 000,00 zł (Gmina Kartuzy ok. 1 000 000 zł, Samorząd Województwa Pomorskiego, środki prywatne ok. 2 000 000 zł)

Okres realizacji: 2017-2018 r.

Przedsięwzięcie realizuje następujące cele szczegółowe:

2.7 Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego i ruchu pieszego

2.8 Przejrzysta informacja miejska i wsparcie rozwoju turystyki rowerowej poprzez stworzenie niezbędnej infrastruktury

3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem uzupełniającym nr 1

Przedsięwzięcie uzupełniające 7 – Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kartuzach

Przedsięwzięcie realizowane w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji, jednakże uczniowie szkoły to również w znacznej mierze mieszkańcy obszaru zdegradowanego. Projekt przewiduje budowę wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej. Szkoła dysponuje salą gimnastyczną o powierzchni 180 m². Na terenie szkoły znajdują się dwa boiska sportowe do gier zespołowych – do gry w piłkę nożną oraz do gry w koszykówkę (wyposażone w nawierzchnię asfaltową). Oba boiska są złym stanie technicznym, co stanowi znaczne utrudnienie dla użytkowników. Mimo tak ubogiej bazy sportowej szkoła organizuje pozalekcyjne zajęcia sportowe: koszykówki dziewcząt, zapasów, piłki nożnej, karate i zajęcia taneczne, zaś jej uczniowie biorą aktywny udział w zawodach osiągając przy tym znaczące sukcesy. Z uwagi na ilość oddziałów (20 oddziałów) uczniowie z klas I – III nie mają możliwości korzystania z sali gimnastycznej podczas zajęć z wychowania fizycznego. Zajęcia te najczęściej odbywają się na korytarzach szkoły w niekomfortowych warunkach nie tylko dla ćwiczących uczniów, ale także dla uczniów, którzy w tym czasie mają zajęcia w klasach na danym piętrze. Zajęcia dla uczniów z klas IV – VI są prowadzone na zmianę – w jednym tygodniu na sali gimnastycznej, w drugim na korytarzu szkoły.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej

Szacunkowy koszt: 7 000 000,00 zł

Okres realizacji: 2017-2018 r.

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 3.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych
- 3.2 Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- 3.5 Wysoka dostępność terenów zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowej

Komplementarność działań:

Sfera gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie uzupełniające 8 – Monitoring na terenie miasta Kartuzy

Przedsięwzięcie realizowane na obszarach problemowych miasta Kartuzy. W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców gmina Kartuzy cyklicznie zwiększa obszary objęte monitoringiem wizyjnym. W pierwszej kolejności planuje się objęcie projektem części osiedla Wybickiego oraz Gaj Świętopętki zlokalizowane w obszarach bezpośrednio graniczących z obszarem rewitalizacji.

Planowane finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy

Szacunkowy koszt: 100 000,00 zł

Okres realizacji: 2017-2022

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 2.6 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozwój systemu monitoringu miejskiego

Komplementarność działań:

Sfera gospodarcza i techniczna, przestrzenno-funkcjonalna i środowiskowa

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 12

Przedsięwzięcie uzupełniające 9 – Remont budynków wielorodzinnych stanowiących gminny zasób mieszkaniowy

Przedsięwzięcie realizowane na obszarze rewitalizacji. Potrzeba realizacji inwestycji jest wynikiem inwentaryzacji i oceny stanu technicznego poszczególnych budynków. Przedsięwzięcie realizowane cyklicznie jako zadania jednoroczne w formie dotacji celowych z budżetu Gminy dla Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej (w pierwszej kolejności dotyczy budynków zlokalizowanych przy ul. Klasztorna 16, ul. Kościuszki 3, ul. 3 Maja 31, ul. Jeziorna 8, ul. Pl. św. Brunona 6, ul. 3 Maja 1, ul. 3 Maja 3, ul. Gdańska 9, ul. Jeziorna 12).

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy

Szacunkowy koszt: 1 090 000,00 zł

Okres realizacji: 2017-2022 r.

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.1 Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie
- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 3.2 Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych poprzez modernizację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz odnowę podwórek i przestrzeni wspólnych
- 3.4 Uzyskanie ładu przestrzennego miasta

Poprzez bezpośrednie powiązanie z przedsięwzięciem nr 1 i 2 przyczynia się dodatkowo do realizacji wszystkich celów realizowanych poprzez te działania t.j. 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5.

Komplementarność działań:

Sfera społeczna i przestrzenno-funkcjonalna

Przedsięwzięcie bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciem nr 8

Przedsięwzięcie uzupełniające 10 – Modernizacja systemów grzewczych- Czyste Powietrze Pomorza

Przedsięwzięcie realizowane na terenie całej Gminy Kartuzy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów problemowych w mieście. Realizowane jest cyklicznie. Dofinansowaniem mogą zostać objęte koszty likwidacji kotłów opalanych węglem lub koksem i zastąpienie ich: - kotłami opalonymi gazem lub olejem opałowym, - źródłami ciepła wykorzystującymi odnawialne źródła energii (pompy ciepła, kolektory słoneczne, kotły opalane biomasą), podłączenie do sieci ciepłowniczej, ograniczenie zużycia opału w kotłach zasilanych węglem lub koksem poprzez instalację kolektorów słonecznych lub pompy ciepła na potrzeby wytwarzania c.w.u. Celem projektu jest redukcja emisji substancji szkodliwych do atmosfery.

Planowane Finansowanie: Środki własne Gminy Kartuzy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Szacunkowy koszt: 400 000,00 zł

Okres realizacji: 2017-2020 r.

Przedsięwzięcie zbieżne z następującymi kierunkami działania:

- 1.4 Zapewnienie optymalnej jakości życia seniorom oraz osobom niesamodzielnym i osobom z niepełnosprawnościami
- 1.6 Zapewnienie optymalnej jakości życia osobom młodym
- 2.2 Lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów w procesie rozwoju
- 3.6 Ochrona środowiska oraz likwidacja obszarów zdegradowanych stanowiących zagrożenie dla środowiska

Komplementarność działań:

Sfera społeczna, gospodarcza i techniczna i środowiskowa

Przedsięwzięcie powiązane z przedsięwzięciem nr 8 i 10

Przedsięwzięcie uzupełniające 11 – Cykliczne wydarzenia i inicjatywy organizowane przez instytucje kultury

Charakter uzupełniający do zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą miały również zadania społeczne związane z kulturą i promocją lokalnych talentów, rozwijanie umiejętności i zdolności, wzbudzanie kreatywności, organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Ich celem zawsze jest integracja społeczna i ożywienie społeczne. Poszerzenie oferty kulturalnej kierowanej do obszaru Centrum Kartuz jest niezbędne z uwagi na istniejące potrzeby oraz zagospodarowanie wolnego czasu dla miejscowej młodzieży i mieszkańców miasta we wszystkich grupach wiekowych. Poniżej znajduje się zestawienie planowanych realizacji w formule cyklicznej (corocznie) wydarzeń i zajęć z zakresu różnych form działalności kulturalnej.

Tabela 25. Zestawienie wydarzeń i inicjatyw organizowanych przez instytucje kultury

Nazwa zadania	Opis	Jednostka Realizująca
Rodzinny Koncert Kolęd	Koncert organizowany corocznie dla mieszkańców (integracja międzypolokeniowa)	Kartuskie Centrum Kultury
Zimowy Klub dla dzieci	Zajęcia organizowane podczas ferii zimowych dla dzieci w wieku szkolnym	Kartuskie Centrum Kultury
Kartuzy Jazz Bass Day (UM Kartuzy)	Organizowany w formule trzech różnorodnych koncertów z udziałem wybitnych muzyków jazzowych.	Urząd Miejski w Kartuzach
Organizacja konkursów literackich i plastycznych	Organizacja konkursów recytatorskich o różnym szczeblu z zakresu literatury i prozy, także kaszubskiej. Organizacja konkursów plastycznych dla dzieci i młodzieży.	Kartuskie Centrum Kultury

Wakacyjny Klub dla Dzieci	Zajęcia organizowane podczas przerwy wakacyjnej	Kartuskie Centrum Kultury
Kartuskie Dożynki Gminne	Cyklicznie organizowana uroczystość integrująca mieszkańców miasta oraz gminy Kartuzy.	Kartuskie Centrum Kultury
Jarmark Kaszubski	Cyklicznie organizowana uroczystość integrująca mieszkańców miasta oraz gminy Kartuzy, stanowiąca również ofertę dla mieszkańców całego powiatu kartuskiego i okolic	Kartuskie Centrum Kultury
Spotkania Kartuskiego Klubu Rodzica	Zajęcia integracyjne i warsztaty dla rodziców i dzieci	Kartuski Klub Rodzica Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kartuzach
Ferie w Bibliotece	Zajęcia organizowane podczas ferii zimowych dla dzieci w wieku szkolnym	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kartuzach
Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki	Spotkania z autorami ciekawych publikacji, reporterami, pisarzami	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kartuzach
Organizacja wystaw fotograficznych	Promowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Kaszub	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kartuzach
Ferie zimowe w Muzeum	Zajęcia organizowane podczas ferii zimowych dla dzieci w wieku szkolnym	Muzeum Kaszubskie
Festiwal Nalewki Kaszubskiej wraz z konkursem na najciekawszą formę prezentacji	Promowanie dziedzictwa kulturowego i kulinarnego	Muzeum Kaszubskie
Etno – prezentacja rzemiosła i twórców ludowych	Promowanie dziedzictwa kulturowego i lokalnej twórczości	Muzeum Kaszubskie

źródło: Materiały własne gminnych instytucji kultury i Urzędu Miejskiego w Kartuzach

Powyższe przedsięwzięcia realizowane będą przez instytucje zlokalizowane na obszarze rewitalizacji oraz na obszarach problemowych, wskazanych w delimitacji silnie oddziałujących na obszar rewitalizacji.

4.3 Zaangażowanie interesariuszy w proces rewitalizacji

Na etapie konsultacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz zapewniono szeroki dostęp wszystkich interesariuszy rewitalizacji do zaangażowania się w proces współtworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Ponadto przeprowadzono otwarty nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Udział interesariuszy przewidziano również w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych podstawowych, w szczególności: przedsięwzięciach społecznych (nr 1 i 2) oraz Kartuskich Inicjatywach Mieszkańców (przedsięwzięcie nr 9). Na etapie monitorowania realizacji Programu również przewidziano udział interesariuszy – poprzez zaangażowanie się w prace Komitetu Rewitalizacji Kartuz.

4.3.1. Wspólnoty mieszkaniowe i ich udział w procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Na podstawie Zarządzenia 118/2016 Burmistrza Kartuz z dnia 29 września 2016r. w dniu 26 października 2016r. Gmina Kartuzy ogłosiła nabór Partnerów do wspólnej realizacji projektu pod nazwą „Kompleksowa rewitalizacja Kartuz” w ramach projektu planowanego do realizacji przy współfinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego

Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, oś Priorytetowa Konwersja, Działanie 8.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – wsparcie dotacyjne.

Celem naboru było wyłonienie Partnerów, nie zaliczanych do sektora finansów publicznych - wspólnot mieszkaniowych nieruchomości zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji, zainteresowanych wspólną realizacją projektu pn. „Kompleksowa Rewitalizacja Kartuz”.

W dniu 24 października 2016r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Kartuzach odbyło się spotkanie informacyjne dla wspólnot mieszkaniowych zainteresowanych udziałem w rewitalizacji Kartuz.

W trakcie spotkania omówione zostały informacje ogólne dot. procesu opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Przedstawiona została zarówno procedura naboru partnerów w projekcie rewitalizacyjnym – informacje dla wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji, jak i procedura naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W odpowiedzi na nabór Partnerów do wspólnej realizacji projektu rewitalizacji Kartuz wpłynęły 24 oferty złożone przez wspólnoty mieszkaniowe. Powołana Zarządzeniem Burmistrza Kartuz nr 144 z dnia 9 listopada Komisja konkursowa przeprowadziła ocenę złożonych ofert. Po szczegółowej analizie zaplanowanych kosztów, biorąc również pod uwagę fakt, że budynki w większości nie są używane wyłącznie na cele mieszkaniowe, Komisja zaproponowała obniżenie wysokości kosztów kwalifikowanych. Przy założeniu braku weryfikacji wysokości kosztów przez Komisję i pozostawienia kosztów na poziomie zgłoszonym przez wszystkie Wspólnoty, kwota pozostająca do dyspozycji Komisji pozwoliłaby na przyznanie dofinansowanie maksymalnie na 10 inwestycji. W związku z powyższym w większości przypadków zaproponowano obniżenie wydatków kwalifikowanych (przy uwzględnieniu zapisów Regulaminu naboru), dzięki czemu możliwe było zaproponowanie udziału w partnerstwie wszystkim chętnym wspólnotom mieszkaniowym. Przy okazji oceny złożonych ofert możliwe było przeprowadzenie badania bezpośredniego mającego na celu ocenę stopnia zagrożenia wykluczeniem społecznym mieszkańców wspólnot mieszkaniowych (wnioski z badania przedstawiono w części 5.2.1).

4.3.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne planowane do realizacji przez mieszkańców lub użytkowników obszaru rewitalizacji

Poza naborem partnerów, Gmina ogłosiła również nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych skierowany do wszystkich mieszkańców omawianego obszaru. Zgłaszającym przedsięwzięcie, mógł być każdy, kto zamierza realizować projekt związany z rewitalizacją Centrum Kartuz.

Przedsięwzięcie musiało odpowiadać na problem opisany w Karcie przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, zbieżny z listą problemów zidentyfikowanych w trakcie konsultacji społecznych oraz być zbieżne przynajmniej z jednym z celów wskazanych w załączniku 4 do Karty przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne musiało uwzględniać przede wszystkim działania społeczne. Mogło ono również wpisywać się w listę przedsięwzięć zidentyfikowanych na podstawie badań ankietowych (załącznik nr 5 do Karty). W przypadku braku możliwości dopasowania przedsięwzięcia do problemów i celów lub wątpliwości, co do prawidłowości tego dopasowania należało przedsięwzięcie odnieść do problemów, czy też negatywnych zjawisk wskazanych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (w szczególności do art. 9) oraz określonych w raportach z konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie: ankiet, warsztatów, spacerów studyjnych oraz w Analizie potencjału gospodarczego Kartuz.

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

Tabela 26. Lista przedsięwzięć zgłoszonych przez Kartuskich interesariuszy

Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Jakie problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy rozwiązuje planowane przedsięwzięcie?	Zakres czasowy realizacji
Kompleksowa termomodernizacja Powiatowego Centrum Zdrowia w Kartuzach	Budynki pochodzące z lat 60-tych wymagają zastosowania kompleksowych rozwiązań w zakresie docieplenia elewacji oraz zarządzania temperaturą i komfortem wewnątrz. W obiektach objętych projektem zakłada się modernizację przegród zewnętrznych (ściany i stropodach), modernizację wentylacji oraz systemu grzewczego	Powiat Kartuski	- zanieczyszczenie środowiska - brak odpowiedniej wentylacji w budynkach – budynki projektowane i budowane w technologii nieuwzględniającej odpowiedniej cyrkulacji	Kwiecień – Lipiec 2017
Rewitalizacja społeczna – Centrum Edukacyjno-Animacyjne	Planowane działania: 1) stworzenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży – prowadzenie korepetycji ze wszystkich poziomów szkolnych. Rozwojowe warsztaty z zakresu nowych technologii, artystyczne, naukowo-techniczne, ekologiczne, folklorystyczne, kreatywne. Różnego rodzaju konkursy, 2) stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów – osób starszych z Kartuz. Cykl zajęć komputerowych, językowych, artystycznych, kulturalnych i sportowych, 3) Integracja międzypokoleniowa-Organizacja zajęć wspólnych dla obu grup docelowych – integracja międzypokoleniowa, 4) Organizacja większej liczby wydarzeń o char. Kulturalnym, rekreacyjnym, integracyjnym, 5) Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży, 6) wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, 7) Promowanie podmiotów ekonomii społecznej. Prowadzenie warsztatów z zakresu ekonomii społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Organizowanie konkursów dla młodzieży dot. ekonomii społecznej	Spółdzielnia Socjalna Pozytywka Kartuzy	Planowane przedsięwzięcie rozwiązuje część problemów zidentyfikowanych w trakcie konsultacji społecznych, takich jak: 1. Brak ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób starszych, 2. starzejące się społeczeństwo 3. brak dostępu do nowoczesnych technologii 4. brak miejsc spędzania czasu wolnego 5. problemy opiekuńczo-wychowawcze	2017-2022
Remont kamienicy przy ul. Rynek 4	Remont elewacji, ocieplenie, nowa kolorystyka, elementy ozdobne, oświetlenie, uporządkowanie i ujednolicenie reklam, wymiana starych elementów budynku na nowe	Mieszkaniec Gminy Kartuzy	Chaos przestrzenny, Nie ma nic ładnego	2018-2019
„Kartuzy, miasto jakiego nie znamy”	autorski projekt w formie cyklicznych, edukacyjnych spacerów o szeroko zakreślonej i wyczerpującej tematyce Kartuz odbywających się w przestrzeni miejskiej Kartuz, kierowany do społeczności lokalnej, prowadzony przez licencjonowanych przewodników turystycznych. Celami projektu jest ukazanie wielokulturowości Kartuz, podkreślenie otwartości, różnorodności kartuskiej społeczności poprzez poznanie i odkrywanie historii miasta, miejsc i osób związanych z Kartuzami. Nieprzypadkowo inauguracja projektu zbiega się z upamiętnieniem 500 lat reformacji Kościoła (1517- 2017), którego obchody jubileuszowe rozpoczęły się 31 października 2016 r. Przypomnimy o miejscach szczególnych dla protestantów, katolików, czy wyznawców judaizmu. Przybliżymy obraz Kartuz na przestrzeni wieków, ze szczególnym uwzględnieniem okresu od XIX w. do XXI w. W projekcie zaplanowano także spacer w przestrzeni kościoła poklasztorne, eremu, refektarza, obecnie zachowanych zabudowań poklasztorne. Poruszymy zagadnienia dotyczące zakonu Kartuzów, między innymi: etapy życia zakonnika od pierwszej chwili przekroczenia klasztoru, rozwoju wsi przyklasztorne na przykładzie Kartuz, stylów architektonicznych.	Mieszkaniec Gminy Kartuzy	braku możliwości spędzania wolnego czasu przez mieszkańców w atrakcyjny sposób brak ofert spędzania wolnego czasu dla turystów oraz duża konkurencja turystyczna ze strony okolicznych miejscowości, w tym Trójmiasta	2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie złożonych kart

5. CZĘŚĆ ZARZĄDCZA

5.1. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa

W związku z faktem, iż niniejszy Program jest dokumentem podrzędnym do Strategii Rozwoju Gminy jako definicję przyjęto wykorzystanie wiedzy, doświadczeń oraz dobrych praktyk z zakresu zarządzania programami, rozumianymi jako zespoły projektów powiązanych ze sobą i realizowanych dla osiągnięcia celu strategicznego określonego w ramach programu. Dlatego też konieczne jest zapewnienie i utrzymanie wszystkich wymaganych komplementarności dotyczących rewitalizacji: problemowej, przestrzennej, źródeł finansowania, proceduralno instytucjonalnej, a także zasady partycypacji oraz kompleksowości. Rozwiązania zarządcze opisane w tej części programu mają charakter wstępny i mogą ulec zmianom w wyniku prac prowadzonych w ramach tworzenia procesu zarządzania realizacją Programu.

Sposób wdrażania Programu jest ściśle powiązany z systemem zarządzania rozwojem gminy. Za realizację zapisów programu odpowiada Burmistrz Kartuz, który określa zakres zadań poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w zakresie wdrażania Programu. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kartuzach pozwala na podział odpowiedzialności w ramach konkretnych zadań pomiędzy poszczególne jednostki zaangażowane w proces wdrożenia przedsięwzięć. Zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza odpowiedzialność związana z wdrożeniem GPR oraz zaangażowanie w proces monitorowania i ewaluacji Programu spoczywa (§2 ust.3 oraz ust. 4 Zarządzenie Burmistrza Kartuz nr 27/16 z dnia 1 marca 2016 roku z późn. zmianami) na **Zespole ds. Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz do roku 2022 (GPR)**. Poszczególne zadania będą realizowane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia (krajowych i unijnych). Wdrożenie indywidualnych projektów zgłoszonych do Programu zależy od wnioskujących. W przypadku większości przedsięwzięć inwestycyjnych system realizacji będzie się opierał na już wypracowanych zasadach współpracy międzywydziałowej związanej z realizacją projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Komórki zaangażowane w realizację zadań inwestycyjnych odpowiadają bezpośrednio Burmistrzowi lub jego Zastępcom. Zespół ds. Gminnego Programu Rewitalizacji stanowi również forum współpracy pomiędzy komórkami Urzędu, a jednostkami organizacyjnymi zaangażowanymi w realizację Programu, w szczególności projektów społecznych bezpośrednio powiązanych z infrastrukturalnymi. Bezpośrednia koordynacja prac nad wdrażaniem programu powierzona została Przewodniczącemu Zespołu ds. GPR – Zastępcy Burmistrza. Komórką bezpośrednio podległą i zaangażowaną w zarządzanie Programem jest Wydział właściwy ds. rozwoju.

Komitet Rewitalizacji

Nie później niż w terminie 3 miesięcy od uchwalenia przez Radę Miejską niniejszego Programu, Burmistrz w drodze zarządzenia powoła Komitet Rewitalizacji. Będzie on pełnił rolę forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Kartuz.

W celu wzajemnego powiązania obszaru, na którym toczy się proces rewitalizacji, oraz działań poszczególnych uczestników procesu zasadne jest stworzenie w strukturach Komitetu Rewitalizacji zespołów roboczych czyli grup skoncentrowanych na konkretnych, zaplanowanych projektach.

Komitet Rewitalizacji powinien spotykać się regularnie i obradować nad rozwojem i oddziaływaniem wdrażanych projektów, analizować możliwości planowania nowych projektów i ewentualne konieczności zmian założonych celów. Zasady wyznaczania członków Komitetu oraz zasady jego działania, w tym cykliczność spotkań Komitetu będą zawarte w Regulaminie Komitetu Rewitalizacji Kartuz, który będzie przyjęty odrębną uchwałą Rady Miejskiej w Kartuzach.

Biuro Rewitalizacji

W oparciu o aktualną strukturę organizacyjną Urzędu Burmistrz powoła Biuro Rewitalizacji, które zostanie wydzielone w ramach Wydziału właściwego ds. rozwoju. Biuro Rewitalizacji będzie pełnić rolę miejsca kontaktowego i informacyjnego dla wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji. W ofercie oprócz informacji o procesie rewitalizacji znajdzie się również doradztwo skierowane do wszystkich uczestników procesu rewitalizacji.

Równolegle do działań podejmowanych w ramach zespołu roboczego w prace nad procesem rewitalizacji włączeni będą partnerzy publiczni. Podmioty publiczne otrzymają możliwość przedkładania pisemnych opinii i prowadzenia bezpośredniej dyskusji z zespołem roboczym w ramach odrębnych spotkań zespołu.

Zadania związane z zarządzaniem będą realizowane w ramach obowiązków pracowników Urzędu Miejskiego w Kartuzach i pracowników jednostek organizacyjnych Gminy Kartuzy (udział w pracach Zespołu, Komitetu i prowadzenie Biura), zatem nie przewiduje się dodatkowych kosztów związanych z zarządzaniem realizacją gminnego programu rewitalizacji.

5.2. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych

5.2.1 Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz

Istotnym elementem prowadzonego przez Gminę Kartuzy programowania rewitalizacji jest monitorowanie skuteczności podejmowanych działań ukierunkowanych na rozwiązanie konkretnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

System monitorowania i ewaluacji procesu rewitalizacji umożliwi lepsze skoordynowanie zarządzania, wzmocnienie poczucia odpowiedzialności i partnerstwa oraz optymalne wykorzystanie środków finansowych dla maksymalizacji efektów.

Założeniem Gminnego Programu Rewitalizacji jest poprawa sytuacji na analizowanym obszarze. Jednak zwłaszcza w przypadku działań o charakterze społecznym, potrzebna jest również ocena w jakim stopniu zaproponowane rozwiązania mogą wpłynąć na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów.

Na podstawie danych bazowych odnośnie: struktury społeczności lokalnej; gospodarki i zatrudnienia; gospodarki mieszkaniowej; zagadnień przestrzenno-funkcjonalnych i infrastrukturalnych oraz ochrony środowiska, w tym potencjalnie z danych, które posłużyły do delimitacji obszarów zdegradowanych, opracowany zostanie zestaw wskaźników bazowych niezbędnych do monitorowania i oceny sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Wybrane wskaźniki muszą cechować się miarodajnymi wartościami docelowymi i miernikami, a ponadto muszą być wiarygodne i zorientowane na ustalone cele programu. Wybór wskaźników musi być zawsze zorientowany na zaplanowane działania i projekty realizowane na danym obszarze rewitalizacji, gdyż stanowią one bezpośrednie wskaźniki oddziaływania, opisujące efekty projektów i działań. Zmiany wskaźników oceny sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji są powiązane ze wskaźnikami rezultatu wynikającymi bezpośrednio z realizacji przedsięwzięć. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej musi być jednak rozpatrywana w szerokim horyzoncie czasowym i nie może być oderwana od sytuacji społeczno-ekonomicznej całej gminy, województwa, czy też kraju.

W poniższej tabeli zestawiono wskaźniki rekomendowane do monitorowania realizacji Programu.

Tabela 27. Lista wskaźników monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Lp.	Wskaźnik	Rekomendowane źródła danych dla beneficjentów
1	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Urząd Pracy
3	Liczba osób pobierających zasiłki z tytułu świadczeń rodzinnych na 1 tys. mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 100 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Liczba osób uzależnionych na 100 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Liczba osób nieaktywnych zawodowo na 100 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Liczba osób nieaktywnych zawodowo 50+ na 100 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi na 100 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
9	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi na 100 osób Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi specjalistycznymi na 100 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10	Poziom dochodów ludności mierzony wysokością średniego PIT na mieszkańca	Urząd Skarbowy
11	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy
12	Liczba obiektów stanowiących własność wspólnot mieszkaniowych, które podlegały modernizacji/remontom	Zarządcy nieruchomości, Wspólnoty mieszkaniowe
13	Liczba/powierzchnia udostępnionych terenów rekreacyjnych/sportowych (boisko, park, teren zielony, skatepark, plac zabaw) na obszarze rewitalizowanym	Urząd Miejski
14	Liczba/ powierzchnia zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Urząd Miejski
15	Liczba/powierzchnia udostępnionych terenów rekreacyjnych/sportowych (boisko, park, teren zielony, skatepark, plac zabaw) na obszarze rewitalizowanym	Urząd Miejski

System monitorowania rewitalizacji będzie charakteryzować się kompleksowością, polegającą na monitorowaniu efektów wszystkich działań, które wpływają na poprawę sytuacji społecznej, gospodarczej czy przestrzennej obszaru zdegradowanego.

Z uwagi na podstawowe zidentyfikowane problemy społeczne w obszarze zdegradowanym pozytywnym efektem wdrażania Programu będzie spadek udziału osób biernych zawodowo oraz wzrost liczby trwałych miejsc świadczenia usług społecznych w obszarze. Istotnym wskaźnikiem będzie również odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, który jednakże będzie trzeba odnosić również do aktualnej sytuacji na wszystkich wyodrębnionych obszarach miasta. Pożądanym efektem, który powinien zostać osiągnięty to również obniżenie wskaźnika liczby osób uzależnionych oraz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Monitoring realizacji programu będzie prowadzony na poziomie:

- realizacji poszczególnych projektów - analizie będą poddawane wskaźniki realizacji celów przypisane poszczególnym podprojektom, na podstawie danych pozyskanych od podmiotów odpowiedzialnych za realizację danego podprojektu;
- całościowej realizacji programu, podsumowującym dotychczasowy przebieg procesu rewitalizacji - monitoring w ujęciu całościowym będzie uwzględniał obserwację wskaźników realizacji celów określonych dla całego obszaru zdegradowanego oraz badanie sytuacji społeczno-gospodarczej we wszystkich obszarach kryzysowych, obliczane w oparciu o dane pozyskiwane corocznie z tych samych źródeł danych, którymi posługiwano się podczas etapu delimitacji obszarów zdegradowanych.

Tabela 28. Wskaźniki monitorowania dla poszczególnych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr przedsięwzięcia	Nazwa przedsięwzięcia	Wskaźniki Produktu	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego
1	Klub Integracji Społecznej	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie (RW)	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)
		2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w Programie	2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu
2	Centrum Usług Społecznych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie	1. Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu
			2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu Programu
3	Adaptacja Dworu Kaszubskiego na cele społeczne t.j. Centrum Usług Społecznych i Klub Integracji Społecznej wraz zagospodarowaniem przyległego terenu	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach,	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem
4	Budowa Biblioteki plus m.in. na cele działania Klubu Integracji Społecznej		
5	Zagospodarowanie i uzupełnienie małej architektury rynku w celu nadania mu nowych funkcji społecznych		
6	Rewaloryzacja Parku im. dr. H. Kotowskiego, budowa boiska wielofunkcyjnego i zagospodarowanie terenu przyległego w celu nadania parkowi nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych		

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

7	Rewaloryzacja Parku im. A. Majkowskiego w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych		
8	Remont elementów wspólnych budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego ich otoczenia		
9	Kartuskie Inicjatywy Mieszkańców		
10	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Kartuzach	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych
			2. Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych
11	Remont parkingu przy ul. Majkowskiego	Liczba/ powierzchnia zmodernizowanych przestrzeni publicznych	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem
12	Budowa skate - parku w Parku im. Solidarności	Liczba/powierzchnia udostępnionych terenów rekreacyjnych/sportowych (boisko, park, teren zielony, skatepark, plac zabaw) na obszarze rewitalizowanym	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem
13	Budowa Targowiska Miejskiego na cele promocji lokalnych produktów przy ul. Szkolnej w Kartuzach	Liczba/ powierzchnia zmodernizowanych przestrzeni publicznych wspierających prowadzenie działalności gospodarczej	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zapisów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Monitoring obejmować będzie również:

- analizę zgodności realizacji działań z przyjętym harmonogramem rzeczowym i finansowym,
- badanie opinii społecznej dot. przebiegu procesu rewitalizacji (np. badania ankietowe).

Wyniki monitoringu, przedstawiane w formie rocznych sprawozdań z realizacji Programu, stanowiąc będą podstawę oceny postępów procesu i dokonywania ewentualnej aktualizacji planowanych działań oraz sposobu ich realizacji. Przynajmniej raz na 3 lata będzie sporządzana ocena aktualności i stopnia realizacji Programu.

5.2.2 Rekomendacje odnośnie zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru rewitalizacji

Sukces realizacji rekomendowanych przekształceń w strukturze funkcjonalno – przestrzennej w kontekście programu rewitalizacji zależeć będzie przede wszystkim od wprowadzenia ich do dokumentów strategicznych gminy. Ważne jest, aby zarówno studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jak i strategia rozwoju gminy uwzględniły całościową ideę rozwoju przedstawioną w programie rewitalizacji.

W związku z toczącą się procedurą zmiany studium rekomenduje się wprowadzenie w części dotyczącej zmian rozwoju w strukturze przestrzennej kierunków opisanych w rozdziale 3.

Realizacja zadań zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji, co do zasady nie będzie wymagała wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia obowiązujących planów miejscowych pozwalają na realizację inwestycji rewitalizacyjnych. Ewentualne niezgodności mogą się ujawnić przy opracowaniu szczegółowych koncepcji projektowych dotyczących przedsięwzięć rewitalizacyjnych, dla których gmina nie posiada dokumentacji technicznej. W przypadku planu miejscowego przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Kartuzach nr XXXVIII/487/2006 z dnia 5.07.2006r. możliwa będzie konieczność zmiany jego zapisów w związku z planowaną lokalizacją boiska sportowego, jako zaplecza sportowego Parku im. dra. H. Kotowskiego (przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6). Konieczność taka zostanie rozpatrzona po sporządzeniu planu zagospodarowania z lokalizacją boiska, z którego wyniknie „wejście” w granice obowiązującego planu miejscowego (granice boiska nie zmieszczą się na terenie będącym poza obowiązującym miejscowym planem przestrzennym) .

Wszystkie działania rewitalizacyjne są możliwe do realizacji w świetle obowiązującego prawa lokalnego lub wymagają uzyskania decyzji administracyjnych.

Polityka przestrzenna gminy powinna wyrażać się w opracowaniu dokumentów planistycznych zarówno studium jak i planów miejscowych. Dla zrównoważonego i całościowego podejścia do zarządzania przestrzenią najlepszym narzędziem jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jako narzędzie zapewniające szeroki udział społeczny, co jest bardzo istotne w procesie rewitalizacji. Na obszarze wskazanym jako obszar rewitalizacji plany miejscowe obowiązują dla niewielkiej części. Z uwagi na nagromadzenie na tym terenie różnorodnych uwarunkowań oraz duże zainteresowanie inwestycyjne należy dążyć do uregulowania sytuacji planistycznej. Zdeterminowana struktura funkcjonalno-przestrzenna stanowi o atrakcyjności inwestycyjnej obszaru. Uregulowana sytuacja związana z rozstrzygnięciami zawartymi w planach miejscowych byłaby korzystna dla planowania lokalizacji nowej zabudowy z uwagi na skrócenie procedur administracyjnych otrzymania pozwolenia na budowę.

Przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie obowiązujących wskaźników i parametrów zabudowy w przypadku rozbudów lub budowy nowych obiektów. Szczegółowa analiza wskaźników i parametrów zabudowy wymagana jest na etapie opracowywania koncepcji architektonicznej i na podstawie aktualnych map zasadniczych / sytuacyjno – wysokościowych.

Szczególną uwagę należy zwrócić na ochronę walorów dziedzictwa kulturowego tj. lokalizację nowych obiektów lub planowania remontów istniejących budynków w obszarze zabytkowego zespołu urbanistycznego miasta Kartuzy i w strefie restauracji urbanistycznej -wpis do rejestru zabytków pod nr 915/30.05.1978.

Na terenach, gdzie nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego inwestycje rewitalizacyjne wymagać będą w zależności od zakresu prac uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji lokalizacji celu publicznego, a w dalszych etapach mogą wymagać uzyskania pozwolenia na budowę lub zgłoszenia robót budowanych do Starostwa Powiatowego.

5.2.3 Specjalna Strefa Rewitalizacji i zmiany w uchwałach Rady Miejskiej

Nie przewiduje się konieczności wprowadzenia zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21, ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2014r. poz. 150 oraz z 2015r. poz. 1322).

W Gminnym Programie Rewitalizacji Kartuz nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

5.2.4 Ewaluacja

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz do roku 2022 obejmować będzie ocenę okresową odpowiedzialności, efektywności, skuteczności, wpływu, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości Programu w kontekście jego ustalonych celów.

Przedmiotowy proces polegał będzie na weryfikacji założeń przyjętych w Programie, dotyczących poszczególnych przedsięwzięć ujętych w Programie. Po przeprowadzeniu oceny zostaną sformułowane wnioski, mające na celu pełne wdrożenie planowanych przedsięwzięć oraz aktualizację Programu. Za wykonanie poszczególnych zaleceń naprawczych odpowiedzialne będą właściwe wydziały Urzędu Miejskiego lub zewnętrzne jednostki organizacyjne. Ocenie zostaną poddane poszczególne przedsięwzięcia oraz wskaźniki mogące dotyczyć projektu.

Ocena powinna zawierać:

- czas trwania poszczególnych projektów;
- kompleksowe rozliczenie kosztów projektu;
- określenie sposobu zarządzania projektem po jego zakończeniu;
- ocenę wpływu na poziom realizacji wyznaczonych wskaźników.

Zasadniczym celem ewaluacji jest przegląd osiągnięć GPR w stosunku do planowanych oczekiwań oraz możliwość wykorzystania doświadczeń w przyszłych projektach. Na potrzeby oceny korzysta się ze sprawozdań przygotowanych w trakcie wdrażania programu.

Istotną kwestią, wywierającą wpływ na przydatność ewaluacji jest wybór odpowiednich kryteriów. Komisja Europejska stosuje następujące kryteria:

1. **Odpowiedniość** – odpowiedniość celów GPR i poszczególnych projektów realizowanych w jego ramach dla problemów, jakie program miał rozwiązać, jak również dla środowiska fizycznego i środowiska polityk, w ramach których funkcjonuje.
2. **Przygotowanie** – logika i kompletność procesu planowania programu oraz wewnętrzna logika i spójność programu.
1. **Efektywność** – koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki oraz jakość osiągniętych wyników.

2. **Skuteczność** – ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów programu, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia programu.
3. **Wpływ** – skutek, jaki wywiera program w szerszym środowisku, oraz jego wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności miasta.
4. **Trwałość** – prawdopodobieństwo, że strumień korzyści wynikających z programu będzie „płynął” nadal, szczególnie istotna w tym kontekście jest kontynuacja działań w ramach programu i osiąganie wyników, ze szczególnym uwzględnieniem czynników rozwojowych wsparcia ze strony polityki, czynników ekonomicznych i finansowych aspektów społeczno-kulturowych, płci.

Aby ewaluacja mogła w pełni spełniać te kryteria musi być oparta o określone wskaźniki, których osiągnięcie będzie oznaczało spełnienie oczekiwań, jakie mieszkańcy Kartuz mieli w stosunku do Programu Rewitalizacji. Wskaźniki te są określone w odniesieniu do problemów, które zostały zaplanowane do rozwiązania w ramach Programu Rewitalizacji w czterech sferach:

- 1) sfera gospodarcza
- 2) sfera środowiskowa,
- 3) sfera przestrzenno -funkcjonalna,
- 4) sfera techniczna.

Wskaźniki te dotyczą generalnie następujących zagadnień:

- zatrudnienia,
- bezpieczeństwa publicznego,
- ochrony dziedzictwa kulturowego,
- infrastruktury społecznej,
- zdrowia,
- transportu i środowiska,
- aktywności kulturalnej,
- sportu i rekreacji,
- środowiska zamieszkania i przestrzeni publicznej,
- poprawy wizerunku Kartuz,
- jakości i komfortu życia społeczności lokalnej.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji w ramach ewaluacji dokonywana będzie ocena raportów, składanych przez beneficjentów końcowych po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań, zaś okresowe oceny całego programu dokonywane będą zgodnie z ustalonym systemem wdrażania programu.

Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.

Ocena sporządzona przez Burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany Burmistrz wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu.

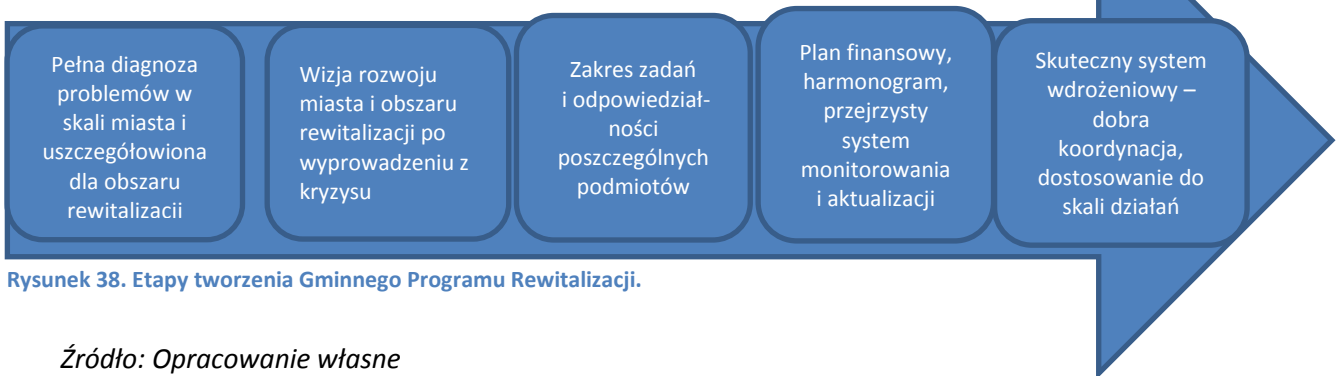
5.3. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Proces rewitalizacji Kartuz zapoczątkowano już w poprzednim okresie programowania na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Kartuz. Gmina nie opracowała wówczas Lokalnego Programu Rewitalizacji, zaś Gminny Program Rewitalizacji Kartuz jest pierwszym takim programem gminy, poświęconym

Jedynie procesowi rewitalizacji wybranego obszaru problemowego. Prace nad opracowaniem GPR zapoczątkowano w 2014 r. poprzez przystąpienie do procesu delimitacji. Efektem tych prac było opracowanie pełnej diagnozy problemów w skali miasta i uszczegółowionej dla obszaru rewitalizacji. W niniejszym dokumencie przedstawiono wizję rozwoju obszaru rewitalizacji i częściowo wskazano również zakres odpowiedzialności. Szczegółowy zakres odpowiedzialności przedsięwzięć wdrażanych w partnerstwie zostanie określony w umowach partnerskich. W Gminnym Programie Rewitalizacji wskazano ramy finansowe oraz okresy realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Zakłada się, że zakończenie zaplanowanego procesu rewitalizacji nastąpi nie później niż w 2022r. Przy wykorzystaniu zaplanowanych źródeł dofinansowania oraz biorąc pod uwagę czasochłonność zaplanowanych przedsięwzięć jest to realny termin. Należy mieć jednak na uwadze, że proces wyprowadzania obszaru zdegradowanego z kryzysu jest procesem wieloletnim i podlegającym również wpływom czynników zewnętrznych (m.in. sytuacja gospodarcza i ustawodawcza), stąd też niezmiernie ważne jest ciągłe monitorowanie wdrażania Programu i poddanie go ewaluacji.

Na poniższym rysunku przedstawiono chronologię poszczególnych etapów opracowywania i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji:

Program rewitalizacji krok po kroku:



Rysunek 38. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

5.4. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane przez Gminę i interesariuszy procesu rewitalizacji zostały wpisane w GPR z uwzględnieniem szeregu istotnych zasad.

5.4.1. Realizacja zasady kompleksowości

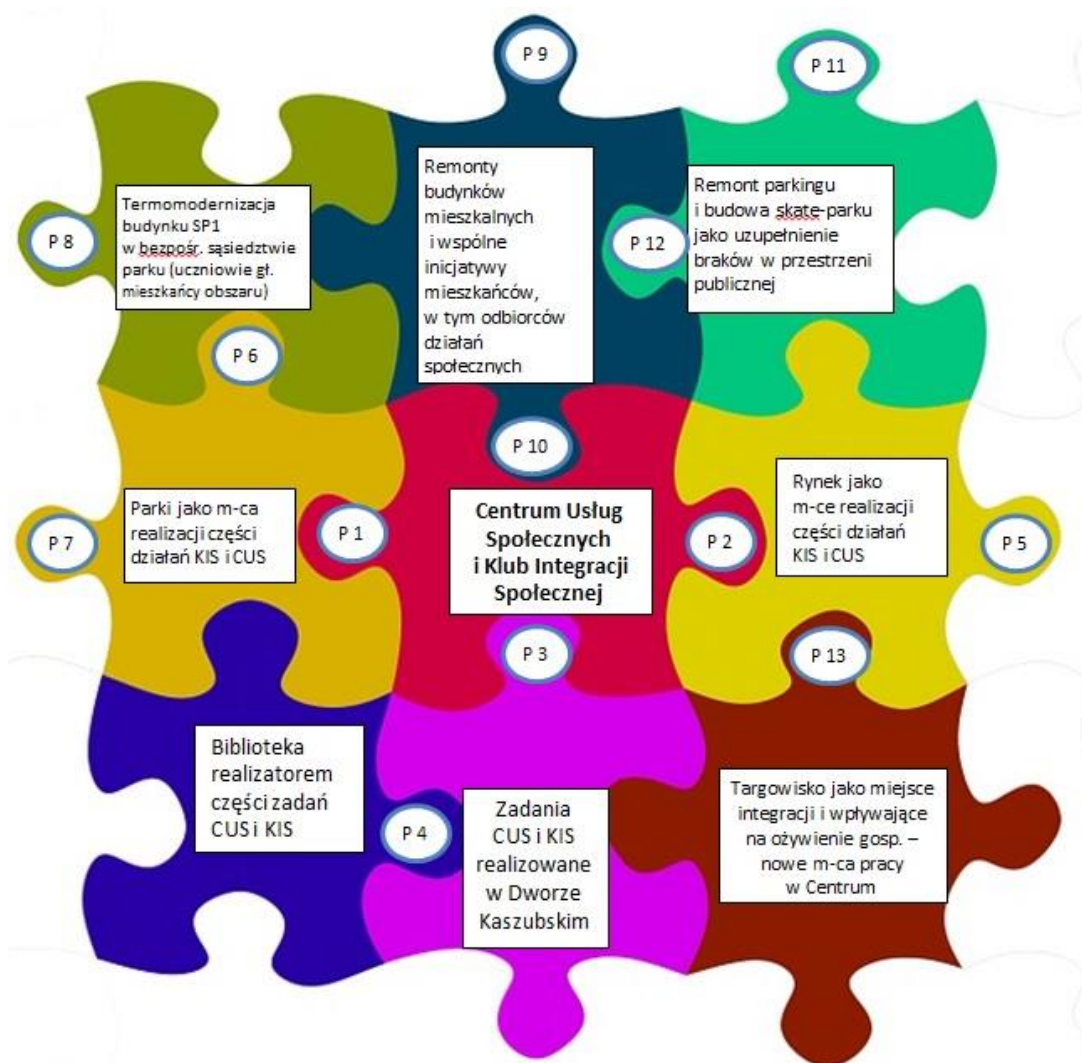
Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania w nim dodatkowo co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. W oparciu o te wytyczne przeprowadzono procedurę delimitacji, wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, wskazano wizję obszaru, określono cele i kierunki działań. Z uwagi jednak na to, że obszar zdegradowany cechuje koncentracja wzajemnie powiązanych ze sobą negatywnych zjawisk w różnych obszarach, niezbędne jest również podjęcie kompleksowych działań umożliwiających osiągnięcie różnych celów zidentyfikowanych w poszczególnych sferach: społecznej, gospodarczej i technicznej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Podejście do programowania działań rewitalizacyjnych w sposób kompleksowy umożliwi osiągnięcie zakładanych celów rewitalizacji w założonym okresie, gdyż będzie skutkowało zmianami strukturalnymi. Niewątpliwie przyczyni się do tego również konieczność zachowania trwałości osiągniętych produktów i rezultatów.

Punktem wyjścia w planowaniu działań rewitalizacyjnych wdrażanych w ramach Programu były działania ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub

wykluczeniem społecznym, będących mieszkańcami obszaru Centrum Kartuz, a inwestycje w infrastrukturę mają względem nich charakter uzupełniający i powiązany.

Dla zapewnienia kompleksowości realizowanych w ramach projektu zintegrowanego przedsięwzięć powiązано przedsięwzięcia ukierunkowane na działania społeczne z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi, zaś przedsięwzięcia skoncentrowane na eliminacji niepożądanych zjawisk społecznych mają charakter nadrzędny. Poszczególne przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na konkretne problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy obszaru przedstawionej w programie rewitalizacji. Kompleksowa interwencja jest widoczna poprzez bezpośrednie i pośrednie powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Wzajemne powiązania wskazano w opisach przedsięwzięć poprzez określenie miejsc realizacji działań społecznych oraz powiązanie kierunków działań realizowanych przez poszczególne przedsięwzięcia, jak również przedstawienie powiązań pomiędzy poszczególnymi sferami.

Na poniższym rysunku zestawiono poszczególne przedsięwzięcia podstawowe, dzięki czemu możliwa jest weryfikacja logiki wzajemnych powiązań.



Rysunek 39. Podstawowe przedsięwzięcia

Źródło: Opracowanie własne.

Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami opisano szczegółowo w rozdziale 4.1 Przedsięwzięcia Rewitalizacyjne. Kompleksowość działań jest szczególnie widoczna w przypadku przedsięwzięć podstawowych, najistotniejszych dla osiągnięcia wizji Programu, zaś pozostałe przedsięwzięcia mają przede wszystkim charakter komplementarny do zadań głównych. W poniższej tabeli wskazano logikę powiązań pomiędzy głównymi przedsięwzięciami ukierunkowanymi na rozwiązywanie problemów społecznych zidentyfikowanych w obszarze rewitalizacji.

Tabela 29. Kompleksowość głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zestawieniu z problemami społecznymi

L.p.	Zidentyfikowane problemy w zakresie wykluczenia społecznego ^{1/} Przedsięwzięcia	[1] zagrożenie wykluczeniem społecznym opiekunów: seniorów, osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi	[2] zagrożenie wykluczeniem społecznym seniorów, osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi	[3] zagrożenie wykluczeniem społecznym rodzin, w tym dzieci i młodzieży	[4] wysoki udział dochodów z pomocy społecznej w budżetach gospodarstw domowych u osób i rodzin w wieku aktywności zawodowej zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w obszarze zdegradowanym
1	Klub Integracji Społecznej	-	Oferta Klubu Integracji Społecznej jest skierowana również do osób niepełnosprawnych	Wsparcie towarzyszące dla uczestników (dzieci, rodziny) Klubu Integracji Społecznej.	zwiększenie zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez poprawę dostępu do usług reintegracji zawodowej i społecznej świadczonych przez Klub Integracji Społecznej, realizowane w oparciu o kompleksowe usługi aktywnej integracji.
2	Centrum Usług Społecznych	szkolenia i zajęcia praktyczne oraz wymiana doświadczeń dla opiekunów faktycznych, - poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia - zapewnienie miejsc krótkookresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych w formie pobytu dziennego, - sfinansowanie usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego	osoby niepełnosprawne, seniorzy w zastępstwie osób na co dzień opiekujących się osobami niesamodzielnymi: - usługi dziennych opiekunów, -asystenci osób z niepełnosprawnościami, -wolontariat opiekuńczy, - rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie – teleopieka	konsultacje i poradnictwo specjalistyczne i rodzinne, - terapię i mediacje, - warsztaty umiejętności rodzicielskich, - pomoc prawną, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, - organizacja grup wsparcia i grup samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji rodzin, - wspieranie rodzin w organizacji czasu wolnego	Usługa komplementarna z Klubem Integracji Społecznej. Wsparcie w ramach usług społecznych pozwoli na umożliwienie aktywności zawodowej opiekunów osób zależnych.

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

3	Adaptacja Kaszubskiego Dworu	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, miejsc organizowania i realizacji usług społecznych dla opiekunów seniorów, osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi.	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi.	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych. Dla rodzin, dzieci i młodzieży	Wprowadzenie nowych funkcji integracji społeczno zawodowej, umożliwiających utworzenie nowych oferty dla osób nieaktywnych zawodowo w wieku produkcyjnym w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
4	Biblioteka	-	Biblioteka będzie realizatorem znacznej części zadań Klubu Integracji Społecznej. Będzie przystosowana do dostarczania materiałów bibliotecznych do domu (dla czytelników chorych i niepełnosprawnych) -pomoc w korzystaniu z usług e-administracji potrzeb osób niepełnosprawnych.	Biblioteka będzie realizatorem znacznej części zadań Klubu Integracji Społecznej.	Biblioteka będzie realizatorem znacznej części zadań Klubu Integracji Społecznej.
5	Nadanie nowych funkcji rynkowi	-	Organizowane w nowopowstałej przestrzeni spotkania integracyjne realizowane w formie aktywnej pozwolą na integrację lokalnej społeczności z mieszkańcami pozostałych obszarów miasta; - projekt zakłada likwidację barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	Istotnym efektem projektu będzie możliwość organizacji nowych zajęć integrujących lokalną społeczność.	Poprzez różne kierunki działań (przezwycięzenie problemów społecznych, niedoborów infrastrukturalnych oraz stanu kryzysowego zasobów stwarzających potencjał dla rozwoju) projekt wpłynie na ograniczenie poziomu wykluczenia oraz na podniesienie potencjału gospodarczego obszaru problemowego, a przez to stworzy warunki dla wsparcia zatrudnienia.
6	Park im. dr. H. Kotowskiego	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych dla opiekunów . Stworzenie przestrzeni sportowej pozwoli na od kątem dostosowania do aktywnego spędzania wolnego czasu przez rodziny z dziećmi, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby z otoczenia ww. osób.	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych. dla seniorów i osób niepełnosprawnych	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych dla rodzin, dzieci i młodzieży	Wprowadzenie nowych funkcji integracji społecznej, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji integracji społeczne. dla rodzin, dzieci i młodzieży jako wsparcie towarzyszące dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W parku będą realizowane zadania Klubu Integracji Społecznej (wsparcie towarzyszące).

7	Park przy ul. A. Majkowskiego	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych opiekunów z seniorami i osobami niepełnosprawnymi	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych. dla seniorów i osób niepełnosprawnych	Wprowadzenie nowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji usług społecznych. dla rodzin, dzieci i młodzieży, jako wsparcie towarzyszące dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Wprowadzenie nowych funkcji integracji społecznej umożliwiających utworzenie nowych, dodatkowych miejsc organizowania i realizacji integracji społecznej. dla rodzin, dzieci i młodzieży, jako wsparcie towarzyszące dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W parku będą realizowane zadania Klubu Integracji Społecznej (wsparcie towarzyszące).
8	Remont części wspólnych budynków mieszkalnych	Podniesienie jakości i warunków życia mieszkańców poprzez poprawę stanu technicznego budynków położonych na obszarze rewitalizacji.	Podniesienie jakości i warunków życia mieszkańców poprzez poprawę stanu technicznego budynków położonych na obszarze rewitalizacji; zaangażowanie lokalnej społeczności w przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczące ich własnych miejsc zamieszkiwania	Podniesienie jakości i warunków życia mieszkańców poprzez poprawę stanu technicznego budynków położonych na obszarze rewitalizacji; zaangażowanie lokalnej społeczności w przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczące ich własnych miejsc zamieszkiwania	-

Źródło: Opracowanie własne

1. Głównym problemem społecznym jest również brak kompleksowego wsparcia o ponadlokalnej skali oddziaływania dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Działania podejmowane we wszystkich przedsięwzięciach dedykowanych w szczególności rozwiązaniu problemów społecznych, umożliwią stworzenie kompleksowego wsparcia o ponadlokalnej skali oddziaływania dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

5.4.2 Zasada komplementarności interwencji

Wymogiem niezbędnym dla wspierania projektów i przedsięwzięć o charakterze rewitalizacyjnym jest zapewnienie ich wielowymiarowej komplementarności. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Zgodnie z zasadą **komplementarności przestrzennej** przy planowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych wzięto pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy różnymi projektami realizowanymi zarówno na obszarze zdegradowanym, jak i znajdujących się poza nim, ale na ten obszar oddziałujących. Jest to szczególnie widoczne w przypadku biblioteki, której obecna siedziba – Dwór Kaszubski zostanie zaadaptowana na cele funkcjonowania Klubu Integracji Społecznej oraz Centrum Usług Społecznych. Biblioteka zostanie przeniesiona do budynku dworca, który powstaje w ramach przedsięwzięcia uzupełniającego i będzie również realizować zadania Klubu Integracji Społecznej. Dodatkowo w przypadku biblioteki mamy do czynienia z komplementarnością źródeł finansowania (środki Funduszu Spójności, środki krajowe rządowe, środki własne Gminy). Przy wyborze Wspólnot Mieszkaniowych jako partnerów w projekcie zintegrowanym, również wzięto pod uwagę zasadę koncentracji przestrzennej i komplementarności źródeł finansowania.

Zgodnie z zasadą **komplementarności problemowej** zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, będą się wzajemnie dopełniały tematycznie sprawiając, że proces rewitalizacji będzie odczuwany we wszystkich niezbędnych aspektach, w tym zwłaszcza w aspekcie społecznym, gospodarczym i przestrzennym (w tym technicznym i środowiskowym).

Zgodnie z Art. 2. Ustawy o rewitalizacji: rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji, zaś „interesariuszami”, są m.in.:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1.

W związku z powyższymi zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji bezpośrednią grupą docelową w projektach społecznych (w szczególności nr 1 i 2) stanowić będą mieszkańcy obszaru zdegradowanego. Te grupy w głównej mierze będą czerpały największe korzyści z działań zaplanowanych w projektach a docelowo z ich rezultatów. Uzupełnieniem grupy docelowej stanowić będą również osoby z otoczenia w tym sąsiedzi, rodzice dzieci i młodzież, którzy uczęszczają do tych samych szkół na obszarze rewitalizowanym oraz pozostali mieszkańcy gminy korzystający na co dzień z Centrum jako miejsca pracy, wypoczynku czy spotkań nieformalnych np.: prowadzenia organizacji pozarządowej czy przedsiębiorstwa społecznego.

Udział w projektach pozostałych mieszkańców gminy jako uzupełnienie grupy docelowej mieszkańców obszaru Centrum jest niezbędny, ponieważ służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Dotyczy to zwłaszcza inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji muszą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji. W przypadku gminy Kartuzy takie rozwiązania wynikają z szerokiego uzasadnienia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej tj. konieczności zastosowania takich rozwiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego obszar Centrum. Według tego uzasadnienia koniecznym dla wspierania projektów (a także szerzej: przedsięwzięć) rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach z uwzględnieniem skierowania wsparcia również do mieszkańców ściśle związanych z obszarem rewitalizowanym poprzez przebywanie wokół lub na obszarze Centrum pomimo

zamieszkiwania w otoczeniu. W szczególności dotyczy to komplementarności: społecznej, ale również przestrzennej i gospodarczej.

Skuteczna **komplementarność problemowa** oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy w tym również z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Takie rozwiązanie przyczynią się do uzyskania lepszych efektów komplementarności, oraz do skutecznego oddziaływania obszaru rewitalizowanego na pozostałych mieszkańców gminy w tym ograniczenie zjawisk negatywnych i zapobieganiu ryzyka wycofywania się uczestników z projektów. Objęcie wsparciem nie tylko mieszkańców samego obszaru rewitalizacji ma również zapobiec zjawisku eksportowania problemów społecznych poza obszar Centrum.

Ponadto biorąc pod uwagę zasadę **komplementarności proceduralno - instytucjonalnej** zaprojektowano system zarządzania programem rewitalizacji, pozwalający na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Program również uwzględnia przedsięwzięcia powiązane z projektami realizowanymi w ramach polityki spójności 2007-2013, dzięki czemu można stwierdzić również spełnienie **zasady komplementarności międzyokresowej (międzyprogramowej)**. Przy planowaniu przedsięwzięć wzięto również pod uwagę wnioski z dotychczasowych działań (np. wynikające z budowy targowiska). W poniższej tabeli zestawiono projekty zrealizowane przez Gminę Kartuzy w poprzednim okresie programowania środków unijnych. Stanowią przykład komplementarności międzyprogramowej. Projekty łączą się w kompleksowe działania mające na celu uporządkowanie i uatrakcyjnienie centrum Kartuz. Projekty te zostały złożone w odpowiedzi na różne konkursy, z różnych źródeł finansowania. Dzięki temu uzyskano efekt synergii, gdyż każdy z projektów jest następstwem długoterminowej strategii rozwoju Gminy Kartuzy. Projekty zostały zrealizowane na obszarze zdegradowanym ale również na obszarze znajdującym się poza nim. Rozwiązują problemy wskazane w aspekcie społecznym, gospodarczym jak i również przestrzenno-funkcjonalnym. Projekty łączą się również czasowo z projektem rewitalizacji na poziomie dwóch okresów polityki spójności 2007-2013 oraz 2014-2020.

Tabela 30. Komplementarność projektów infrastrukturalnych

Tytuł projektu	Okres realizacji	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość projektu lub wydatki kwalifikowane	Wartość dofinansowania
1. Budowa Kartuskiego Centrum Kultury	2012	Ministerstwo kultury i dziedzictwa narodowego	3,2 mln zł	120 tys. zł
2. Budowa ul. Kolejowej od skrzyżowania z ul. Kościuszki do ul. Dworcowej w Kartuzach w ciągu tranzytowym dróg wojewódzkich nr 211 i 224 – II etap		Narodowy program przebudowy dróg lokalnych	4 310 411,61 zł	1 746 779,00 zł
3. Zintegrowany System Informacji Turystycznej: Budowa Centrów Informacji Turystycznej – Bramy Kaszubskiego Pierścienia wraz z kampanią promocyjną	2010 - 2011	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2007-2013	979 728,00 zł	734 796,00 zł
4. Rewitalizacja części miasta Kartuzy w rejonie osiedla Wybickiego	2014	Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich	1 242 092,76 zł	858 156,18 zł
5. Rewitalizacja Kartuz w rejonie śródmieścia	2014	Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich	1 306 345,80 zł	650 000,00 zł
6. Rewitalizacja przestrzeni miejskiej poprzez budowę targowiska w Kartuzach	2014 - 2015	JESSICA w Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego 2007 - 2013	2 634 720,00 zł	1 607 925,00 zł
7. Modernizacja dworca kolejowego w Kartuzach wraz z otoczeniem jako węzła integracyjnego dla Pomorskiej Kolei Metropolitalnej Faza I- opracowanie dokumentacji	2014 - 2015	Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, Osi Priorytetowej 10.	244 060,68 zł	97 500,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

W poniżej tabeli zestawiono projekty społeczne zrealizowane i obecnie realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach. Projekty te są komplementarne z projektem kompleksowym rewitalizacji Centrum Kartuz przede wszystkim pod względem obszaru realizacji projektów, ponieważ projekty te realizowane były i są na terenie Gminy Kartuzy. Projekty są i były skierowane do klientów pomocy społecznej zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Działania w projekcie skierowane są również do otoczenia osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zakresie niezbędnym do aktywizacji społeczno-zawodowej uczestników projektu. Celem projektów jest aktywizacja społeczna i zawodowa klientów pomocy społecznej. Projekty „SZUKAM... ZNAJDUJĘ ...Pracuję... „ stanowi uzupełnienie i kontynuację działań związanych z projektem „Daj szansę – pomóż sobie i innym” oraz projektu „Schematom STOP!” - Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż.

Tabela 31. Komplementarność projektów społecznych

Tytuł projektu	Okres realizacji	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość projektu	Wartość dofinansowania
Daj szansę - pomóż sobie i innym	2008-2013	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013	5 493 288,83 zł	4 669 295,51 zł
„Schematom STOP! „- Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy - pilotaż	2014-nadal	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2014	900 503,00 zł	765 427,55 zł
SZUKAM...ZNAJDUJĘ ...PRACUJĘ ...	2015-2018	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020	4 370 291,85 zł	3 714 748,07 zł

Źródło: Opracowanie własne

5.5. Szacunkowe ramy finansowe realizacji planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Ramy finansowe realizacji planowanych przedsięwzięć w zależności od stopnia zaawansowania prac przygotowawczych do realizacji poszczególnych inwestycji zostały zaplanowane w oparciu o:

- rzeczywiste koszty przedsięwzięć,
- wartości kosztorysowe realizacji inwestycji,
- szacunkowe wartości planowanych inwestycji określone na podstawie już zrealizowanych inwestycji, przy uwzględnieniu obecnie obowiązujących stawek rynkowych.

W przypadku projektów społecznych zastosowano wartości projektów oparte na podstawie wartości środków z Europejskiego Funduszu Społecznego wynegocjowane w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Biorąc pod uwagę fakt, że w przypadku znacznej części zaplanowanych przedsięwzięć podstawowych, jak i uzupełniających zostało już zapewnione dofinansowanie zewnętrzne (unijne, jak i krajowe) oraz dodatkowo zaplanowano środki finansowe w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Kartuzy, należy stwierdzić, że zaplanowane działania są możliwe do realizacji w zaplanowanym horyzoncie czasowym.

5.5.1. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć podstawowych

Tabela 32. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć podstawowych

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość ogółem (zł)/ Wydatki kwalifikowane (zł)	Planowane dofinansowanie (zł)	Źródło dofinansowania
1	Klub Integracji Społecznej	2 294 117,65	85%	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP6, Dz. 6.1.1 (Mechanizm ZIT)
2	Centrum Usług Społecznych	639 825,88	85%	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP6, Dz. 6.2.1 (Mechanizm ZIT)
3	Adaptacja Dworu Kaszubskiego na cele społeczne t.j. Centrum Usług Społecznych i Klub Integracji Społecznej wraz zagospodarowaniem przyległego terenu	6 882 000,00	85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP8, Dz. 8.1.1 (Mechanizm ZIT)
4	Budowa Biblioteki plus m.in. na cele działania Klubu Integracji Społecznej	6 230 176,50 / 2 900 000,00	85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP8, Dz. 8.1.1 (Mechanizm ZIT)
5	Zagospodarowanie i uzupełnienie małej architektury rynku w celu nadania mu nowych funkcji społecznych	5 200 000,00 / 4 000 000,00	85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP8, Dz. 8.1.1 (Mechanizm ZIT)
6	Rewaloryzacja Parku im. dr. H. Kotowskiego, budowa boiska wielofunkcyjnego i zagospodarowanie terenu przyległego w celu nadania parkowi nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych	900 000,00	85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP8, Dz. 8.1.1 (Mechanizm ZIT)
7	Rewaloryzacja Parku im. A. Majkowskiego w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, sportowych, kulturowych i rekreacyjnych	300 000,00	85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP8, Dz. 8.1.1 (Mechanizm ZIT)
8	Remont elementów wspólnych budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego ich otoczenia	2 118 000,00	85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP8, Dz. 8.1.1 (Mechanizm ZIT)

Gminny Program Rewitalizacji Kartuz

9	Kartuskie Inicjatywy Mieszkańców	250 000,00	85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP8, Dz. 8.1.1 (Mechanizm ZIT)
10	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Kartuzach w ramach projektu pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków stanowiących własność Gminy Kartuzy-etap I	3 752 608,34/ 3 700 158,27	59,85% wartości wydatków kwalifikowanych	Europejski Fundusz Społeczny, Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, OP10, Dz. 10.1.1 (Mechanizm ZIT)
11	Remont parkingu przy ul. Majkowskiego	400 000,00	b.d.	Na obecnym etapie planowane finansowanie własne, ewentualne dofinansowanie w przypadku pojawienia się nowych możliwości dofinansowania
12	Budowa skate - parku w Parku im. Solidarności	500 000,00	b.d.	Na obecnym etapie planowane finansowanie własne, ewentualne dofinansowanie w przypadku pojawienia się nowych możliwości dofinansowania
13	Budowa Targowiska Miejskiego na cele promocji lokalnych produktów przy ul. Szkolnej w Kartuzach	300 000,00	63,63 %	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (w przypadku pozyskania dofinansowania)

Źródło: Opracowanie własne

5. Lista tekstów źródłowych

Przy opracowywaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Kartuz wykorzystano zapisy poniższych dokumentów/ źródeł informacji:

1. Zał. Nr 1 do Uchwały Założenia do projektu wytycznych dot. programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WP na lata 2014-2020.
2. Wytyczne dotyczące programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WP na lata 2014-2020 .
3. Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.
4. Załącznik nr 13 do Zasad wdrażania RPO WP 2014-2020 .
5. Krajowa Polityka Miejska 2023, www.mr.gov.pl .
www.mr.gov.pl/strony/aktualnosci/rewitalizacja_obszarow_zdegradowanych_zalozenia .
7. Założenia do Uchwały nr 247/226/13 ZWP z dnia 5 marca 2013r.
8. <https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/rewitalizacja/o-rewitalizacji/>
9. Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do 2020 roku.
10. Raport z delimitacji obszarów problemowych. Kartuzy, kwiecień 2015.
11. Studium wykonalności projektu: Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków stanowiących własność Gminy Kartuzy, Doradztwo Strategiczno-Inwestycyjne Progress Jarosław Zielonka, Kartuzy 2016r.
12. Gminny Program Rewitalizacji Kartuz – Raport z konsultacji społecznych. Kartuzy, lipiec 2016.
13. PROGRAM WIELOLETNI „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020. Warszawa, marzec 2015.
14. Streetworking szansą dla dzieci ulicy - Aleksandra Simiot, Klaudyna Oleś, Barbara Wypychowska Koło Naukowe „Ruch Twórczych Głów” (<https://repozytorium.amu.edu.pl>)
15. <http://pbpr.pomorskie.eu/obszary-strategicznej-interwencji-do-srwp-2020-i-rps> (obszary strategicznej interwencji do SRWP 2020 i Regionalny Program Strategiczny).
16. <http://bazekon.icm.edu.pl/bazekon/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171255263> - Wykluczenie cyfrowe w Polsce (mgr Malwina Popiołek Uniwersytet Opolski).
17. „Aktywna integracja – nowa forma pomocy społecznej” C. Miżejewski.
18. Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 943/XL/14 Sejmiku Woj. Pomorskiego z dnia 27 X 2014R., Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020.
19. RPO WP 2014-2020, Ustawa o rewitalizacji, „Wykluczenie społeczne, a cyfrowe w Polsce na tle krajów UE (dr Beata Kasprzyk)”.
20. Długofalowa polityka rozwoju wolontariatu w Polsce.
21. Lokalny Program Rozwoju Miasta Łodzi.
22. Zał. Nr 13 do Zasad Wdrażania RPO WP 2014-2020, Wytyczne dot. programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
23. Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020.
24. Ustawa o rewitalizacji.
25. www.fotopolska.eu – fotografia na 1 stronie GPR.
26. Analiza potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie miasta Kartuzy, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Opracowanie pod redakcją Stanisława Szultki

6. Załączniki

1. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji
2. Załącznik graficzny - Inwentaryzacja urbanistyczna
3. Załącznik graficzny - Dostępność do usług i do terenów zieleni urządzonej
4. Uproszczony plan rzeczowo-finansowy dla potrzeb procesu rewitalizacji Centrum Kartuz

7. Spis rysunków i map

Rysunek 1 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Kartuz – Załącznik do Uchwały nr XIV/191/2015 Rady Miejskiej w Kartuzach z dnia 29 grudnia 2015r.	6
Rysunek 2 Położenie gminy Kartuzy w województwie pomorskim i powiecie kartuskim	19
Rysunek 3. Sołectwa Gminy Kartuzy, Źródło: Urząd Miejski w Kartuzach	20
Rysunek 4. Położenie gminy Kartuzy w regionie	21
Rysunek 5. Plan Miasta Kartuzy z naniesionym podziałem na obszary problemowe, obowiązującym w dokumencie „Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020”	25
Rysunek 6. Przyjęty podział Miasta Kartuzy na obszary problemowe Źródło: Raport z delimitacji obszarów problemowych, kwiecień 2015, AMT Partner	26
Rysunek 7. Obszar nr 1 (Centrum) na tle miasta Kartuzy Źródło: opracowanie własne przy wykorzystaniu mapy z programu Roadman	33
Rysunek 8. Otoczenie komunikacyjne miasta Kartuzy	34
Rysunek 9. Dynamika zmiany liczby ludności wg stolic powiatów woj. pomorskiego, 2005-2015.....	35
Rysunek 10. Dynamika zmiany liczby ludności miasta Kartuzy na tle wybranych miejscowości powiatu kartuskiego i województwa pomorskiego, 2005-2015	36
Rysunek 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Kartuzach na tle stolic powiatów woj. Pomorskiego, 2015	36
Rysunek 12. Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), 2010-2014 [na mieszkańca, w PLN]	37
Rysunek 13. Udział ludności Kartuz (miasta) wg grup wiekowych, 2015.....	37
Rysunek 14. Zmiana ludności miasta Kartuzy i obszarów wiejskich gminy Kartuzy wg wieku, 2005-2015.....	38
Rysunek 15. Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wg wybranych miast na tle kraju i województwa, 2010-2014 [na mieszkańca, PLN]	40
Rysunek 16. Udział liczby podmiotów branż gospodarki w Kartuzach (miasto) z uwzględnieniem dynamiki i współczynnika lokalizacji	42
RYSUNEK 17. RODZAJE DZIAŁALNOŚCI W CENTRUM KARTUZ	43
RYSUNEK 18. LOKALIZACJA BRANŻ W CENTRUM KARTUZ	44
RYSUNEK 19. FORMA PRAWNA FIRM DZIAŁAJĄCYCH W CENTRUM KARTUZ	44
RYSUNEK 20. LICZBA PODMIOTÓW WEDŁUG GRUP WIEKOWYCH	45
Rysunek 21. Gęstość i dynamika zmiany liczby pracujących, 2006-2014.....	45
Rysunek 22. Poziom i stopa bezrobocia w Kartuzach i powiecie kartuskim, 2011-2015	46
Rysunek 23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wg powiatów woj. pomorskiego, 2015 ...	46
RYSUNEK 24. KLIENCI FIRM DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE CENTRUM KARTUZ	47
RYSUNEK 25. MIEJSCE ZAMIESZKANIA WŁAŚCICIELI FIRM Z CENTRUM KARTUZ	48
RYSUNEK 26. DLA KOGO JEST MIASTO?	48
RYSUNEK 27. FUNKCJA KARTUZ	48
Rysunek 28. Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności, 2015.	49
Rysunek 29. Dynamika zmian turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności, 2012-2015.	49
RYSUNEK 30. FUNKCJE MIASTA – TENDENCJA A OBECNE ZNACZENIE	50
RYSUNEK 31. OBSZARY, W JAKICH OCZEKIWANE SĄ DZIAŁANIA OD SAMORZĄDU	52
Rysunek 32. Rekomendowane działania	53
Rysunek 33 Struktura własności gruntów	62

RYSUNEK 34. GŁÓWNE BARIERY W DZIAŁALNOŚCI KARTUSKICH FIRM	74
Rysunek 35. Wizja.....	81
Rysunek 36. Proces rewitalizacji.....	82
Rysunek 37. Główne sfery aktywizacji.....	82
Rysunek 38. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.....	126
Rysunek 39. Podstawowe przedsięwzięcia	127

8. Spis tabel

Tabela 1 Obszary działania i odpowiadające im cele strategiczne i szczegółowe.....	16
Tabela 2 Podstawowe dane o Gminie Kartuzy	19
Tabela 3. Podstawowe dane demograficzne dot. gminy Kartuzy w 2015r.	21
Tabela 4. Liczba ludności w Gminie Kartuzy w latach 2005 – 2014 na tle województwa pomorskiego.	22
Tabela 5. Saldo migracji w Gminie Kartuzy na tle województwa wg stanu na 31.12.2014 r.	22
Tabela 6 Struktura wiekowa społeczeństwa Gminy Kartuzy na tle województwa wg stanu na 31.12.2014 r.	22
Tabela 7. Podstawowe dane gospodarcze Gminy Kartuzy na tle województwa wg stanu na 31.12.2015 r.	23
Tabela 8 Podstawowe dane charakteryzujące poszczególne obszary problemowe.....	27
Tabela 9. Obszar nr 1-Centrum	27
Tabela 10. Obszar nr 2 – tereny sportowe na północ od ul. 3 maja	29
Tabela 11. Obszar nr 3 – Obszar na półn.-zach. od Centrum	29
Tabela 12. Obszar nr 4 – Osiedle Sikorskiego.....	30
Tabela 13. Obszar nr 5 – tereny przemysłowe na wschód od linii kolejowej	30
Tabela 14. Obszar nr 6 – na zachód od Centrum	31
Tabela 15. Liczba osób niepełnosprawnych we wskazanych lokalizacjach.....	58
Tabela 16. Kalendarium warsztatów	71
Tabela 17. Kalendarium spacerów badawczych.....	72
Tabela 18. Analiza Swot.....	74
Tabela 19. Zestawienie problemów - spacer studyjne	77
Tabela 20. Zestawienie problemów - warsztaty.....	78
Tabela 21. Zestawienie problemów – ankiety.....	78
Tabela 22. Analiza potencjału gospodarczego	80
Tabela 23. Podział problemów na sfery i odpowiadające im cele	85
Tabela 24. Cele, kierunki działania, problemy, potrzeby	88
Tabela 25. Zestawienie wydarzeń i inicjatyw organizowanych przez instytucje kultury	113
Tabela 26. Lista przedsięwzięć zgłoszonych przez Kartuskich interesariuszy	116
Tabela 27. Lista wskaźników monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji	119
Tabela 28. Wskaźniki monitorowania dla poszczególnych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	121
Tabela 29. Kompleksowość głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zestawieniu z problemami społecznymi	129
Tabela 30. Komplementarność projektów infrastrukturalnych	134
Tabela 31. Komplementarność projektów społecznych	135
Tabela 32. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć podstawowych.....	136